

OP-RYHMÄ
VUOSIKERTOMUS 2006

06

Sisältö

OP-ryhmä lyhyesti	4
Pääjohtajan katsaus.....	6
Arvot ja strategia.....	8
Markkina-asema	11
Toimintaympäristö.....	12
OP-ryhmän vuosi 2006.....	14
Omistajajäsenet	18
Henkilöstö.....	20
Yhteiskuntavastuu	24
Tuote- ja palvelukehityskatsaus	26
Asiakkaat ja palveluverkko.....	28
Pankki- ja sijoituspalvelut	31
Henkivakuutus	37
Vahinkovakuutus.....	40
OKO sijoituskohteena.....	44
OP-ryhmän rakenne ja hallinto.....	46
Osuuspankkikeskuksen	
hallintoneuvosto	50
organisaatio	51
johtokunta.....	52
Yhteystiedot.....	54

Taloudelliset julkaisut

Tämä julkaisu yhdessä OP-ryhmän toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen kanssa muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vuosikertomuksen vuodelta 2006. Vuosikertomuksen liitteenä on lisäksi OP-ryhmän yhteiskuntavastuuraportti. Toimintakertomus ja tilinpäätös löytyvät Internet-sivuilta op.fi lehdistöpalvelu-osioista. Vuosikertomuksia voi tilata osoitteesta www.op.fi/lehdistopalvelu > Vuosikertomustilaukset.

Kaikki vuosikertomuksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Osuuspankkikeskuksen tytäryhtiö, Helsingin Pörssissä noteerattu OKO Pankki Oyj julkaisee oman vuosikertomuksensa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Osavuositiedot 2007

OP-ryhmä ja OKO Pankki Oyj julkaisevat kumpikin vuonna 2007 kolme osavuositiedosta:

- tammi – maaliskuulta 10.5.2007
- tammi – kesäkuulta 9.8.2007
- tammi – syyskuulta 8.11.2007

Katsaukset julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Ne on saatavissa verkkosivuilta op.fi ja oko.fi. Paperikopioita voi tilata osoitteesta Osuuspankkikeskus, Viestintä, PL 308, 00101 Helsinki, puh. 010 252 2053, telekopio 010 252 2298, sähköposti viestinta@op.fi.

OP-RYHMÄ LYHYESTI

OP-ryhmä on Suomen suurin finanssiryhmä. Sen muodostavat itsenäiset osuuspankit ja ryhmän keskusyhteisö Osuuspankkikeskus tytär- ja lähiyhteisöineen, joista suurin on pörssinoteerattu OKO Pankki Oyj. OP-ryhmä tarjoaa kattavan valikoiman pankki-, sijoitus- ja vakuutuspalveluja sekä henkilö- että yritys- ja yhteisöasiakkaille.

P-ryhmän aatteellinen pohja on osuustoiminnallisuus. Ryhmällä on yli neljä miljoonaa asiakasta, joista lähes kolmannes eli runsaat 1 160 000 on samalla osuuspankkien omistajajäseniä. OP-ryhmän perustehtävänä on edistää omistajajäsentensä, asiakkaidensa ja toimintaympäristönsä kestävää taloudellista menestystä ja hyvinvointia sekä turvallisuutta. Omistajajäsenyydestä kerrotaan sivuilla 18–19.

OP-ryhmän palveluksessa on yli 12 000 henkilöä. OP-ryhmän tase vuoden 2006 lopussa oli 59,5 miljardia euroa. Toimialue kattaa koko Suomen. Toimipaikkoja on yhteensä noin 670. OP-ryhmän verkkopalveluportaali on op.fi.

OP-ryhmällä on yli satavuotinen historia. Se alkoi 14.5.1902, jolloin Osuuskassojen Keskuslainarahasto Osakeyhtiö perustettiin. Ensimmäiset paikalliset osuuskassat perustettiin syksyllä 1902. Osuuskassat muuttuivat vuonna 1970 osuuspankeiksi. OKOsta tuli pörssiyhtiö vuonna 1989. OP-ryhmän tämänhetkinen yhteistoimintamalli ja Osuuspankkikeskus nykytehtävineen saivat muotonsa vuonna 1997. Vahinkovakuutuksesta tuli uusi liiketoiminta-alue Pohjolan oston myötä 2005.

OP-ryhmän avainlukuja

	2006	2005	Muutos*
Tulos ennen veroja, milj. €	800	579	38
Kulujen suhde tuottoihin, %	55,4	55,3	0,1
Arvon alentumiset luotto- ja takaukskannasta, %	0,02	0,02	0,0
Oman pääoman tuotto (ROE), %	12,1	11,2	0,9
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	11,4	13,5	-2,1
Henkilöstö keskimäärin	12 148	9 839	23
	31.12.2006	31.12.2005	Muutos*
Tase, mrd. €	59,5	52,8	13
Vakavaraisuus			
Omien varojen suhde omien varojen vähimmäismäärään**	1,56	1,69	-0,13
Vakavaraisuus ensisijaisin omin varoin, %***	12,7	13,1	-0,4
Markkinaosuus, %			
Luottokannasta	31,1	30,5	0,6
Talletuskannasta	32,7	31,9	0,8
Sijoitusrahastojen pääomista	21,8	22,3	-0,5
Henki- ja eläkevakuutuksen vakuutussäästöistä	19,1	17,8	1,3

* Muutos %-yksikköä lukuun ottamatta tulosta ennen veroja, tasetta ja henkilöstöä keskimäärin, joissa muutos on esitetty prosenttina, sekä omien varojen suhdetta omien varojen vähimmäismäärään, jossa muutos on esitetty suhdeluvun muutoksena.

** Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan.

*** Luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaan.

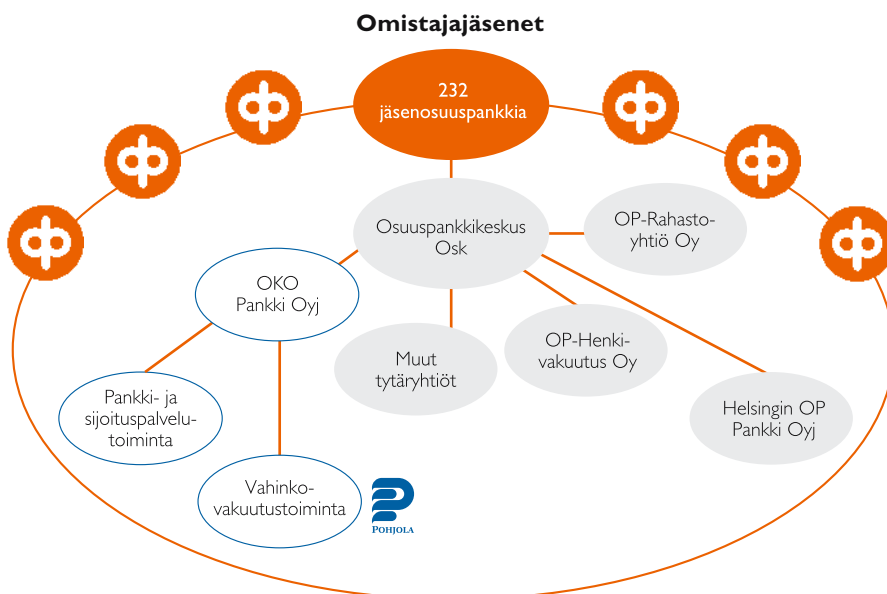
OP-ryhmän liiketoimintasegmentit ovat pankki- ja sijoituspalvelut, henkivakuutus ja vahinkovakuutus. Niistä kerrotaan sivuilla 31–43.

Osuuspankit ovat itsenäisiä, paikallista vähittäispankkitoimintaa harjoittavia talletuspankkeja. Ne tarjoavat kotitalous- ja pk-yritysassiakkaille, maa- ja metsätalousasiakkaille sekä julkiselle sektorille nykyaikaiset ja kilpailukyiset pankkipalvelut. Pääkaupunkiseudulla vastaavaa vähittäispankkitoimintaa harjoittaa Osuuspankkikeskuksen tytäryhtiö Helsingin OP Pankki Oyj.

Osuuspankkikeskus Osk (OPK) on OP-ryhmän kehittämis- ja palvelukeskus ja strateginen omistusyhteisö (Osk = osuuskunta). OPK:n omistavat osuuspankit. Keskusyhteisönä se vastaa myös koko ryhmän ohjauksesta ja valvonnasta. OKO Pankki Oyj:n lisäksi OPK:n tytäryhtiöitä ovat mm. Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Henkivakuutus Oy ja OP-Rahastoyhtiö Oy.

OKO Pankki Oyj on OPK:n merkittävin tytäryhtiö. OKO on finanssipalvelukonserni, joka tarjoaa pankki-, sijoitus- ja vahinkovakuutuspalveluja. OKO Pankki Oyj toimii OP-ryhmän keskuspankkina ja vastaa ryhmän maksuvalmiudesta sekä hoitaa ryhmän kansainvälisen liiketoiminnan. OKOn A-osake noteerataan Helsingin Pörssissä, ja yhtiöllä on yli 30 000 osakkeenomistajaa. OKOsta sijoituskohteena kerrotaan sivuilla 44–45.

Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola on OKOn tytäryhtiö. Se harjoittaa vahinkovakuutustoimintaa Suomessa ja tarjoaa vakuutuksillaan kattavaa turvaa sekä henkilö- että yritys- ja yhteisöasiakkaille.

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

P-ryhmä on erittäin hyvässä kunnossa. Olemme nousseet Suomen suurimmaksi finanssiryhmäksi ja alamme johtavaksi toimijaksi. Vakavaraisuutemme ja asiakkaidemme mielikuvia peilaava yrityskuvamme ovat historiamme parhaat. Kotimainen omistajuutemme ankkuroituu yli 1,1 miljoonaan suomalaiseen omistajajäsenemme. Nämä ovat tekijöitä, jotka luovat vakaan pohjan toimintamme pitkäjänteiselle kehittämiselle myös tulevaisuudessa.

Vuonna 2006 Suomen taloudessa vallitsi korkeasuhdanne. OP-ryhmän kasvu oli markkinakasvua nopeampaa talletuksissa, luotoissa sekä henki- ja eläkevakuutuksissa. Erityisiä ilonaiheita olivat asuntorahoitus ja Pohjolan etuasiakastalouksien määrän voimakas kasvu. Rahastosäästämisessä emme aivan yltäneet tavoitteeseemme, ja markkinaosuutemme hivenen supistui. Taloudellinen tuloksemme oli hyvä ja riittävä.

Voimme olla aidosti ylpeitä suomalaisuudestamme. OP-ryhmän strategisen tahtotilan selkeys ja päämäärän kirkkaus korostuvat finanssialan muutosten keskellä. OP-ryhmän suunta on selvä. Jatkamme koko historiamme ajan jatkuneella kasvu-uralla. Osuustoiminnallisuus on selkeä kilpailuetumme ja suomalaisuus sitä tukeva vahvuutemme. Olemme aidosti lähellä.

Tarjoamme täydellisen valikoiman pankki- ja vakuutuspalveluja niin henkilö- kuin yritys- ja yhteisöasiakkaillemekin. Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrän kasvattamisen rinnalla vähintään yhtä tärkeää on huolehtia asiakastyytyvyydestä. Kaikissa tilanteissa toimintaamme sekä tuote- ja palvelukehitystämme ohjaavat asiakkaidemme odotukset. Tämä on ainoa kestävä linjaus finanssiryhmässä, jossa asiakkaat ovat viime kädessä myös omistajia.

Etua elämään. Strategiassamme on ensimmäistä kertaa määritelty OP-ryhmän asiakslupaus: "Tarjoamme parhaat keskittämisedut". Tämä on merkittävä lupaus ja suuri haaste meille itsellemme. Tavoitteenamme on toimialan paras keskittämisetujen kokonaisuus. Taloudelliset resurssimme ovat vahvat. Keskittämisetuohjelman läpivienti on kuitenkin vasta alussa. Olemme sitoutuneet kasvattamaan bonusten määrää oleellisesti ja pitämään samalla hinnoittelumme läpinäkyvänä ja kilpailukykyisenä ilman keskittämisetujakin. Kustannustehokkuutemme edelleen parantaminen luo tähän hyvät lisämahdollisuudet.

Keskeinen tavoitteemme on hyödyntää täysimääräisesti ne mahdollisuudet, joita Pohjolan mukaantulo OP-ryhmään tarjoaa. Yhdentymisen on sujunut erinomaisesti: sekä osuuspankit että Pohjola ovat jo nyt saaneet runsaasti uusia asiakkaita. Lisääntyvään kilpailuun suhtaudumme vakavasti. Uskon kuitenkin, että uudistuva keskittämisetujärjestelmämme ja Pohjola-yhdentymisen tarjoamat ristiinmyyntimahdollisuudet siivittävät omalta osaltaan meidät menestykseen myös vaativassa kilpailutilanteessa.

Eniten haluamme kasvattaa markkinaosuuttamme niillä liiketoiminta- ja maantieteellisillä alueilla, joilla ryhmän osuus on tällä hetkellä alhaisin. Etenkin pääkaupunkiseudulla on merkittävä rooli kasvustrategiassamme. Otamme huomioon myös sen, että varallisuudenhoitopalvelut ovat asiakkaalle entistä useammin finanssiryhmän valintakriteeri.

Yhdessä menestyminen on keskeinen arvomme. OP-ryhmän strateginen tahtotila edellyttää tasalaatuisen palvelutarjonnan turvaamista kattavasti koko maassa. Tämä on mahdollista vain tiiviisti ryhmänä yhdessä toimien ja kaiken aikaa osaamista kehittämällä. Ryhmämme rakenne mahdollistaa paikallisen läheisyyden, mutta edellyttää samalla jatkuvaa kehittämistä. Sisäinen vuoropuhelu on yksi vahvuutemme, jonka avulla OP-ryhmäläiset ovat tottuneet sitoutumaan yhteiseen strategiaan, tavoitteisiin ja toimintamalleihin.

Sekä henkilöstön että hallinnon ja johdon valmius ja kyky toimia yhdessä muutosten keskellä on ollut tärkeä tekijä menestyksemme rakentamisessa. OP-ryhmä on finanssialan selkeästi suurin työnantaja Suomessa. Kehittymismahdollisuudet, joita nykyiselle ja uudelle henkilöstöllemme tarjoamme, ovat tärkeä tekijä työyhteisön houkuttelevuuden ja työhyvinvoinnin kannalta. Keskeistä on lisäksi jatkaa kattavien palkitsemisjärjestelmiemme kehittämistä tavoilla, jotka edelleen lisäävät henkilöstön motivaatiota ja ohjaavat toimintaa strategiamme mukaisesti.

Pörssiyhtiö OKOlla on oma merkittävä roolinsa OP-ryhmän menestyksen rakentamisessa. Yritysrahoituksessa OKO on toiminut erinomaisin tuloksin suunnan näyttäjänä koko OP-ryhmälle. Kokonaan uuden liiketoiminnan eli vahinkovakuuttamisen lisäksi myös varainhoidon merkitys OKO:lle on kasvanut voimakkaasti. OKOssa toteutettu hallintouudistus korostaa OKO:n roolia ja edelleen kehittämistä pörssiyhtiön lähtökohdista.

Kiittävin ajatuksin. Uutena pääjohtajana olen etuoikeutetussa asemassa saadessani koko OP-ryhmän puolesta esittää lämpimät kiitokset edeltäjälleni, ministeri Antti Tanskalle. Hänen kymmenvuotisella pääjohtajakaudellaan OP-ryhmä nousi sekä taloudelliselta painoarvoltaan että yrityskvaltaan ja arvostukseltaan kokonaan uuteen sarjaan. Olemme tänään merkittävästi erinäköinen ja -kokoinen kuin 10 vuotta sitten. Ministeri Tanskasen määrätietoisesta ja selkeäpiirteisestä toiminnasta on hyötynyt koko suomalainen yhteiskunta.

Kiitän kaikkia omistajajäseniämme ja muita asiakkaitamme sekä sidosryhmiämme luottamuksesta. Samalla kiitän hyvää yhdessä tekemisestä kaikkia teitä OP-ryhmäläisiä, niin henkilöstöä kuin hallinnossamme mukana olevia ihmisiä. OP-ryhmän historialliset ja viimeaikaiset saavutukset antavat meille sekä velvoitteen että myös mainiot edellytykset hakea erinomaisia onnistumisen paikkoja myös alkaneena vuonna 2007.

Helsingissä 15. helmikuuta 2007

Reijo Karhinen

ARVOT JA STRATEGIA

Aatteellinen pohja

OP-ryhmän aatteellinen pohja ja strategisten tavoitteiden lähtökohta on osuustoiminnallisuus. Osuuspankin omistajajäsenet ovat pankin palveluja käyttäviä asiakkaita. Omistajuuden ja asiakkuuden yhtyessä on luontevaa, että pankin liiketoiminnan hyöty ja lisäarvo kanavoituvat asiakassuhteen kautta jäsenille ja asiakkaille. Perustaltaan osuustoiminnan päätavoitteena ei siis ole voiton maksimointi omistajille vaan osuuskunnan jäsenten ja asiakkaiden tarvitsemien palvelujen tuottaminen mahdollisimman kilpailukykyisesti.

Perustehtävä

Edistämme omistajajäsentemme, asiakkaidemme ja toimintaympäristömme kestävää taloudellista menestystä ja hyvinvointia sekä turvallisuutta.

Arvot

Ihmisläheisyys

OP-ryhmä on ihmistä varten, ja aito välittäminen ihmisistä – niin asiakkaista kuin työyhteisön jäsenistäkin – on lähtökohta toiminnallemme. Meitä on helppo ja miellyttävä lähestyä, meillä ihminen kohdataan arvokkaana ja tasavertaisena yksilönä. Ihmisen arvostus näkyy kaikessa OP-ryhmän toiminnassa.

Vastuullisuus

Toimimme sekä paikallisesti, alueellisesti että valtakunnallisesti esimerkillisenä ja eettisesti vastuullisena yrityksenä. Rakennamme pitkäjänteisiä ja keskinäiseen luottamukseen perustuvia asiakassuhteita. Vahvan ammattitaidon pohjalta vastaamme toimintamme laadukkuudesta, asiantuntemuksesta ja luotettavuudesta.

Yhdessä menestyminen

Menestyminen yhdessä asiakkaiden kanssa antaa suunnan sekä vauhdin toiminnan ja palvelujen kehittämiseksi. Toiminta yhtenäisenä ryhmänä lisää turvaa asiakkaalle ja parantaa palvelukykyämme. Hallinnon ja henkilöstön yhteinen voittamisen tahto luo jatkuvan menestyksen kautta pohjan hyvälle maineelle.

Päämäärä

Olemme markkinajohtaja kaikilla ydinliiketoiminta-alueillamme ja johtava finanssiryhmä Suomessa.

Johtavalla finanssiryhmällä tarkoitetaan paitsi johtavaa markkina-asemaa myös toimialan parasta yrityskuvaa ja parasta osaamista sekä maan kattavinta palveluverkostoa.

OP-ryhmällä on aina ollut tarjota asiakkailleen laadukkaat maksuliikepalvelut ja -tuotteet. Tänä päivänä myyntityössä painottuvat yhä enemmän myös arvot.

Aija Kärkkäinen
Maksuliikeasiantuntija
Helsingin OP Pankki Oyj

Ydinliiketoiminta-alueet ja liiketoimintasegmentit

OP-ryhmän strategiassa vahvistetut ydinliiketoiminta-alueet ovat

- varallisuudenhoito
- rahoitus
- maksuliike
- vahinkovakuutus

Tilinpäätöksessä raportoitavat liiketoimintasegmentit ovat

- pankki- ja sijoituspalvelut
- henkivakuutus
- vahinkovakuutus

Erottumistekijä

Olemme lähellä asiakasta.

Tuntemme asiakkaamme ja ymmärrämme muita paremmin heidän tarpeensa. Päätöksemme tehdään nopeasti, joustavasti ja paikallisesti. Olemme laajasti läsnä Suomessa. Toimintamme lähtökohtana on aito kiinnostus ja välittäminen. Meitä on helppo lähestyä. Vastuullisuus ja yhteisöllisyys näkyvät toiminnassamme. Sitoudumme niin asiakassuhteiden aktiiviseen kuin oman toimialueemme vastuulliseen kehittämiseen.

Asiakaslupaus

Tarjoamme parhaat keskittämisedut.

Osuustoiminnallisuus velvoittaa asiakkaiden palkitsemiseen. Osuuspankin omistajajäsenet ovat ryhmän palveluja käyttäviä asiakkaita. OP-ryhmän tavoitteena on markkinoiden paras ja monipuolisin keskittämisetujen kokonaisuus, joka tarjoaa asiakkaalle taloudellista hyötyä ja vaivattomuutta. Keskittämisedut ovat keskeinen osa tuloksenjakoa.

Strategiset tavoitteet

OP-ryhmän erinomainen vakavaraisuus ja hyvä kannattavuus mahdollistavat toiminnan painopisteen kohdentamisen kasvuun ja markkina-aseman vahvistamiseen. OP-ryhmä tarjoaa Suomessa kattavat finanssipalvelut niin henkilö- kuin yritys- ja yhteisöasiakkaillekin. Asiakaskunnan ja liiketoiminnan kasvu mahdollistavat laadukkaan monikanavaisen asiakas-

palvelun kilpailukykyisin hinnoin, antavat henkilöstölle hyvät koulutus- ja kehittymismahdollisuudet ja omistajajäsenille entistä paremmat asiakkuuteen perustuvat taloudelliset edut.

Kovimmat markkinaosuuksien kasvutavoitteet ovat niillä liiketoiminta-alueilla, joilla ryhmän osuus on tällä hetkellä alhaisin, eli varallisuudenhoitopalveluissa, kuluttajarahoituksessa, yritys- ja yhteisörahoituksessa sekä maksuliikkeessä. Tavoitteet ovat suurimmat niillä maantieteellisillä alueilla, joilla ryhmän osuus on tällä hetkellä alhaisin. Yksi painopistealueista on pääkaupunkiseutu.

OP-ryhmän kasvun painopiste kaikkien jäsenpankkien osalta on liiketoiminnan määrän ja tarjonnan kasvattaminen omassa asiakaskunnassa. Lähivuosina erityisenä painopistealueena on pankki- ja varallisuudenhoitotuotteiden myynti Pohjolan asiakkaille sekä vahinkovakuutustuotteiden myynti osuuspankkien ja OKOn nykyisille asiakkaille.

Vahva markkina-asema OP-ryhmän perinteisissä asiakasryhmissä säilytetään. Asemia vahvistetaan mm. private banking -sektorilla. Yritys- ja yhteisösektorilla kasvua haetaan erityisesti keskisuurissa yrityksissä sekä julkis- ja asuntoyhteisöissä. OP-ryhmän menestys asiakkaiden palvelussa ja liiketoiminnassa perustuu osuuspankkien yrittäjähenkiseen paikalliseen työhön. Jäsenpankkien tarjontaa täydentävät OP-ryhmän yhteisesti omistamien yhtiöiden ja Osuuspankkikeskuksen palvelut.

Vakavaraisuuden ja kannattavuuden hyvän tason säilyttäminen ovat toiminnan lähtökohtia. Kustannustehokkuudessa OP-ryhmän ja sen jäsenpankkien tavoitteena on olla vähintään samalla tasolla pääkilpailijoidensa kanssa. Kehittyneen riskienhallinnan sekä tiiviin sisäisen valvonnan ja ohjauksen avulla varmistetaan, että kasvu on hallittua ja pitkäjänteistä. OP-ryhmä suhtautuu riskinottoon maltillisesti.

Pitkän tähtäimen menestysmittarit

	OP-ryhmän mittari	Tavoite	Toteutunut 2006
Riskinkantokyky	Pysyvät omat varat/ taloudellinen pääoma	vähintään 1,0	1,10
Kannattavuus	Taloudellisen pääoman tuotto	vähintään 17 %	20,1 %
Riskinottohalu	Arvonalentumiset saamisista/ luotto- ja takauskanta	enintään 0,25 %	0,02 %
Tehokkuus	Kulut/tuotot	enintään 52 % (pankkitoiminta enintään 50 %)	55 % (pankkitoiminta 52 %)

Taulukon lukujen laskentakaavojen kuvaukset löytyvät vuoden 2006 toimintakertomuksesta ja tulostiedotteesta.

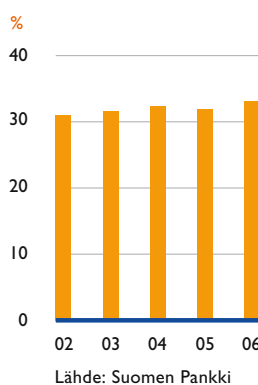
OP-ryhmän strategiaprosessi on jatkuva. Siihen kuuluu mm. laaja toiminta- ja kilpailuympäristön kartoitus sekä kehitysanalyysi. Prosessiin kuuluu järjestelmällinen, konseptinmukainen keskustelu ryhmän sisällä. Siinä OPK:n hallintoneuvoston rooli on keskeinen. Osuuspankkien ja OPK:n edustajien aktiivinen osallistuminen edesauttaa strategian ymmärtämistä, hyväksyntää ja sitä kautta sitoutumista ja tuo prosessiin monipuolisia näkökulmia.

MARKKINA-ASEMA

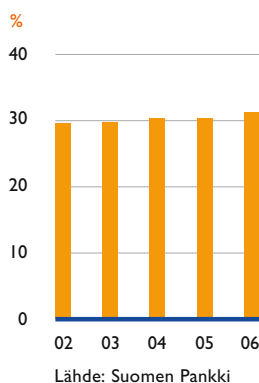
OP-ryhmällä on vahva markkina-asema kaikilla keskeisillä liiketoiminta-alueillaan. Menestystä mitataan talletusten, luottojen, henki- ja eläkevakuutusten, sijoitusrahastojen, maksuliikkeen ja vahinkovakuutuksen markkinaosuuksien kehityksellä.

Painopistealueista kerrotaan Strategia-osiossa sivuilla 8–10 ja liiketoimintasegmenteistä sivuilla 31–43.

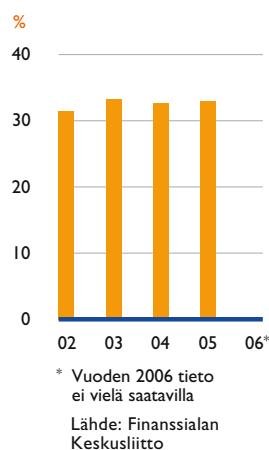
OP-ryhmän markkinaosuus euromääräisistä talletuksista

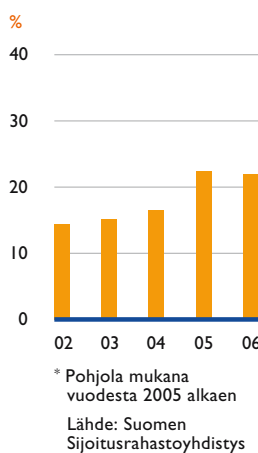
OP-ryhmän markkinaosuus euromääräisistä luotoista

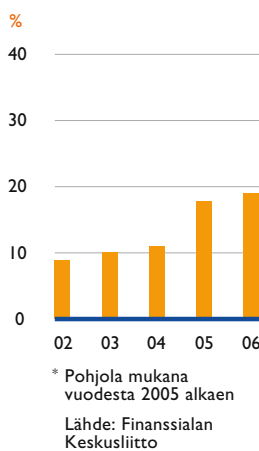
OP-ryhmän markkinaosuus maksuliikkeestä Suomessa, kotimaan ja ulkomaan lähtevät maksut (kpl)

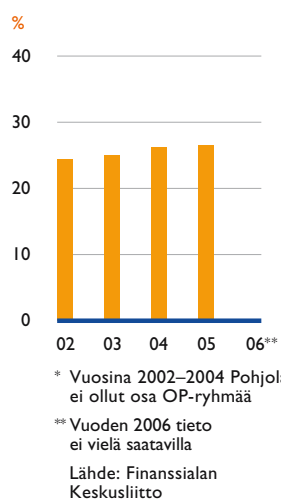
OP-ryhmän* markkinaosuus Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen pääomista

OP-ryhmän* markkinaosuus henki- ja eläkevakuutuksen vakuutussäästöistä

OP-ryhmän markkinaosuus vahinkovakuutuksen maksutulosta Suomessa*

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

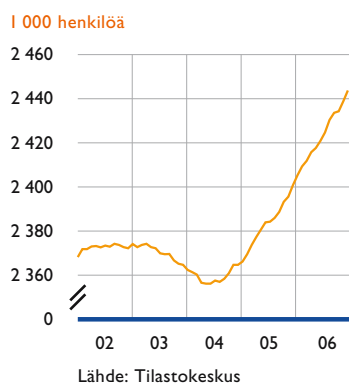
OP-ryhmän toimintaympäristö oli suotuisa vuonna 2006. Talouden ripeä kasvu kohensi asiakkaiden taloutta, mikä näkyi pankki- ja vakuutuspalveluiden vahvana kysyntänä. Vuonna 2007 suhdanteiden ennakoita lievästi heikenevän. Finanssipalveluiden kysynnän kasvu ei kuitenkaan oleellisesti hidastu.

Vuonna 2006 kansainvälinen talous kasvoi lievästi edellisvuotta nopeammin. Euroalueella ja muissa Euroopan unionin maissa kasvu nopeutui hieman, kun viennin ohella yksityinen kulutus piristyi. Yhdysvalloissa korkojen nousu alkoi vaimentaa asuntomarkkinoita ja velkaantuneiden kotitalouksien kulutusta, mutta kasvu säilyi kohuullisena. Venäjän ja Aasian kehittyvien talouksien kasvu jatkui ripeänä. Talousnäkymät ovat lähes kaikkialla maailmassa heikentyneet. Kansainvälisessä taloudessa odotetaan kuitenkin pikemminkin pehmeää laskua kuin jyrkkää alamäkeä.

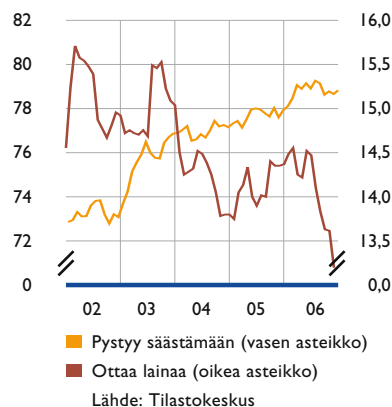
Suhdannehuippu ohitettu

Suomen taloudessa vallitsi vuonna 2006 korkeasuhdanne. Kokonaistuotanto kasvoi yli 5 %. Kasvua tuki voimistunut vienti, joka kansainvälisen kysynnän ja vuoden 2005 paperiteollisuuden työkiistan alentaman lähtötason takia nousi kymmenyksen. Myös kotimarkkinoilla kysyntä oli vahvaa. Investointeja lisäsivät etenkin vilkas asuinrakentaminen sekä kone- ja laitehankinnat. Yksityistä kulutusta piristi kotitalouksien tulojen myönteinen kehitys. Kotitalouksien ostovoima vahvistui palkkasumman noustua ja työttömyyden vähennyttä.

Työlliset Suomessa,
12 kk:n liukuva keskiarvo

Suomalaisten kotitalouksien
rahankäyttö, % talouksista

Suhdannehuippu on ohitettu. Vuonna 2007 kasvun odotetaan palautuvan pitkän aikavälin keskimääräiselle tasolle. Se merkitsee mm. työllisyyden kohenemisen ja palkansaajien ansiotason nousun hidastumista.

Suomalaisyriyten lähiajan näkymät valoisat

Suhdannetilanne pysyi vuonna 2006 tavanomaista parempana kaikilla päätoimialoilla. Teollisuudessa tuotannon kasvuvauhti tosin hidastui loppuvuonna. Teollisuuden tilauskanta ja kapasiteetin käyttöaste pysyivät korkeina. Rakennusyritysten suhdannetilanne jatkui vahvana. Kapasiteetti oli täyskäytössä ja työvoimapula vaikeutti tuotannon laajentamista. Myös palveluyritysten tilanne säilyi valoisana. Myynnin kasvu oli tasaista, ja henkilöstön määrä lisääntyi odotettuakin enemmän.

Yritystiedustelujen mukaan korkeasuhdanteen arvioidaan jatkuvan ainakin vuoden 2007 alkupuoliskolla. Tuotannon ja viennin kasvun odotetaan kuitenkin hidastuvan loppuvuonna. Myös yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu.

Kuluttajien luottamus talouteen säilynyt

Suomalaisten kuluttajien luottamus oman taloutensa kehitykseen on säilynyt jo pitkään hyvällä tasolla. Vuonna 2006 jo neljä viidestä kotitaloudesta ilmoitti pystyvänsä säästämään tuloistaan.

Kuluttajahintojen nousu on ollut maltillista, vaikka nopeutuikin vuonna 2006 lievästi. Hintoja kohottivat eniten korkojen nousu ja asuntojen kal-

listuminen. Hintatason nousun ennakoidaan pysyvän maltillisena kuluvana-
kin vuonna. Asuntojen hintojen nousun odotetaan laantuvan.

Korot nousivat lievästi. Euroopan keskuspankki (EKP) nosti ohjauskorko-
aan vuonna 2006 viidesti perusteluinaan kasvun nopeutuminen ja inflaa-
tion pysyminen tavoitetason yläpuolella. Rahapolitiikan kiristämisen seu-
rauksena euribor-korot nousivat runsaalla 1 %-yksiköllä, mutta pitkät
markkinakorot vain puolet tästä. 12 kuukauden euribor oli vuoden lopussa
4,03 %. OP-ryhmän viitekorko OP-Prime nousi vuoden aikana neljäksi ja
oli vuoden lopussa 3,50 %. EKP:n odotetaan nostavan ohjauskorkoaan
vielä kuluvan vuoden alkupuoliskolla, minkä jälkeen korkotason arvioidaan
vakiintuvan.

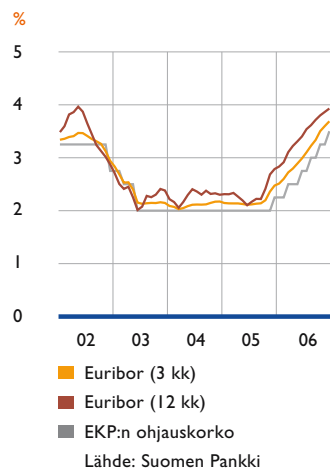
Pankki- ja vakuutusliiketoiminnassa kasvu jatkuu

Pankkiliiketoiminnassa kasvu on jatkunut nopeana jo neljättä vuotta. Kas-
vun ei arvioida oleellisesti hidastuvan vuonna 2007. Vuonna 2006 raha-
laitosten lainakanta lisääntyi 12 %. Korkojen noususta huolimatta asunto-
luottojen kysyntä pysyi vahvana, ja asuntoluottokanta kasvoi 14 %. Asun-
tohintojen nousua kompensoivat osittain pankkien lainamarginaalien
kapeneminen sekä kotitalouksien tulojen ja varallisuuden kasvu. Kotitalo-
uksien velkaantumisaste kuitenkin jatkoi kasvuaan. Luottojen suhde käy-
tettävissä oleviin tuloihin kohosi lähes 100 %:iin.

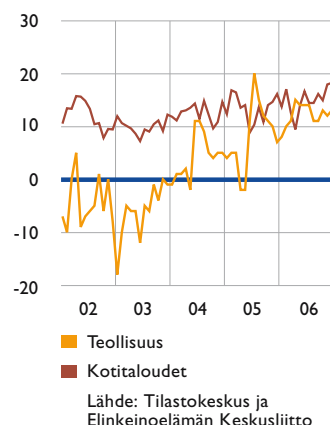
Yritysluottokannan kasvu nopeutui 9 %:iin vuonna 2006, ja yrityskauppoja
ja sukupolvenvaihdoksia tehtiin edelleen runsaasti. Yritysten kannattavuus
parani ja lisääntyneitä investointeja rahoitettiin paljolti tulo-rahoituksella.
Talletusten kasvu puolestaan hidastui 3 %:iin, ja kanta jäi entistä enemmän
jälkeen luottokannasta. Luottojen ja talletusten välinen korkoero nousi
usean vuoden supistumisen jälkeen, ja pankkien rahoituskate parani.

Pääomamarkkinoilla kehitys on ollut verraten suotuisaa, ja edellytykset
myönteisen kehityksen jatkumiselle lähitulevaisuudessa ovat kohtuulliset.
Osakemarkkinoilla nousujohteinen kurssikehitys on jatkunut. Suomessa
noteerattujen pörssiosakkeiden hintoja kuvaava OMX Helsinki Cap -indeksi
nousi 25 % vuonna 2006, sillä markkinat toipuivat kevään kurssinotkahu-
duksesta loppuvuonna. Sijoitusrahastojen pääomat kasvoivat 36 % arvon-
nousun ja ennätysellisten 12 miljardin euron nettomerkitöiden siivittä-
minä. Henkivakuutuksen maksutulo laski edellisvuodesta 4,7 %. Vakuu-
tussäästöt lisääntyivät kuitenkin lähes kymmenyksen. Vahinkovakuutuksen
maksutulon kasvu jäi kireän kilpailun vuoksi talouden kasvua hitaammaksi
eli noin 4 %:iin. Kasvuun vaikuttivat vakuutusyhtiöiden asiakkailleen anta-
mat maksuallennukset sekä tariffimuutokset.

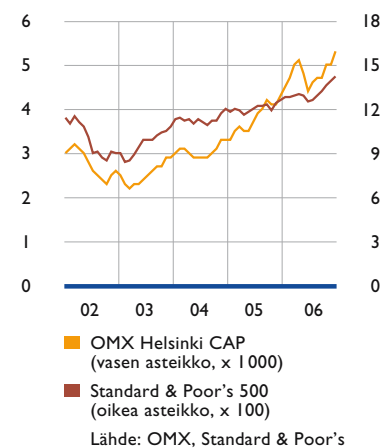
Euribor-korot ja EKP:n ohjauskorko

Teollisuuden ja kotitalouksien luottamus- indikaattori Suomessa, saldoluku

Osakeindeksit Suomessa ja Yhdysvalloissa

OP-RYHMÄN VUOSI 2006

OP-ryhmä teki vuonna 2006 historiansa selvästi parhaan vuosituloksen; tulos ennen veroja kasvoi 38 % 800 miljoonaan euroon. Samalla OP-ryhmän markkina-asema vahvistui edelleen.

Kasvu toimialan kasvua nopeampaa

- Markkinaosuus euromääräisistä luotoista kasvoi 0,6 %-yksikköä ja talletuksista 0,8 %-yksikköä.
- Markkinaosuudet kasvoivat sekä asunto- että yritysluotoissa.
- Markkinaosuus henki- ja eläkevakuutuksen vakuutussäästöistä kasvoi 1,3 %-yksikköä, sijoitusrahastojen markkinaosuus supistui 0,5 %-yksikköä.
- Asiakasmäärä kasvoi 82 000:lla, eli selvästi enemmän kuin vertailukelpoinen kasvu vuotta aiemmin.

Ennätystulos

- Tulos ennen veroja kasvoi 38 % 800 miljoonaan euroon.
- Tuotot ja kulut kasvoivat kumpikin 37 %.
- Tuotoista korkokate kasvoi 11 % ja muut tuotot 69 %.

Riskinkantokyky vahva ja riskiasema vakaa

- Omat varat olivat 1,6-kertaiset verrattuna lakisääteiseen minimiin.
- Järjestämättömät saamiset laskivat historiallisen alhaiselle tasolle eli 0,3 %:iin luotto- ja takauskannasta.

OP-Pohjola yhdentyminen etenee hyvin

- Päällekkäiset liiketoiminnot yhdistettiin ja konsernirakennetta selkeytettiin.
- Vuoden lopussa 175 OP-ryhmän toimipaikkaa tarjosi sekä pankki- että vahinkovakuutuspalveluita.
- Pankki- ja vakuutuspalveluiden ristiinmyynti käynnistyi lupaavasti.
- Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä kasvoi 98 000:lla 803 000:een ja Pohjolan etuasiakastalouksien määrä kasvoi yli 34 000:lla 367 000:een.

Vuosi 2007

- OP-ryhmän tuloksen vuonna 2007 ennen veroja arvioidaan muodostuvan samantasoiseksi kuin vuonna 2006.

Tulos ja tase

OP-ryhmä teki vuonna 2006 yli satavuotisen historiansa suurimman tuloksen. Vuoden 2006 tulos ennen veroja oli 800 miljoonaa euroa, eli 38 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Vaikka merkittävä osa tulosparannuksesta selittyikin Pohjola-kaupalla, kasvoi myös OP-ryhmän vertailukelpoinen (pl. Pohjola) tulos selvästi vuotta aiemmasta.

Korkokate oli 883 miljoonaa euroa. Se kasvoi 11 % vuotta aiemmasta huolimatta Pohjola-kaupan rahoituskustannuksista. Arvonalentumiset saamisista kasvoivat 62 % 9,3 miljoonaan euroon, mutta säilyivät edelleen hyvin matalalla tasolla. Tuotot kasvoivat 37 % 1 956 miljoonaan euroon. Muut tuotot kuin korkokate kasvoivat 69 % 1 073 miljoonaan euroon. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot olivat 328 miljoonaa euroa ja henkivakuutustoiminnan nettotuotot 110 miljoonaa euroa. Palkkiotuotot olivat nettomääräisesti 396 miljoonaa euroa. Kulut olivat 1 083 miljoonaa euroa, eli 37 % suuremmat kuin vuonna aiemmin. Liiketoiminnan muut kulut olivat 267 miljoonaa euroa. Niihin sisältyi Pohjola-kaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä tehtyjä poistoja 49 miljoonaa euroa.

OP-ryhmän tase oli vuoden lopussa 59,5 miljardia euroa, eli 6,7 miljardia euroa suurempi kuin vuoden 2005 lopussa. Eniten kasvoivat saamiset asiakkailta ja yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat. Saamiset asiakkailta kasvoivat 4,8 miljardia euroa ja yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat 4,6 miljardia euroa vuoden 2005 lopusta.

Saamiset asiakkailta eli luottokanta kasvoi 14 % 39,6 miljardiin euroon. Luottokannan osuus taseesta kasvoi 67 %:iin. Henkivakuutustoiminnan varat kasvoivat 13 % 6,1 miljardiin euroon. Vahinkovakuutustoiminnan varat olivat vuoden lopussa 2,8 miljardia euroa eli hieman suuremmat kuin vuotta aiemmin. Likvideimmät varat eli käteisten varojen, saamisten luottolaitoksilta sekä kaupankäynnin rahoitusvarojen yhteismäärä kasvoi 1,1 miljardia 6,2 miljardiin euroon. Omat pääomat ylittivät vuoden aikana viiden miljardin euron rajan ja olivat vuoden lopussa 5,1 miljardia euroa. Vuoden 2005 lopusta OP-ryhmän oma pääoma kasvoi 366 miljoonaa euroa. Osuuspankkien jäsenten osuuspääoma- ja lisäosuuspääomasijoitukset olivat vuoden lopussa 696 miljoonaa euroa.

Vakavaraisuus

OP-ryhmän luottolaitoslain mukainen vakavaraisuus oli vuoden lopussa 14,3 %. Ensisijaisilla omilla varoilla vakavaraisuussuhde oli 12,7 %, eli 0,3 %-yksikköä matalampi kuin vuoden 2005 lopussa. Vakavaraisuus laski vuoden alkupuolella, mutta kääntyi nousuun jälkimmäisellä puoliskolla. Vakavaraisuussuhteen alentumisesta huolimatta OP-ryhmän riskinkantokyky on edelleen vahva. OP-ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen omien varojen suhde vähimmäismäärään oli 1,56, kun se edellisen vuoden lopussa oli 1,69. Vuoden lopussa OP-ryhmän omat varat olivat 1 682 miljoonaa euroa suuremmat kuin lakisääteinen raja.

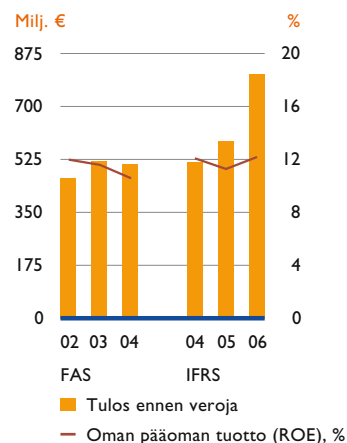
Liiketoimintasegmentit

OP-ryhmän uudet vuoden 2006 tilinpäätöksessä ensimmäistä kertaa raportoidut liiketoimintasegmentit ovat pankki- ja sijoituspalvelut, vahinkovakuutus ja henkivakuutus.

Pankki- ja sijoituspalvelut

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan toimintaedellytykset olivat vuonna 2006 hyvät. OP-ryhmä kasvoi lähes kaikilla tuotealueilla nopeammin kuin kilpailijat keskimäärin. OP-ryhmän luottokanta oli vuoden lopussa 39,6 miljardia euroa ja takauskanta 2,2 miljardia

Tulos ennen veroja ja oman pääoman tuottoprosentti

Rahastovalikoimamme on Pohjois-Suomen myötä erittäin kattava. Meidän tehtävämme on huolehtia siitä, että rahastojen arvo on päivittäin oikea.

Paula Vilhonen
Middle office -asiantuntija
OP-Rahastoyhtiö Oy, Tuotteet ja palvelut

euroa. OP-ryhmän asuntoluottokanta kasvoi yli 15 % 18,9 miljardiin euroon. Kotitalouksien kulutusluottokanta kasvoi 12,3 % ja oli vuoden lopussa 2,8 miljardia euroa. OP-ryhmän yritysluottokanta kasvoi 10 % 9,7 miljardiin euroon ja takauskanta 23 % 1,9 miljardiin euroon.

OP-ryhmän sijoitusrahastojen pääoma oli vuoden lopussa 13,3 miljardia euroa, eli 33 % suurempi kuin OP-Rahastoyhtiö Oy:n ja Pohjola Rahastoyhtiö Oy:n yhteenlaskettu pääoma vuotta aiemmin. OKOn varainhoitoliiketoiminnan hallinnoiman varainhoitovarallisuuden määrä oli vuoden lopussa 31,3 miljardia euroa. OP-ryhmän talletukset olivat vuoden lopussa 25,8 miljardia euroa, eli 6,5 % suuremmat kuin vuotta aiemmin. Talletuskannan kasvu kohdistui lähinnä sijoittamistalletuksiin, jotka kasvoivat 14,0 % 10,8 miljardiin euroon.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos ennen veroja oli 643 miljoonaa euroa, eli 24 % suurempi kuin vuotta aiemmin.

Vahinkovakuutus

Vuosi 2006 oli vahinkovakuutukselle ensimmäinen kokonainen vuosi OP-ryhmän liiketoimintasegmenttinä. Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot olivat 788 miljoonaa euroa. Vakuutusmaksutuotot olivat 5,9 % suuremmat kuin vertailukelpoiset tuotot vuotta aiemmin. Korvauskulut (pl. korvausten hoitokulut) olivat 536 miljoonaa euroa, eli 9,3 % suuremmat kuin vertailukelpoiset korvauskulut koko vuodelta 2005. Korvauskulujen kasvuun vaikutti erityisesti vuoden 2006 jälkipuoliskon suurten ja keski suurten vahinkojen (yli 0,1 miljoonan euron vahingot) poikkeuksellisen heikko kehitys.

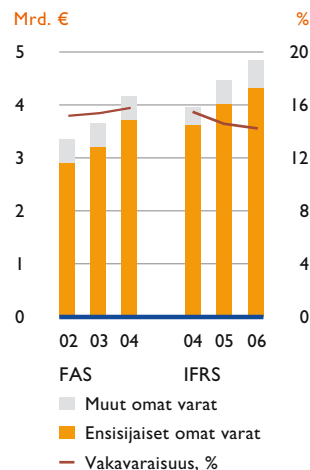
Vahinkovakuutuksen sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 5,2 %, vertailukelpoinen tuotto vuotta aiemmin oli 8,5 %. Vuoden lopussa sijoitusten käypä arvo oli 2,4 miljardia euroa. Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja oli 78 miljoonaa euroa. Yhdistetty kulusuhde ilman liiketoimintasegmenttiin kohdistettuja poistoja Pohjola-kaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä oli 95,4 %.

Henkivakuutus

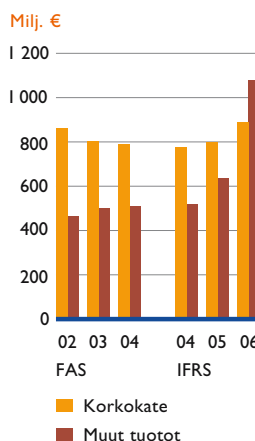
OP-ryhmän henki- ja eläkevakuutuksen maksutulo oli 866,5 miljoonaa euroa. Maksutulo oli 11 % pienempi kuin OP-Henkivakuutus Oy:n ja Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan yhteenlaskettu maksutulo vuotta aiemmin. Vaikka maksutulon kasvu on hidastunut vuodesta 2005, se on ollut kuitenkin toimialan keskimääräistä kasvua nopeampaa.

Henkivakuutustoiminnan maksamat korvaukset olivat 437,5 miljoonaa euroa, josta takaisinostojen osuus oli 139 miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan tuotto oli käyvin arvoin 4,0 %. Henkivakuutustoiminnan tulos ennen veroja oli 68 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 27 miljoonaa euroa. OP-ryhmän henkivakuutuksen vastuuvélka oli vuoden lopussa 5,7 miljardia euroa, eli 15,9 % suurempi kuin vuoden 2005 lopussa. Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus henki- ja eläkevakuutuksen vastuuvélasta oli 37 %. Henkivakuutustoiminnan sijoitusomaisuus ilman sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevaa omaisuutta oli vuoden lopussa 4,1 miljardia euroa.

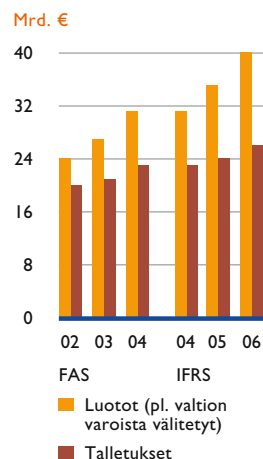
Omat varat ja vakavaraisuus

Korkokate ja muut tuotot

Luotot ja talletukset

Keskeisiä tapahtumia

OKO Pankki Oyj (tuolloin OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj) hankki syyskuussa 2005 enemmistön Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeista. OKOn osuus Pohjolan osakkeista ja äänistä ylitti 90 % **10.1.2006**. Välimiesoikeus vahvisti kesäkuussa, että OKOlla on riidaton oikeus lunastaa Pohjolan vähemmistöosakkeet. Pohjolan osakkeen ja optio-oikeuksien noteeraus Helsingin Pörssissä päättyi kesäkuussa 2006. Pohjola-Yhtymä Oy sulautui OKOon **31.12.2006**. Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola, A-Vakuutus Oy, Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen ja Seesam-yhtiöt jatkavat toimintaa OKO-konsernissa.

Osuuspankkikeskus- ja OKO-konsernien henkivakuutus-, rahasto- ja omaisuudenhoitotoiminnoissa helmikuussa käynnistyneet yhteistoimintaneuvottelut saatiin päätökseen **19.4.2006**. Yt-neuvottelut liittyivät päällekkäisten toimintojen uudelleenorganisointiin. Kaikkiaan 20 vakinaista työsuhdetta päättyi, mutta irtisanomisilta välttyttiin.

OKOn varsinainen yhtiökokous muutti yhtiön yhtiöjärjestystä **30.3.2006**. Osana muutosta yhtiön hallintoneuvosto lakkautettiin ja yhtiölle valittiin hallitus, johon ei kuulu yhtiön toimivaan johtoon kuuluvia henkilöitä. OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n toiminimen muutos OKO Pankki Oyj:ksi merkittiin kaupparekisteriin **1.6.2006**.

OPK:n hallintoneuvosto täsmensi OP-ryhmän toiminnan perusteita ja tarkisti OP-ryhmän liiketoimintastrategiaa **14.6.2006**. Uudessa strategiassa korostuu aiempaa selvemmin OP-ryhmän osuustoiminnallinen luonne. Osuustoiminnallisuus ja asiakkaiden taloudellisen menestymisen edistäminen konkretisoituvat uutena asiakaslupauksena markkinoiden parhaista keskittämiseduista. Myös OKO päivitti strategiaansa uuden liiketoimintarakenteensa mukaiseksi.

Osuuspankkikeskus ja Kesko sopivat **20.6.2006** laajamittaisesta yhteistyöstä mm. korttien kehittämisessä, maksuliikkeessä, rahahuollossa ja asiakasrahoituksessa. Tulevaisuudessa yhteistyön piiriin kuuluvat myös Pohjolan vakuutus- tuotteet.

OP-ryhmä sai **23.8.2006** miljoonannen asiakkaan verkkopalveluunsa. Vuoden 2006 lopussa verkkopalvelusopimuksia oli jo noin 1,1 miljoonaa.

OP-ryhmä allekirjoitti **5.9.2006** sopimuksen saksalaisen Equensin (aiempi nimi Transaktionsinstitut) kanssa OP-ryhmän ulkomaan maksujen käsittelyjärjestelmästä. Sopimus on osa järjestelyä, jolla valmistaudutaan eurooppalaisen maksualueen (SEPA) tuomiin muutoksiin.

OP-ryhmä ilmoitti **21.11.2006** kaksinkertaistavansa OP-bonusasiakkaille jaettavat bonukset vuoden 2008 alkuun mennessä. Tavoitteeseen edetään vaiheittain ja vuoden 2007 alusta maksettavien bonusten määrää kasvatetaan 50 %. Syksystä 2007 bonuksia voi käyttää myös Pohjolan vahinkovakuutus- tuotteiden maksamiseen.

OP-ryhmän pääjohtaja Antti Tanskanen jäi eläkkeelle **31.12.2006**. Uutena pääjohtajana aloitti vuodesta 1997 OPK:n toimitusjohtajana ja OP-ryhmän pääjohtajan varamiehenä toiminut KTM Reijo Karhinen. OPK:n uutena toimitusjohtajana aloitti 1.1.2007 OTK, eMBA Tony Vepsäläinen, joka toimi vuodesta 1998 Tampereen Seudun Osuuspankin toimitusjohtajana.

Kaikki OP-ryhmän ja OKOn vuoden 2006 aikana julkaisemat pörssi- ja lehdistötiedotteet sekä osavuositiedotukset ovat verkkosivuilla osoitteessa op.fi/lehdistopalvelu.

OMISTAJAJÄSENET

OP-ryhmän tavoitteena on omistajajäsenten ja muiden asiakkaiden tarvitsemien palvelujen tuottaminen mahdollisimman kilpailukykyisesti. Omistajajäseniä oli vuoden 2006 lopussa yhteensä yli 1 160 000.

omistajajäsenyys on osuuspankin asiakkuuden omaleimaisuustekijä. Se antaa mahdollisuuden osallistua pankin hallintoon ja päätöksentekoon. Sen kautta jäsenten vaikutusmahdollisuudet ulottuvat alueellisen elinkeinoelämän ja hyvinvoinnin edistämiseen. Lisäksi omistajajäsenyys tuo etuja raha-asoiden keskittämisestä osuuspankkiin. Osuuskunnissa päätöksenteon perusarvoihin kuuluu jäsen ja ääni -periaate. Jäsenkunta valitsee keskuudestaan oman pankkinsa hallintohenkilöt. Osuuspankeissa ylintä päätösvaltaa käyttää omistajajäsenistä muodostuva osuuskunnan kokous tai edustajisto.

Vuonna 2006 osuuspankkien omistajajäsenten määrä kasvoi yli 30 000:lla. Pääkaupunkiseudulla toimii Osuuspankkikeskuksen tytäryhtiö Helsingin OP Pankki Oyj, jolla yhtiömuotonsa vuoksi ei ole omistajajäseniä. Merkittävä taloudellinen etu ovat pankkiasioinnin keskittämisestä kertyvät bonukset. Niitä kertyy automaattisesti joka kuukausi, kun omistajajäsenellä tai Helsingin OP Pankki Oyj:n asiakkaalla on henkilökohtaista tai perheen yhteistä pankkiasiointia vähintään 5 000 euron arvosta. Bonuksia voi käyttää palvelumaksujen hoitamiseen ja syysystä 2007 alkaen myös Pohjolan vahinkovakuutuksiin.

OP-bonusasiakkaita oli vuoden 2006 lopussa yli 950 000. Vuonna 2006 OP-bonusasiakkailla kertyi bonuksia yhteensä 48 miljoonan euron (42 milj. e) arvosta, ja he käyttivät niitä erilaisiin palveluihin 36 miljoonan euron (34 milj. e) arvosta. Lisäksi heille maksettiin bonuksia rahana 9 miljoonaa euroa (8 milj. e).

Osuuspankin omistajajäseneksi liittyessään jäsen maksaa pankin sääntöjen mukaisen osuusmaksun, joka yleisimmin on 100 euroa. Omistajajäsenten osuus- ja lisäosuuspääomasijoitukset olivat vuoden 2006 lopussa yhteensä 695 miljoonaa euroa (717 milj. e). Ennakotietojen mukaan osuuspankit maksavat osuus- ja lisäosuuspääomalle korkoa yhteensä noin 20 miljoonaa euroa (20 milj. e).

Bonukset kaksinkertaistuvat

Osuuspankkien tuotteiden ja palvelujen hinnat ovat kaikille asiakkaille kilpailukykyisiä ja läpinäkyviä. OP-bonukset ovat asioinnin keskittämisestä syntyvä lisäetu.

OP-ryhmän hyvä tuloskehitys mahdollistaa sen, että osuuspankit palauttavat jatkossa entistä suuremman osan tuloksestaan omistajajäsenilleen. Bonusten määrä kaksinkertaistetaan vuoden 2008 alkuun mennessä. Syysystä 2007 niitä voi käyttää myös Pohjolan

vahinkovakuutus tuotteiden maksamiseen ja bonusasiakkaat saavat lisäetuja Pohjolan vakuutusmaksuista. Uudistuva bonusjärjestelmä mahdollistaa myös osuuspankkikohtaiset lisäbonukset.

Vuonna 2006 sekä pankki- että vakuutusasiointinsa OP-ryhmään keskittäneille talouksille tarjottiin koti-irtaimiston vakuutus veloituksetta.

Eniten OP-ryhmän keskittämiseduista hyötyvät ne asiakkaat, jotka sekä ovat OP-bonusasiakkaita että keskittävät vakuutusasiansa Pohjolaan. He saavat Pohjolan keskittämisedut käyttöönsä jo kahden tuoteryhmän vakuutuksella, kun normaalisti Pohjolan etuasiakkuus edellyttää vakuutuksia kolmesta tuoteryhmästä. Kaikki Pohjolan etuasiakkaat saavat 7 %:n alennuksen koti-, omaisuus-, liikenne-, tapaturma-, matka- ja autovakuutuksista. Alennus ei edellytä jatkossakaan osuuspankin asiakkuutta. OP-bonusasiakkaat saavat näistä vakuutuksista vielä lisäetuna 3 %:n lisäalennuksen.

OP-lehti ja OP-kanava

OP-bonusasiakkaille ja omistajajäsenille lähetetään neljä kertaa vuodessa OP-lehti, joka kertoo ajankohtaisista pankki-, vakuutus-, sijoitus- ja talousasioista. Kansallisen Mediatutkimuksen (2006) mukaan OP-lehti on noussut Suomen viidenneksi luetuimmaksi aikakauslehdiksi. Lukijoita lehdellä on yli miljoona. Se on myös finanssitoimialan tunnetuin asiakaslehti.

OP-lehteä täydentää OP-kanava-verkkopalvelu (entinen Mainio.net). Se tarjoaa tietoa mm. asumiseen ja omaan talouteen liittyvistä asioista. Kävijämäärä on kasvanut jatkuvasti ja oli vuonna 2006 keskimäärin lähes 200 000 eri kävijää kuukausittain.

Olen saanut seurata pankkimaailman kehitystä pitkään. Moni asia on muuttunut, mutta asiaksläheisyys on työssä ennallaan.

Kristina Pihlflyckt

Palvelumyyjä

Östnylands Andelsbank

HENKILÖSTÖ

Ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen ovat OP-ryhmän arvot. Ne ohjaavat asiakaspalvelua, johtamista ja henkilöstön keskinäistä kanssakäymistä.

Henkilöstöjohtamisen periaatteet

OP-ryhmässä noudatetaan vastuullisen henkilöstöjohtamisen periaatteita, joiden tueksi on koottu joukko hyviä käytäntöjä. Vastuullinen henkilöstöpolitiikka ja -johtaminen ovat keskeinen osa yrityksen yhteiskuntavastuuseen kuuluvaa sosiaalista vastuuta.

Henkilöstöjohtamisen sisältö on jäsennetty viiteen osaan, joille kullekin on määritelty periaatteet sekä joukko hyviä käytäntöjä.

- Henkilöstösuunnittelu
- Työhyvinvoinnin kehittäminen
- Henkilöstön kehittäminen
- Palkkaus ja palkitseminen
- Sisäinen viestintä

Henkilöstöjohtamisen periaatteiden soveltamista tuetaan johdon ja esimiesten koulutuksella sekä lukuisilla kehityshankkeilla ja ajanmukaisilla työkaluilla. Osuuspankkilainen johtamiskulttuuri on perinteisesti eettistä, vastuuntuntoista ja ihmistä arvostavaa. Periaatteiden tavoitteena on selkiyttää ja tehostaa henkilöstöjohtamista sekä ylläpitää ja vahvistaa hyvää yritys- ja työnantajakuva. Vastuullinen henkilöstöjohtaminen on panostamista pitkäjänteiseen ja kestävään tuloksellisuuteen. Se merkitsee vastuun kantamista henkilöstöstä niin hyvinä kuin vaikeampinakin aikoina. Henkilöstölle tämä merkitsee ennakoitavuutta, luotettavuutta ja avoimuutta.

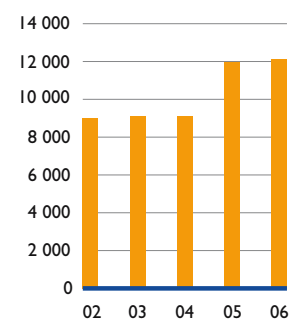
OP-ryhmässä tasa-arvon toteuttaminen on osa vastuullista henkilöstöpolitiikkaa. Tasa-arvon toteutumista seurataan vuosittain ja siitä raportoidaan johdolle ja henkilöstölle. Tasa-arvon edistämisen tavoitteena on, että henkilöstöllä on yhdenvertaiset edellytykset mm. ammatilliseen kehittymiseen, työllä menestymiseen, oikeudenmukaiseen palkitsemiseen sekä työn ja erilaisten elämäntilanteiden yhteensovittamiseen.

Henkilöstörakenne

OP-ryhmän palveluksessa oli vuoden 2006 lopussa yhteensä 12 139 henkilöä (11 974 vuonna 2005). Osuuspankeissa työskenteli 6 661 henkilöä (6 560), OPK-konsernissa 5 459 (5 399), joista siihen kuuluvassa OKO-konsernissa 2 919 (3 254). OP-ryhmän henkilöstöstä valtaosa oli vakinaisia (92 %) ja kokoaikaisia (90 %). OP-ryhmän henkilöstön keski-ikä oli 44,6 vuotta. Naisia henkilöstöstä oli 76 %. Tarkempia tietoja henkilöstörakenteesta kerrotaan vuoden 2006 yhteiskuntavastuun raportissa.

Vuonna 2006 jatkettiin Pohjolan toimintojen yhdistämistä osaksi OP-ryhmää. Valtaosa Pohjolan toimipisteistä on siirretty osuuspankkien konttoreihin. Pohjolan henkivakuutus-, rahasto- ja omaisuudenhoito- sekä konsernitoiminnot yhdistettiin suunnitellusti osaksi OPK:n ja OKO:n toimintoja. Yhdistymisessä noudatettiin julkilausuttuja yhdentymisen periaatteita: avoimuus, toisen kunnioittaminen, tasa-arvoisuus, parhaiden käytäntöjen selvittäminen ja käyttöönotto, parhaan osaamisen käyttöönotto sekä yhteinen tahtotila. Yhdistymistä tuettiin muutosvalmennuksilla.

OP-ryhmän henkilöstömäärä vuoden lopussa (työsuhteessa olevat)

Osaava henkilöstö

Osaamista kehitetään OP-ryhmässä pitkäjänteisesti ja strategialähtöisesti. Henkilöstölle on tarjolla monipuolisia koulutus- ja kehitysmahdollisuuksia OP-Akatemiassa, omissa työyhteisöissä sekä tehtäväkierron kautta koko ryhmässä. Henkilötasolla osaamisen kehittäminen perustuu kehityskeskusteluissa laadittaviin kehityssuunnitelmiin.

OP-ryhmässä henkilöstöjohtamisen ja henkilöstön kehittämisen suurimmat hankkeet liittyvät lähivuosina eläkkeelle siirtyvien suureen määrään. Keskeisenä haasteena on varmistaa uusien osaajien kiinnostus työskennellä OP-ryhmässä. Ennakoivan henkilöstösuunnitelun tueksi on toteutettu projekti, jossa linjattiin tulevaisuuden tehtävärooleja ja osaamistarvetta OP-ryhmässä. Lisäksi osuuspankkien osaamisen johtamisen apuvälineet uusittiin vastaamaan lähitulevaisuuden vaatimuksia.

Vuonna 2006 OP-Akatemia järjesti yhteensä 817 koulutustilaisuutta, joihin osallistui 18 391 henkilöä. Verkkokoulutuksen suosio on vuosi vuodelta kasvanut, ja vuonna 2006 valmistui useita uusia verkkokursseja pankki- ja vakuutustoiminnan eri osa-alueille. Vuonna 2006 Pohjolan henkilöstökoulutus integroitiin osaksi OP-Akatemian tarjontaa.

Osaamisen kehittämisen painopiste on ollut asiakassuuntautuneen myynnin sekä valmentavan myynnin johtamisen kehittäminen. Kahden viime vuoden aikana toteutetuissa valmennusohjelmissa näitä taitoja on kehittänyt lähes 5 000 osuuspankkilaista. OP-Akatemia tarjoaa myös sijoitus-, rahoitus-, vakuutus- ja yrityspalvelujen koulutusta sekä johdon ja esimiesten koulutusta.

OP-Akatemia on järjestänyt johdolle ja esimiehille tarkoitettuja vuoden kestäviä tutkintoja seitsemän vuoden ajan, ja yhteensä tutkinnon on suorittanut jo yli 1 300 henkilöä. Uusi tulokas tutkintovalikoimassa on myynnin johdon ja esimiesten työn kehittämiseen tarkoitettu Myyntijohtaja-tutkinto. Menestysjohtaja-tutkinnolla on vahva asema OP-ryhmän

Työ OP-Privatessa antaa hyvän näköalan varallisuudenhoidon kehitykseen. Etusijalla on aina asiakas – meillä ihminen kohdataan aidosti yksilönä.

Outi Lakka
Salkkuassistentti
Keski-Suomen Osuuspankki,
OP-Private Keski-Suomi

Työssäni haasteellisinta ja samalla palkitsevinta on myynnin johtaminen. Jokainen asiakaskohtaaminen on tärkeä.

Sirpa Louhi
Konttorinjohtaja
Tampereen Seudun Osuuspankki,
Kauppahallin konttori

johdon perustutkintona. OP-ryhmälle räätälöidyn OP-MBA-tutkinnon on suorittanut tai aloittanut jo 175 johtajaa ja asiantuntijaa.

OP-Akatemia järjestää henkilöstökoulutuksen lisäksi koulutusta myös osuuspankkien hallintohenkilöille. Tätä koulutusta täydentämään rakennettiin hallitustyöskentelyn kehittämissipaketti, jonka avulla pankkien hallitukset voivat omatoimisesti tai ohjatusti kehittää toimintaansa hyvän hallintotavan mukaisesti.

Työhyvinvointi

Työyhteisöjen hyvinvointia tuetaan kehittämis-, valmennus- ja kuntoutusohjelmien sekä viriketilaisuuksien avulla. Niiden tavoitteena on antaa uusia näkökulmia ja eväitä työn ja toimintatapojen muutosten hallintaan.

Vuonna 2006 henkilöstötutkimuksia tehtiin 47 osuuspankissa, OKOssa (ml. Pohjola) ja OPK:ssa. Osuuspankkien henkilöstötutkimuksessa mitattu Organisaation voimavarat -indeksi, joka kuvaa mm. voimavaroja, toimintatapojen yhteistyökykyisyyttä ja tavoitteellisuutta, esimiestyötä ja myynnin johtamista, työnantajakuvaa, muutostyökykyisyyttä sekä työhyvinvoinnin tasoa, parani hieman edellisvuodesta ja on edelleen hyvällä tasolla. OKOssa ja OPK:ssa tehdyssä henkilöstötutkimuksessa mitattu tyytyväisyys on myös hyvällä tasolla. Sitoutuminen työyhteisöön on vahvaa. Yhdentymiseen liittyvien organisaatiomuutosten myötä kehittämistarpeita nähtiin työnjaon selkeydessä ja töiden organisoinnissa. Pohjolan tutkimuksen mukaan tyytyväisimpiä oltiin oman työn sisältöön, kannustavuuteen ja esimiestyöhön. Työilmapiiri ja yhteishenki parantuivat edellisestä vuodesta. Yhdentyvän OP-ryhmän menestykseen uskottiin vahvasti.

Kannustava palkitseminen

OP-ryhmässä on käytössä sekä lyhyen että pitkän ajan kannustejärjestelmät, jotka tukevat strategian mukaisten tavoitteiden saavuttamista lisäämällä henkilöstön motivaatiota ja yhteisiin tavoitteisiin sitoutumista. Henkilöstöllä on mahdollisuus saada tuloksiin perustuvia palkkioita. Vuonna 2006 tulospalkkioita sai noin 81 % henkilöstöstä.

OP-ryhmän henkilöstörahasa aloitti toimintansa 1.1.2005. Rahastossa oli vuoden 2006 lopussa mukana 278 OP-ryhmän yritystä. Vuoden 2007 alussa myös Vahinko-Pohjolan ja

A-Vakuutuksen henkilöstö liittyivät mukaan rahastoon, jolloin siihen kuului noin 94 % OP-ryhmän henkilöstöstä. OP-Henkilöstörahaston rinnalla on käytössä johdon palkitsemisjärjestelmä, joka perustuu osakepalkkioihin.

Eläketurva

Pääosin OP-ryhmään kuuluvat työnantajat ovat järjestäneet henkilöstönsä työntekijäin eläkelain mukaisen eläketurvan kattavasti OP-Eläkekassassa, joka toimii vakuutuskassalain mukaisena työeläkelaitoksena. Osa OP-ryhmän henkilöstöstä kuuluu myös OP-Eläkesäätiön piiriin.

OKO-konsernin vahinkovakuutustoiminnan henkilöstölle ja osalle OKO Varainhoito Oy:n henkilöstöä lakisääteinen eläketurva on järjestetty Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisesta otetuilla eläkevakuutuksilla. Lisäeläketurva on järjestetty OP-Henkivakuutus Oy:stä otetuilla vapaamuotoisilla eläkevakuutuksilla.

Tulevaisuuden haasteet

Osaavan henkilöstön saaminen on entistä haastavampaa ns. suurten ikäluokkien jäädessä eläkkeelle. Ennakoivan henkilöstösuunnittelun lisäksi OP-ryhmässä on varauduttu tulevaan kiinnittämällä huomiota sekä ulkoisen että sisäisen työnantajakuvaan kehittämiseen. Ulkoista työnantajakuvaa seurataan vuosittain mm. Universumin tutkimuksen avulla. OP-ryhmä on menestynyt hyvin: vuonna 2006 se oli sijalla 11 ja vuonna 2005 sijalla 7. Lisäksi OP-ryhmän yritykset ovat menestyneet Suomen parhaat työpaikat -tutkimuksessa. Vuonna 2006 Pohjola sijoittui suurten organisaatioiden sarjassa viidenneksi.

OP-ryhmä on mukana rekrytointimessuilla ympäri Suomea ja tekee yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa. Kesätöitä OP-ryhmä tarjoaa noin 700 nuorelle. Lisäksi OP-ryhmä hakee keran vuodessa tulevaisuuden tekijöitä noin vuoden kestävään esimiesvalmennusohjelmaan.

Jatkuva tekninen kehitys ja ympäristöjen moninaisuus tekevät työstäni haasteellista ja mielenkiintoista.

Timo Ruusuvuori
Järjestelmäasiantuntija
Osuuspankkikeskus,
ICT-palvelujärjestelmät, Kanavat

YHTEISKUNTAVASTUU

Vastuu ympäröivästä yhteiskunnasta kuuluu olennaisesti OP-ryhmän toimintaan. Ryhmä on koko olemassaolonsa ajan ollut tiiviisti sidoksissa suomalaiseen yhteiskuntaan. Vastuullisuuden lähtökohtana ovat OP-ryhmän aatteellinen perusta – osuustoiminnallisuus – ja arvot.

P-ryhmä raportoi yhteiskuntavastuun toimenpiteistä ja toteutumisesta erillisessä yhteiskuntavastuuraportissa. Tavoitteena on GRI-ohjeiston mukainen raportointi. GRI (Global Reporting Initiative) on useiden sidosryhmien yhteinen kehityshanke ja riippumaton järjestö, joka kehittää kansainvälisesti hyväksyttyjä yhteiskuntavastuun raportointiohjeistoja.

Taloudellinen vastuu

Taloudelliseen vastuuseen liittyviä asioita on kuvattu OP-ryhmän tilinpäätöksissä ja vuosikertomuksissa laajasti. Taloudellinen vastuu on keskeinen osa OP-ryhmän toimintaa.

OP-ryhmän toiminnassa korostuu paikallisuus. Ryhmän jäsenpankit ovat vahvasti mukana tukemassa taloudellista aktiviteettia toimialueillaan. OP-ryhmä on merkittävä työllistäjä ja veronmaksaja. Ryhmä edistää sekä paikallisesti että valtakunnallisesti kehitystä myös lahjoitusten ja muun taloudellisen tuen avulla. Omia omistajajäseniään ja etuasiakkaitaan OP-ryhmä palkitsee taloudellisesti bonusten ja keskittämisetujen avulla.

Ympäristövastuu

OP-ryhmän ympäristövastuu käsittää ympäristönäkökohtien huomioon ottamisen työs-kentelytavoissa ja palveluissa sekä yhteistyökumppanien valinnassa. Merkittävässä roolissa on erilaisten asiakaslehtien ja postitettavien asiakirjojen paperi. Merkittävimmät toimenpiteet paperinkulutuksen vähentämisessä ovat sähköisten palvelujen kehityshankkeet.

Finanssitoimialan merkittävimmät ympäristövastuukysymykset liittyvät välilliseen vastuuseen asiakkaiden toiminnan vaikutuksista. Rahoituspäätösten ympäristövastuukysymyksissä korostuvat yritysasiakkaiden investointihankkeet. Varsinaisen välillisen vastuun lisäksi OP-ryhmä pyrkii ottamaan huomioon vapaaehtoiset vaikutusmahdollisuudet asiakkaiden toimintaan.

OP-ryhmän palveluvalikoimaan kuuluu OP-Kestävä Kehitys -sijoitusrahasto. Sen kautta OP-ryhmä tarjoaa mahdollisuuden ottaa myös sijoittamisessa huomioon vastuullisuusnäkökohdat. Vahinkovakuutustoiminnassa ympäristövastuu sisältyy esimerkiksi korvaustoimintaan. Pohjola pyrkii ottamaan ympäristönäkökulmat huomioon korvausprosesseissa ja toiminnan kehittämisessä.

Sosiaalinen vastuu

OP-ryhmän sosiaalinen vastuu koskee hallintoa, henkilöstöä, asiakkaita ja muita sidosryhmiä. OP-ryhmä palvelee asiakkaitaan Suomen laajimman verkoston avulla. Kattava ja monipuolinen palveluverkosto on yksi ryhmän vahvuuksista. Palveluverkon kehittämisessä otetaan huomioon myös erityisryhmät kuten vanhuksat sekä näkö- ja liikuntarajoitteiset. Esimerkkinä toimii helppo.op.fi-palvelu, joka on suunnattu niille, joiden on hankala käyttää tavallista Internet-palvelua.

OP-ryhmän toimintaan kuuluu aktiivinen osallistuminen yhteiskunnalliseen keskusteluun ja toimintaan. Ryhmä on mukana järjestämässä erilaisia keskustelu- ja kehitysfoorumeja. Tällaisia ovat mm. OP-ryhmän Tutkimussäätiön teemapäivä, OP-palkansaajafoorumi, OP-asunoseminaari, OP-metsäpäivä, OP-eloistunto ja Yrittämisen tulevaisuus -tapahtuma. Lisäksi osuuspankit ja Pohjola toimivat aktiivisesti paikallisesti ja osallistuvat toimialueensa kehittämiseen monin tavoin.

Vuonna 2006 OP-ryhmän vuosittainen merkittävä hyväntekeväisyyslahjoitus annettiin Ensi- ja turvakotien liitolle. Pohjola antoi perinteisen joululahjoituksensa Näkövammaisten Keskusliitolle. Lisäksi Pohjola tuki Mannerheimin Lastensuojeluliittoa, jakoi vuosittaisen lääketieteen palkinnon yhdessä Suomi-yhtiön kanssa ja jatkoi Pohjolan nuoret lahjakkuudet -ohjelmaa. Osuuspankkien valtakunnalliseen kuvataidekilpailuun osallistui yli 55 000 koululaista.

Valtakunnalliseen tukitoimintaan kuuluvat myös OKOn Taidesäätiön sekä OP-ryhmän Tutkimussäätiön ja Kyösti Haatajan Säätiön toiminta. Suorien hyväntekeväisyystoimien lisäksi OP-ryhmä käyttää myös sponsorointia osittain yhteiskuntavastuullisen tuen tapaan. Vuonna 2006 valtakunnallisia kohteita olivat Savonlinnan Oopperajuhlat, Kuhmon Kamarimusiikki, Helsingin Juhlaviikot, Valkeakosken Työväen Musiikkijuhla, Taidekeskus Salmela ja Suomen Kansallisteatteri.

Yhteiskuntavastuun johtoryhmä

Yhteiskuntavastuuta kehitetään osana OP-ryhmän jäsenyritysten päivittäistä työtä. Yhteiskuntavastuuta ohjaa ja seuraa yhteiskuntavastuun johtoryhmä. Johtoryhmään kuuluu edustajia osuuspankeista, OKOsta, OPK:sta ja Pohjolasta.

Minulle henkilöstön kehittäminen merkitsee ihmisten ja työyhteisöjen auttamista kasvuun. Siinä on oltava samalla pitkäjänteinen ja tiukasti ajassa kiinni.

Jukka Tanskanen
Kehittämispäällikkö
Osuuspankkikeskus, Henkilöstöpalvelut,
Henkilöstön kehittäminen

OP-ryhmä on raportoinut yhteiskuntavastuustaan vuodesta 2003 lähtien. Myös vuodelta 2006 on julkaistu erillinen yhteiskuntavastuureportti.

TUOTE- JA PALVELUKEHITYSKATSAUS

Yli neljä miljoonaa suomalaista käyttää OP-ryhmän tuotteita ja palveluita. Tuote- ja palvelukehityksemme tehtävänä on varmistaa, että asiakkailamme on jatkuvasti käytössään markkinoiden parhaat palvelut – olipa kyse päivittäisistä peruspalveluista tai pienen ryhmän tarvitsemista erikoispalveluista.

Tuote- ja palvelukehityksestä OP-ryhmässä vastaa Osuuspankkikeskus. Sen tehtävänä on luoda kilpailukykyä ja menestymisen perusta koko ryhmälle. Asiakkailla antamamme lupaukset, mukaan lukien tuore lupauksemme markkinoiden parhaista keskittämiseduista, ovat velvoittava ja kannustava haaste toiminnallemme.

Ennakoivuus ja asiakkaiden tarpeiden ymmärtäminen tärkeää. OP-ryhmän tuote- ja palvelukehitys perustuu asiakkaiden tarpeiden ymmärtämiseen ja ryhmän strategiaan valintoihin. Tuotteen kehittäminen ideasta päivittäiseen käyttöön on aikaa vievä prosessi. On siis välttämätöntä, että kehitystyössä ennakoidaan myös toimintaympäristön muutokset ja hyödynnetään täysimääräisesti tulevaisuuden mahdollisuudet.

Väestön ikääntyminen, asiakkaiden vaurastuminen, aluekehitys ja asiointitottumusten muutokset ovat esimerkkejä muutostrendeistä, jotka vaikuttavat myös finanssialan palvelutarjontaan. Vain näitä trendejä ennakoimalla voimme varmistaa, että OP-ryhmän palvelutarjonta säilyy kilpailukykyisenä myös tulevaisuudessa.

Asiakkaiden mielipiteet ja palaute ovat kehitystyömme keskeinen lähtökohta. Tuomme vuosittain markkinoille lukuisia uusia tuotteita ja palveluita, joiden kehittämiseen on osallistunut satoja ammattilaisia. Myös vanhat, kenties jo pitkään käytössä olleet tuotteemme ja palvelumme ovat jatkuvan kehitystyön kohteena. Osa parannuksista on asiakkaan kannalta lähes näkymättömiä, mutta niillä varmistetaan tuotteiden ja palveluiden turvallisuus ja kilpailukykyisyys niiden koko elinkaaren ajan.

Osuuspankit ja Pohjolan konttorit vauhdilla yhteen. Vuosi 2006 oli OPK:n tuote- ja palvelukehityksessä osaamisen yhdistämisen vuosi. Pohjola-kaupan myötä yhdistimme yhtiöiden erilliset henkivakuutus-, rahasto- ja omaisuudenhoitotoiminnot. Yhdistäminen on edennyt suunnitellusti ja tuloksena on jo nyt ollut merkittäviä etuja asiakkaille.

Myös osuuspankkien ja Pohjolan konttorit ovat yhdistyneet pikavauhtia. Jo 175 toimipaikkaa tarjoaa sekä pankki- että vahinkovakuutuspalveluja. Asiakkaiden palaute yhteiskontto-reista on ollut erittäin myönteistä, ja tavoitteemme onkin kasvattaa pankki- ja vahinkovakuutuspalveluja tarjoavien toimipaikkojen määrä noin 250:een. Samalla jatkamme myös yhtenäisen palvelutavan kehittämistä.

Ammattisijoittajan työvälineet kaikkien asiakkaidemme ulottuvilla. OP-rahastojen ja Pohjolan rahastojen yhdistämisen lisäksi täydensimme rahastoperhettämme vuonna 2006 perustamalla uuden pääomaturvatus sijoitusrahaston sekä kolme uutta korkorahastoa. Uusiin rahastoihin kertynyt yli puolen miljardin euron pääoma kertoo tuotteiden onnistumisesta.

Kaikkiaan 57 rahaston valikoimamme täyttää nyt vaativimmankin rahastosijoittajan tarpeet. Osoituksena siitä sekä kuluttajat että institutionaaliset sijoittajat valitsivat OP-Rahastoyhtiö Oy:n jo toisen kerran peräkkäin Suomen arvostetuimmaksi rahastoyhtiöksi.

Myös osakevälityspalvelujamme op.fi-verkkopalvelussa on parannettu ja laajennettu kattamaan kaupankäynnin Tukholman pörssissä. Lähikuukausina tarjoamme asiakkaillemme mahdollisuuden kaupankäyntiin myös eurooppalaisilla ja yhdysvaltalaisilla osakemarkkinoilla. Sijoittajan verkkopalvelumme sisältää nyt useaan otteeseen Suomen parhaaksi nimetyn sijoitustutkimuksemme palvelut sekä laajan valikoiman erilaisia säästäjän ja sijoittajan työkaluja. Niiden avulla jokainen osuuspankin asiakas on halutessaan markkinoilla tasaveroisessa asemassa ammattisijoittajien kanssa.

Sähköisten palvelujen edelläkävijä. Sähköisten palvelujen kehittäjänä OP-ryhmä on edelläkävijä. OP-ryhmä on noussut markkinaosuudeltaan Suomen suurimmaksi Internet-pankiksi. Ryhmän verkkopalvelua käyttävien asiakkaiden määrä ylitti vuonna 2006 miljoonan rajan, ja kaikista laskuista maksetaan jo yli 70 % verkon kautta. Tällä hetkellä OP-ryhmä tarjoaakin asiakkailleen yhdet maailman edistyskäsimmistä sähköisistä pankkipalveluista.

Asiakkaamme voi halutessaan hoitaa sähköisesti jo merkittävän osan pankkipalveluistaan. Viimeisimpiä kehitysaskelaita ovat olleet mm. asiakkaan oman talouden hallinnan verkko-työvälineet, erillinen mobiililaitteiden verkkopalvelu, interaktiivinen pörssikaupankäynti monipuolisine informaatiopalveluineen, sähköiset laskut sekä heikkonäköisille ja ikääntyneille suunnattu helppokäyttöinen verkkopalvelu.

OP-ryhmä kehittää monikanavaista palveluverkkoa, johon kuuluvat Internet, puhelinpalvelu ja fyysiset toimipaikat. Ne on yhdistetty saumattomaksi kokonaisuudeksi siten, että asiakas saa haluamansa palvelun valitsemassaan kanavassa tai niiden yhdistelmässä. Monikanavainen palvelutarjonta paranee entisestään, kun jatkossa myös vahinkovakuutuspalvelut kytketään osaksi monikanavaista toimintamallia.

Mittavat panostukset, vastuu tulevaisuudesta. OP-ryhmän panostukset tuote- ja palvelukehitykseen eri muodoissaan ovat mittavia. Niillä haluamme varmistaa, että pystymme vastaamaan asiakkaidemme kaikkiin palvelutarpeisiin myös tulevaisuudessa. Maamme johtavana finanssiryhmänä kannamme vastuuta myös koko toimialan tulevaisuudesta ja palvelutarjonnan kehittämisestä. OP-ryhmän tavoitteena on pitää huolta siitä, että suomalaisilla on käytössään maailman edistyskäsimmät pankkipalvelut myös tulevana vuosikymmeninä.

Helsingissä 15. helmikuuta 2007

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'T' and 'V' followed by a long horizontal stroke.

Tony Vepsäläinen
Osuuspankkikeskuksen toimitusjohtaja

ASIAKKAAT JA PALVELUVERKKO

OP-ryhmällä on Suomessa yhteensä yli 4 miljoonaa asiakasta. Pankkiasiakkaita on noin 3,2 miljoonaa ja Pohjolan vakuutusasiakkaita noin 1,6 miljoonaa. Vuonna 2006 asiakasmäärä on kasvanut voimakkaasti. Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä on vahvassa kasvussa ja on noin 0,8 miljoonaa.

P-ryhmän johtava asema Suomen pankkimarkkinoilla on vahvistunut. TNS Gallup Oy:n vuosittaisen pankinvaihtotutkimuksen mukaan 38,7 % suomalaisista käyttää OP-ryhmää pääasiallisena pankkinaan (37,5 % vuonna 2005). Add Valuen pk-yritystutkimuksen mukaan vastaava osuus pk-yrityksistä on 39 % (35 %). Risc Monitor 2006 -tutkimuksen mukaan 20 % (19 %) suomalaisista käyttää Pohjolaa vahinko- vakuutusyhtiönä.

OP-ryhmän tavoitteena ovat pitkäaikaiset kokonaisasiakkuudet, jolloin asiakas keskittää sekä pankki- että vakuutuspalvelunsa OP-ryhmään. Omistajajäsenistä kerrotaan sivuilla 18–19. Pääkaupunkiseudulla toimii OPK:n tytäryhtiö Helsingin OP Pankki Oyj, jolla yhtiömuotonsa vuoksi ei ole omistajajäseniä, mutta on noin 105 000 OP-bonusasiakasta.

Pohjolan yli miljoonasta asiakastaloudesta noin 367 000 oli etuasiakastalouksia. OP-ryhmän tavoitteena on lisätä Pohjolan etuasiakastalouksien määrää vuoteen 2010 mennessä 500 000:een. Lisäksi Pohjolalla on tytäryhtiöt Baltian maissa, joissa on yhteensä noin 200 000 asiakasta.

Asiakkuuksien johtamisen tavoitteena on luoda kilpailuetua OP-ryhmälle. Asiakastunte-
muksen ydin muodostuu asiakkaan tarpeiden säännöllisestä kartoittamisesta. Yhteyden-
pidon tavoitteena on löytää asiakkaalle sopivimmat kokonaisratkaisut. Pohjola-kaupan
myötä OP-ryhmästä tuli rahoitus- ja vakuutusryhmittymä, mikä yhä paremmin mahdollis-
taa kokonaisratkaisujen tehokkaan tarjoamisen asiakkaille.

Vahvat brändit

OP-ryhmällä on yhtenäinen brändiarkkitehtuuri. Sekä Osuuspankki että Pohjola ovat vahvoja brändejä. Vuonna 2006 otettiin käyttöön uudet linjaukset, joiden mukaan Osuuspankki- ja Pohjola-brändit pidetään erillään. Osuuspankin alabrändi on OP-Kiinteistö-keskus, joka vuonna 2006 täytti 60 vuotta. Pohjolan alabrändejä ovat Eurooppalainen ja A-Vakuutus.

OP-ryhmän alkuvuonna 2007 lanseeraama keskittämisetuihin liittyvä slogan on "Etua elämään". Sen lähtökohtana on, että osuuspankki tarjoaa aina rahanarvoista etua ja sitä kautta hyötyä asiakkaalle. Pohjola jatkaa tuotemainontaa sloganilla "Keskity elämään".

Osuuspankki tunnetaan asiantuntevana, luotettavana, menestyvänä ja suomalaisena pankkina. OP-ryhmän teettämän yrityskuvatutkimuksen mukaan osuuspankki saa sekä asiak-
kailtaan että ei-asiakkailta paremman arvosanan edellä mainituista tekijöistä kuin merkit-
tävimmit kilpailijat. Arvostetuimmat brändit -tutkimuksessa Osuuspankki sijoittuu ainoana
pankkina 100 arvostetuimman brändin joukkoon – sijalle 71. Vuoden 2006 aikana teh-
dyissä vakuutusalan brändimittauksissa Pohjola oli tunnetuin vakuutusbrändi Suomessa.

Monikanavainen palveluverkko

OP-ryhmän monikanavainen palveluverkko koostuu toimipaikoista, verkkopalvelusta ja yhteyskeskustoiminnasta. Asiakkaiden pääsääntöinen pankkiasioinnin kanava on verkkopalvelu, mutta asiakkaille tarjotaan laadukasta palvelua jokaisessa kanavassa. Monikanavaisen palveluverkon kehittäminen on yksi OP-ryhmän strategian keskeisistä painopiste-alueista.

Toimipaikat

OP-ryhmällä oli vuoden 2006 lopussa yhteensä 670 toimipaikkaa (783). Näistä 175 tarjosi sekä pankki- että vahinkovakuutuspalveluita. Tavoitteena on kasvattaa pankki- ja vahinkovakuutuspalveluja tarjoavien toimipaikkojen määrää noin 250:een. Toimipaikka-verkkoa täydentää Pohjolan kehittyvä asiamiesverkko. Toimipaikkojen kokonaismäärää on vähentänyt mm. se, että usealla paikkakunnalla osuuspankki ja Pohjola ovat siirtyneet yhteisiin toimitiloihin.

OP-Kiinteistökeskukset ovat osuuspankkien tytäryhtiöitä. Niillä on yhteensä 174 toimipistettä.

Automaattien käyttö on verkkopalvelujen suosion kasvaessa laskenut jo usean vuoden ajan. Vuonna 2006 maksuautomaateilla maksettiin alle 10 % kaikista OP-ryhmän asiakkaiden laskuista.

OP-ryhmän palveluverkko

	31.12.2006	31.12.2005	Muutos vuoden alusta, kpl
Pankki- ja vakuustustoiminnan toimipaikat	670	783	-113
vain pankkipalveluja tarjoavat	466	674	
vain vakuutuspalveluja tarjoavat	29	103	
pankki- ja vakuutuspalveluja tarjoavat	175	6	
OP-Kiinteistökeskusten toimipaikat	174	165	9
Internet-asiakaspäätteet	603	631	-28
Maksuautomaatit	555	606	-51
Verkkopalvelusopimukset	1 094 000	996 000	97 900

Verkkopalvelut

Verkkopalvelut vankistavat asemaansa pankkiasioinnin tärkeimpänä kanavana. OP-ryhmän verkkopalvelusopimuksen tehneiden asiakkaiden määrä oli vuoden 2006 lopussa noin 1,1 miljoonaa. Verkkopalvelua käytetään pääsääntöisesti laskunmaksuun, mutta myös sijoitus-, luotto- ja informaatiopalveluiden käyttö kasvaa. Vuonna 2006 asiakkaiden laskuista maksettiin Internetin kautta jo noin 70 %. Välittömänä asiakaspalveluna konttoreissa maksettiin enää noin 4 %. Keskeinen kehittämishanke on vahinkovakuuttamisen liittämisen luontevaksi osaksi op.fi-verkkopalvelun perustarjontaa.

Olen jo yli 25 vuotta nauttinut työstäni, jossa saan palvella eri elämänvaiheissa olevia ihmisiä.

Jukka Varesto

Kiinteistönvälittäjä

Päijät-Hämeen

OP-Kiinteistökeskus Oy LKV

Yhteyskeskustoiminta

OP-ryhmän ryhmätason yhteyskeskus, jäsenpankkien asiakkuusyksiköt ja Pohjolan yhteyskeskukset muodostavat OP-ryhmän yhteyskeskustoiminnan. Ne tarjoavat henkilökohtaista palvelua puhelimitse ja muiden sähköisten kanavien avulla. Tavoitteena on tehdä palveluiden saatavuus asiakkaalle helpoksi – ajasta ja paikasta riippumattomaksi.

Ryhmätason yhteyskeskus on keskitetty pankkipalvelukanava, joka tarjoaa palvelua asiakkaille ja myynnin tukea osuuspankeille. Sen rooli korostuu suurivolyymisten ja ajantasaista erikoisosaamista vaativien kontaktien hoitamisessa. Lisäksi se tarjoaa asiakkaille verkkopalveluiden käyttöön, yritysten maksuliikkeeseen ja OP-ryhmän henkilöstön osaamiseen liittyvää asiantuntijatukea. Yhteyskeskus toimii Helsingissä, Joensuussa ja Vaasassa ja sen palveluksessa on noin 190 henkilöä. Puhelimitse sovitaan sellaisista asioista, jotka ovat asiakkaille tuttuja. Vaativimmat palvelutarpeet ratkaistaan varaamalla aika pankin konttoriin.

Vuonna 2006 ryhmätason yhteyskeskus hoiti noin 888 000 asiakasyhteyttä (786 000). Määrää kasvattivat mm. osuuspankkien ja Pohjolan keskittämisedut. OP 0100 0500 puhelinpalvelu sai vuonna 2006 Taloustutkimus Oy:n tutkimuksessa jo kahdeksatta kertaa finanssitoimialan parhaan arvosanan.

Pohjolan yhteyskeskukset henkilö- ja yritysasiakkaille hoitivat vuonna 2006 yhteensä noin 1 085 000 asiakasyhteyttä. Yhteyskeskukset toimivat Helsingissä, Tampereella ja Kuopiossa ja niiden palveluksessa on noin 230 henkilöä. Periaatteena on ratkaista asiakkaan palvelupyyntö yhden yhteydenoton aikana. Yhteyskeskukset hankkivat myös uusia etuasiakkaita Pohjolalle ja hoitavat yritysten vuositarkastuksia.

Pohjolan puhelinkorvauspalvelussa asiakas voi ilmoittaa sattuneesta vahingosta. Vuonna 2006 vastattiin noin 400 000 puheluun ja vastaanotettiin noin 60 000 vahinkoilmoitusta. Palvelussa työskentelee noin 75 korvauskäsittelijää Helsingissä ja Tampereella.

PANKKI- JA SIIJOITUSPALVELUT

Pankki- ja sijoituspalvelut on OP-ryhmän liiketoimintasegmenteistä suurin. Se kattaa sekä henkilö- että yritys- ja yhteisöasiakkaiden rahoituksen, maksuliikkeen ja varallisuudenhoidon.

Pankki- ja sijoituspalvelujen lähtökohtana ovat laadultaan ja hinnoiltaan kilpailukykyiset tuotteet ja palvelut. Markkina-asema on vahva lähes kaikilla toiminnan osa-alueilla, vahvin rahoituksessa ja talletuksissa. Kovimmat kasvutavoitteet ovat varallisuudenhoidossa, kuluttaja-, yritys- ja yhteisörahoituksessa sekä maksuliikkeessä.

Suurimmista yritys- ja yhteisöasiakkaista vastaa pääsääntöisesti OKO, keskisuurista osuuspankki tai OKO ja pienistä osuuspankki. Pohjolan yhdentyminen OP-ryhmään tarjoaa kasvumahdollisuuksia yritys- ja yhteisöasiakkaiden palvelussa.

Ulkomailla palveluja tarjotaan vahvojen paikallisten pankkien kanssa. OKO kuuluu eurooppalaisten osuustoiminnallisten pankkien Unico-ryhmään. Se muodostaa osuuspankkien ja OKOn asiakkaille maailmanlaajuisen palveluverkoston.

VARALLISUUDENHOITO

Varallisuudenhoito on yksi OP-ryhmän painopistealueista. OP-ryhmä tarjoaa kattavan valikoiman varallisuudenhoidon tuotteita ja palveluja. Talletusten, sijoitusrahastojen, vakuutussäästämisen, osakevälityksen ja joukkolainojen lisäksi OP-ryhmä on kasvattanut osuuttaan yksilölliseen varallisuudenhoitoon keskittyvässä Private banking -palvelussa.

OP-ryhmän verkkopalvelu tarjoaa markkinoiden kattavimmat sijoittamisen työkalut ja sijoitustutkimukset. Suomalaisten osakkeiden lisäksi asiakkaat ovat voineet verkkopalvelussa käydä kauppaa ruotsalaisilla osakkeilla ja valikoimaa ollaan laajentamassa. Säännöllisesti tilille, rahastoon tai vakuutukseen säästävien asiakkaiden määrä oli noin 316 000 (noin 263 000).

Lyhytaikainen ylimääräisten varojen sijoittaminen on olennainen osa yrityksen kassanhallintaa. Tilimuotoisten sijoitusvaihtoehtojen ohella OP-ryhmä tarjoaa monipuoliset lyhyen koron rahastovaihtoehdot ja laajan valikoiman rahamarkkinasijoituksia.

Suurimpien yritys- ja yhteisöasiakkaiden varallisuudenhoitopalveluista vastaa OKO Varainhoito Oy. Sillä on merkittävä asema etenkin instituutioiden varainhoitajana. Hoidettavat asiakasvarat olivat vuoden 2006 lopussa yli 30 miljardia euroa ja varoja on hoitamassa yli 100 sijoitustoiminnan ammattilaista. Oman salkunhoidon lisäksi yhtiöllä on 16 kansainvälistä kumppania. Pohjola Kiinteistösijoitus Oy on keskittynyt kiinteistösijoittamiseen Suomessa ja epäsuorien kansainvälisten kiinteistö pääomarahastojen valintaan.

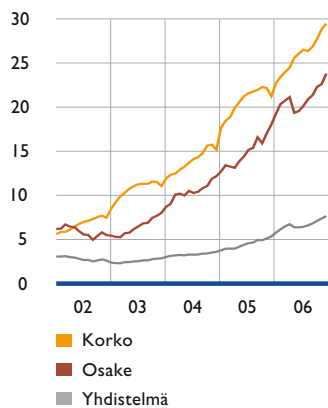
Talletukset

Talletukset ovat säilyttäneet asemansa säästämis- ja sijoituskohteena. Asiakkaat arvostavat niiden vaivattomuutta ja turvallisuutta. OP-ryhmän markkinaosuus rahalaitosten euromääräisistä talletuksista Suomessa oli vuoden 2006 lopussa 32,7 % (31,9 %). Talletuskanta oli 25,8 miljardia euroa (24,2 mrd. e).

Lähes jokaisella aikuisella suomalaisella on **käyttelytili**, johon voi ottaa tilinkäyttövälineeksi pankki- tai automaattikortin. Joustava **tavoitetili** on vakiinnuttanut asemansa pitkäaikaissäästämisen tilinä. Muita vaihtoehtoja ovat mm. **jatkuvat ja määräaikaist tuotto-, ASP-, rahasto- sekä valuuttatilit**. Kotitalouksien käyttelytileillä oli OP-ryhmässä vuoden 2006 lopussa 10,6 miljardia euroa (10,7 mrd. e). Sijoitustalletuksia oli yhteensä noin 10,8 miljardia euroa (9,5 mrd. e). Näistä valtaosa oli kotitalouksien tekemiä.

Sijoitusrahastopääomat Suomessa rahastotyypeittäin

Mrd. €

Lähde: Suomen Sijoitusrahastoyhdistys

Rahastot

OP-ryhmän sijoitusrahastoja hallinnoi OP-Rahastoyhtiö Oy. Rahastojen pääoma oli vuoden 2006 lopussa 13,3 miljardia euroa (10,0 mrd. e) ja markkinaosuus Suomeen rekisteröityjen rahastojen pääomista 21,8 % (22,3 %). Osuus asiakaista oli 21,5 % (21,7 %). Suomeen rekisteröityihin rahastoihin sijoitettiin vuonna 2006 uutta pääomaa yli 12 miljardia euroa. OP-sijoitusrahastoihin sijoitettiin vuonna 2006 nettomääräisesti runsaat 2,4 miljardia euroa. Kaikkiaan osuudenomistajia on noin 492 000.

OP-Rahastoyhtiöllä on kattava valikoima *lyhyen ja pitkän koron rahastoja, yhdistelmä-, osake- ja hedgerahastoja*. Lisäksi OKO Pankkiiriliike välittää JPMorgan-rahastoja, jotka mahdollistavat tehokkaan sijoittamisen ulkomaisiin osakkeisiin ja korkoinstrumentteihin. Kattavan valikoiman ja asiantuntemuksen lisäksi OP-ryhmän vahvuutena on laaja jakeluverkko ja voimakas panostus tuotekehitykseen. Rahastoja myyvät sijoitusammattilaiset osuuspankeissa. Salkunhoidosta vastaavat joko OKO Varainhoito Oy:n ammattilaiset, JPMorgan tai jokin muu kansainvälinen yhteistyökumppani.

Osakevälitys ja arvopaperisäilytys

Sijoitusomaisuuden *säilytyspalvelut* ovat saaneet asiakkaita markkinoiden kasvua nopeammin. OP-ryhmällä on tällä hetkellä noin 240 000 säilytyspalveluasiakasta. Kehitystä ovat tukeneet palvelu- ja hinnoittelumuutokset sekä aktiivinen myynti.

Sijoittamisen apuna käytettävän *markkinainformaatiopalvelun* käyttö on kasvanut nopeasti. Päivittäinen kävijämäärä on kolminkertaistunut kahdessa vuodessa noin 60 000 kävijään. Palvelu kattaa nyt myös kansainväliset sijoituskohteet ja uutiset.

Private banking -toiminta

Yksi kasvualueista on yksilöllistä, sopimuspohjaista varainhoitoa tarjoava private banking -toiminta. OP-ryhmässä sitä tarjotaan koko maan kattavasti: oma *OP-Private-yksikkö* on noin 20 suuressa jäsenpankissa. Palvelu sopii niille, joilla on vähintään 100 000 euroa sijoitettavaa varallisuutta. *Sijoituskonsultoinnissa* OP-Privaten asiantuntija tekee muutosehdotuksia salkun sisältöön, mutta asiakas päättää itse osto- ja myyntitoimeksiannoista. *Täyden valtakirjan omaisuudenhoidossa* pankin asiantuntija hoitaa asiakkaan omaisuutta ja tekee sijoituspäätökset yhdessä sovitun strategian mukaisesti.

OP-Private-yksiköiden lisäksi palveluja tarjoaa OKO Varainhoito Oy:n *OKO Private*, joka hoitaa pääkaupunkiseudun yli 1 000 000 euron asiakasvarallisuuden omaavat henkilöasiakkaat sekä muualla Suomessa OKOn yritys- ja yhteisöasiakkaiden omistajat ja ylimmän johdon.

RAHOITUS

OP-ryhmän markkinaosuus rahalaitosten euromääräisistä luotoista Suomessa oli vuoden 2006 lopussa 31,1 % (30,5 %). Asuntoluottojen markkinaosuus oli 34,4 % (34,0 %) ja yritysluottojen 25,8 % (24,9 %). OP-ryhmän koko luottokanta oli 39,6 miljardia euroa (34,8 mrd. e), josta yritys- ja yhteisöluottokanta 11,0 miljardia euroa (10,0 mrd. e).

Asuntopalvelu

OP-ryhmä tarjoaa palveluja asuntojen ja vapaa-ajan asuntojen ostajille ja myyjille, rakentajille sekä vuokraajille ja vuokranantajille. Asuntopalvelu-toimintatavan ydin on osuuspankkien ja OP-Kiinteistökeskusten yhteistyö, jota täydentävät Pohjolan vakuutukset.

Asuntorahoitus

OP-ryhmä on Suomen asuntoluottomarkkinoiden suurin toimija. Asuntoluottokanta oli 18,9 miljardia euroa (16,4 mrd. e). Vuonna 2006 ryhmän henkilöasiakkaat nostivat uusia luottoja 6,9 miljardia euroa (6,3 mrd. e). OP-ryhmän kannan kasvu oli markkinakasvua nopeampaa. Vuonna 2007 markkinoiden odotetaan säilyvän vireinä, vaikka kiivain kasvu onkin todennäköisesti ohitettu.

Asuntolainakannan yleisin viitekorko on 12 kuukauden euribor, vaikka uusista asuntoluottoista yli puolet on OP-prime-sidonnaisia. Uusien luottojen keskiporko nousi vuonna 2006 noin 0,9 %-yksikköä. Kiinnostus erilaisiin **korkosuojaustuotteisiin** on lisääntynyt ja korkokattoluottojen kysyntä on kasvanut. Korkomarginaali on laskenut ja oli vuoden 2006 lopussa OP-ryhmässä keskimäärin 0,7 %-yksikköä. OP-ryhmässä voidaan myöntää luottoja, joissa on pisimmillään 20 vuoden kiinteä korkojakso. Korkokattoisessa luotossa korolle voi ottaa ylärajan. Syksyllä 2006 markkinoille tuotiin oma tuote asuntolainan valtiontakauksen rinnalle.

Työssäni voin auttaa yrityksiä ja yrittäjiä heidän arjessaan. Tärkeää on luoda luottamus ja löytää yhdessä jokaisen asiakkaan kanssa sopivimmat ratkaisut.

Mikko Ruokoniemi
Rahoituspäällikkö
Salon Seudun Osuuspankki, Yrityspankki

OP-ryhmän asuntopalveluihin sisältyy myös **vakuutusturva**. Kodin omaisuusvakuutukset tarjoaa Pohjola. Noin kolmannes asuntoluottoista vakuutetaan takaisinmaksuturvalla. Tämän vakuutuksen myöntää Genworth Financial.

OP-Asuntoluottopankki Oyj (OPA) on kiinnitysluottopankki, joka hankkii varansa laske-malla liikkeelle kiinteistövuokurellisia joukkovelkakirjalainoja. Osuuspankit myöntävät OPAn kautta luottoja kotitalouksien asunnonhankintaan sekä asuntoyhtiöiden uudisra-kentamiseen ja peruskorjaukseen.

OP-ryhmän asuntopalvelu sai kahdeksatta kertaa peräkkäin Taloustutkimus Oy:n tutkimuksessa parhaat arvostukset kaikista tutkituista ominaisuuksista: korkotasosta, laina-ajasta, joustavuudesta ja asiantuntemuksesta.

Kiinteistönvälitys

OP-Kiinteistökeskukset ovat osuuspankkien tytäryhtiöitä. Kauppamäärällä mitattuna ne ovat Suomen suurin yhden liikemerkin alla toimiva ketju. Ketju on myös Suomen vanhin, ja vuonna 2006 se juhli 60-vuotista taivaltaan. OP-Kiinteistökeskukset tekivät noin 16 000 kauppaa (16 500). Niillä on yhteensä 174 toimipistettä.

Suomessa asuntojen hinnat jatkoivat nousuaan vuonna 2006. Vanhojen kerrostaloasuntojen hinnat nousivat lähes 8 %. Hinnat vaihtelevat yhä enemmän asunnon sijainnin ja kunnan mukaan. Kiinteistönvälityksessä kilpailu on kiristynyt mm. uusien toimijoiden myötä. Ne ovat tuoneet myös uusia tapoja välitysprosessin ja palvelujen hinnoitteluun.

Vuonna 2007 korko- samoin kuin asuntojen hintatason nousu tasaantunevat. Asuntokauppojen määrä säilynee viime vuosien tasolla. Kasvukeskuksiin suuntautuva muuttoliike ja pienten kotitalouksien suhteellisen määrän kasvu ylläpitävät kauppaa.

Kuluttajarahoitus

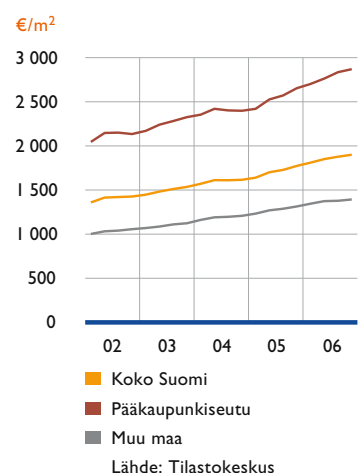
OP-ryhmän kuluttajarahoitus kattaa **vakuudelliset ja vakuudettomat kulutusluotot**, jotka voivat olla **jatkuvakäyttöisiä tai kertahankintoihin tarkoitettuja**. Vuoden 2006 lopussa kulu- tusluottokanta oli 2,8 miljardia euroa (2,5 mrd. e). Noin 84 % oli vakuudellisia luottoja. Keskimääräiset korkomarginaalit laskivat hieman.

Vakuudettomista kulutusluotoista vastaa OP-Kotipankki Oyj jakeluverkkonaan etenkin osuuspankit ja verkkopalvelu. Yhtiön luottokanta oli vuoden 2006 lopussa 435 miljoonaa euroa (317 milj. e). Kasvuun vaikuttivat mm. uusien tuotteiden hyvä kysyntä ja **OP-Visa-korttien** määrän kasvu. Kasvua tukee myös itsepalvelutoimintojen – mm. op.fi-verkkopan- kista haettavien **jousto- ja täsmäluoton** – helppokäyttöisyys. Jo yli puolet hyväksytyistä kulutusluottohakemuksista jätetään Internetissä. OP-Visassa yhdistyvät kortin ja luoton ominaisuudet. Suomen Visa-korteista OP-ryhmän osuus on noin 50 % ja vuonna 2006 myönnettyistä korteista peräti 70 %.

Jokaisella asiakkaalla on erilainen lainatarve. Työni parasta antia on löytää jokaiselle paras mahdollinen ratkaisu. Sitä minulle merkitsee vastuullisuus arjessa.

Aulikki Nuutila
Asuntopalveluneuvoja
Turun Seudun Osuuspankki
Kaarinan konttori

Kerrostaloasuntojen nimellishinnat Suomessa

OP-ryhmä ja K-ryhmä sopivat pitkäaikaisesta yhteistyöstä korttien kehittämisessä, maksuliikkeessä, rahahuollossa ja asiakasrahoituksessa. Tavoitteena on kehittää kummankin ryhmän asiakkaille monipuolisesti uusia tuotteita ja palveluja.

OKO vastaa OP-ryhmässä kaupan kautta välitettävistä kuluttajarahoituspalveluista. OKOn yhtenä painopistealueena ovat olleet **auto- ja kuluttajarahoituspalvelut**. OKOn kulutusluottoja ovat mm. K-rauta Rahoitus, Puustelli-Rahoitus ja Marimekko MasterCard. OKOn Kaupan rahoituspalvelujen luottokanta vuoden 2006 lopussa oli 709,1 miljoonaa euroa (647,5 milj. e).

Yritys- ja yhteisörahoitus

OP-ryhmä tarjoaa monipuoliset vaihtoehdot yritysten ja yhteisöjen päivittäiseen likviditeetin hallintaan, investointeihin ja muihin rahoitustarpeisiin. Vuonna 2006 uusia yritysluottoja nostettiin 5,8 miljardia euroa (5,5 mrd. e).

OP-ryhmä tukee asiakkaitaan **rahoitussuunnittelussa** ja rahoitusrakenteen kehittämisessä. Yhtenä painopistealueena on rahoituksen järjestäminen pääomamarkkinoilla suurille ja keskisuurille yrityksille. **Rahoitusyhtiötuotteilla** tuetaan asiakkaiden liiketoimintaa ja rahoitetaan yleensä jokin hanke. Luoton vakuutena on yleensä rahoitettava kohde. Vuoden 2006 lopussa OP-ryhmän rahoitusyhtiötuotteiden luottokanta oli 2,4 miljardia euroa (2,1 mrd. e) ja markkinaosuus 34 % (33 %).

Maksuvalmiuden ylläpitämiseksi OP-ryhmällä on useita rahoitusmuotoja, mm. **luotollinen yritystili**. Riskeiltä suojautumiseen tarjotaan mm. **yritysluoton takaisinmaksuturvaa ja korkokattoluottoa**. Asiakkaille tarjottavat ratkaisut muodostuvat usein osuuspankin, OKOn, Pohjolan ja Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen palveluiden yhdistelmästä.

OKO tarjoaa rahoitus- ja kassanhallinta- sekä raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinapalveluja. Se myöntää luottoja, takauksia sekä saatava- ja kohdevakuudellista rahoitusta, järjestää rahoitusta velkapääomamarkkinoilta ja harjoittaa pääomasijoitustoimintaa. **Oman pääoman ehtoista rahoitusta** OP-ryhmässä tarjoaa OKO Venture Capital Oy hallinnoimien rahastojen kautta. Sen sijoitustoiminnan painopiste on pk-yritysten yritysjärjestelyissä. Oman pääoman ehtoisen rahoituksen neuvontapalveluita tarjoaa OKO Corporate Finance. OKOlla on yhteistyötä myös Euroopan Investointipankin (EIP) kanssa.

Maa- ja metsätalousasiakkaiden palvelut

OP-ryhmän asema maa- ja metsätalousasiakkaiden palveluiden tarjoajana on vahva. Rahoituksessa markkinaosuus on yli 60 %. Palvelut kattavat pankki-, sijoitus- ja vakuutusratkaisut. Varallisuudenhoidon merkitys on kasvanut.

Vuonna 2006 maatalouden yritystulo aleni Suomessa noin 7 %, mikä johtui alhaisesta sadosta ja tuotantokustannusten noususta. Investoinneissa on jatkunut pääosin hyvä vire. OP-ryhmän maa- ja metsätalouselämyksen luottokanta kasvoi 4,5 % vuonna 2006. Kotieläintilojen ja kasvihuoneyritysten investointeja on vauhdittanut investointituki, joka vuoden 2007 loppuun saakka myönnetään korotettuna. Maatilan omistajanvaihdojen aloitustuki suosii nuoria tilanpidon jatkajia.

Pohjolan mukaantulo OP-ryhmään on tuonut uusia mahdollisuuksia myös maa- ja metsätalouseläimillä. Vuonna 2006 OP-ryhmä uudisti ja kehitti kahta kasvavaa metsäpalvelua: lainopillisia palveluja ja metsävuokusta. Ne ovat entistä tärkeämpi osa osuuspankkien metsäpalvelua.

MAKSULIIKE

OP-ryhmän tapahtumamäärien markkinaosuus koti- ja ulkomaan maksuliikkeestä vuonna 2005 oli 33,0 %. Vuoden 2006 lukua ei ole vielä saatavilla. Maksuliiketoiminnan painoarvoa ryhmän strategiassa nostettiin. Yritys- ja yhteisösektorilla suurinta kasvua haetaan keskisuurten ja suurten asiakkaiden maksuliikkeestä.

Henkilöasiakkailleen OP-ryhmä tarjoaa monipuoliset välineet päivittäisten raha-asioiden hoitamiseen. Korttikannasta jo 93 % soveltuu maksamiseen ja vain 7 % pelkästään käteisen nostamiseen. **Korttimaksujen** määrä ylittää jo lähes nelinkertaisesti korteilla tehtyjen käteisnostojen määrän. OP-ryhmän noin 2,0 miljoonasta **pankki- ja luottokortista** kansainvälisiä kortteja on jo noin 70 %. Kaikki vuonna 2006 myönnetty kansainvälisen käytön kortit olivat sirukortteja.

Yrityksille ja yhteisöille OP-ryhmä tarjoaa välineet koti- ja ulkomaisen maksuliikkeen hoitoon, välittää tiedot rahaliikenteestä sekä mahdollistaa maksutukset ja tietojen siirrot suoraan reskontrista. Yritys voi hoitaa pankkiyhteytensä turvallisesti verkossa tai linjayhteytenä eräsiirron kautta sekä laajentaa kaupankäyntinsä myös Internetiin.

Yhteinen euromaksualue SEPA (Single Euro Payment Area) edellyttää muutoksia eri palveluissa. Vuoden 2008 alussa tarjotaan yhteiseurooppalaiset maksuliikepalvelut: mm. tilisiirto, suoraveloitus ja maksukortti. OP-ryhmän kaikkia kortteja voi ennen siirtymäajan päättymistä vuoden 2010 lopussa käyttää koko SEPA-alueella kuten kotimaassa.

E-laskupalvelu on palvelupaketti yritysten väliseen ja henkilöasiakkaiden e-laskutukseen. E-laskujen välittäminen on lisääntynyt merkittävästi. OP-ryhmä toi vuoden 2005 lopulla ensimmäisenä Suomessa markkinoille henkilöasiakkaiden e-laskupalvelun, mikä on tukenut kasvua myös yritys- ja yhteisösektorilla. Noin 21 000 yritysasiakasta on tehnyt sopimuksen palvelusta. Henkilöasiakkailleen mahdollisuutta e-laskujen vastaanottoon tarjosi lähes 70 yritystä ja palvelun aktivoineita oli noin 20 000.

Vuoden 2006 lopulla noin kolmannes OP-ryhmän **tiliotteista** oli verkkotiliotteita, kun määrä vuotta aiemmin oli vasta noin 20 %. Tiliotteensa verkon kautta haluavia oli noin 770 000. Verkkokaupankäynnin yleistymisen lisäksi tunnistus- ja verkkomaksamisen palvelujen käyttöä selvästi. Tapahtumia oli noin 5,0 miljoonaa (2,8 miljoonaa).

Osuuspankin **konsernitilipalvelu** on ratkaisu yritys- ja yhteisöasiakkaiden kassanhallinnan hoitoon ja maksuvalmiuden suunnitteluun. OP-ryhmä tarjoaa myös kattavat kansainvälisen kassanhallinnan palvelut. OP-ryhmän asiakkaina on lisäksi noin 400 kuntaa. Myös tätä kautta palvelut ovat lähellä kaikkia suomalaisia.

OP-ryhmä tekee yhteistyötä muiden eurooppalaisten osuuspankkien kanssa erityisesti kahden järjestön kautta. European Association of Co-operative Banks osallistuu yhteisen euromaksualueen luomiseen. Kuuden osuuspankin Unico-ryhmä painottuu maksuliike- ja kassanhallintapalvelujen kehittämiseen. Mukana verkostossa on myös Bank of America Yhdysvalloista. Lisäksi OKOilla on Bank of American sekä useiden muiden ulkomaisten pankkien kanssa yhteistyösopimuksia, joilla varmistetaan kilpailukykyiset kassanhallintapalvelut OP-ryhmän yritysasiakkaille.

HENKIVAKUUTUS

OP-ryhmän henkivakuuttamisen kattavaan tuotevalikoimaan kuuluvat eläkevakuutukset, säästö- ja sijoitusvakuutukset sekä riskihenkivakuutukset ja yrityksille lisäksi kapitalisaatiosopimukset.

P-Henkivakuutus Oy on OP-ryhmän henkivakuutusyhtiö, joka keskittyy tuotekehitykseen ja tuotantoon. Myynti tapahtuu pääasiassa osuuspankkien ja yrittäjäasiakkaille lisäksi Pohjolan verkoston kautta. OP-ryhmä tavoittelee henkivakuutustoimialalla voimakasta kasvua. Samalla valmistaudutaan mahdollisiin toimintaympäristön muutoksiin. Tällaisia voivat olla esimerkiksi muutokset eläkesäästämisessä ja eläkevakuutuksen verotuksessa.

OP-ryhmän henkivakuutusliiketoiminta kasvoi Pohjolan tultua osaksi OP-ryhmää vuonna 2005. Tuotevalikoima laajeni ja se kattaa sekä yksityishenkilöiden vakuutukset että ryhmäeläkevakuutukset ja muut yritystoiminnassa tarvittavat henkivakuutukset.

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi ostaa vakuutustensa hoitopalvelut OP-Henkivakuutukselta. Vakuutuskannassa on noin 300 000 asiakkaan sopimukset.

Suomen henkivakuutusalan kokonaismaksutulo laski edellisvuodesta. Vielä vuonna 2006 erillisinä toimineiden OP-Henkivakuutuksen ja Henki-Pohjolan yhteenlaskettu maksutulo oli vuoden lopussa 867 miljoonaa euroa (974 milj. e) ja markkinaosuus oli 28,3 % (30,4 %). Markkinaosuus vakuutussäästöistä nousi 19,1 %:iin (17,8 %). Yhtiöiden maksutulosta noin 87 % kertyi henkilöasiakkaiden ja 13 % yritysten ja yhteisöjen vakuutuksista.

Henkivakuutusyhtiöt ovat panostaneet sijoitussidonnaisten vakuutusten myyntiin ja kehittämiseen. Niiden osuus OP-ryhmän henkivakuutuksen koko maksutulosta oli vuonna 2006 jo 55 % (41 %) ja osuus vakuutussäästöistä 37 % (32 %).

Yhtiöiden fuusio tarkoittaa myös suurta tietojärjestelmien uudistusta. Se mahdollistaa lähivuosina lukuisien uusien tuotteiden tuomisen markkinoille. Tuotekehityksellä pyritään myös hinnoittelurakenteiden yksinkertaistamiseen ja läpinäkyvyyden parantamiseen.

Henkilöasiakkaat

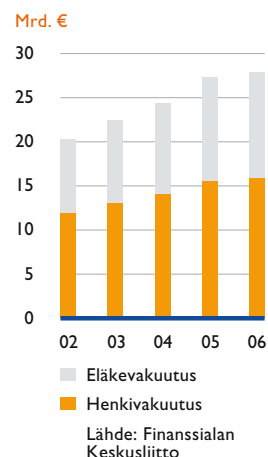
Henkilöasiakkaiden vakuutuksia myyvät osuuspankit. Lisäksi palvelua saa Pohjolan, valikoitujen ulkoisten myyntikanavien, puhelinpalvelun tai Internetin kautta. Henkilöasiakkaiden vakuutussäästöt olivat vuoden 2006 lopussa noin 4,9 miljardia euroa (4,3 mrd. e).

Säästö- ja sijoitusvakuutukset

OP-säästövakuutus on jatkuvaan säästämiseen tai kertaluonteiseen sijoittamiseen tarkoitettu säästöhenkivakuutus. Se tehdään määräaikaisena ja se voi olla voimassa jopa vakuutetun 100. ikävuoteen saakka.

OP-sijoitusvakuutus on tarkoitettu aktiiviselle sijoittajalle. Siihen voi koota useita rahastoja, ja niitä voi vaihtaa kuluitta. Säästöille kertynyttä tuottoa verotetaan vasta sopimuksen päättyessä. Se sopii pitkäaikaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen.

Henki- ja eläkevakuutuksen vakuutussäästöt Suomessa

Vakuutusneuvojan työn suola on päivittäinen yhteydenpito ihmisten kanssa. Uudet tuotteet lisäävät työn mielenkiintoa.

Anne Heinonen
Vakuutusneuvoja
OP-Henkivakuutus Oy

Eläkevakuutukset

OP-ryhmän markkinaosuus vuoden 2006 aikana myydyistä uusista eläkevakuutuksista (kappalemäärä) oli 31 % (33 %). Uusien vakuutusten myynnin osalta OP-ryhmä on markkinajohtaja. Yhteensä noin 150 000 asiakkaalla on eläkevakuutus OP-ryhmästä.

Suomessa keskusteltiin vuonna 2006 vilkkaasti oman eläkesäästämisen tarpeellisuudesta. Se ei kuitenkaan johtanut nykymuotoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen maksutulon nousuun. Tällä hetkellä yksilöllinen eläkevakuutus on ainoa verotuksellisesti tuettu omaehtoinen eläkesäästämisen muoto. OP-eläkevakuutuksen turvin voi jäädä eläkkeelle 62-vuotiaana tai parantaa lakisääteisen eläketurvan tasoa tai valita molemmat vaihtoehdot. OP-eläkevakuutuksen vahvuuksia ovat kilpailukykyiset hoitokulut, yksinkertainen kulurakenne, selkeät ehdot ja joustava maksusuunnitelma.

Riskihenkivakuutukset

Riskihenkivakuutukset ovat olleet Henki-Pohjolan tuotevalikoimassa pitkään. Nyt niitä voidaan tarjota osuuspankkien laajan verkoston kautta. Suomalaisten riskihenkivakuuttamisen taso on kansainvälisesti verrattuna alhainen. Vuonna 2006 OP-ryhmän riskihenkivakuuttamisen maksutulo oli 34,6 miljoonaa euroa (47,7 milj. e). Noin vuoden kuluessa myyntiin tulevat vakuutus vakavan sairauden varalta sekä uudistetut riskihenkivakuutus ja pysyvän työkyvyttömyyden vakuutus.

Riskihenkivakuuttamisessa OP-ryhmä on täydentänyt omaa toimintaansa lainaturviin erikoistuneen vakuutusyhtiö Genworth Financialin kanssa. Tuotteina ovat sekä henkilö- että yritysasiakkaiden luottoihin liittyvä takaisinmaksuturva samoin kuin yksityishenkilöille tarkoitettu vakavan sairauden vakuutus. Vuonna 2006 noin 33 %:iin uusista luotoista liitettiin takaisinmaksuturva. Vakavan sairauden varalta otettava vakuutus antaa asiakkaille taloudellista turvaa ja valinnanvapautta. Vakuutus on markkinoiden kattavin. Asiakkaat voivat myös ostaa turvakseen määräaikaisen matkavakuutuksen joko pankkikonttorista tai verkosta.

Yritys- ja yhteisöasiakkaat

Ryhmä- ja yrityseläkevakuutuksia myydään sekä osuuspankeissa että Pohjolan kautta. Erilaiset yritystuotteet ja niiden myynti OP-ryhmän laajalle yritysasiakaskunnalle ovat yksi OP-Henkivakuutuksen painopistealueista.

Ryhmäeläkevakuutukset

Ryhmäeläkevakuutus on yrityksen käyttöön tarkoitettu lisäeläkevakuutus, jolla työnantaja voi täydentää työntekijöiden tai tietyn työntekijäryhmän lakisääteistä eläketurvaa. Työnantaja ja -tekijä voivat osallistua yhdessä vakuutussäästön kerryttämiseen.

OP-ryhmä on ryhmäeläkevakuutusmarkkinoiden toiseksi suurin toimija. Tavoitteena on kasvattaa markkinaosuutta mm. nykyaikaisilla tuotteilla. Osuuspankit tarjoavat siihen hyvän myyntikanavan. Maksulähtöinen, sijoitussidonnainen ProFundia on uudehko tuote. Etuuslähtöisessä vakuutuksessa vakuutetulle luvataan tietty etuustaso, kun taas maksulähtöisessä työnantaja päättää vuosimaksutason. Tuotevalikoimaan kuuluvat konseptoidun ProFundian lisäksi räätälöidyt, etuuslähtöiset ryhmäeläkeratkaisut. Koko ryhmäeläkekanta oli vuoden 2006 lopussa noin 550 vakuutussopimusta ja vakuutettuja oli noin 15 000. Varoja ryhmäeläkevakuutuksissa oli yhteensä noin 228 miljoonaa euroa.

Yritysten muut vakuutukset

Yrityksen henkilöstön lakisääteiset vakuutukset antavat perusturvan, jota voi parantaa vapaaehtoisilla lisävakuutuksilla. Näitä ovat eläke-, riski- ja tapaturmavakuutukset. Riskivakuutuksilla voi varautua yritystoiminnan jatkuvuuden kannalta keskeisiin henkilöriskeihin ja motivoida henkilöstöä. Yksilöllinen OP-yrityseläkevakuutus on tuottava vaihtoehto, kun halutaan sitouttaa ja palkita avainhenkilöitä tai täydentää yrittäjän eläketurvaa. Tapaturmavakuutuksia myöntää Pohjola.

OP-Henkivakuutuksen kannassa on noin 20 000 yrityksille myönnettyä yksilöllistä eläkevakuutusta. Yritykset ovat ottaneet riskihenkivakuutusturvaa noin 25 000 työntekijälleen.

Yritysluoton takaisinmaksuturvalla yritys varautuu toiminnan jatkuvuuden kannalta keskeisiin henkilöriskeihin. Sen myöntää Genworth Financial.

Kapitalisaatiosopimukset

OP-kapitalisaatiosopimus yhdistää rahasto- ja vakuutussijoittamisen edut. Siinä vakuutukseen sijoitettujen varojen sijoituskohteita voi vaihtaa yrityksen tarpeiden mukaan. Omaisuusluokkia ovat rahamarkkinat, pitkät korkosijoitukset, kotimaiset osakesijoitukset sekä kansainväliset osakesijoitukset.

OP-kapitalisaatiosopimus on kertamaksuinen sijoitusvakuutus, joka on suunniteltu erityisesti yritysten, kuntien, seurakuntien ja muiden yhteisöjen sijoitustarpeisiin. Sopimuksia on voimassa runsaat 500.

VAHINKOVAKUUTUS

OP-ryhmä tarjoaa kattavaa vahinkovakuutusturvaa sekä henkilö- että yritys- ja yhteisöasiakkaille. Toiminta näkyy asiakkaille Pohjola-, A-Vakuutus-, Eurooppalainen- ja Baltiassa Seesam-brändien kautta. Merkittävimmät vakuutukset henkilöasiakkaille ovat moottoriajoneuvovakuutukset, kodin vakuutukset, tapaturma- ja sairaskuluvakuutukset sekä matkavakuutukset. Yrityksille ja yhteisöille tarjonta kattaa kaikki lakisäätöiset ja vapaaehtoiset vakuutukset sekä laajat riskienhallintapalvelut.

Suomessa vakuutustoiminta tapahtuu kolmessa yhtiössä: Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola on yleisvahinkoyhtiö, A-Vakuutus Oy on keskittynyt ammattiliikenteen vakuuttamiseen ja Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen matkavakuuttamiseen. Baltiassa vahinkovakuutustoimintaa hoitavat paikalliset Seesam-yhtiöt.

Keskeinen osa toimintaa on korvauspalvelu, jonka kautta vakuutusturva asiakkaille konkretisoituu. Lisäksi asiakkaille tarjotaan laajasti riskienhallintaan ja turvallisuuteen liittyviä palveluita.

OP-ryhmä on Suomen toiseksi suurin vahinkovakuuttaja noin neljänneksen markkinaosuudella (26 % vuonna 2005). Pohjolalla on Suomessa yli 1,6 miljoonaa asiakasta. Tavoitteena on nousta Suomen johtavaksi vahinkovakuuttajaksi. Pohjola on jo tällä hetkellä johtava vakuuttaja mm. lakisäätöisessä tapaturmavakuutuksessa, ammattiliikenteen vakuutuksissa ja matkavakuuttamisessa. Vuoden 2006 markkinaosuusluvut valmistuvat keväällä 2007. Lisäksi Pohjolalla on Baltiassa noin 200 000 asiakasta.

Pohjola on myös Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen lakisäätöisten työeläkevakuutusten keskeinen myynti- ja asiakaspalvelukanava. Ilmarisessa on vakuutettuna lähes 390 000 työntekijän ja 50 000 yrittäjän eläketurva.

Pohjolan markkina-aseman odotetaan pitkällä aikavälillä vahvistuvan. Vakuutusmaksutulon odotetaan edelleen lisääntyvän asiakaskunnan kasvun ansiosta. Toimiminen osana OP-ryhmää antaa Pohjolalle uusia mahdollisuuksia kasvattaa erityisesti henkilö- ja pienyritys-

Vahinkovakuutus on asiakkaan riskin kantamista vakuutusmaksua vastaan. Vahinkovakuutuksen liikevoitto muodostuu vakuutusteknisestä katteesta ja sijoitustoiminnan tuotoista. Vakuutustekninen kate syntyy, kun vakuutusmaksutuotosta vähennetään korvaus- ja liikekulut. Kannattavuuden tärkein mittari on yhdistetty kulusuhde, joka kertoo korvaus- ja liikekulujen suhteen vakuutusmaksutuottoihin. Pohjolan yhdistetty kulusuhde vuonna 2006 oli 95,4 % (92,3 %). Yhdistettyä kulusuhdetta parannetaan mm. riskien oikealla hinnoittelulla ja riskien valinnalla, jälleenvakuutuksella, ennaltaehkäisevällä vahingontorjuntatyöllä sekä prosessien automatisoinnilla ja tehostamisella.

asiakaskuntaansa. Turvallisuushakuisuus asiakaskunnassa kasvaa. Huoli omasta hyvinvoinnista ja turvallisuudesta kasvattaa vakuutusten kysyntää. Aukasta kohden laskettu vapaaehtoisten vakuutusten maksutulo on Suomessa ja Baltian maissa alhainen muihin lähimarkkinoihin verrattuna, mikä osaltaan luo potentiaalia kasvulle. Normaali vahinkokehityksellä kannattavuuden odotetaan kehittyvän suotuisasti.

Palveluverkko

Asiakkaita palveleva verkosto koostuu Pohjolan ja A-Vakuutuksen konttoreista, valtakunnallisesta 0303 0303 -puhelinpalvelusta, verkkopalvelusta, yhteistyökumppaneista ja asiamiehistä.

Pohjolan ja osuuspankkien yhteiskonttoreissa asiakkaat saavat vakuutus- ja pankkipalvelut saman katon alta. Monikanavaisen palveluverkon kehittäminen on yksi OP-ryhmän strategian painopistealueista. Pohjolan verkosto on osuuspankkiyhteistyön myötä kasvanut selvästi: Pohjolan ja A-Vakuutuksen konttoreita tai asiamiespisteitä toimi vuoden 2006 lopussa osuuspankkien yhteydessä jo 175. Erilliskonttoreita oli 29. Erityisesti on kasvanut asiamiesverkosto: myyntiasiamiehiä oli vuoden 2006 lopussa 170. Tavoitteena on kasvattaa pankki- ja vahinkovakuutuspalveluja tarjoavien toimipaikkojen määrää noin 250:een. Asiakkaista ja palveluverkosta kerrotaan myös sivuilla 28–30.

Vahinkovakuutuksella oli vuoden 2006 lopussa yhteensä 2 183 työntekijää, mikä on noin 75 % OKO-konsernin työntekijämäärästä. OP-yhteistyön tiivistämiseksi Pohjola otti lokakuussa 2006 käyttöön uuden kenttäorganisaation. Se koostuu kuudesta alueesta, jotka vastaavat pääosin OP-liittojen rajoja. Kenttäorganisaatio vastaa sekä henkilö- että yritysliiketoimintojen vahinkovakuutusten myynnistä ja asiakaspalvelusta.

Kansainvälisillä markkinoilla toimivien yritysasiakkaiden vakuutuspalveluissa Pohjolan yhteistyökumppanina ulkomaisten kohteiden vakuuttamisessa on Royal & SunAlliance.

Kohtaan erilaisia ihmisiä, joille yhteistä on tarve tietää oman asiansa etenemisestä. Vahinkotarkastajan pitää pystyä tekemään oikeudenmukaisia ratkaisuja nopeasti.

Timo Impinen
Autovahinkotarkastaja
A-Vakuutus/Pohjola

Henkilöasiakkaat

Pohjolalla on Suomessa yhteensä 367 000 vakuutuksensa keskittänyttä etuasiakastaloutta. Tavoitteena on 500 000 etuasiakastaloutta vuoteen 2010 mennessä.

Merkittävimmät vakuutukset henkilöasiakkaille ovat: moottoriajoneuvovakuutukset, kodin vakuutukset, tapaturma- ja sairaskuluvakuutukset, matkavakuutukset (Eurooppalainen) ja eläinvakuutukset.

Henkilöasiakkaiden vakuutusturvan tärkeimmät tuotteet ovat **Autoturva** ja **Mittaturva**. Autoturva, joka lanseerattiin vuoden 2005 lopussa, kattaa moottoriajoneuvojen vakuutusturvan. Se on tuonut merkittävästi lisäarvoa Pohjolle autokaupan yhteistyökumppanina. Perheen ja kodin vakuutusturva on puolestaan joustavasti katettavissa Mittaturvalla.

Pohjola tekee yhteistyötä noin 50 eri urheilun lajiliiton kanssa. Urheiluliittojen kautta myytävä urheilulisenssiin liittyvä vakuutus on nimeltään **Sporttiturva**. Se on kehitetty yhteistyössä Suomen Olympiakomitean ja Suomen Liikunta ja urheilu ry SLU:n, merkittävimpien lajiliittojen ja lääketieteen asiantuntijoiden kanssa. Yhteensä Sporttiturva-vakuutuksia on noin 500 000.

Merkittävänä uutena etuutena Pohjola tarjosi yhdessä osuuspankkien kanssa kaikille vuonna 2006 pankki- ja vakuutusasiansa keskittäville vanhoille ja uusille asiakkaille irtaimiston kotivakuutuksen vuodeksi veloituksetta. Vahvistunut etuasiakkuus yhdessä uuden Autoturvan kanssa on lisännyt asiakasmääriä.

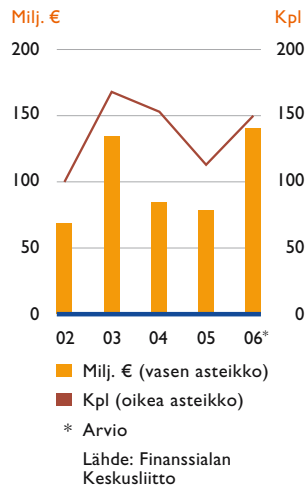
Syksystä 2007 OP-bonusasiakkaat voivat käyttää bonuksiaan myös Pohjolan tuotteiden maksamiseen. Lisäksi he saavat vakuutusmaksuihinsa 3 %:n lisälennuksen 7 %:n keskittämislennuksen lisäksi.

Työssäni virkistäviä haasteita tuo yhteistyö eri kulttuureissa toimivien kumppanien kanssa.

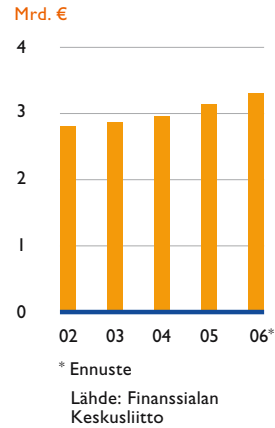
Katriina Tala
Yksikönpäällikkö
Pohjola, Kansainväliset palvelut

Vahinkovakuutusyhtiöiden korvaamat suurvahingot Suomessa (yli 200 000 euroa)

Vahinkovakuutuksen maksutulo Suomessa, yhteensä

Yritys- ja yhteisöasiakkaat

Pohjolalla on vahva asema yritysten ja julkisyhteisöjen vakuuttajana. Tarjonta kattaa kaikki lakisääteiset ja vapaaehtoiset vakuutukset sekä laajat riskienhallintapalvelut. Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa Pohjola on arvionsa mukaan edelleen markkinajohtaja (markkinaosuus 35 % vuonna 2005). Pohjola on johtava vakuuttaja myös erityisosaamista vaativissa asiakassegmenteissä kuten suuryritysten vakuuttajana. A-Vakuutus huolehtii ammatiliikenteen vakuutuksista.

Merkittävimmät vakuutukset yritys- ja yhteisöasiakkaille ovat: lakisääteinen tapaturmavakuutus, omaisuus-, keskeytys- ja vastuu-, moottoriajoneuvo-, kuljetus- ja aluskasko- sekä takaus- ja rakennusvirhevakuutukset.

Vuoden 2006 aikana Pohjola uudisti maatala- ja metsävuoktuksensa. Molemmissa Pohjolan markkinaosuus on vielä alhainen, mutta vuoden aikana aloitettiin uusien asiamiesten koulutus ja OP-ryhmän tavoitteeksi linjattiin pitkällä aikavälillä vahvistaa merkittävästi Pohjolan asemaa maatilavakuuttajana.

OKO SIOITUSKOHTENA

OKO Pankki Oyj on finanssipalveluyritys, joka tarjoaa pankki-, sijoitus- ja vahinkovakuutuspalveluja. Vahinkovakuutukset tarjoaa Pohjola. OKO-konsernin asiakkaat ovat yrityksiä, yhteisöjä ja yksityishenkilöitä. OKOn A-osake on noteerattu Helsingin Pörssissä vuodesta 1989, ja osakkeenomistajia on noin 32 000.

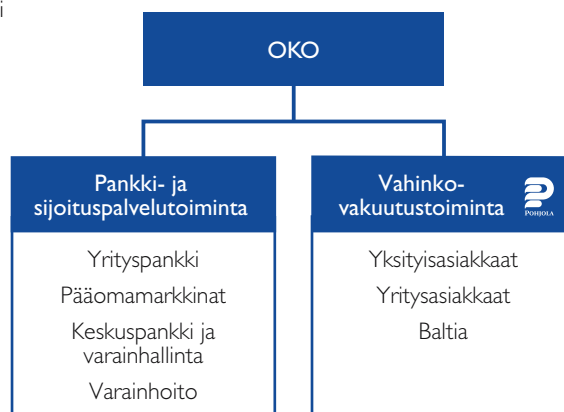
Liiketoiminnot

OKOn liiketoiminnot ovat Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta ja Vahinkovakuutustoiminta. Uusi liiketoimintarakenne astui voimaan vuoden 2006 alussa, Pohjola-kaupan jälkeen.

Strategia

OKOn strategian pääviestit ovat seuraavat:

- OKO painottaa voimakkaasti toimintansa kannattavuutta ja tehokasta pääomien hallintaa.
- OKO hakee kasvua kaikilla liiketoiminta-alueillaan – mutta ei kannattavuuden kustannuksella. Kasvun tukena ovat OP-ryhmän laaja asiakaskunta ja Suomen tunnetuimmat pankki- ja vakuutusbrändit.

Yritys- ja investointipankkina OKOn tavoitteena on vahvistaa markkinoiden kakkossijaansa. Markkina-asemia halutaan voittaa erityisesti suurten ja keskisuurten yritysten pankkina. Pk-yritysten keskuudessa tavoitteena on markkinajohtajuus yhdessä muun OP-ryhmän kanssa. Pankkitoiminnan kasvua tukevat OKOn hyvä asiakastuntemus, joustava palvelu, nopea päätöksenteko, pitkäjänteinen toiminta sekä korkea luottokelpoisuus.

Varainhoidossa tavoitteena on johtava asema Suomessa. Instituutioiden varainhoitajana yhtiö on jo johtava suomalainen palveluntarjoaja.

OKO-konsernin vahinkovakuutukset tarjoaa Pohjola. Vahinkovakuutustoiminnassa tavoitteena on nousta markkinajohtajaksi Suomessa nykyiseltä toiselta sijalta. Etuasiakkaina olevien kotitalouksien määrää pyritään lisäämään vuoteen 2010 mennessä nykyisestä 367 000:sta 500 000:een. Vahinkovakuutuksen kasvutavoitetta tukee tiivis yhteistyö OP-ryhmän vähittäispankkien kanssa. Kasvua tavoitellaan kotitalousasiakkaiden, pk-yritysten sekä maa- ja metsätalouden harjoittajien vakuuttajana. Strategiana on painottaa riskiin perustuvaa hinnoittelua.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

OKOn osakkeet jakautuvat A- ja K-sarjoihin. A-osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja, Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita. K-osakkeita voivat sen sijaan omistaa vain OP-ryhmään kuuluvat yhteisöt. Yhtiökokouksessa A-osake oikeuttaa äänestämään yhdellä ja K-osake viidellä äänellä. Lisäksi A-osakkeet oikeuttavat vuotuisen voitonjakoon, joka on vähintään yhden %-yksikön korkeampi kuin K-osakkeille maksettava osinko.

OKOlla oli vuoden 2006 lopussa noin 32 200 rekisteröityä osakkeenomistajaa. Määrä oli 2 500 suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Etenkin yksityissijoittajien kiinnostus OKOa kohtaan lisääntyi selvästi. Vuoden lopussa noin 30 500 yksityishenkilöä omisti OKOn osakkeita. Suurin yksittäinen osakkeenomistaja oli OKOn emoyhteisö Osuuspankkikeskus Osk (OPK), jonka osuus kaikista osakkeista oli 29,9 % ja äänistä 56,7 %. Hallintarekisteröityjen osakkeiden osuus A-osakkeista oli lähes yhtä suuri kuin vuotta aikaisemmin eli 19,7 %.

Kurssikehitys, osakevaihto ja markkina-arvo

OKOn osakekurssi vahvistui vuodessa 7 %, samalla kun Helsingin Pörssin painorajoitettu indeksi (OMX Helsinki CAP) nousi 25 %. Vuoden lopussa OKOn osakkeen hinta oli 12,70 euroa, kun se vuotta aikaisemmin oli 11,86 euroa. Vuoden ylin kurssi oli 14,91 euroa ja alin 11,10 euroa.

Osakkeiden kappalemääräinen vaihto kasvoi tuntuvasti. Noin 104 miljoonaa osaketta vaihtoi omistajaa vuoden aikana (79 miljoonaa). OKOn koko osakekannan markkina-arvo nousi vuoden 2005 lopun 2 386 miljoonasta eurosta 2 583 miljoonaan euroon.

Vuotuisen osingon määrään vaikuttavat konsernin kannattavuus, kasvu ja pääomitustarpeet. OKOn tavoitteena on jakaa osinkona vähintään 50 % osakekohtaisesta tuloksesta edellyttäen, että vakavaraisuudelle asetettu vähimmäistavoite toteutuu.

Vuoden 2006 tulos

OKO-konsernin tulos ennen veroja oli 223 miljoonaa euroa (jatkuvat toiminnot 120 milj. e). Vakavaraisuus oli vuoden 2006 lopussa 12,9 % (12,8 %) ja ensisijaisten omien varojen vakavaraisuussuhde 8,2 % (9,6 %).

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos ennen veroja oli 163 miljoonaa euroa (136 milj. e). Yrityspankin luottokanta lisääntyi 17,2 % 7,9 miljardiin euroon. Marginaalitaso pysyi vakaana ja riskiasema hyvänä. Varainhoidon hallinnoimien asiakasvarojen määrä kasvoi 13,7 % 31,3 miljardiin euroon.

Vahinkovakuutustoiminnan tulos ennen veroja oli 78 miljoonaa euroa. Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 788 miljoonaan euroon.

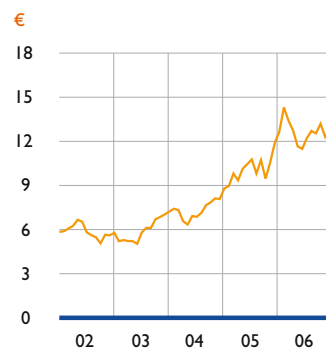
Avainluvut

OKO-konserni	2005*	2006	Tavoite 2009 mennessä
Tulos ennen veroja, milj. €	120	223	
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	22,3	9,5	13,0
Ensisijaisten omien varojen vakavaraisuussuhde, %	9,6	8,2	vähintään 8,0
Tulos/osake käyvin arvoin, €	0,85	0,89	
Osinkoehdotus/osake (A-sarja), €	0,60	0,65	
Markkina-arvo, mrd. €	2,4	2,6	
Henkilöstö vuoden lopussa	3 254	2 918	

* Jatkuvat toiminnot.

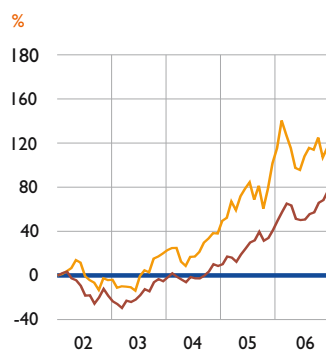
OKOn vuoden 2006 vuosikertomuksen tilausosoite löytyy sivulta 3. OKOn vuosikertomus sekä Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös 2006 ovat luettavissa myös Internet-sivuilla www.oko.fi.

A-sarjan osakkeen keskihinta*

* Luvut osakeantioikaistuja

A-osakkeen ja Helsinki CAP-indeksin suhteellinen muutos

OKO A*
OMX Helsinki CAP-indeksi
* Luvut osakeantioikaistuja

OP-RYHMÄN RAKENNE JA HALLINTO

OP-ryhmä muodostuu kahdesta osasta: osuuspankkien yhteenliittymästä ja muusta OP-ryhmästä. Yhdessä ne muodostavat rahoitus- ja vakuutusryhmittymän.

 osuuspankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisö (Osuuspankkikeskus Osk), (Osk = osuuskunta), osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki (OKO Pankki Oyj), keskusyhteisön muut jäsenluottolaitokset, keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yhteisöt sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joista edellä mainitut yhteisöt yksin tai yhdessä omistavat yli puolet. Lain mukaan osuuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti, ja keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä toistensa veloista ja sitoumuksista.

OP-ryhmän muodostavat edellä kuvattu osuuspankkien yhteenliittymä ja sellaiset yritykset, joiden äänivallasta yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt omistavat yli puolet. OP-ryhmän laajuus eroaa osuuspankkien yhteenliittymän laajuudesta siis siinä, että OP-ryhmään kuuluu myös muita yrityksiä kuin luottolaitoksia, rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimpiä ovat vakuutusyhtiöt, joiden kanssa yhteenliittymä muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän.

OP-ryhmän ja osuuspankkien yhteenliittymän juridista rakennetta on selvitetty tarkemmin ryhmän tilinpäätöksessä.

Osuuspankit

Yritysmuodoltaan osuuspankit ovat osuuskuntia, joissa päätöksenteon perusarvoihin kuuluu jäsen ja ääni -periaate. Osuuspankeissa ylintä päätösvaltaa käyttää omistajajäsenistä muodostuva osuuskunnan kokous tai edustajisto, joka valitsee pankille hallintoneuvoston. Hallintoneuvosto puolestaan valitsee pankille hallituksen, jossa on omistajajäsenten edustajien lisäksi pankin toimitusjohtaja. Osuuspankkien omistajajäsenistä on kerrottu sivuilla 18–19. Osuuspankkeja oli vuoden 2007 alussa 232.

OP-liitot

OP-liitot ovat osuuspankkien maakunnallisia yhteistyöelimä. Ne nimeävät alueensa ehdokkaat Osuuspankkikeskuksen hallintoneuvostoon. Suomi jakautuu 16 OP-liittoon.

Osuuspankkikeskus Osk (OPK)

OP-ryhmän keskusyhteisössä OPK:ssa ylin päätösvalta on osuuskunnan kokouksella ja sen valitsemalla hallintoneuvostolla. Operatiivista päätösvaltaa käyttää hallintoneuvoston valitsema johtokunta, joka koostuu ammattijohtajista. OPK:n omistavat osuuspankit.

Osuuskunnan kokous

OPK:n varsinainen osuuskunnan kokous pidetään kerran vuodessa hallintoneuvoston määräämänä päivänä ennen toukokuun loppua. Kokouksessa käytettäviä äänimääriä laskettaessa jäsen saa osuismaksujen perusteella yhtä monta ääntä kuin sillä on maksettuja varsinaisia osuismaksuja.

Vakavaraiset osuuspankit saavat lisä-ääniä Osuuspankkikeskuksen säännöissä tarkemmin määritellyllä tavalla. Jäsen ei kuitenkaan saa äänestää enemmällä kuin kahdella prosentilla kokouksessa edustetusta äänimäärästä. Jäsenellä on osuuskunnan kokouksessa vain yksi ääni, mikäli jäsen on omien taloudellisten vaikeuksiensa vuoksi saanut osuuskunnan päätökseen perustuvaa taloudellista tukea, joka täyttää OPK:n sääntöjen 8 §:ssä yksilöidyt tunnusmerkit.

Varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa käsitellään OPK:n sääntöjen 7 §:ssä mainitut asiat, joita ovat mm. edellisen tilikauden tuloslaskelman ja taseen sekä konsernituloslaskelman ja konsernitaseen vahvistaminen ja hallintoneuvoston jäsenten ja tilintarkastajan valitseminen.

Hallintoneuvosto

OPK:n hallintoneuvostossa on sääntöjen mukaan vähintään 32 ja enintään 36 jäsentä. Hallintoneuvostoon valitaan vähintään 16 ja enintään 20 jäsentä siten, että kunkin 16 OP-liiton alueelta on hallintoneuvostossa vähintään yksi jäsen. Näistä jäsenistä eroaa vuosittain kolmannesta lähinnä oleva lukumäärä. Lisäksi hallintoneuvostossa on OP-liittojen alueelta 16 jäsentä siten, että paikkajako määräytyy OP-liittojen kesken niiden jäsenpankkien vakavaraisuuden perusteella. Näiden jäsenten toimikausi on kolme vuotta, ellei toimikausi päätty sitä ennen sen johdosta, että OP-liittojen välinen paikkajako muuttuu.

Hallintoneuvostoon ei voida valita hallinto- tai toimihenkilöä sellaisesta jäsenpankista, jolla osuuskunnan sääntöjen 8 §:n johdosta on osuuskunnan kokouksessa vain yksi ääni eli joka on saanut kyseisessä pykälässä tarkoitettua taloudellista tukea. Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan itselleen puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa.

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa johtokunnan ja toimitusjohtajan hoitamaa osuuskunnan hallintoa ja sitä, että osuuskunnan toimintaa hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti osuuskuntalain sekä osuuskunnan ja OP-ryhmän edun mukaisesti.

Työ Yhteyskeskuksessa on näköalapaikka koko OP-ryhmään. Jokainen pankki on minulle yhtä tärkeä.

Anssi Ryökäs

Yhteistyövastaava - myyntineuvottelija

Osuuspankkikeskus, Yhteyskeskus

Lisäksi hallintoneuvoston tehtävänä on muun muassa vahvistaa OP-ryhmän yhteiset tavoitteet ja toimintalinjaukset ja -periaatteet, valita ja vapauttaa pääjohtaja, toimitusjohtaja ja johtokunnan muut jäsenet ja varajäsenet sekä tarkastustoiminnasta vastaava johtaja, päättää johtokunnan puheenjohtajan, toimitusjohtajan ja johtokunnan muiden jäsenten välisestä tehtävänjaosta, vahvistaa osuuskunnan toiminnalliset ja budjettitavoitteet sekä päättää osuuskunnan kokouksen koollekutsumisesta.

Hallintoneuvostolle kuuluvan tarkastustehtävän suorittaa hallintoneuvoston valitsema tarkastusvaliokunta. Siihen kuuluu viisi varsinaista ja kaksi varajäsentä, joiksi voidaan valita myös hallintoneuvostoon kuulumattomia henkilöitä.

Johtokunta

OPK:n hallituksena on johtokunta, jonka tehtävänä on osuuskunnan toiminnan johtaminen lain ja osuuskunnan sääntöjen mukaan. Johtokuntaan kuuluu puheenjohtaja, jota nimitetään pääjohtajaksi, toimitusjohtaja, joka toimii johtokunnan varapuheenjohtajana sekä sääntöjen mukaan vähintään kaksi ja enintään neljä jäsentä ja enintään neljä varajäsentä.

Johtokunnan jäsenen tai varajäsenen toimikausi jatkuu toistaiseksi, kuitenkin enintään eläkejärjestelmän mukaiseen eläkeikään. Toimikausi voi päättyä sitä ennen, jos jäsen tai varajäsen pyytää eroa tehtävästä tai hänet siitä vapautetaan.

Johtokunta vastaa kollektiivisesti niistä asioista, joista se yhteisesti kokouksissaan päättää. Lisäksi johtokunnan jäsenillä ja varajäsenillä on operatiivinen vastuu heille erikseen määritellyistä toimialueista ja organisatorisista kokonaisuuksista.

Johtokunnan jäsenten osake- ja optio-omistukset on kerrottu sivuilla 52 – 53.

OKO Pankki Oyj

OKO Pankki Oyj (OKO) on OPK:n tytäryhtiö. OKOssa ylin päätösvalta on yhtiökokouksella ja sen valitsemalla hallituksella. Hallitukseen kuului vuoden 2006 lopussa kymmenen jäsentä, joista puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja mukaan lukien viisi oli OPK:n johtokunnan jäseniä ja viisi muita henkilöitä. OKOn liiketoimintaa johtaa toimitusjohtaja ja hänen apunaan konsernin johtoryhmä, joka koostuu keskeisten liike- ja muiden toimintojen johtajista.

OKOn hallintoa on selvitetty tarkemmin OKOn omassa vuosikertomuksessa vuodelta 2006.

Yritysten välittömät omistussuhteet OP-ryhmässä 31.12.2006

Omistussuus osakkeista, %	Osuuspankit	OKO-konserni	OPK	Ryhmä yhteensä
OPK	100,0			100,0
OKO	12,5		29,9	42,7
Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola		100,0		100,0
Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen		100,0		100,0
A-Vakuutus Oy		100,0		100,0
Seesam-yhtiöt		100,0		100,0
OKO Varainhoito Oy		86,5		86,5
OKO Corporate Finance Oy		76,0		76,0
Pohjola Kiinteistösijoitus Oy		100,0		100,0
OKO Venture Capital Oy		100,0		100,0
OKO Capital East Oy		70,0		70,0
Pohjolan IT-hankinta Oy		100,0		100,0
OP-Henkivakuutus Oy	16,4	9,0	74,6	100,0
Helsingin OP Pankki Oyj			100,0	100,0
OP-Kotipankki Oyj	60,7	16,9	18,5	100,0
OP-Asuntoluottopankki Oyj			100,0	100,0
OP-Rahastoyhtiö Oy			100,0	100,0
FD Finanssidata Oy			70,0	70,0
OP IT-hankinta Oy			100,0	100,0
Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö	78,5		14,9	100,0

OPK:n muut keskeiset tytäryritykset

Helsingin OP Pankki Oyj harjoittaa vähittäispankkitoimintaa pääkaupunkiseudulla.

OP-Henkivakuutus Oy:öön on keskitetty OP-ryhmän henki- ja eläkevakuutusliiketoiminta ja sen kehittäminen. Yhtiön tuotevalikoimaan kuuluvat henki-, eläke-, sijoitus- ja riskivakuutuspalvelut.

OP-Rahastoyhtiö Oy hallinnoi OP-ryhmän sijoitusrahastoja. Yhtiö käyttää rahasto-osuuksien myynnissä osuuspankkien ja Helsingin OP Pankin palveluverkostoa sekä OP-ryhmän Internet-palveluita.

OP-Asuntoluottopankki Oyj myöntää osuuspankkien kautta pitkäaikaisia asuntoluottoja turvaavia vakuuksia vastaan. Pankki rahoittaa toimintansa laskemalla liikkeeseen OP-Asunto-obligaatioita.

OP-Kotipankki Oyj keskittyy vakuudettomien kulutusluottojen myyntiin ja hallinnointiin. Pankin keskeisiä tuotteita ovat OP-ryhmän kortteihin liitettävät luotot.

FD Finanssidata Oy hoitaa OP-ryhmän tietotekniset tuotantopalvelut.

Muut yhteisöt

OP-Eläkekassa huolehtii OP-ryhmän lakisääteisestä eläketurvasta ja OP-Eläkesäätiö toimintapiiriinsä kuuluvien henkilöiden lisäeläketurvasta.

Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö on OP-ryhmän sisäinen vakuutusyhtiö. Se on osa ryhmän sisäistä riskienhallintajärjestelmää.

Etelä-Pohjanmaa

Keijo Sulkko, talousneuvos,
Seinäjoki, 2006 – 2009

***Pentti Mäkelä**, toimitusjohtaja,
Alajärvi, 2006 – (2009)

Etelä-Suomi

Jari Laaksonen,
toimitusjohtaja,
Asikkala, 2005 – 2008

***Teuvo Mäkinen**, rehtori,
Mäntsälä, 2006 – (2009)

***Matti Niemelä**,
hallituksen puheenjohtaja,
Hämeenlinna, 2006 – (2009)

Kaakkois-Suomi

Seppo Penttinen, professori,
Savitaipale, 2006 – 2009,
hallintoneuvoston puheenjohtaja

***Kyösti Harju**, maanviljelysneuvos,
Lappeenranta, 2006 – (2009)

***Marjo Partio**, toimitusjohtaja,
Jaala, 2006 – (2009)

Kainuu

Keijo Väänänen, professori,
Vaala, 2004 – 2007

Keski-Pohjanmaa

Tapio Kurki, johtaja,
Kokkola, 2004 – 2007

Keski-Suomi

Erkki Laatikainen, professori,
Jyväskylä, 2005 – 2008

***Heikki Rosti**, toimitusjohtaja,
Jämsä, 2006 – (2009)

Lappi

Heikki Oja, maanviljelijä,
Tervola, 2004 – 2007

***Markku Salomaa**,
toimitusjohtaja,
Rovaniemi, 2006 – (2009)

*Pirkanmaa***

***Timo Viitanen**, rehtori,
Pälkäne, 2006 – (2009)

Pohjois-Karjala

Juhani Leminen,
toimitusjohtaja,
Polvijärvi, 2005 – 2008

***Markku Lappalainen**,
kunnanjohtaja,
Rääkkylä, 2006 – (2009)

Pohjois-Pohjanmaa

Paavo Haapakoski,
koulunjohtaja,
Pyhäjoki, 2004 – 2007,
hallintoneuvoston varapuheen-
johtaja, puheenjohtajan
ensimmäinen varamies

***Timo Levo**,
toimitusjohtaja,
Oulu, 2006 – (2009)

Pohjois-Savo

Päivi Nerg, hallintojohtaja,
Kuopio, 2006 – 2009

***Antti Hult**, toimitusjohtaja,
Kuopio, 2006 – (2009)

Satakunta

Marita Marttila,
johtava hoitaja,
Vampula, 2006 – 2008

***Jukka Ramstedt**,
kauppaneuvos,
Pori, 2006 – (2009)

***Juhani Suoramäki**,
rakennusneuvos,
Rauma, 2006 – (2009)

Suur-Savo

Pekka Vilhunen,
toimitusjohtaja,
Varkaus, 2006 – 2009

***Markku Lehtosaari**,
kunnallisneuvos,
Savonlinna, 2006 – (2009)

Sydäkusten

Ola Eklund, tuotejohtaja,
Karjaa, 2004 – 2007

Varsinais-Suomi

Jukka Hulkkonen,
toimitusjohtaja,
Halikko, 2006 – 2009,
hallintoneuvoston
varapuheenjohtaja

***Irja Hirsinummi**,
toimitusjohtaja,
Tarvasjoki, 2006 – (2009)
***Mauri Kontu**, yrittäjä,
Uusikaupunki, 2006 – (2009)

Österbotten

Bo Storsjö, maanviljelijä,
Kristiinankaupunki, 2004 – 2007

Muut jäsenet

Esa Härmälä,
toimitusjohtaja,
Helsinki, 2005 – 2008
Seppo Junttila, pääsihteeri,
Helsinki, 2006 – 2009
Kari Puro, toimitusjohtaja,
Helsinki, 2006 – 2009
Tuire Santamäki-Vuori,
puheenjohtaja,
Helsinki, 2005 – 2008

OP-liittojen alueilta valittujen jäsenten toimikausi on kolme vuotta.

OP-ryhmän hallinnosta ml. OPK:n hallintoneuvosto kerrotaan tämän vuosikertomuksen sivuilla 46 – 49.

* Kunkin OP-liiton alueen pankkien vakavaraisuuden perusteella valittujen jäsenten toimikausi on enintään kolme vuotta eli toimikausi voi päättyä aiemminkin liittojen välisen paikkajaon muuttuessa.

** Tony Vepsäläinen erosi 1.10.2006 tultuaan valituksi OPK:n johtokunnan jäseneksi.

Pääjohtaja Johtokunnan puheenjohtaja Reijo Karhinen				
<i>Viestintä</i> Markku Koponen				
<i>Strateginen suunnittelu</i> Pasi Kämäri				
Toimitusjohtaja Johtokunnan varapuheenjohtaja Tony Vepsäläinen				
Pankki- ja sijoituspalvelut Harri Nummela *	Asiakkuudet ja myyntikanavat Erkki Böös *	ICT- ja henkilöstöpalvelut Heikki Vitie *	Talous ja riskienhallinta Harri Luhtala ¹	Tarkastus Markku Niinikoski
<i>Maksuliikepalvelut</i> Anne-Mari Tyrkkö	<i>Asiakkuudet ja keskittämisedut</i> Hanna Hartikainen	<i>Tietohallinto</i> Marco Halén	<i>Taloushallinto-palvelut</i> Harri Luhtala (oto)	<i>Jäsenpankkien sisäinen tarkastus</i> Timo Valkama
<i>Rahoituspalvelut</i> Mikko Hyttinen	<i>Markkinointi</i> Stina Suominen	<i>ICT-palvelut</i> Markku Mäkinen	<i>Jäsenpankkiohjaus</i> Pekka Jaakkola ²	<i>OPK-konsernin sisäinen tarkastus</i> Mauno Jokelainen
<i>Varallisuuden-hoitopalvelut</i> Timo Liukkonen	<i>Myyntikanavat ja myynnin tuki</i> Jari Himanen	<i>ICT-palvelukehitys ja -tuki</i> Pekka Sarvi-Peräkylä	<i>Riskienhallinta ja talouden ohjauksen tuki</i> Eva Tüll	
<i>OP-Rahastoyhtiö Oy</i> Mika Kivimäki	<i>Korttipalvelut ja kuluttajarahoitus</i> Matti Korkeela **	<i>Palvelujärjestelmät</i> Ilpo Antikainen		
<i>OP-Henkivakuutus Oy</i> Jukka Ruuskanen	<i>OP-Kotipankki Oyj</i> Kai Patovirta	<i>Pankki- ja vakuutusjärjestelmät</i> Arjaleena Smolander		
	<i>Yhteyskeskus</i> Arto Smedberg	<i>Henkilöstöpalvelut</i> Tarja Joensuu-Sarkio		
		<i>OP-Eläkekassa</i> <i>OP-Eläkesäätiö</i> Pekka Korhonen		
		<i>Lakipalvelut</i> Taina Kallio		
		<i>Vakuutusyhteisöjen sijoitukset</i> Magnus Backström		

* Johtokunnan jäsen.

** Johtokunnan varajäsen.

¹ Johtokunnan varajäsen 1.1.2007 alkaen ja johtokunnan jäsen 1.4.2007 alkaen.

² Johtokunnan jäsen 31.3.2007 asti raportoiden toimitusjohtajalle.

Puheenjohtaja

Reijo Karhinen, s. 1955

Pääjohtaja

Kauppätieteiden maisteri
Johtokunnassa vuodesta 1994

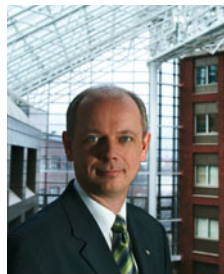
Muut keskeiset tehtävät:

OKO Pankki Oyj: hallituksen puheenjohtaja, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen: hallituksen jäsen, Finanssialan Keskusliitto: hallituksen varapuheenjohtaja, Keskuskauppakamari: hallituksen jäsen, Unico Banking Group: Steering Committeeen jäsen, Suomen Asuntomessut: hallintoneuvoston puheenjohtaja.

OKOn osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2007:

20 198 OKOn A-osaketta.

Johdon kannustinjärjestelmän perusteella 5 805 OKOn A-osaketta 2008.

Varapuheenjohtaja

Tony Vepsäläinen, s. 1959

OPK:n toimitusjohtaja

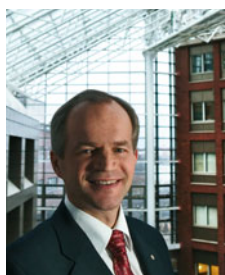
Oikeustieteen kandidaatti, eMBA
Johtokunnassa vuodesta 2006

Muut keskeiset tehtävät:

OKO Pankki Oyj: hallituksen varapuheenjohtaja,
Luottokunta: hallituksen jäsen.

OKOn osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2007: –

Johdon kannustinjärjestelmän perusteella 844 OKOn A-osaketta 2008.

Jäsen

Erkki Böös, s. 1953

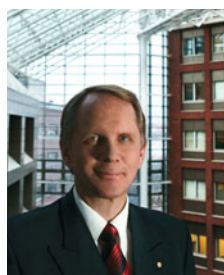
OPK:n varatoimitusjohtaja ja asiakkuuksista ja myyntikanavista vastaava johtaja
Varatuomari, eMBA
Johtokunnassa vuodesta 2001

Muut keskeiset tehtävät:

OKO Pankki Oyj: hallituksen jäsen, Luottokunta: hallintoneuvoston jäsen, Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos PTT kannatusyhdistys ry: hallituksen jäsen.

OKOn osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2007: –

Johdon kannustinjärjestelmän perusteella 2 349 OKOn A-osaketta 2008.

Jäsen

Pekka Jaakkola, s. 1956

OPK:n Jäsenpankkiohjauksesta vastaava johtaja
Varatuomari, eMBA
Johtokunnassa vuodesta 1998 (31.3.2007 saakka)

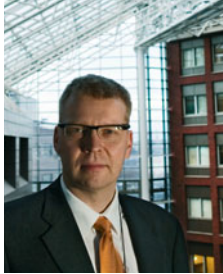
Muut keskeiset tehtävät:

OKO Pankki Oyj: hallituksen jäsen, Talletussuojarahasto: hallituksen puheenjohtaja.

OKOn osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2007: –

Johdon kannustinjärjestelmän perusteella 2 229 OKOn A-osaketta 2008.

OP-ryhmän pääjohtaja, OPK:n johtokunnan puheenjohtaja (taloustieteiden tohtori, ministeri) **Antti Tanskanen** (s. 1946) jäi eläkkeelle 31.12.2006.

Jäsen

Harri Luhtala, s. 1965
OPK:n Talous- ja riskienhallinta-
palveluista vastaava johtaja
Kauppätieteiden maisteri
Johtokunnassa vuodesta 2007
(1.1. alkaen varajäsen, 1.4. alkaen
varsinainen jäsen)

Muut keskeiset tehtävät: –
**OKOn osake- ja optio-
oikeusomistus 1.1.2007:**
240 OKOn A-osaketta

Johdon kannustinjärjestelmän
perusteella 904 OKOn
A-osaketta 2008.

Jäsen

Harri Nummela, s. 1968
OPK:n pankki- ja sijoituspalveluista
vastaava johtaja
Oikeustieteen kandidaatti, eMBA
Johtokunnassa vuodesta 2007

Muut keskeiset tehtävät: –
**OKOn osake- ja optio-
oikeusomistus 1.1.2007:** –

Johdon kannustinjärjestelmän
perusteella 907 OKOn
A-osaketta 2008.

Jäsen

Heikki Vitie, s. 1952
OPK:n varatoimitusjohtaja,
toimitusjohtajan varamies ja ICT-
ja henkilöstöpalveluista vastaava
johtaja

Varatuomari, ekonomi
Johtokunnassa vuodesta 1994
Muut keskeiset tehtävät: OKO
Pankki Oyj: hallituksen jäsen,
Euroopan osuuspankkien liitto:
hallituksen jäsen,
Talletussuojarahasto:
valtuuskunnan puheenjohtaja.

**OKOn osake- ja optio-
oikeusomistus 1.1.2007:**
lähipiiriin kuuluvilla tahoilla
4 000 OKOn A-osaketta

Johdon kannustinjärjestelmän
perusteella 2 267 OKOn
A-osaketta 2008.

Tarkastusjohtaja

Markku Niinikoski, s. 1946
Varatuomari
Osallistuu OPK:n johtokunnan
kokouksiin.
**OKOn osake- ja optio-
oikeusomistus 1.1.2007:**
1 600 OKOn A-osaketta

Johdon kannustinjärjestelmän
perusteella 1 031 OKOn
A-osaketta 2008.

Varajäsen

Matti Korkeela, s. 1946
OPK:n Korttipalveluista ja kuluttajarahoituksesta vastaava
johtaja, Luonnontieteiden kandidaatti
Johtokunnassa vuodesta 1997

Muut keskeiset tehtävät: Automatia Pankkiautomaatit Oy:
hallituksen jäsen.

OKOn osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2007: –

Johdon kannustinjärjestelmän perusteella 1 180 OKOn
A-osaketta 2008.

Johtokunnan ja hallintoneuvoston sihteeri

Markku Koponen, s. 1957
Pankinjohtaja, Viestintä, varatuomari, eMBA
OKOn osake- ja optio-oikeusomistus 1.1.2007: –

Johdon kannustinjärjestelmän perusteella 920 OKOn
A-osaketta 2008.

YHTEYSTIEDOT

Osuuspankkikeskus Osk (OPK)

Teollisuuskatu 1b, 00510 Helsinki
Postiosoite: PL 308, 00101 Helsinki
Puhelinvaihe 010 252 010
Faksi 010 252 3703
www.op.fi
etunimi.sukunimi@op.fi

Henkilöasiakkaiden puhelinpalvelu

OP 0100 0500
Pohjola 0303 0303

Osuuspankkien yhteystiedot
löytyvät OP-ryhmän
verkkopalvelusta www.op.fi.

Osuuspankkikeskuksen tytäryhtiöt

OKO Pankki Oyj

Teollisuuskatu 1b, 00510 Helsinki
Postiosoite: PL 308, 00101 Helsinki
Puhelinvaihe 010 252 011
Faksi 010 252 3646
www.oko.fi
etunimi.sukunimi@oko.fi

Helsingin OP Pankki Oyj

Mikonkatu 13 A, 00100 Helsinki
Postiosoite: PL 670, 00101 Helsinki
Puhelinvaihe 010 255 900
Faksi 010 255 6265

FD Finanssidata Oy

PL 308, 00101 Helsinki
Puhelin 010 252 010
Faksi 010 252 3050

OP-Asuntoluottopankki Oyj

PL 308, 00101 Helsinki
Puhelin 010 252 010
Faksi 010 252 2620

OP-Henkivakuutus Oy

PL 308, 00101 Helsinki
Puhelin 010 252 010
Faksi 010 252 3501

OP-Kotipankki Oyj

PL 1020, 00101 Helsinki
Puhelin 010 252 010
Faksi 010 252 2716

OP-Rahastoyhtiö Oy

PL 308, 00101 Helsinki
Puhelin 010 252 010
Faksi 010 252 2708

OKOn yhteystietoja

Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola

Lapinmäentie 1, Helsinki
Postiosoite: 00013 Pohjola
Puhelin 010 253 000
Faksi 010 253 3066
www.pohjola.fi
etunimi.sukunimi@pohjola.fi

OKO Corporate Finance Oy

PL 308, 00101 Helsinki
Puhelin 010 252 011
Faksi 010 252 2600

OKO Varainhoito Oy

Lönnrotinkatu 5, 00120 Helsinki
Postiosoite: PL 1068, 00101 Helsinki
Puhelin 010 252 011
Faksi 010 252 2771

OKO Venture Capital Oy

PL 308, 00101 Helsinki
Puhelin 010 252 011
Faksi 010 252 3652

OKOn Pietarin-edustusto

Volinskij Pereulok 3A,
11 th Floor
R-191186 St. Petersburg
Postiosoite: PL 301,
53501 Lappeenranta
Puhelin +7 812 326 1891
Faksi +7 812 326 1890
etunimi.sukunimi@okobank.spb.ru

OKOn Tallinnan-edustusto

Harju 6
EE-10130 Tallinn
Puhelin +372 631 0590
Faksi +372 631 0594
etunimi.sukunimi@okobank.com

OP-RYHMÄ
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2006

06

SISÄLTÖ

OP-ryhmän toimintakertomus 2006

Vuosi 2006 tiivistetysti	4
Toimintaympäristö	5
OP-ryhmän tulos ja tase	6
OP-ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset	11
Vakavaraisuus	11
Riskienhallinta	14
Luottoluokitukset	18
Omistajajäsenet ja asiakkaat	18
Markkinaosuudet	18
Palveluverkko	19
Henkilöstö ja palkitseminen	19
OPK:n hallinto	20
OP-ryhmän liiketoimintastrategiaa tarkistettiin	20
Pohjola-kauppa ja liiketoimintojen yhdistäminen	21
OP-ryhmä ja K-ryhmä sopivat yhteistyöstä	22
OP-ryhmän valmistautuminen pankkien vakavaraisuusudistukseen	22
Investoinnit	22
Ympäristö	23
Tilikauden jälkeiset tapahtumat	23
Vuoden 2007 näkymät	23
Liiketoimintasegmentit	23
Osuuspankkien yhteenliittymän ja OP-ryhmän juridinen rakenne	29
Keskeiset tuloslaskelma- ja tase-erät sekä taloudelliset tunnusluvut 2002–2006	32

OP-ryhmän (Osuuspankkien yhteenliittymän) IFRS-tilinpäätös 2006

OP-ryhmän tuloslaskelma	36
OP-ryhmän tase	37
OP-ryhmän rahavirtalaskelma	38
Laskelma OP-ryhmän omien pääomien muutoksista	40
OP-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot	41
Liitetietojen sisällysluettelo	41
OP-ryhmän IFRS-tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	43
OP-ryhmän riskienhallinnan periaatteet	55
Tilikauden aikana hankitut liiketoiminnot	66
Myytavissa olevat omaisuuserät	67
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	68
Varoja koskevat liitetiedot	78
Velkoja ja omaa pääomaa koskevat liitetiedot	98
Muut tasetta koskevat liitetiedot	115
Vastuusitoumuksia ja johdannaisia koskevat liitetiedot	118
Muut liitetiedot	127
Riskienhallinnan liitetiedot	137
Tilinpäätöslausuma	154
Tilintarkastuskertomus	155

Taloudellinen informaatio vuonna 2007

OP-ryhmä ja OKO Pankki Oyj julkaisevat vuonna 2007 kolme osavuosisikastausta:

- tammi–maaliskuulta 10.5.2007
- tammi–kesäkuulta 9.8.2007
- tammi–syyskuulta 8.11.2007.

Katsaukset julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Ne ovat saatavissa verkkosivuiltamme www.op.fi ja www.oko.fi. Paperikopioita voi tilata osoitteesta Osuuspankkikeskus, Viestintä, PL 308, 00101 Helsinki, puh. 010 252 2053, telekopio 010 252 2298, sähköposti viestinta@op.fi.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluovasta.

OP-RYHMÄN TOIMINTAKERTOMUS 2006

Vuosi 2006 tiivistetysti

OP-ryhmä teki vuonna 2006 historiansa selvästi parhaan vuosituloksen; tulos ennen veroja kasvoi 38 % 800 miljoonaan euroon. Samalla OP-ryhmän markkina-asema vahvistui edelleen. Markkinaosuudet kasvoivat luotoissa, talletuksissa sekä henki- ja eläkevakuutuksessa. Sijoitusrahastoissa markkinaosuus aleni hieman. Pankki- ja vakuutuspalveluiden ristiinmyynti käynnistyi erinomaisesti.

Kasvu toimialan kasvua nopeampaa

- Markkinaosuus euromääräisistä luotoista kasvoi 0,6 %-yksikköä ja talletuksista 0,8 %-yksikköä.
- Markkinaosuudet kasvoivat sekä asunto- että yritysluotoissa.
- Markkinaosuus henki- ja eläkevakuutuksen vakuutussäästöistä kasvoi 1,3 %-yksikköä, sijoitusrahastojen markkinaosuus supistui 0,5 %-yksikköä.
- Asiakasmäärä kasvoi 82 000:lla, eli selvästi enemmän kuin vertailukelpoinen kasvu vuotta aiemmin.

Ennätystulos

- Tulos ennen veroja kasvoi 38 % 800 miljoonaan euroon.
- Tuotot ja kulut kasvoivat kumpikin 37 %.
- Tuotoista korkokate kasvoi 11 % ja muut tuotot 69 %.

Riskinkantokyky vahva ja riskiasema vakaa

- Omat varat olivat 1,6-kertaiset verrattuna lakisääteiseen minimiin.
- Järjestämättömät saamiset laskivat historiallisen alhaiselle tasolle eli 0,3 %:iin luotto- ja takauskannasta.

OP-Pohjola yhdentyminen etenee hyvin

- Pääallekkäiset liiketoiminnot yhdistettiin ja konsernirakennetta selkeytettiin.
- Vuoden lopussa 175 OP-ryhmän toimipaikkaa tarjosi sekä pankki- että vahinkovakuutuspalveluita.
- Pankki- ja vakuutuspalveluiden ristiinmyynti käynnistyi lupaavasti.
- Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä kasvoi 98 000:lla 803 000:een ja Pohjolan etuasiakastalouksien määrä kasvoi yli 34 000:lla 367 000:een.

Vuosi 2007

- OP-ryhmän tuloksen vuonna 2007 ennen veroja arvioidaan muodostuvan samantasoiseksi kuin vuonna 2006.

OP-ryhmän avainlukuja

	2006	2005	Muutos*
Tulos ennen veroja, milj. e	800	579	38
Kulujen suhde tuottoihin, %	55,4	55,3	0,1
Arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,02	0,02	0,0
Oman pääoman tuotto (ROE), %	12,1	11,2	0,9
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	11,4	13,5	-2,1
Henkilöstö keskimäärin	12 148	9 839	23

	31.12.2006	31.12.2005	Muutos*
Tase, mrd. e	59,5	52,8	13
Vakavaraisuus			
Omien varojen suhde omien varojen vähimmäismäärään**	1,56	1,69	-0,13
Vakavaraisuus ensisijaisin omin varoin, %***	12,7	13,1	-0,4
Markkinaosuus, %			
Luottokannasta	31,1	30,5	0,6
Talletuskannasta	32,7	31,9	0,8
Sijoitusrahastojen pääomista	21,8	22,3	-0,5
Henki- ja eläkevakuutuksen vakuutussäästöistä	19,1	17,8	1,3

* Muutos %-yksikköä lukuun ottamatta tulosta ennen veroja, tasetta ja henkilöstöä keskimäärin, joissa muutos on esitetty prosenttina, sekä omien varojen suhdetta omien varojen vähimmäismäärään, jossa muutos on esitetty suhdeluvun muutoksena.

** Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan.

*** Luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaan.

Toimintaympäristö

OP-ryhmän toimintaympäristö oli suotuisa vuonna 2006. Talouden ripeä kasvu kohensi asiakkaiden taloutta, mikä näkyi pankki- ja vakuutuspalveluiden vahvana kysyntänä. Vuonna 2007 suhdanteiden ennakoidaan lievästi heikkenevän. Finanssipalveluiden kysynnän kasvu ei kuitenkaan oleellisesti hidastu.

Vuonna 2006 kansainvälinen talous kasvoi lievästi edellisvuotta nopeammin. Euroalueella ja muissa Euroopan unionin maissa kasvu nopeutui hieman, kun viennin ohella yksityinen kulutus piristyi. Yhdysvalloissa korkojen nousu alkoi vaiementaa asuntomarkkinoita ja velkaantuneiden kotitalouksien kulutusta, mutta kasvu säilyi kohtuullisena. Venäjän ja Aasian kehittyvien talouksien kasvu jatkui ripeänä. Talousnäkymät ovat lähes kaikkialla maailmassa heikentyneet. Kansainvälisessä taloudessa odotetaan kuitenkin pikemminkin pehmeää laskua kuin jyrkkää alamäkeä.

Suomen taloudessa vallitsi vuonna 2006 korkeasuhdanne. Kokonaistuotanto kasvoi yli 5 %. Kasvua tuki voimistunut vienti, joka kansainvälisen kysynnän ja vuoden 2005 paperiteollisuuden työkiistan alentaman lähtötason takia nousi kymmenyksen. Myös kotimarkkinoilla kysyntä oli vahvaa.

Suhdannehuippu on ohitettu. Vuonna 2007 kasvun odotetaan palautuvan pitkän aikavälin keskimääräiselle tasolle. Se merkitsee mm. työllisyyden kohenemisen ja palkansaajien ansiotason nousun hidastumista.

Suhdannetilanne pysyi vuonna 2006 tavanomaista parempana kaikilla päätoimialoilla. Teollisuudessa tuotannon kasvuvauhti tosin hidastui loppuvuonna. Yritystiedustelujen mukaan korkeasuhdanteen arvioidaan jatkuvan ainakin vuoden 2007 alkupuoliskolla. Tuotannon ja viennin kasvun odotetaan kuitenkin hidastuvan loppuvuonna. Myös yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu.

Suomalaisten kuluttajien luottamus oman taloutensa kehitykseen on säilynyt jo pitkään hyvällä tasolla. Vuonna 2006 jo neljä viidestä kotitaloudesta ilmoitti pystyvänsä säästämään tuloistaan. Kuluttajahintojen nousu on ollut maltillista, vaikka nopeutuikin vuonna 2006 lievästi. Hintoja kohottivat eniten korkojen nousu ja asuntojen kallistuminen. Hintatason nousun ennakoidaan pysyvän maltillisena kuluvanakin vuonna. Asuntojen hintojen nousun odotetaan laantuvan.

Korot nousivat lievästi. Euroopan keskuspankki (EKP) nosti ohjauskorkiaan vuonna 2006 viidesti perusteluinaan kasvun nopeutuminen ja inflaation pysyminen tavoitetason yläpuolella.

Pankkiliiketoiminnassa kasvu on jatkunut nopeana jo neljättä vuotta. Kasvun ei arvioida oleellisesti hidastuvan vuonna 2007. Vuonna 2006 rahalaitosten lainakanta lisääntyi 12 %. Korkojen noususta huolimatta asuntoluottojen kysyntä pysyi

vahvana, ja asuntoluottokanta kasvoi 14 %. Asuntohintojen nousua kompensoivat osittain pankkien lainamarginaalien kapeneminen sekä kotitalouksien tulojen ja varallisuuden kasvu.

Yritysluottokannan kasvu nopeutui 9 %:iin vuonna 2006, ja yrityskauppoja ja sukupolvenvaihdoksia tehtiin edelleen runsaasti. Yritysten kannattavuus parani ja lisääntyneitä investointeja rahoitettiin paljolti tulorahoituksella.

Pääomamarkkinoilla kehitys on ollut verraten suotuisaa, ja edellytykset myönteisen kehityksen jatkumiselle lähitulevaisuudessa ovat kohtuulliset. Osakemarkkinoilla nousujohteinen kurssikehitys on jatkunut. Sijoitusrahastojen pääomat kasvoivat 36 % arvonnousun ja ennätysellisten 12 miljardin euron nettomerkintöjen siivittäminä. Henkivakuutuksen maksutulo laski edellisvuodesta 4,7 %. Vakuutussäästöt lisääntyivät kuitenkin lähes kymmenyksen. Vahinkovakuutuksen maksutulon kasvu jäi kireän kilpailun vuoksi talouden kasvua hitaammaksi eli noin 4 %:iin. Kasvuun vaikuttivat vakuutusyhtiöiden asiakkailleen antamat maksualennukset sekä tariffimuutokset.

OP-ryhmän tulos ja tase

OP-ryhmä teki vuonna 2006 yli satavuotisen historiansa suurimman tuloksen. Vuoden 2006 tulos ennen veroja oli 800 miljoonaa euroa (579)*, eli 38 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Kasvuun vaikutti merkittävästi syksyllä 2005 toteutettu Pohjola-kauppa, koska Pohjola-Yhtiöt sisältyvät vertailuvuoden 2005 lukuihin ainoastaan kahden kuukauden ajalta. Vaikka merkittävä osa tulospäätöksen selittyykin Pohjola-kaupalla, kasvoi myös OP-ryhmän vertailukelpoinen (pl. Pohjola) tulos selvästi vuotta aiemmasta.

OP-ryhmän oman pääoman tuotto nousi 12,1 %:iin edellisen vuoden 11,2 %:sta. Käyvän arvon rahaston muutos huomioiden ottaen oman pääoman tuotto kuitenkin laski 2,1 %-yksikköä 11,4 %:iin. Kulujen suhde tuottoihin oli 55 % eli yhtä suuri kuin vuotta aiemmin.

Korkokate

Korkokate oli 883 miljoonaa euroa (794). Se kasvoi 11 % vuotta aiemmasta huolimatta Pohjola-kaupan rahoituskustannuksista, jotka hidastivat korkokatteen kasvua noin 4 %-yksiköllä. Korkokate kasvoi vuonna 2006 jokaisella vuosineljänneksellä edellisestä vuosineljänneksestä. Viimeisen vuosineljänneksen korkokate oli 24 % suurempi kuin vuotta aiemmin.

Korkokatteen kehitystä tuki etenkin liiketoiminnan kasvu: luottokanta oli vuonna 2006 keskimäärin 14 % ja talletuskanta 6,9 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Luotto- ja talletuskannan välinen nimellinen korkoero kasvoi vuoden aikana. Keskimääräinen korkoero oli vuoden lopussa 0,14 %-yksikköä vuoden keskimääräistä tasoa korkeampi, mikä indikoi vahvaa korkokatetta myös vuodelle 2007. Asiaksmarginaalien supistuminen ja markkinaehtoisen tukkuvarainhankinnan osuuden kasvaminen luottokannan rahoituksessa kuitenkin hidastavat korkokatteen kasvua.

Arvonalentumiset saamisista kasvoivat 62 % 9,3 miljoonaan euroon (5,7), mutta säilyivät edelleen hyvin matalalla tasolla. Ne olivat kasvustaan huolimatta vain 0,02 % vuoden lopun luotto- ja takaukskannasta. Uusia arvonalentumisia saamisista kirjattiin 39 miljoonaa euroa (52) sekä peruutuksia ja palautuksia aiemmin kirjatuista tappioista 30 miljoonaa euroa (46). Korkokate arvonalentumisten jälkeen oli 874 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 789 miljoonaa euroa.

* Suluissa on vertailulukua vuodelta 2005. Tuloslaskelma- ja muiden kertymätyyppisten lukujen osalta vertailuna on tammi-joulukuun 2005 luku. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten lukujen osalta vertailuna on edellisen tilinpäätösajankohdan (31.12.2005) luku.

Tulosanalyysi

Milj. e	I–I2/ 2006	I–I2/ 2005	Muutos, milj. e	Muutos, %
Tulos ennen veroja	800	579	221	38,2
Oman pääoman tuotto (ROE), %	12,1	11,2		0,9*
Tuotot				
Korkokate	883	794	89	11,2
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	328	68	259	
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	110	67	43	64,7
Palkkiotuotot, netto	396	340	57	16,7
Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot	144	90	55	60,9
Liiketoiminnan muut tuotot	92	68	24	36,1
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	2	0	2	
Muut tuotot yhteensä	1 073	633	440	69,5
Yhteensä	1 956	1 427	529	37,0
Kulut				
Henkilöstökulut	527	387	140	36,2
Muut hallintokulut	290	220	69	31,5
Liiketoiminnan muut kulut	267	183	84	46,1
Yhteensä	1 083	790	294	37,2
Kulujen suhde tuottoihin, %	55,4	55,3		0,1*
Arvonalentumiset saamisista	9	6	4	62,3
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille				
Bonukset	48	42	6	13,6
Osuus- ja lisäosuuspääoman korot	21	15	6	36,8
Yhteensä	69	57	11	19,8

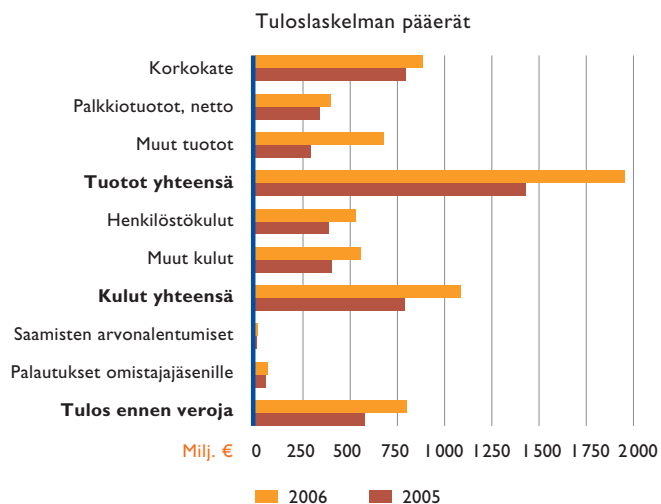
* Prosenttiyksikköä.

Muut tuotot ja kulut

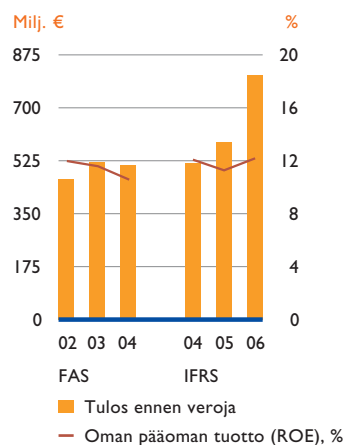
Tuotot kasvoivat 37 % 1 956 miljoonaan euroon (1 427). Muut tuotot kuin korkokate kasvoivat 69 % 1 073 miljoonaan euroon. Kulujen kasvuvauhti oli sama kuin tuotoillakin eli 37 %. Pohjola-Yhtiöiden tuotot ja kulut sisältyvät vertailuvuoden tuottoihin ja kuluihin ainoastaan marras–joulukuulta.

Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot olivat 328 miljoonaa euroa (68) ja henkivakuutustoiminnan nettotuotot 110 miljoonaa euroa (67). Palkkiotuotot olivat nettomääräisesti 396 miljoonaa euroa (340), eli 17 % suuremmat kuin vuotta aiemmin. Palkkiotuotoissa kasvoivat erityisesti sijoitusrahastoista ja omaisuudenhoidosta saadut palkkiot. Kaupankäynnin nettotuotot olivat 32 miljoonaa euroa (27) ja sijoitustoiminnan nettotuotot 112 miljoonaa euroa (62). Sijoitustoiminnan nettotuottoja kasvattivat OKO Pankki Oyj:n (OKO) kirjaamat yhteensä yli 10 miljoonan euron luovutusvoitot pörssikonserni OMX:n ja Eurocard Oy:n osakkeista sekä OPK-konsernin kirjaama 15 miljoonan euron luovutusvoitto yritys- ja luottotietoyhtiö Suomen Asiakastieto Oy:n osakkeista. Sijoitustoiminnan nettotuottoja lisäsi myös sijoitustiinteistöjen realisoitumaton 25 miljoonan euron arvonnousu.

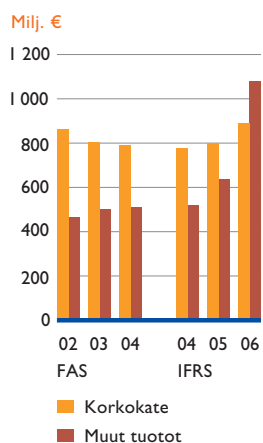
Kulut olivat 1 083 miljoonaa euroa (790), eli 37 % suuremmat kuin vuonna aiemmin. Henkilöstökulut olivat 527 miljoonaa euroa (387) ja muut hallintokulut 290 miljoonaa euroa (220). Liiketoiminnan muut kulut olivat 267 miljoonaa euroa (183). Niihin sisältyi Pohjola-kaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä tehtyjä poistoja 49 miljoonaa euroa.

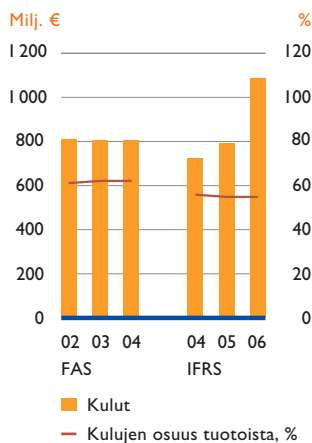
Tulos ennen veroja ja oman pääoman tuotto prosentti

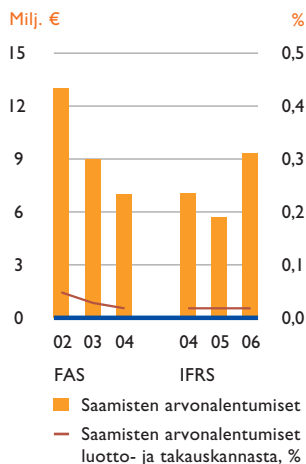
Korkokate ja muut tuotot

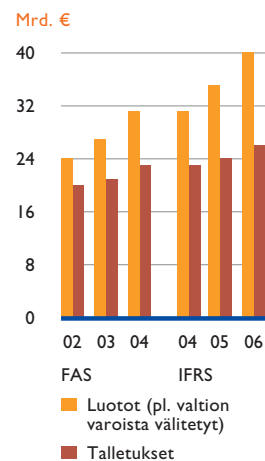
Kulut yhteensä

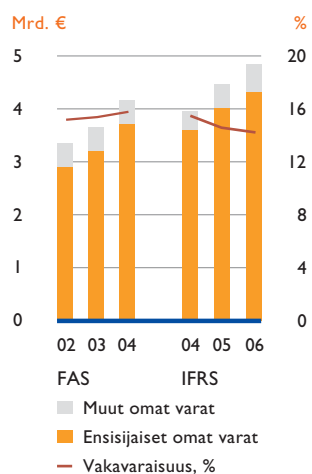
Saamisten arvonalentumiset

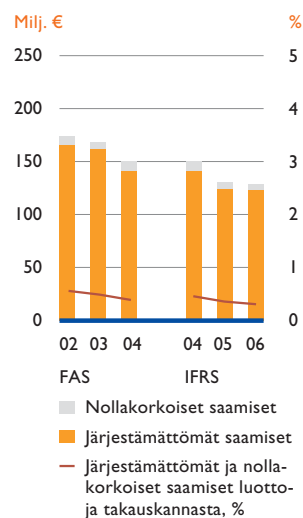
Luotot ja talletukset

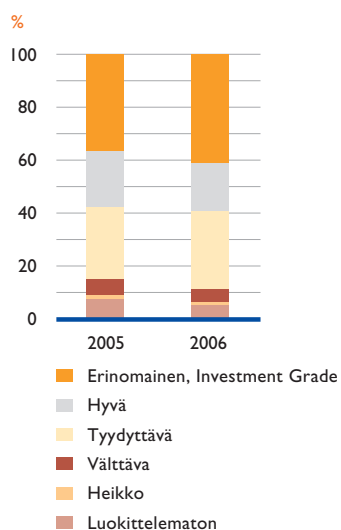
Omat varat ja vakavaraisuus

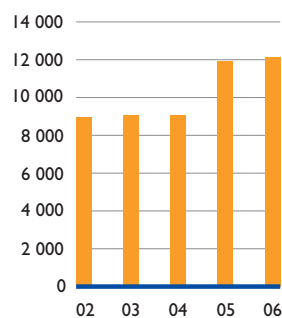
Järjestämättömät saamiset

Yritysvastuiden jakautuminen reittausluokkiin

OP-ryhmän henkilöstömäärä vuoden lopussa (työsuhteessa olevat)

Tuloslaskelman pääerät vuosineljänneksittäin

Milj. e	I	II	III	2006 IV	2006	2005	Muutos %
Korkokate	202	214	226	241	883	794	11,2
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	86	90	67	85	328	68	
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	34	26	20	30	110	67	64,7
Palkkiotuotot, netto	110	92	92	101	396	340	16,7
Muut tuotot	70	45	63	61	238	158	51,0
Tuotot yhteensä	502	467	469	519	1 956	1 427	37,0
Henkilöstökulut	134	129	115	149	527	387	36,2
Muut hallintokulut	72	76	62	80	290	220	31,5
Liiketoiminnan muut kulut	72	66	62	66	267	183	46,1
Kulut yhteensä	278	271	239	295	1 083	790	37,2
Saamisten arvonalentumiset	-2	3	3	5	9	6	62,3
Palautukset omistajajäsenille	14	15	18	18	64	53	20,3
Tulos ennen veroja	211	178	209	202	800	579	38,2

Tase ja taseen ulkopuoliset erät

OP-ryhmän tase oli vuoden lopussa 59,5 miljardia euroa (52,8), eli 6,7 miljardia euroa suurempi kuin vuoden 2005 lopussa. Eniten kasvoivat saamiset asiakkailta ja yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat. Saamiset asiakkailta kasvoivat 4,8 miljardia euroa ja yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat 4,6 miljardia euroa vuoden 2005 lopusta.

Saamiset asiakkailta eli luottokanta kasvoi 14 % 39,6 miljardiin euroon (34,8). Luottokannan osuus taseesta kasvoi 67 %:iin (66). Henkivakuutustoiminnan varat kasvoivat 13 % 6,1 miljardiin euroon. Vahinkovakuutustoiminnan varat olivat vuoden lopussa 2,8 miljardia euroa eli hieman suuremmat kuin vuotta aiemmin. Likvideimmät varat eli käteisten varojen, saamisten luottolaitoksilta sekä kaupankäynnin rahoitusvarojen yhteismäärä kasvoi 1,1 miljardia 6,2 miljardiin euroon.

Sijoitusomaisuus oli vuoden lopussa 1,4 miljardia euroa (1,7). Sijoitusomaisuuteen sisältyvien kiinteistöjen määrä oli 0,5 miljardia euroa, eli yhtä suuri kuin vuotta aiemmin. Myytävissä olevien rahoitusvarojen määrä supistui lähes 0,2 miljardia euroa 0,8 miljardiin euroon. Aineettomat hyödykkeet olivat 1,3 miljardia euroa (1,2). Niihin sisältyi liikearvoa ja muita Pohjola-kaupan kauppahinnan eliminoinnin yhteydessä syntyneitä aineettomia hyödykkeitä 1,2 miljardia euroa (1,1).

Velat asiakkaille olivat vuoden lopussa 27,7 miljardia euroa eli 1,2 miljardia euroa suuremmat kuin vuotta aiemmin. Talletusten osuus veloista asiakkaille oli 25,8 miljardia ja ne kasvoivat 1,6 miljardia vuoden takaisesta. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat kasvoivat 8,9 miljardista eurosta 13,5 miljardiin euroon. Yleiseen liikkeeseen laskettuihin velkakirjoihin luettujen joukkovelkakirjojen määrä kasvoi 2,9 miljardilla eurolla 7,6 miljardiin euroon.

Omat pääomat ylittivät vuoden aikana viiden miljardin euron rajan ja olivat vuoden lopussa 5,1 miljardia euroa. Vuoden 2005 lopusta OP-ryhmän oma pääoma kasvoi 366 miljoonaa euroa. Oman pääoman kasvua hidasti OP-ryhmän omistuosuuden kasvaminen Pohjola-Yhtymä Oy:ssä 100 %:iin, mikä supisti omaan pääomaan luettua vähemmistön osuutta lähes 200 miljoonalla eurolla.

Omaa pääomaa lisäsi ensisijaisesti tilikauden 598 miljoonan euron tulos. Markkinakorkojen nousu sekä omaisuuden realisoinnit supistivat käyvän arvon rahastoa. Se supistui 34 miljoonalla eurolla 144 miljoonaan euroon. Osuuspankkien osuuspääomaa sisältyi vuoden lopussa OP-ryhmän omiin pääomiin 99 miljoonaa euroa, vuotta aiemmin osuuspääomaa ei sisältynyt omiin pääomiin lainkaan. Osuuspankin varsinainen osuuspääoma on voitu lukea IFRS-standardien mukaiseen OP-ryhmän omaan pääomaan sen jälkeen, kun osuuspankki on tehnyt tarvittavat muutokset sääntöihinsä. Sääntömuutosprosessi oli vuoden lopussa vielä muutamassa jäsenosuuspankissa kesken.

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä

Mrd. e	31.12.2006	31.12.2005	Muutos, %
Tase	59,5	52,8	12,7
Luottokanta	39,6	34,8	13,7
Talletukset	25,8	24,2	6,5
Vahinkovakuutuksen velat	2,1	1,9	9,1
Henkivakuutuksen velat	5,7	4,9	15,2
Oma pääoma	5,1	4,8	7,7
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	10,3	8,0	29,3
Johdannaissopimukset	55,3	38,7	42,8

Osuuspankkien jäsenten osuuspääoma- ja lisäosuuspääomasijoitukset olivat vuoden lopussa 696 miljoonaa euroa (717). Osuuspankit maksavat ennakotiedon mukaan osuus- ja lisäosuuspääomalle korkoja tilikaudelta 2006 yhteensä noin 21 miljoonaa euroa. OKOn osakkeille on ehdotettu maksettavaksi osinkoja tilikaudelta 2006 yhteensä 131 miljoonaa euroa (120), josta A-sarjan osakkeille 0,65 euroa osakkeelta (0,60) ja K-sarjan osakkeille 0,62 euroa osakkeelta (0,57).

OP-ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset

OP-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään 232 osuuspankkia, OPK-konserni ja Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö sekä 6 osuuspankkien tytäryhtiötä.

OP-ryhmään kuuluvien osuuspankkien lukumäärä supistui vuonna 2006 sulautumisten seurauksena kuudella 232:een. Hämeenkosken Osuuspankki sulautui Päijät-Hämeen Osuuspankkiin ja Viekin Osuuspankki Lieksan Osuuspankkiin. Syyskuussa 2006 Eurajoen Osuuspankki, Kankaanpään Osuuspankki, Porin Seudun Osuuspankki sekä Rauman Seudun Osuuspankki sulautuivat uudeksi Länsi-Suomen Osuuspankiksi. Vuoden lopussa Loimaan Seudun Osuuspankki ja Loimaan Osuuspankki sulautuivat uudeksi Loimaan Seudun Osuuspankiksi. Lisäksi Pyhännän Osuuspankin osuuskunnankokous ja Oulun Osuuspankin edustajisto hyväksyivät syyskuussa Pyhännän Osuuspankin sulautumisen Oulun Osuuspankkiin. Sulautuminen pannaan täytäntöön keväällä 2007.

Pohjolan liiketoimintojen yhdentäminen OP-ryhmään muutti vuoden 2006 aikana merkittävästi OPK-konsernin rakennetta. Konsernirakenteen selkeyttämiseksi ja päällekkäisten liiketoimintojen yhdistämiseksi OPK osti Pohjola-Yhtymä Oyj:ltä tammikuussa Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan osakekannan ja yhtiön liikkeeseen laskeman pääomalainan. Kokonaiskauppahinta oli 281,0 miljoonaa euroa. Vuoden lopussa Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola sulautui OP-Henkivakuutus Oy:öön.

Tammikuussa OKO osti Pohjola-Yhtymä Oyj:ltä Pohjola Omaisuudenhoito Oy:n osakekannan 118,5 miljoonalla eurolla. Yhtiön nimi muutettiin OKO Varainhoito Oy:ksi. OKOn investointipankkitoimintaa harjoittaneen tytäryhtiön Opstock Oy:n corporate finance -toiminnot siirrettiin perustettuun OKO Corporate Finance Oy:öön ja varainhoitoliiketoiminta OKO Varainhoito Oy:öön. Jäljelle jäänyt Opstock Oy sulautui syyskuussa OKOon.

Keväällä 2006 Pohjola Rahastoyhtiö Oy siirsi liiketoimintansa sekä sijoitusrahastojensa hallinnoinnin OP-Rahastoyhtiö Oy:lle. Pohjola Rahastoyhtiö Oy:n nimi muutettiin OR-Holding Oy:ksi, ja se sulautui OP-Rahastoyhtiö Oy:öön loka-kuussa. Pohjola Systeempalvelu Oy sulautui vuoden lopussa OPK:een. Joulukuussa 2006 aloitti toimintansa OPK:n 100-%sti omistama OP-ryhmän sisäinen palveluyhtiö OP IT-hankinta Oy.

Vuoden lopussa Pohjola-Yhtymä Oy sulautui OKO Pankki Oyj:öön. Sulautumisen jälkeen Vahinkovakuutusosakeyhtiö Eurooppalaista lukuun ottamatta muut OKO-konsernin vahinkovakuutusyhtiöt ovat OKOn välittömiä tytäryrityksiä.

Kesäkuussa OPK osti jäsenosuuspankeilta kaikki niiden omistamat OP-Asuntoluottopankki Oyj:n osakkeet. OPK:n omistusosuus pankissa nousi kaupan jälkeen 100 %:iin.

Vakavaraisuus**Kaksi erilaista vakavaraisuussäännöstä**

OP-ryhmälle lasketaan kaksi erilaista vakavaraisuussuhdelukua. OP-ryhmän toiminta perustuu lakiin osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista. Lain yhteisvastuu- ja yhteisturvassäännösten vuoksi osuuspankkien yhteenliittymälle on asetettu omien varojen vähimmäismäärä, joka lasketaan luottolaitostoinnista annetun lain vakavaraisuutta koskevien säännösten mukaan. Osuuspankkien yhteenliittymä muodostuu yhteenliittymän keskusyhteisöstä (Osuuspankkikeskus Osk eli OPK), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä. Vaikka OP-ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulukaan osuuspankkien yhteenliittymään, on niihin tehdyillä sijoituksilla kuitenkin merkittävä vaikutus luottolaitosten vakavaraisuussäännösten mukaisesti laskettuun vakavaraisuuteen. Tästä vakavaraisuudesta käytetään nimeä OP-ryhmän luottolaitoslain mukainen vakavaraisuus.

Pohjola-kaupan jälkeen OP-ryhmästä muodostui rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain tarkoittama rahoitus- ja vakuutusryhmittymä. Ryhmittymälle on säädetty oma vakavaraisuusvaatimus. OP-ryhmä raportoi tässä laissa säädetyn vakavaraisuussuhteen ensimmäisen kerran vuoden 2005 lopusta.

Luottolaitostoinnista annetun lain mukainen vakavaraisuus

OP-ryhmän luottolaitoslain mukainen vakavaraisuus oli vuoden lopussa 14,3 % (14,6). Ensisijaisilla omilla varoilla vakavaraisuussuhde oli 12,7 %, eli 0,3 %-yksikköä matalampi kuin vuoden 2005 lopussa. Vakavaraisuus laski vuoden alkupuolella, mutta kääntyi nousuun jälkimmäisellä puoliskolla. Vakavaraisuussuhteen alentumisesta huolimatta OP-ryhmän riskinkantokyky on edelleen vahva.

Ensisijaiset omat varat olivat vuoden lopussa 4 271 miljoonaa euroa (3 951). Tilikauden tulos ennakoidulla voitonjaolla vähennettynä on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin. Ensisijaisten omien varojen määrää pienensi OKOn omistuosuuden kasvu Pohjola-Yhtymä Oyj:ssä ja siitä aiheutunut ensisijaisista omista varoista vähennettävien aineettomien hyödykkeiden kasvu sekä omiin varoihin luettavan osuuspääoman pienentyminen 21 miljoonalla eurolla 693 miljoonaan euroon. Osuuspääomiin sisältyi irtisanottuja osuuspääomia 83 miljoonaa euroa (88).

OKOn omistuosuus Pohjola-Yhtymä Oyj:ssä nousi vuoden 2006 alussa 86,3 %:sta 100 %:iin. Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnan nimeämä välimiesoikeus päättää osakkeiden lunastushinnan niiden Pohjolan entisten vähemmistö-osakkaiden osalta, jotka eivät hyväksyneet OKOn lunastusarjosta. Näiden osakkeiden hankintahintana on kirjanpidossa ja vakavaraisuuslaskennassa käytetty OKOn ostotarjouksen mukaista hintaa (13,35 euroa osakkeelta). Omistuosuuden nousu 86,3 %:sta 100 %:iin on lisännyt ensisijaisista omista varoista vähennettävien aineettomien hyödykkeiden määrää noin 140 miljoonalla eurolla sekä ensisijaisten ja toissijaisten omien varojen yhteismäärästä vähennettävien vakuutusyhtiösijoitusten määrää noin 30 miljoonalla eurolla.

Vuoden 2006 lopussa pääomalainojen suhde ensisijaisiin omiin varoihin oli 5,3 % (5,6). Ensisijaisiin omiin varoihin ei ole luettu sitä omien pääomien kasvua, joka on aiheutunut IFRS:n mukaisesta eläkevastuiden ja niiden katteena olevien omaisuuserien arvostamisesta sekä sijoituskiinteistöjen käypään arvoon arvostamisesta. OP-Eläkesäätiö palautti maaliskuussa ylikatetta OP-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellyille yhtiöille yhteensä 56 miljoonaa euroa. Ylikatteen palautus pienensi edellä mainittua IFRS:n mukaisesta eläkevastuiden ja niiden katteena olevien omaisuuserien arvostamisesta syntyntä omaisuuserää ja kasvatti vastaavasti omiin varoihin luettavien omien pääomien määrää.

Toissijaisten omien varojen määrä kasvoi 17 % 885 miljoonaan euroon (760). Toissijaisia omia varoja kasvatti OKOn alempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavan 325 miljoonan Yhdysvaltain dollarin lainan liikkeeseen lasku. Vuoden lopussa toissijaisiin omiin varoihin sisältyi 144 miljoonaa euroa käyvän arvon rahastoon kirjattua realisoitumatonta arvonnousua, vuoden 2005 lopussa vastaava luku oli 34 miljoonaa euroa suurempi.

Ensi- ja toissijaisten omien varojen yhteismäärästä vähennettävät sijoitukset vakuutusyhtiöihin olivat vuoden lopussa 339 miljoonaa euroa (290). Vakuutusyhtiösijoituksina on vähennetty omistuosuutta vastaava osa vakuutusyhtiöiden toimintapääoman vähimmäismäärästä.

Riskipainotetut sitoumukset kasvoivat vuoden aikana 12 %, ja ne olivat vuoden lopussa 33,7 miljardia euroa (30,1).

OP-ryhmän omat varat ja vakavaraisuus luottolaitoslain mukaan

Milj. e	31.12. 2006	31.12. 2005	Muutos, milj. e	Muutos, %
Omat varat				
Oma pääoma	5 124	4 757	366	8
Pohjolan vähemmistöosuus		-196		
Osuuspääoma, joka ei sisälly omaan pääomaan	595	715	-120	-17
Pääomalainat	224	224	0	0
Aineettomat hyödykkeet	-1 064	-941	-123	13
Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot	-144	-183	39	-21
Suunniteltu voitonjako	-75	-71	-5	7
Muut erät (mm. eläkevastuun ylikate ja sijoituskiinteistöjen käypään arvoon arvostaminen)	-388	-353	-34	10
Ensisijaiset omat varat	4 271	3 951	320	8
Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot	144	183	-39	-21
Ylempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavat velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	210	203	7	3
Alempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavat velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	532	374	158	42
Toissijaiset omat varat yhteensä	886	760	125	17
Sijoitukset vakuutuslaitoksiin	-339	-290	-49	17
Muut vähennyserät	-10	-13	3	-23
Vähennyserät yhteensä	-349	-302	-46	15
Omat varat yhteensä	4 808	4 409	399	9
Taseen riskiryhmittely vakavaraisuuslaskennassa (ennen riskipainokertoimia)				
Riskiryhmä I (riskipaino 0 %)	10 560	8 677	1 883	22
Riskiryhmä V (riskipaino 10 %)	3	3	-1	-20
Riskiryhmä II (riskipaino 20 %)	586	680	-94	-14
Riskiryhmä III (riskipaino 50 %)	19 629	16 878	2 752	16
Riskiryhmä IV (riskipaino 100 %)	18 872	17 775	1 097	6
Vähennyserät omista varoista	349	302	46	15
Muut erät (mm. vakuutustoiminnan varat)	9 535	8 528	1 007	12
Tase yhteensä	59 535	52 845	6 690	13
Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Saamiset ja sijoitukset	28 804	26 350	2 454	9
Taseen ulkopuoliset erät	3 904	2 973	931	31
Markkinariski	1 010	871	140	16
Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	33 718	30 194	3 524	12
Vakavaraisuussuhde, %	14,3	14,6		-0,3*
Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettujen erien yhteismäärään, %	12,7	13,1		-0,4*

* Prosenttiyksikköä.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

OP-ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus lasketaan konsolidoitimenetelmän mukaisesti. Siinä ryhmittymän taseen mukaisiin omiin pääomiin lisätään sellaisia pankki- tai vakuutusalan säännösten mukaisia omiin varoihin luettavia erä, jotka eivät sisälly omiin pääomiin. Omiin varoihin ei voida sisällyttää erä, jotka eivät ole käytettävissä muiden ryhmittymään kuuluvien yritysten tappioiden kattamiseksi.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP-ryhmän omat varat ylittivät vuoden lopussa laissa määritellyn vähimmäismäärän 1 682 miljoonalla eurolla (1 799). OP-ryhmän omien varojen ja omien varojen vähimmäismäärän suhde oli 1,56.

Milj. e	31.12. 2006	31.12. 2005	Muutos, milj. e	Muutos, %
OP-ryhmän omat pääomat	5 124	4 757	366	7,7
Toimialakohtaiset erät	1 577	1 518	59	3,9
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 133	-1 059	-74	7,0
Omiin pääomiin ja toimialakohtaisiin eriin sisältyvät erät, joita ei voida lukea ryhmittymän omiin varoihin	-883	-828	-55	6,7
Ryhmittymän omat varat yhteensä	4 685	4 388	296	6,8
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä (= omien varojen vaatimus)	3 002	2 589	413	16,0
Ryhmittymän vakavaraisuus	1 682	1 799	-117	-6,5
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat / omien varojen vähimmäismäärä)	1,56	1,69		-0,13*

* Suhdeluvun muutos.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan keskeiset tavoitteet ja periaatteet sekä organisointi pääpiirteissään

OP-ryhmän riskienhallinnan tärkein tavoite on turvata kaikkien ryhmään kuuluvien yhteisöjen riskinkantokyky ja varmistaa, että ne eivät toiminnassaan ota niin suurta riskiä, että se vaarantaisi yhteisön tai koko OP-ryhmän kannattavuuden, vakavaraisuuden tai toiminnan jatkuvuuden. OP-ryhmän suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. OP-ryhmän merkittävimmän yksittäisen riskilajin eli luottoriskin osalta on asetettu tavoitteeksi, että ryhmän arvonalentumiset saamisista eivät pitkällä aikavälillä ylitä 0,25 % luotto- ja takaukskannasta vuodessa.

OP-ryhmätason sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä OP-ryhmän riskienhallintajärjestelmän riittävyydestä ja ajanmukaisuudesta vastaa OPK. OPK antaa ryhmään kuuluville yhteisöille ohjeita riskienhallinnan turvaamisesta sekä valvoo yhteisöjen toimintaa. Jokainen OP-ryhmään kuuluva yhteisö vastaa omasta sisäisestä valvonnastaan ja riskienhallinnasta OPK:n määrittämässä puitteissa.

OP-ryhmän riskirajajärjestelmällä on merkittävä asema ryhmän riskienhallinnassa. OPK:n hallintoneuvosto määrittää OP-ryhmän riskinkantokyvylle sekä luotto- ja markkinariskeille riskirajat, jotka rajoittavat OP-ryhmän riskinottoa. OP-ryhmän riskirajojen perusteella OPK ja sen tytäryhtiöt vahvistavat omat riskirajajärjestelmänsä. OP-ryhmän riskirajajärjestelmän pohjalta määritellään myös jäsenosuuspankkeja (ml. Helsingin OP Pankki Oyj) koskevat valvontarajat. OPK:n jäsenosuuspankkeihin kohdistuva ohjaus ja valvonta perustuvat merkittävilta osin valvontarajajärjestelmään. Jäsenosuuspankit luokitellaan sisäisiin riskiluokkiin valvontarajojen ylitysten määrän ja luonteen perusteella. Valvontarajojen perusteella jäsenosuuspankit määrittävät toiminnalleen valvontarajoja tiukemmat riskirajat.

OP-ryhmän riskienhallinnan keskeisiä tehtäviä vuoden 2006 aikana oli vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnan riskienhallinnan integrointi osaksi OP-ryhmän kokonaisvaltaista riskienhallintaa.

OP-ryhmän nykyinen riskirajajärjestelmä pohjautuu vuonna 2006 hyväksyttyyn liiketoimintastrategiaan. Järjestelmässä on otettu huomioon vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminta.

OP-ryhmän riskiasema

Riskinkantokyky

OP-ryhmän riskinkantokyvyn mittarina käytetään rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa määriteltujen omien varojen ja omien varojen vähimmäismäärän suhdetta. OP-ryhmän riskiraja tälle vakavaraisuussuhteelle on 1,2, lain edellyttämän vähimmäistason ollessa 1. Vuoden lopussa omien varojen suhde vähimmäismäärään oli 1,56, kun se edellisen vuoden lopussa oli 1,69. Vuoden lopussa OP-ryhmän omat varat olivat 1 082 miljoonaa euroa suuremmat kuin ryhmän riskiraja olisi edellyttänyt ja 1 682 miljoonaa euroa suuremmat kuin lakisääteinen raja. Vuotta aiemmin vastaavat luvut olivat 1 281 miljoonaa euroa ja 1 799 miljoonaa euroa. Vahva riskinkantokyky toimii puskurina ennakoimattomia tappioita vastaan ja luo edellytyksiä liiketoiminnan kasvulle.

OP-ryhmän riskirajat

Riskinkantokyky	2005	2006	Riskiraja
Vakavaraisuussuhde, % (RAVA)	1,69	1,56	1,20

Luottoriskit

Suurin yksittäinen asiakasriski/omat varat, %	7,8	10,0	15,0
Suurten asiakasriskien yhteismäärä/omat varat, %	0,0	20,1	100,0
Toimialariski/omat varat, %	38,5	44,3	50,0
Järjestämättömät saamiset/luotto- ja takauskanta, %	0,36	0,31	2,00

Markkinariskit

Rahoitusriski, kumulatiivinen rahoituspositio/ pankkitoiminnan tase, %			
≤ 12 kk	-40,7	-38,4	-50
≤ 3 v	-30,3	-27,0	-40
≤ 5 v	-18,6	-21,5	-30
Maksuvalmiusreservi/pankkitoiminnan tase, %	6,1	10,4	6
Korkoriski* /taloudellinen pääoma, %	-0,5	0,1	+/-10
Valuuttakurssiriski** /taloudellinen pääoma, %	9,0	8,8	20
Osakeriski*** /taloudellinen pääoma, %	30,3	31,0	50
Kiinteistöihin sitoutunut pääoma/taloudellinen pääoma, %	46,2	38,8	70

* 100 korkopisteen koronnousun vaikutus tulevien kassavirtojen nykyarvoon.

** Kokonaisnettovaluuttapositio Ratan standardin 106.12 mukaan.

*** Markkina-arvo.

Luottoriskit

OP-ryhmän pankkitoiminnan luotto- ja takauskanta oli kertomusvuoden lopussa 41,8 miljardia euroa, eli 14 % suurempi kuin vuotta aiemmin (36,5). Luotto- ja takauskannan 5,3 miljardin euron kasvusta kotitalouksien osuus oli 3,3 miljardia euroa ja yritysten ja asuntoyhteisöjen osuus 1,5 miljardia. Vuoden 2006 aikana kotitalouksien asuntoluotot kasvoivat 15 % 18,9 miljardiin euroon, ja niiden osuus oli vuoden lopussa 45 % OP-ryhmän yhteenlasketusta luotto- ja takauskannasta. Kokonaisuudessaan kotitalouksien osuus luotto- ja takauskannasta oli 65 % (66) sekä yritysten ja asuntoyhteisöjen osuus 31 % (31).

OP-ryhmän luotto- ja takauskanta on hajautunutta. Vuoden 2006 lopussa OP-ryhmän suurin yksittäisestä vastapuolesta muodostuva asiakasriski oli 10 % (7,8) OP-ryhmän omista varoista. OP-ryhmän riskiraja yksittäiselle suurelle asiakasriskille on 15 %. OP-ryhmän suurin toimialakohtainen riskikeskittymä on kiinteistöliiketoiminta, jonka kokonaisvastuut olivat 2,1 miljardia euroa eli 44,3 omista varoista. OP-ryhmän sisäinen toimialariskin riskiraja on asetettu 50 %:iin omista varoista.

OP-ryhmän yritysluottojen luokittelujärjestelmän piiriin kuuluvat lähes kaikki yhtiömuotoiset asiakkaat. Vuoden 2006 lopussa 95 % näiden asiakkaiden vastuista oli luokiteltu. Luokitelluista vastuista 41 % kuului "investment grade" -luokkaan ja 18 % seuraavaksi parhaaseen luokkaan (vastaa S&P:n luokituksessa luokkaa BB). Vuotta aiemmin vastaavat luvut olivat 37 ja 21 %. Heikon lainanhoitokyvyn omaavien asiakkaiden vastuiden osuus säilyi ennallaan.

Vuoden 2006 lopussa OP-ryhmällä oli järjestämättömiä ja nollakorkoisia saamia yhteensä 128 miljoonaa euroa, eli 2,7 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Järjestämättömistä ja nollakorkoisista saamista on vähennetty niihin kohdistuvat 91 miljoonan euron saamis- ja saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset (95). Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisen suhde luotto- ja takauskantaan oli kertomusvuoden lopussa 0,3 %, eli 0,1 %-yksikköä pienempi kuin vuotta aiemmin ja 1,7 %-yksikköä pienempi kuin suhdeluvulle määritelty riskiraja. Arvonalentumiset saamisista pysyivät edelleen matalalla tasolla. Niitä kirjattiin vuonna 2006 bruttomääräisesti 39 miljoonaa euroa, mikä oli 0,09 % luotto- ja takauskannasta.

OP-ryhmän luottoriskitilanne on vakaa, ja luottoriskit ovat säilyneet matalalla tasolla. Positiivista arviota tukevat sekä luottokantavakuutus- ja luottoriskitoimikunnan käsittelyssä olleet yksittäiset luottopäätökset että luottosalkkua koskevat analyysit ja raportit. Järjestämättömien ja muiden ongelmasaamisten pieni ja edelleen supistunut määrä yhdistettynä riskikyselyiden tuloksiin vahvistaa edelleen luottosalkun laatua koskevaa arviota.

Luotto- ja takauskanta sektoreittain

Milj. e	31.12.2006	31.12.2005	Muutos-%	Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset	
				Prosenttia luotto- ja takaus- kannasta	
Yritykset ja asuntoyhteisöt	12 975	11 416	14	49	0,4 %
Teollisuus	2 970	2 796	6	11	0,4 %
Rakentaminen	1 161	988	18	6	0,5 %
Kauppa- ja ravitsemus- toiminta	1 685	1 383	22	12	0,7 %
Kiinteistösijoitustoiminta	2 905	2 418	20	9	0,3 %
Muut yritykset	2 960	2 749	8	9	0,3 %
Asuntoyhteisöt	1 294	1 083	20	2	0,2 %
Rahoitus- ja vakuutus- laitokset	77	117	-34		
Julkisyhteisöt ja voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	774	673	15	1	0,1 %
Kotitaloudet	27 392	24 130	14	78	0,3 %
Asuntoluotot	18 953	16 413	15	36	0,2 %
Ulkomaat	704	240	194	0	0,0 %
Yhteensä	41 826	36 537	15	128	0,3 %

Markkinariskit

Luottokannan talletuskantaa nopeampi kasvu sekä Pohjola-kaupan rahoitus lisäsivät OP-ryhmän markkinaehtoisen tukkuvarainhankinnan määrää sekä sen osuutta kokonaisvarainhankinnasta. OP-ryhmän pankkitoiminnan rahoitusriskin riskirajamittarina käytettiin tarkasteluajankohtaan kumulatiivisesti laskettuna erääntyvien saamisten ja velkojen erotuksen suhdetta taseen loppusummaan enintään yhden vuoden, enintään kolmen vuoden ja enintään viiden vuoden periodeissa. Uusittu järjestelmä sisältää myös estimaatit käyttötilitalletusten erääntymisestä. Talletushankinnan osuutta taseesta ja talletusten tuotejakamaa seurattiin lisäksi erikseen omilla tunnusluvuilla.

Riskirajajärjestelmässä korkoriskin mittariksi on määritelty 1,0 %-yksikön korkotason nousun vaikutus korkoriskiposition nykyarvoon. Riskirajajärjestelmän markkinariskitarkasteluun sisältyy myös vakuutusliiketoiminta. Riskirajamittarissa euromääräinen korkoriski suhteutetaan OP-ryhmän taloudelliseen pääomaan. Vuoden lopussa korkoriskimittarin arvo oli 0,1 % (-0,5). OP-ryhmän korkoriskin tulee pysyä OP-ryhmän riskirajojen, ± 10 %, sisällä. Pankkiliiketoiminnan korkoriskiä voidaan pitää kohtuullisena, ja se kohdistuu vähittäispankkitoiminnan rakenteelliseen korkorisktiin, joka käytännössä aiheutuu siitä, että antolainauksen keskimääräinen uudelleenhinnoitteluviive on lyhyempi kuin talletusten uudelleenhinnoitteluviive. OP-ryhmän merkittävin korkoriski liittyy vakuutusyhtiöiden sijoitustoimintaan.

OP-ryhmän julkisesti noteerattujen osakkeiden ja rahasto-osuuksien markkina-arvo oli vuoden lopussa 1 037 miljoonaa euroa (882). Osakesijoitusten suhde taloudelliseen pääomaan oli 31 % (30), eli 19 %-yksikköä pienempi kuin tunnusluvelle määritelty riskiraja.

OP-ryhmän valuuttakurssiriskin mittari on kokonaisnettovaluuttaposition suhde taloudelliseen pääomaan. OP-ryhmän taloudelliseen pääomaan suhteutettuna valuuttakurssiriski oli 8,8 % (9,0).

OP-ryhmän pankkitoimintaan sitoutunut kiinteistöomaisuuden määrä väheni edelleen. Vuoden lopussa pankkitoiminnan kiinteistöihin sitoutunut pääoma oli 1,3 miljardia euroa, eli 45 miljoonaa euroa pienempi kuin vuotta aiemmin. Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnassa kiinteistösijoitusten markkina-arvo oli 300 miljoonaa euroa (289). Vakuutusliiketoiminnan kiinteistösijoitusten odotetaan kasvavan henki- ja vahinkovakuutusliiketoiminnan kasvaessa. Kiinteistöomaisuuden määrän suhde taloudelliseen pääomaan oli 38,8 % (46,2), mikä oli 31,2 %-yksikköä pienempi kuin kiinteistöriskille määritelty riskiraja.

Vahinkovakuutus

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma oli vuoden lopussa 592 miljoonaa euroa (874). Vakavaraisuuspääoma oli 75 % (112) vakuutusmaksutuotoista (netto). Vakavaraisuuspääoma laskettiin OKO-konsernin sisäisellä voitonjaolla lähemmäs 70 %:n tavoitetasoa. Vakavaraisuuspääoma eliminoituu lähes kokonaisuudessaan OP-ryhmätasolla.

OKO:n hallitus on vahvistanut vahinkovakuutuksen luottoluokitustavoitteeksi A:n. Standard & Poor's on vuonna 2005 antanut Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolle luottokelpoisuusluokitukseksi A+:n.

Vahinkovakuutuksen vakuutusriskit olivat hajautettuja. Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutusta hoidetaan keskitetysti. Osa riskeistä oli siirretty jälleenvakuuttajille. Omalla vastuulla pidettävä riski oli riskikohtaisesti enintään 5 miljoonaa euroa ja katastrofijälleenvakuutuksessa 7,5 miljoonaa euroa.

Vahinkovakuutuksen vastuista suuri osa on lakisääteisten vakuutusten perusteella eläkkeinä maksettavia korvauksia. Eläkevastuista aiheutuvaan vastuuvelan määrään vaikuttaa merkittävästi arvioitu kuolevuus. Keskimääräisen eliniän pidentyminen yhdellä vuodella lisää vastuuvelan määrää noin 28 (27) miljoonaa euroa. Vahinkovakuutuksen käyttämässä ns. kohorttimallissa kuolevuus riippuu iän ja sukupuolen lisäksi syntymävuodesta. Tämä malli ottaa huomioon sen, että nuoremmassa ikäluokissa odotettavissa oleva elinikä on pidempi.

Vuoden 2006 aikana sattui 11 (7) yli 2 miljoonan euron suurvahinkoa, joiden nettokorvausmeno oli yhteensä 35 miljoonaa euroa (31). Vuonna 2006 suurten ja keskisuurten vahinkojen omalla vastuulla oleva korvausmeno oli 80 miljoonaa euroa eli 18 miljoonaa euroa suurempi kuin vuonna 2005.

Vahinkovakuutuksen sijoitusvarallisuus oli vuoden 2006 lopussa 2,5 miljardia euroa (2,6). Korkosijoitukset olivat suurin omaisuuslaji. Korkosijoitusten osuus sijoitusvarallisuudesta oli 75 % (78). Vahinkovakuutuksen korkosalkun keskimääräinen luottoluokitus on S&P:n luokituksen mukaan AA (AA). Alle "investment grade"-tason korkosijoitusten osuus korkosalkusta oli alle 9 % (4). Osakkeiden osuus koko sijoitussalkusta oli 18 % (16), kiinteistöjen 4 % (3) ja vaihtoehtoisten sijoitusten 4 % (3). Vahinkovakuutuksen kokonaisnettovaluuttapositio oli hieman yli 1 % (2) sijoitusvarallisuudesta.

Henkivakuutus

Henkivakuutustoiminnan keskeisimmät riskit liittyvät sijoitustoimintaan. Sijoitustoiminnalle on vahvistettu erilliset riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat. Sijoitustoiminnalle vahvistetaan vuosittain sijoitussuunnitelma, jossa määritellään sijoitustoiminnan taloudelliset tavoitteet sekä asetetaan sijoitustoiminnalle määrällisiä ja laadullisia rajoituksia.

Henkivakuutuksen sijoitusvarallisuus oli vuoden 2006 lopussa 4,1 miljardia euroa (3,9). Korkoinstrumenttien osuus sijoitusvarallisuudesta oli 71 % (76). Merkittävä osa korkosijoituksista oli korkorahastoissa. Joukkolainoista 81 % (89) kuului "investment grade"-luokkaan. Osakkeiden osuus koko sijoitusvarallisuudesta oli 15 % (12), kiinteistöjen 5 % (5) ja vaihtoehtoisten sijoitusten 8 % (7). Henkivakuutuksen kokonaisnettovaluuttapositio oli hieman yli 7 % (4) sijoitusvarallisuudesta.

Eläkeyhteisöt

OP-ryhmän eläkeyhteisöjen (OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö) sijoitustoimintaan liittyy markkinariskejä. Eläkeyhteisöjen riskinkantokyky on vahva, mikä on mahdollistanut muita ryhmän yhteisöjä suuremmat sijoitukset osakkeisiin ja muihin oman pääoman ehtoihin instrumentteihin. Sijoitustoiminnan tuotto on ollut hyvä, minkä vuoksi OP-ryhmän työnantajayhteisön eläkekulut ovat olleet keskimääräistä tasoa matalammat.

Operatiiviset riskit ja oikeudenkäynnit

Operatiivisista riskeistä aiheutuneet taloudelliset tappiot olivat vähäiset. Lähes kaikki vahingot liittyivät toimintaprosesseissa tai sen hallinnassa tapahtuneisiin virheisiin.

Vireillä olevista riita-asioista merkittävimmät ovat Pohjola-Yhtymä Oyj:n lunastushintaa koskeva välimiesmenettely ja riita Pohjolan säästöpankkiihityksen purkautumisesta.

Luottoluokitukset

Kansainvälisistä luokituslaitoksista Fitch Ratings antaa luokituksen sekä OP-ryhmälle että sen keskuspankille OKOlle. OP-ryhmän taloudellisella asemalla on huomattava vaikutus myös pelkästään OKOlle annettaviin luottoluokituksiin.

Vuoden 2006 lopussa luokitukset olivat seuraavat:

Luokituslaitos	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta
Fitch Ratings (OP-ryhmä ja OKO)	FI+	AA-
Standard & Poor's (OKO)	A-I+	AA-
Moody's (OKO)	P-I	Aa2

Pohjolan osake-enemmistön hankinnan jälkeen kaikki em. luokituslaitokset pitivät OKOn luokitukset ennallaan. Standard & Poor's ja Moody's asettivat kuitenkin OKOn luottokelpoisuuden tarkkailuun ja muuttivat luottokelpoisuusnäkymät vakaista negatiivisiksi. Syyskuussa 2006 Standard & Poor's muutti arvionsa OKOn näkymistä negatiivisista takaisin vakaiksi.

Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan Standard & Poor'silta 19.10.2005 saama vakavaraisuusluokitus on A+ (negatiiviset näkymät).

Omistajajäsenet ja asiakkaat

Osuuspankeilla oli vuoden lopussa 1 163 000 omistajajäsentä. Vuonna 2006 omistajajäsenten lukumäärä kasvoi 30 500:lla. Vuotta aiemmin kasvu oli 28 200. Osuuspankkien omistajajäsenistä 805 000 oli OP-bonusasiakkaita, joille myönnettiin bonuksia vuoden 2006 aikana. Pääkaupunkiseudulla toimivalla Helsingin OP Pankki Oyj:llä, jolla yhtiömuotonsa vuoksi ei ole omistajajäseniä, oli vuoden 2006 lopussa 105 000 OP-bonusasiakasta.

OP-bonusasiakkaille pankkipalvelujen käytön keskittämisen kertyneiden bonusten arvo oli 48 miljoonaa euroa eli 14 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Omistajajäsenille kertyneet bonukset on kirjattu OP-ryhmän tuloslaskelmassa erään "Palautukset omistajajäsenille". OP-bonusasiakkaat käyttivät vuonna 2006 bonuksia pankkipalveluihin yhteensä 36 miljoonaa euroa (34), ja heille maksettiin aiempina vuosina kertyneitä bonuksia rahana yhteensä 9 miljoonaa euroa (8).

Koko OP-ryhmän asiakasmäärä kasvoi 82 000:lla ja oli vuoden lopussa Suomessa 4 046 000. Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä kasvoi ristiinmyynnin seurauksena 98 000:lla 803 000:een. Vuoden lopussa OP-ryhmällä oli pankkiasiakkaita 3 198 000 ja Pohjolan vakuutusasiakkaita 1 651 000. Lisäksi OP-ryhmällä on Baltiassa yhteensä noin 200 000 vahinkovakuutusasiakasta.

Pohjolan etuasiakastalouksien määrä kasvoi edellisen vuoden lopusta yli 34 000:lla ja oli vuoden 2006 lopussa 367 000. OP-ryhmän tavoitteena on lisätä Pohjolan etuasiakastalouksien määrää vuoteen 2010 mennessä 500 000:een.

Markkinaosuudet

Vuonna 2006 OP-ryhmän jo usean vuoden jatkunut markkina-aseman vahvistuminen jatkui. OP-ryhmän markkinaosuus keskeisistä pankki- sekä henki- ja eläkevakuutus tuotteista (luotot, talletukset, sijoitusrahastot sekä henki- ja eläkevakuutuksen säästöt) oli vuoden lopussa 28,5 %, eli 0,2 %-yksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin. Markkinaosuudet kasvoivat luotoissa, talletuksissa sekä henki- ja eläkevakuutuksessa. Sijoitusrahastoissa markkinaosuus pieneni hieman.

OP-ryhmän markkinaosuus luotoista kasvoi 0,6 %-yksikköä 31,1 %:iin. Markkinaosuudet vahvistuivat sekä asunto- että yritysluotoissa. Asuntoluottojen markkinaosuus kasvoi 0,4 %-yksikköä ja markkinaosuus yritysten euroluotoissa kasvoi 0,9 %-yksikköä.

Markkinaosuus talletuksista oli vuoden lopussa 32,7 %, eli 0,8 %-yksikköä suurempi kuin vuoden 2005 lopussa. OP-ryhmän markkinaosuus Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen pääomista oli vuoden lopussa 21,8 %, eli 0,5 %-yksikköä pienempi kuin vuoden 2005 lopussa. OP-ryhmän markkinaosuus henki- ja eläkevakuutuksen vakuutussäästöistä kasvoi 1,3 %-yksikköä 19,1 %:iin.

Markkinaosuus henki- ja eläkevakuutuksen maksutulosta oli 28,3 %, eli 2,1 %-yksikköä pienempi kuin OP-Henkivakuutus Oyj:n ja Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan yhteenlaskettu markkinaosuus vuotta aiemmin.

Vahinkovakuutuksen maksutulon markkinaosuudet saadaan ainoastaan kerran vuodessa tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen. Pohjolan markkinaosuus vahinkovakuutuksen maksutulosta vuonna 2005 oli 26,0 %. Vuoden 2006 markkinaosuustieto ei ollut käytettävissä tätä toimintakertomusta laadittaessa.

Markkinaosuudet

	31.12.2006	31.12.2005	Muutos
Luottokannasta	31,1	30,5	0,6
Asuntoluotoista	34,4	34,0	0,4
Yritysluotoista	25,8	24,9	0,9
Talletuskannasta	32,7	31,9	0,8
Sijoitusrahastojen pääomista	21,8	22,3	-0,5
Henki- ja eläkevakuutusäästöistä	19,1	17,8	1,3
	1-12/2006	1-12/2005	
Henki- ja eläkevakuutuksen maksutulosta	28,3	30,4	-2,1
Vahinkovakuutuksen maksutulosta, Pohjola*		26,0	

Muutosluvut prosenttiyksikköä.

* Vuoden 2006 tieto ei ole vielä saatavilla.

Palveluverkko

OP-ryhmän monikanavainen palveluverkko muodostuu toimipaikoista, verkkopalveluista ja yhteyskeskustoiminnasta.

OP-ryhmällä oli vuoden lopussa 670 toimipaikkaa (783). Toimipaikkojen lukumäärää on vähentänyt erityisesti se, että usealla paikkakunnalla osuuspankki ja Pohjola ovat siirtyneet yhteisiin toimitiloihin. Vuoden lopussa pankki- ja vahinkovakuutuspalveluita tarjoavien toimipaikkojen määrä oli jo 175, kun niitä vuotta aiemmin oli 6. Useampi kuin joka neljäs OP-ryhmän toimipaikka tarjosi vuoden lopussa sekä pankki- että vahinkovakuutuspalveluita.

Toimipaikkojen määrää vähensi myös se, että osuuspankit yhdistivät pankkikonttoreidensa toimintoja. Vuoden aikana osuuspankkien ja Helsingin OP Pankki Oyj:n konttorien määrä supistui 39:llä 640:een. OP-Kiinteistökeskuksilla oli yhteensä 174 toimipaikkaa.

Pankkiasiakkaiden verkkopalvelusopimukset lisääntyivät edelleen. Vuoden lopussa verkkopalvelusopimusasiakkaita oli 1 094 000 (996 000). Laskuja maksettiin Internetin kautta 12 % enemmän kuin vuotta aiemmin. OP-ryhmän asiakkaiden kaikista laskuista maksettiin Internetin kautta jo yli 71 %. Enää noin 4 % laskunmaksuista tapahtui välittömänä asiakaspalveluna konttoreissa.

Ryhmätason yhteyskeskus on OP-ryhmän keskitetty pankkiasiakkaiden palvelukanava, joka tarjoaa henkilökohtaista palvelua pankkiasiakkaille ja myynnin tukea osuuspankeille. Yhteyskeskuksen puhelimitse tai sähköisten kanavien kautta hoitamien asiakaskontaktien määrä oli 888 000, eli 13 % suurempi kuin vuotta aiemmin.

Pohjolan puhelinalpalvelut tarjoavat yritys- ja yksityisasiakkaille kattavat vakuutus- ja korvauspalvelut. Vuoden aikana Pohjolan puhelinalpalvelu hoiti noin 1 299 000 asiakaskontaktia, eli 10 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

OP-ryhmän palveluverkko

	31.12.2006	31.12.2005	Muutos vuoden alusta, kpl
Pankki- ja vakuutustoiminnan toimipaikat	670	783	-113
vain pankkipalveluja tarjoavat	466	674	
vain vakuutuspalveluja tarjoavat	29	103	
pankki- ja vakuutuspalveluja tarjoavat	175	6	
OP-Kiinteistökeskusten toimipaikat	174	165	9
Internet-asiakaspäätteet	603	631	-28
Maksuautomaatit	555	606	-51
Verkkopalvelusopimukset	1 094 000	996 000	97 900

Henkilöstö ja palkitseminen

OP-ryhmän palveluksessa oli vuoden lopussa 12 139 henkilöä, eli 165 enemmän kuin vuoden 2005 lopussa. Osuuspankkien henkilömäärä kasvoi 101:llä 6 661:een ja OPK-konsernin (ml. Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö) 64:llä 5 478:ään. OPK-konserniin kuuluvassa OKO-konsernissa henkilömäärä supistui 335:llä 2 919:ään. Henkilömäärän supistumiseen vaikutti muutokset OPK-konsernin sisäisessä työnjaossa.

Vuoden 2005 alusta toimintansa aloittaneessa OP-ryhmän henkilöstörahastossa oli vuoden 2006 lopussa noin 9 200 jäsentä eli noin 93 % OP-ryhmän (pl. Pohjola) henkilöstöstä. Ensimmäiseltä toimintavuodelta henkilöstörahastolle maksetut voittopalkkiot olivat yhteensä 6,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2007 alussa henkilöstörahastoon tulivat mukaan Pohjola-Yhtiöt, mikä nostaa jäsenmäärän noin 11 600:een eli 94 %:iin koko OP-ryhmän henkilöstöstä.

Vuonna 2005 käyttöön otettu johdon palkitsemisjärjestelmä oli joulukuun 2006 lopussa käytössä 134:ssä OP-ryhmän yrityksessä. Vuodelta 2005 järjestelmän mukaiset palkkiot OP-ryhmän yrityksissä olivat yhteensä 2,2 miljoonaa euroa. Palkkio maksetaan keväällä 2008 niille palkkioon oikeutetuille, jotka ovat edelleen työsuhteessa OP-ryhmän yritykseen palkkion maksamisajankohtana. Palkkion lopulliseen suuruuteen vaikuttaa OKOn A-osakkeen kurssikehitys.

OPK:n hallinto

OPK on osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö, OPK-konsernin emoyhteisö sekä OP-ryhmän muodostaman rahoitus- ja vakuutusryhmittymän johdossa oleva yritys. OPK toimii koko OP-ryhmän kehittämis- ja palvelukeskuksena sekä strategisena omistusyhteisönä. OPK:lla on keskeinen rooli OP-ryhmän liiketoiminnan kehittämisessä ja ohjaamisessa.

OPK:n osuuskunnan kokous pidettiin 30.3.2006. Hallintoneuvostoon valittiin erovuorossa olleista jäsenistä uudelleen kaudeksi 2006–2009 professori Seppo Penttinen, toimitusjohtaja Pekka Vilhunen, toimitusjohtaja Jukka Hultkonen, pääsihteeri Seppo Junttila, kunnanjohtaja Markku Lappalainen, toimitusjohtaja Timo Levo, toimitusjohtaja Pentti Mäkelä, rehtori Teuvo Mäkinen, hallituksen puheenjohtaja Matti Niemelä, toimitusjohtaja Jukka Ramstedt, toimitusjohtaja Heikki Rosti ja rakennusneuvos Juhani Suoramaa.

Uusina jäseninä hallintoneuvostoon valittiin kaudeksi 2006–2009 talousjohtaja Keijo Sulkko, hallintojohtaja Päivi Nerg, toimitusjohtaja Kari Puro, agrologi Kyösti Harju, toimitusjohtaja Markku Salomaa, toimitusjohtaja Marjo Partio, toimitusjohtaja Antti Hult, diplomi-insinööri Mauri Kontu, kunnallisneuvos Markku Lehtosaari, toimitusjohtaja Irja Hirsinummi ja rehtori Timo Viitanen. Eroa pyytäneen toimitusjohtaja Jorma Peren paikalle valittiin terveydenhuollon maisteri Marita Marttila kaudeksi 2006–2008. Hallintoneuvostossa on kaikkiaan 36 jäsentä.

Hallintoneuvosto valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajakseen uudelleen professori Seppo Penttisen. Varapuheenjohtajiksi valittiin koulunjohtaja Paavo Haapakoski ja toimitusjohtaja Jukka Hultkonen.

Osuuskunnan kokouksessa OPK:n tilintarkastajaksi tilivuodeksi 2006 valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy Ab.

OPK:n hallintoneuvosto nimitti 10.3.2006 OPK:n silloisen toimitusjohtaja Reijo Karhisen OP-ryhmän pääjohtajaksi 1.1.2007 alkaen pääjohtaja Antti Tanskanen jäätyä tuolloin aiemmin ilmoittamansa mukaisesti eläkkeelle. Hallintoneuvosto nimitti 14.6.2006 Tony Vepsäläisen OPK:n toimitusjohtajaksi 1.1.2007 ja OPK:n johtokunnan jäseneksi 1.10.2006 alkaen. Tony Vepsäläinen toimi aiemmin Tampereen Seudun Osuuspankin toimitusjohtajana.

Joulukuussa OPK:n hallintoneuvosto nimitti johtokunnan jäsenet Heikki Vitien ja Erkki Böösön OPK:n varatoimitusjohtajiksi. Vitie toimii toimitusjohtaja Tony Vepsäläisen sijaisena. Samassa kokouksessa nimitettiin uusiksi johtokunnan jäseniksi OPK:ssa osastojohtajina toimineet Harri Nummela 1.1.2007 alkaen ja Harri Luhtala 1.4.2007 alkaen. Johtokunnan jäsen Pekka Jaakkola siirtyy 1.4.2007 alkaen Jäsenpankkiohjaus-osaston osastonjohtajaksi.

OP-ryhmän liiketoimintastrategiaa tarkistettiin

OP-ryhmän erinomainen vakavaraisuus ja hyvä kannattavuus mahdollistavat toiminnan painopisteen kohdentamisen kasvuun ja markkina-aseman vahvistamiseen. OP-ryhmä tarjoaa Suomessa kattavat finanssipalvelut niin henkilö- kuin yritys- ja yhteisöasiakkaillekin. Asiakaskunnan ja liiketoiminnan kasvu mahdollistavat laadukkaan monikanavaisen asiakaspalvelun kilpailukyysisin hinnoin, antavat henkilöstölle hyvät koulutus- ja kehittymismahdollisuudet ja omistajajäsenille entistä paremmat asiakkuuteen perustuvat taloudelliset edut.

Kovimmat markkinaosuuksien kasvutavoitteet ovat niillä liiketoiminta-alueilla, joilla ryhmän osuus on tällä hetkellä alhaisin, eli varallisuudenhoitopalveluissa, kuluttajarahoituksessa, yritys- ja yhteisörahoituksessa sekä maksuliikkeessä. Tavoitteet ovat suurimmat niillä maantieteellisillä alueilla, joilla ryhmän osuus on tällä hetkellä alhaisin. Yksi painopistealueista on pääkaupunkiseutu.

OP-ryhmän kasvun painopiste kaikkien jäsenpankkien osalta on liiketoiminnan määrän ja tarjonnan kasvattaminen omassa asiakaskunnassa. Lähivuosina erityisenä painopistealueena on pankki- ja varallisuudenhoitotuotteiden myynti Pohjolan asiakkaille sekä vahinkovakuutus tuotteiden myynti osuuspankkien ja OKOn nykyisille asiakkaille.

Vahva markkina-asema OP-ryhmän perinteisissä asiakasryhmissä säilytetään. Asemia vahvistetaan mm. private banking -sektorilla. Yritys- ja yhteisösektorilla kasvua haetaan erityisesti keskiuurissa yrityksissä sekä julkis- ja asuntoyhteisöissä. OP-ryhmän menestys asiakkaiden palvelussa ja liiketoiminnassa perustuu osuuspankkien yrittäjähenkiseen paikalliseen

työhön. Jäsenpankkien tarjontaa täydentävät OP-ryhmän yhteisesti omistamien yhtiöiden ja Osuuspankkikeskuksen palvelut.

Vakavaraisuuden ja kannattavuuden hyvän tason säilyttäminen ovat toiminnan lähtökohtia. Kustannustehokkuudessa OP-ryhmän ja sen jäsenpankkien tavoitteena on olla vähintään samalla tasolla pääkilpailijoidensa kanssa. Kehittyneen riskienhallinnan sekä tiiviin sisäisen valvonnan ja ohjauksen avulla varmistetaan, että kasvu on hallittua ja pitkäjänteistä. OP-ryhmä suhtautuu riskinottoon maltillisesti.

Pitkän tähtäimen menestysmittarit

	OP-ryhmän mittari	Tavoite	Toteutunut 2006
Riskinkantokyky	Pysyvät omat varat/ taloudellinen pääoma	vähintään 1,0	1,10
Kannattavuus	Taloudellisen pääoman tuotto	vähintään 17 %	20,1 %
Riskinottohalu	Arvonalentumiset saamisista/ luotto- ja takauskanta	enintään 0,25 %	0,02 %
Tehokkuus	Kulut/tuotot	enintään 52 % (pankkitoiminta enintään 50 %)	55 % (pankkitoiminta 52 %)

OP-ryhmän tavoitteena on, että OP-ryhmän pysyvät omat varat (luottolaitoslain mukaan lasketut ensisijaiset omat varat ilman IFRS-tilinpäätöksessä veloiksi luettavia osuuspääomia) ovat suuremmat kuin OP-ryhmälle määritelty taloudellinen pääoma. Taloudellinen pääoma on laskennallinen pääoman määrä, jonka OP-ryhmä arvioi tarvitsevansa liiketoiminnan riskien kattamiseen. Toistaiseksi taloudellinen pääoma on johdettu pankki- ja vakuutustoiminnan viranomaispääomavaatimuksista. Vuonna 2006 OP-ryhmän riskinkantokyky oli 1,10.

OP-ryhmän kannattavuustavoitteena on vähintään 17 %:n tuotto taloudelliselle pääomalle. Osuuspankkien ja Helsingin OP Pankki Oyj:n jäsenille kertyneet bonukset tulkitaan ylijäämän palautukseksi, minkä vuoksi taloudellisen pääoman tuoton laskennassa tulosta verojen jälkeen hyvitetään veroilla oikaistuilla bonuksilla. Vuonna 2006 OP-ryhmän taloudellisen pääoman tuotto oli 20,1 %.

Riskinottohalun mittariksi on määritelty saamisista kirjattujen nettomäärien arvonalentumisten suhde tarkasteluhetken lopun luotto- ja takauskantaan. OP-ryhmän tavoitteena on, että suhdannekierron aikana arvonalentumiset saamisista eivät ylitä 0,25 % luotto- ja takauskannasta. Vuonna 2006 arvonalentumiset saamisista olivat 0,02 % luotto- ja takauskannasta.

OP-ryhmän tavoitteena on, että kulujen suhde tuottoihin ei ylitä 52 %. Vuonna 2006 OP-ryhmän kulujen suhde tuottoihin oli 55 %. Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa kulujen suhde tuottoihin oli 52 % pitkän aikavälin tavoitteen ollessa 50 %.

Pohjola-kauppa ja liiketoimintojen yhdistäminen

OKOn omistusosuus Pohjolasta nousi 100 prosenttiin

OP-ryhmän keskuspankki OKO Pankki Oyj (tuolloin OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj) hankki syyskuussa 2005 enemmistön Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeista. Tammikuussa 2006 OKOn osuus Pohjolan osakkeista ja äänistä ylitti 90 %. Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnan nimeämä välimiesoikeus vahvisti kesäkuussa, että OKOlla on riidaton oikeus lunastaa Pohjolan vähemmistöosakkeet. Kesäkuun lopussa OKO maksoi vähemmistöosakkaille lunastushinnan riidattoman osuuden (13,35 euroa/osake ja sille maksettavan koron). OKO on asettanut välimiesoikeuden hyväksymän vakuuden välimiesoikeuden myöhemmin määrittämän mahdollisen lunastushinnan loppuosan maksamisesta.

Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeen ja optio-oikeuksien noteeraus Helsingin Pörssin päälisalla päättyi kesäkuussa 2006.

Ristiinmyynti käynnistynyt hyvin

Liiketoimintojen yhdistäminen etenee suunnitelmien mukaan. Tähän mennessä saavutetut tulokset ovat rohkaisevia ja tukevat aiemmin annettuja arvioita saavutettavissa olevista tuotto- ja kulusynergioista, joiden on arvioitu nousevan runsaaseen 91 miljoonaan euroon ennen veroja vuoteen 2010 mennessä.

OP-ryhmän ja Pohjolan varainhoito- ja sijoitusrahastotoiminnat on yhdistetty. Myös henkivakuutustoiminnan yhdistäminen on toteutettu. Konsernitoinnit on uudelleenorganisoitu vuoden 2006 aikana. Vuoden loppuun mennessä 77

Pohjolan toimipisteen toiminnot oli siirretty OP-ryhmän vähittäispankkien konttoreihin sekä yhden osuuspankin palvelupisteen toiminnot Pohjolan toimipisteeseen. Pohjola oli lisäksi rakentanut kolme uutta yhteiskonttoria osuuspankkien kanssa sekä perustanut osuuspankkien konttoreihin 94 uutta asiamiespistettä.

Vuoden 2006 aikana arvioidaan saavutetun 18 miljoonan euron kulusäästöt. Vuoden 2006 loppuun mennessä tehdyillä päätöksillä arvioidaan saavutettavan vuonna 2007 selvästi yli 35 miljoonan euron kulusäästöt. Toteutetuissa säästöpäätöksissä ei ole vielä juurikaan mukana tietohallinnosta saatavia synergioita, joiden arvioidaan toteutuvan kolmessa vuodessa. Vuodelle 2006 kohdistuneet integraatiokustannukset olivat noin 10 miljoonaa euroa.

Pankki- ja vakuutuspalveluiden ristiinmyynti on lähtenyt liikkeelle hyvin. Etenkin Pohjolan vahinkovakuutusasiakkaiden määrä on kasvanut selvästi nopeammin kuin vuotta aiemmin. Vuonna 2006 Pohjolan etuasiakastalouksien määrä kasvoi nettomääräisesti noin 34 500 taloudella. Pohjolan vakuutusasiakkaista OP-ryhmän pankkitoiminta sai nettomääräisesti yli 33 000 uutta asiakasta.

Vuoden loppuun mennessä saavutettujen tuottosynergioiden arvioidaan olevan vuositasolla runsaat 10 miljoonaa euroa. Vuoden 2006 aikana niiden vaikutus jäi kuitenkin merkittävästi pienemmäksi.

OP-ryhmä ja K-ryhmä sopivat yhteistyöstä

OP-ryhmä ja Kesko sopivat kesäkuussa pitkäaikaisesta ja laajasta yhteistyöstä. Se kattaa mm. korttien kehittämisen, maksuliikkeen, rahahuollon ja asiakasrahoituksen. Tulevaisuudessa yhteistyön piiriin kuuluvat myös Pohjolan vakuutus- tuotteet.

OP-ryhmän valmistautuminen pankkien vakavaraisuusuudistukseen

Uusi vakavaraisuussäännöstö astui voimaan EU:ssa vuoden 2007 alussa. Vakavaraisuusuudistus implementoitiin Suomen lainsäädäntöön kolmessa tasossa: vuoden 2007 helmikuussa vahvistettiin vakavaraisuusuudistusta koskevat luottolaitoslain muutokset. Valtiovarainministeriö antoi helmikuussa 2007 asetuksen vakavaraisuuslaskentaa koskevista yksityiskoh- taisemmista sääöksistä, jotka koskevat lähinnä direktiivissä mahdollistettujen kansallisten valintamahdollisuuksien käyt- töä. Lisäksi Rahoitustarkastus on antanut lukuisia vakavaraisuuslaskentaa koskevia standardeja, joissa annetaan tarkem- pia määräyksiä ja ohjeita lain soveltamisesta.

Nykyisestä säännöstöstä poiketen uusi vakavaraisuussäännöstö sallii vähimmäispääoman laskennan usealla eri menetel- mällä. Luottoriskin vakavaraisuusvaade voidaan tulevaisuudessa laskea myös asiakkaan ulkoisen tai pankin itse tekemän luottokelpoisuusluokituksen mukaan. Uusi säännöstö asettaa omien varojen vähimmäisvaatimuksen myös operatiivisille riskeille.

OP-ryhmän riskienhallintamenetelmien ja -järjestelmien kehittämisen lähtökohtana ovat ensisijaisesti riskienhallinnan tarpeet ja toissijaisesti vakavaraisuussäännösten vaatimusten täyttäminen.

Vuoden 2006 aikana OP-ryhmä on jatkanut valmistautumista vakavaraisuusuudistukseen. Vuoden aikana on edelleen panostettu uudistuksen edellyttämiin tietojärjestelmämuutoksiin, luottoriskimallien kehittämiseen ja asuntoluottoluoki- tuksen jatkokehitykseen: kehitystyö on jatkunut kulutus-, maatalous- ja yritysluottojen osalta. Tärkeä painopistealue on ollut vakavaraisuusuudistuksen jalkauttaminen jäsenpankkeihin. OPK seuraa jäsenpankkien luottoluokittelun käyttöas- tetta, luottokannan jakautumista eri luottoluokkiin ja luottoluokittelun vaikutuksia tavoitteiden asettamiseen, päätök- sentekoon ja hinnoitteluun sekä ohjaa jäsenpankkeja luottoluokittelun aktiiviseen hyödyntämiseen.

OP-ryhmä hyödyntää vakavaraisuusuudistukseen liittyviä siirtymäsääntöjä käyttöönotettavien menetelmien osalta. OPK:n johtokunnan tekemien linjausten mukaan tavoitteena on siirtyä vaiheittain luottoriskien vakavaraisuusvaatimuk- sen laskennassa sisäisten luokitusten menetelmään siten, että ensimmäisten vastuuryhmien vakavaraisuusvaatimus laske- taan sisäisten luokitusten menetelmällä vuoden 2008 alusta lukien. Yritys- ja vähittäisvastuiden osalta siirrytään kokonai- suudessaan sisäisten luokitusten menetelmiin vuoteen 2011 mennessä. Operatiivisten riskien vakavaraisuusvaatimus las- ketaan perusmenetelmällä vuodesta 2008 alkaen. Tavoitteena on siirtyä standardimenetelmän käyttöön vuonna 2010.

Tehtyjen omien arvioiden mukaan sisäisten luokitusten käytöstä vakavaraisuuslaskennassa hyötyvät eniten OP-ryhmän kaltaiset vähittäispankkitoimintaan keskittyneet pankit. Sisäisten luokitusten käyttö lisää kuitenkin omien varojen vä- himmäisvaatimuksen herkkyyttä suhdannevaihteluille.

Investoinnit

OPK tytäryrityksineen vastaa OP-ryhmän palvelutoiminnan kehittämisestä. Palvelutoiminnan kehittämisen kustannuksis- ta merkittävä osa muodostuu IT-investoinneista ja niihin liittyvistä määrittelyistä. Vuonna 2006 OPK-konsernin tasee- seen aktivoidut IT-investoinnit olivat 37 miljoonaa euroa. Näistä investoinneista 25 miljoonaa euroa liittyy pankki- ja si- joitustoimintaan, 2 miljoonaa euroa henkivakuutustoimintaan ja 10 miljoonaa euroa vahinkovakuutustoimintaan.

Ympäristö

OP-ryhmän ympäristövastuu käsittää ympäristönäkökohtien huomioon ottamisen omissa työskentelytavoissa ja palveluissa sekä yhteistyökumppanien valinnassa.

Ympäristövastuukysymykset liittyvät suurimmalta osin välilliseen vastuuseen asiakkaiden toiminnan ympäristövaikutuksista ja mahdollisuuteen vaikuttaa niihin. Etenkin yritysrahoituksessa rahoituspäätösten ympäristövastuukysymyksissä korostuvat asiakkaiden investointihankkeet. Vahinkovakuutustoiminnassa otetaan huomioon kokonaisvaltaisesti asiakkaan toiminnan ympäristövaikutuksia – ennaltaehkäisevin toimenpitein ja viime kädessä taloudellisen riskin kantamisena asiakkaille sattuneiden ympäristövahinkojen jälkihoidossa.

Omassa toiminnassa tärkeässä roolissa on paperinkulutuksen vähentäminen sähköisiä palveluja kehittämällä. Sähköisiä palveluita kehittämällä OP-ryhmä kykenee myös tarjoamaan asiakkailleen mahdollisuuden pienentää paperinkulutusta ja postitusta.

OP-ryhmä julkaisee viikolla 11 Yhteiskuntavastuu 2006 -raportin, jossa tehdään yksityiskohtaisemmin selkoa OP-ryhmän ympäristöön liittyvistä käytännöistä ja tavoitteista.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

OPK:n johtokunnassa tapahtuneista muutoksista on tehty selkoa luvussa OPK:n hallinto.

Vuoden 2007 näkymät

OP-ryhmän markkina-asema on vahvistunut usean vuoden ajan. Ryhmän tavoitteena on vahvistaa markkina-asemaansa edelleen. Vuoden 2007 tuloksen ennen veroja arvioidaan olevan samantasoinen kuin vuoden 2006 tulos.

Kaikki tässä tulostiedotteessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen OP-ryhmän ja sen eri toimintojen talouden kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

Liiketoimintasegmentit

OP-ryhmän uudet vuoden 2006 tilinpäätöksessä ensimmäistä kertaa raportoidut liiketoimintasegmentit ovat pankki- ja sijoituspalvelut, vahinkovakuutus ja henkivakuutus. Liiketoimintasegmentteihin kuulumaton muu toiminta esitetään ryhmässä "Muu toiminta". Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen OP-ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Pohjo-la-kaupan yhteydessä syntyneiden aineettomien hyödykkeiden poistot on kohdistettu liiketoimintasegmenteille.

OP-ryhmän uuteen pankki- ja sijoituspalvelut -liiketoimintasegmenttiin luetaan aiemmin raportoiduista liiketoimintasegmenteistä vähittäispankki- ja yrityspankkitoiminta sekä varainhallinta kokonaisuudessaan. Aiemmin raportoidusta varallisuudenhoitosegmentistä on erotettu henkivakuutustoiminta omaksi liiketoimintasegmentikseen, muilta osin se on nyt osa pankki- ja sijoituspalveluja.

Yhtiöinä pankki- ja sijoituspalvelut -liiketoimintasegmenttiin sisältyvät osuuspankit, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Kotipankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj, OP-Rahastoyhtiö Oy, OKO Varainhoito Oy, OKO Corporate Finance Oy, OKO Venture Capital Oy sekä eräät pienemmät pankki- ja sijoituspalvelutoimintaa tukevat yhtiöt kokonaisuudessaan. OKO Pankki Oyj:n liiketoiminta konsernihallintoa lukuun ottamatta luetaan myös pankki- ja sijoituspalvelut -liiketoimintasegmenttiin. Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön toiminta sisältyy myös pankki- ja sijoituspalvelut -liiketoimintasegmenttiin, koska valtaosa yhtiön liiketoiminnasta muodostuu OP-ryhmän vähittäispankeille myönnettyistä luottovakuutuksista.

Henkivakuutus-liiketoimintasegmentti muodostuu OP-ryhmän henki- ja eläkevakuutusliiketoiminnasta. Vuonna 2006 liiketoimintasegmenttiin kuului kaksi yhtiötä, OP-Henkivakuutus Oy sekä vuoden 2006 lopussa OP-Henkivakuutus Oy:öön sulautunut Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola.

Vahinkovakuutus-liiketoimintasegmenttiin sisältyy OP-ryhmän vahinkovakuutusyhtiöiden eli Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan, Vahinkovakuutusosakeyhtiö Eurooppalaisen, A-Vakuutus Oy:n, Baltiassa toimivien Seesam-yhtiöiden liiketoiminta sekä vahinkovakuutusta tukevien palveluyhtiöiden toiminta.

Liiketoimintasegmenttien ulkopuolelle jää OPK:n, FD Finanssidata Oy:n (FD), OKO-konsernin konsernihallinnon ja vuoden 2006 lopussa OPK:een sulautuneen Pohjolan Systeemipalvelun liiketoiminta. OPK:n ja FD:n liiketoimintasegmenttejä tukevien palveluiden kustannukset kohdistuvat liiketoimintasegmenteille sisäisinä palveluluoituksina.

Liiketoimintasegmenttien tulos, tiivistelmä

<i>Milj. e</i>	<i>Tuotot</i>	<i>Kulut</i>	<i>Arvon- alentumiset</i>	<i>Muut erät</i>	<i>Tulos ennen veroja</i>
Pankki- ja sijoituspalvelut	1 495	779	9	-64	643
Vahinkovakuutus	347	268	0	0	78
Henkivakuutus	131	63	0	0	68
Muu toiminta	281	272	0	2	11
Eliminoinnit	-296	-298	1	-2	0
Yhteensä	1 956	1 083	9	-64	800

Pankki- ja sijoituspalvelut

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan toimintaedellytykset olivat vuonna 2006 hyvät. OP-ryhmä kasvoi lähes kaikilla tuote-alueilla nopeammin kuin kilpailijat keskimäärin. Markkina-asema vahvistui erityisesti asunto- ja yritysluotoissa sekä talletuksissa.

OP-ryhmän luottokanta oli vuoden lopussa 39,6 miljardia euroa (34,8) ja takauskanta 2,2 miljardia euroa (1,7). Luottokannan kasvu nopeutui edelleen. Vuonna 2006 luottokanta kasvoi 14 %, eli 1,3 %-yksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin. OP-ryhmän asuntoluottokanta kasvoi yli 15 % 18,9 miljardiin euroon (16,4). OP-ryhmän asuntoluottokannan kasvu on jatkunut nopeana jo usean vuoden ajan: viidessä vuodessa asuntoluottokanta on enemmän kuin kaksinkertaistunut. Asuntoluottokannan keskimarginaali supistui edelleen: euribor- ja prime-sidonnaisten asuntoluottokannan keskimarginaali vuoden lopussa oli 0,15 %-yksikköä matalampi kuin vuotta aiemmin.

Vuoden aikana OP-ryhmän kotitalousasiakkaat nostivat uusia asuntoluottoja 6,9 miljardia euroa (6,3) eli 9,0 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Vaihtuvakorkoisten uusien asuntoluottojen keskimarginaali oli 0,13 % matalampi kuin vuotta aiemmin. OP-prime-sidonnaisten luottojen osuus nostetuista uusista luotoista kasvoi 52 %:iin edellisen vuoden 9 %:sta. Euribor-sidonnaisten luottojen osuus uusista asuntoluotoista oli 44 %. Pääasiallisin viitekorko näissä luotoissa oli 12 kuukauden euribor-korko. OP-ryhmän asuntopalvelukokonaisuuteen kuuluvat OP-Kiinteistökeskukset välittivät yhteensä 16 031 kauppaa, eli 2,8 % vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Kotitalouksien kulutusluottokanta kasvoi 12,3 % ja oli vuoden lopussa 2,8 miljardia euroa.

OP-ryhmän yritysluottokanta kasvoi 10 % 9,7 miljardiin euroon (8,9) ja takauskanta 23 % 1,9 miljardiin euroon. Yritysasiakkaat nostivat uusia euromääräisiä luottoja vuonna 2006 yhteensä 5,0 miljardia euroa, eli 3,3 % enemmän kuin vuotta aiemmin. OP-ryhmä järjesti yritysasiakkaille vuoden 2006 aikana uutta pitkäaikaista rahoitusta 3,7 miljardia euroa.

OP-ryhmän sijoitusrahastojen pääoma oli vuoden lopussa 13,3 miljardia euroa, eli 33 % suurempi kuin OP-Rahastoyhtiö Oy:n ja Pohjola Rahastoyhtiö Oy:n yhteenlaskettu pääoma vuotta aiemmin (10,0). Nettomerkinnot OP-ryhmän sijoitusrahastoihin olivat 2 392 miljoonaa euroa, eli 5,4 % suuremmat kuin yhteenlasketut nettomerkinnot OP-Rahastoyhtiö Oy:n ja Pohjola Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimiin rahastoihin vuotta aiemmin (2 270). Vuonna 2006 OP-ryhmän sijoitusrahastovalikoimaa kehitettiin merkittävästi yhdistämällä OP- ja Pohjola-rahastoyhtiöiden päällekkäisiä sijoitusrahastoja. Vuoden lopussa OP-ryhmällä oli yhteensä 57 sijoitusrahastoa eli 14 vähemmän kuin vuoden 2005 lopussa.

OKOn varainhoitoliiketoiminnan hallinnoiman varainhoitovarallisuuden määrä oli vuoden lopussa 31,3 miljardia euroa (27,5). Tästä OP-ryhmän sijoitusrahastoissa olevien pääomien osuus oli 12,4 miljardia euroa. OP-private -toimintamallissa hallinnoitavien varojen määrä oli 2,1 miljardia euroa. Kotitalouksien osakekauppoja välitettiin 467 000, eli 17 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Internetin kautta välitettyjen toimeksiantojen osuus oli 76 % (69).

OP-ryhmän talletukset olivat vuoden lopussa 25,8 miljardia euroa (24,2), eli 6,5 % suuremmat kuin vuotta aiemmin. Talletuskannan kasvu kohdistui lähinnä sijoittamistalletuksiin, jotka kasvoivat 14,0 % 10,8 miljardiin euroon.

Yritysten maksuliiketalletukset kasvoivat vuoden 2005 lopusta 5,4 % ja olivat vuoden lopussa 2,8 miljardia euroa. Kotitalouksien käyttö- ja maksuliiketalletusten kanta pieneni 1,8 % 10,6 miljardiin euroon (10,7). Asiakkaiden käytössä olevien korttien jakauma muuttui vuonna 2006 merkittävästi: pankkikorttien määrä supistui 25 % ja kansainvälisten korttien määrä kasvoi 18 %. Maksamiseen soveltuvien korttien osuus kaikista korteista oli joulukuun lopussa 93 %. Kansainvälisten korttien osuus oli 69 %, vuotta aiemmin osuus oli 59 %.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos ennen veroja oli 643 miljoonaa euroa, eli 24 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Korkokate kasvoi 12 % 899 miljoonaan euroon ja palkkiotuotot 14,1 % 404 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 11 % ja muut kulut 1,0 %. Arvonalentumisia saamisista kirjattiin 9 miljoonaa euroa. Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan kulujen suhde tuottoihin oli 52 %.

Pankki ja sijoituspalvelut

Milj. e	1-12/2006	1-12/2005	Muutos, %
Korkokate	899	803	12,0
Arvon alentumiset saamisista	9	6	47,9
Muut tuotot	596	511	16,6
Henkilöstökulut	334	300	11,3
Muut kulut	446	441	1,0
Palautukset omistajajäsenille	64	50	28,2
Tulos ennen veroja	643	517	24,4
Nostetut asuntoluotot	6 856	6 288	9,0
Nostetut yritysluotot	5 098	4 933	3,3
Sijoitusrahastojen nettomerkinnot	2 392	1 845	29,6
Välitetyt kiinteistökaupat, kpl	16 031	16 489	-2,8
Mrd. e	31.12.2006	31.12.2005	Muutos, %
Luottokanta			
Asuntoluotot	18,9	16,4	15,5
Muut kotitalouksien luotot	8,8	7,7	13,9
Yritysten luotot	9,7	8,9	10,0
Muut luotot	2,1	1,8	15,7
Yhteensä	39,6	34,8	13,7
Takauskanta	2,2	1,7	29,5
Talletukset			
Käyttely- ja maksuliiketalletukset			
Kotitalouksien	10,6	10,7	-1,8
Yritysten	2,8	2,6	5,4
Muiden	1,6	1,3	21,9
Käyttely- ja maksuliiketalletukset yhteensä	14,9	14,7	1,6
Sijoittamistalletukset	10,8	9,5	14,0
Talletukset yhteensä	25,8	24,2	6,5
Osake- ja hedgerahastot	4,4	3,6	23,3
Yhdistelmärahastot	2,1	1,3	61,3
Pitkän koron rahastot	3,5	2,4	46,7
Lyhyen koron rahastot	3,3	2,7	21,7
Sijoitusrahastojen arvo yhteensä	13,3	10,0	33,3

Vahinkovakuutus

Vahinkovakuutus on OP-ryhmän uusin liiketoimintasegmentti, joka syntyi syksyllä 2005 sen jälkeen kun OKO oli ostanut enemmistön Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakekannasta. Vuosi 2006 oli siis vahinkovakuutukselle ensimmäinen kokonainen vuosi OP-ryhmän liiketoimintasegmenttinä. Vahinkovakuutusliiketoimintasegmentin vuoden 2005 tuloslukuihin sisältyy ainoastaan marras-joulukuun tuotot ja kulut. Eräiden tuloslaskelmaerien osalta esitetään kehityksen suunnan kuvaamiseksi myös vuoden 2005 vertailukelpoinen luku. Tällä tarkoitetaan vahinkovakuutuksen toteutuneita tuottoja, kuluja ja muita vastaavia lukuja koko vuodelta 2005, luvut sisältävät myös kertymän ajalta ennen Pohjola-kauppaa.

Vahinkovakuutuksen asiakasmäärän kasvu kiihtyi yhteistyön käynnistyttyä OP-ryhmän pankkien kanssa. Vuoden lopussa vahinkovakuutuksella oli 367 000 etuasiakastaloutta, eli 34 500 enemmän kuin vuotta aiemmin. Tavoitteena on 500 000 etuasiakastaloutta vuoden 2010 loppuun mennessä.

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot olivat 788 miljoonaa euroa. Vakuutusmaksutuotot olivat 5,9 % suuremmat kuin vertailukelpoiset tuotot vuotta aiemmin. Laskuperustemuutoksista eliminoitu vahinkovakuutusliikkeen kasvu oli 8,2 %. Kasvuun vaikutti erityisesti auto- ja liikennevakuutuskannan kasvu, joka osuuspankkiihiteistyön käynnistymisen ja uudistetun palvelutarjonnan tuloksena ylitti selvästi markkinakasvun yksityisasiakassegmentissä. Myös yritysasiakkaiden osalta kasvu oli nopeinta auto- ja liikennevakuutuksessa. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen maksutuottoja laski vuoden alussa toteutetut tariffimuutokset ja suotuisa vahinkokehitys omavastuissa vakuutus sopimuksissa. Kotimaisen vahinkovakuutusliikkeen vakuutusmaksutuotot kasvoivat 3,3 % ja Baltiassa 53 %.

Korvauskulut (pl. korvausten hoitokulut) olivat 536 miljoonaa euroa, eli 9,3 % suuremmat kuin vertailukelpoiset korvauskulut koko vuodelta 2005. Korvauskulujen kasvuun vaikutti erityisesti vuoden 2006 jälkipuoliskon suurten ja keski suurten vahinkojen (yli 0,1 miljoonan euron vahingot) poikkeuksellisen heikko kehitys. Omalla vastuulla olleita yli

2 miljoonan euron suurvahinkoja oli koko vuonna 11, joista vuoden jälkimmäisellä puoliskolla tapahtui 8. Alle 0,1 miljoonan euron pienten vahinkojen korvauskulut kasvoivat vakuutuskannan kasvun suhteessa.

Liikekulut ja korvausten hoitokulut ilman Pohjola-kaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä tehtyjä poistoja olivat 216 miljoonaa euroa, eli 9,8 % suuremmat kuin vertailukelpoiset kulut koko vuodelta 2005. Kulujen kasvu aiheutui myynti- ja markkinointipanostuksista, uusien perusjärjestelmien käyttöönotosta sekä Baltian liiketoiminnan kasvusta.

Vahinkovakuutuksen sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 5,2 %, vertailukelpoinen tuotto vuotta aiemmin oli 8,5 %. Vuoden lopussa sijoitusten käypä arvo oli 2,4 miljardia euroa (2,4). Osakkeiden osuus vuoden lopun sijoituksista oli 19 % (17), korkoinstrumenttien 75 % (78) ja sijoituskiinteistöjen 2 % (2).

Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja oli 78 miljoonaa euroa. Diskonttauksen purkautumisen vaikutus segmentin tulokseen oli -37 miljoonaa euroa. 1,2 miljoonan euron eläkevastuiden diskonttokorkona on käytetty 3,3 %.

Yhdistetty kulusuhde ilman liiketoimintasegmenttiin kohdistettuja poistoja Pohjola-kaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä oli 95,4 %. Vahinkojen osuus oli 67,2 % ja liikekulujen sekä korvausten hoitokulujen (toimintakulusuhde) osuus oli 28,2 %. Vertailukelpoinen yhdistetty kulusuhde koko vuodelta 2005 oli 92,3 %, mistä vahinkojen osuus 65,1 % ja toimintakulusuhde 27,2 %.

Vahinkovakuutus

Milj. e	1-12/2006	1-12/2005	
Vakuutusmaksutuotot	788	138	
Vakuutuskorvaukset	536	69	
Sijoitustoiminnan nettotuotot	115	12	
Diskonttauksen purkautuminen ja muut	-36	-12	
Vahinkovakuutuksen nettotuotot	332	69	
Muut tuotot	24	7	
Henkilöstökulut	99	16	
Muut kulut	179	33	
Tulos ennen veroja	78	27	
Vakuutusmaksutuotot			
Yksityishenkilöt	308	53	
Yritykset ja yhteisöt	434	78	
Baltia	47	7	
Vakuutusmaksutuotot yhteensä	788	138	
Mrd. e	31.12.2006	31.12.2005	Muutos, %
Velat vakuutussopimuksista			
Diskontattu vastuuvélka	1 223	1 172	4
Muu vastuuvélka	746	711	5
Yhteensä	1 969	1 883	5
Sijoituskanta			
Joukkovelkakirjalainat	1 752	1 697	3
Rahamarkkinalainat	22	195	-89
Osakkeet	447	407	10
Sijoituskiinteistöt	57	55	4
Vaihtoehtoiset sijoitukset	87	65	34
Yhteensä	2 365	2 419	-2

Henkivakuutus

Pohjola-kaupan yhteydessä OP-ryhmän henki- ja eläkevakuutus-liiketoiminta laajeni merkittävästi. Vuoden 2005 tuloslaskelman vertailulukuihin Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan tuloslaskelmaerät sisältyvät vain marras-joulukuun osalta. Eräiden tuloslaskelmaerien osalta esitetään kehityksen suunnan kuvaamiseksi myös vuoden 2005 vertailukelpoinen luku. Tällä tarkoitetaan OP-Henkivakuutus Oy:n ja Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan yhteenlaskettuja lukuja vuodelta 2005.

OP-ryhmän henki- ja eläkevakuutuksen maksutulo oli 866,5 miljoonaa euroa. Maksutulo oli 11 % pienempi kuin OP-Henkivakuutus Oy:n ja Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan yhteenlaskettu maksutulo vuotta aiemmin. Vaikka maksutulon kasvu on hidastunut vuodesta 2005, se on ollut kuitenkin toimialan keskimääräistä kasvua nopeampaa. Säästöhenkivakuutusten maksutulo oli 635 miljoonaa euroa, eläkevakuutusten 185 miljoonaa euroa ja muiden vakuutusten 45,8 miljoonaa euroa. Verrattuna OP-Henkivakuutus Oy:n ja Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan yhteenlaskettuun vuoden 2005 maksutuloon säästöhenkivakuutusten maksutulo säilyi edellisen vuoden tasolla, ja eläkevakuutuksen maksutulo supistui 32 %. Sijoitussidonnaisen maksutulon osuus kokonaismaksutulosta oli 54,4 %. Eläkevakuutuksen maksutulosta sijoitussidonnaisen vakuutusten osuus oli 45 %.

Henkivakuutustoiminnan maksamat korvaukset olivat 437,5 miljoonaa euroa, josta takaisinostojen osuus oli 139 miljoonaa euroa. Maksetut korvaukset olivat 104 % suuremmat kuin OP-Henkivakuutus Oy:n ja Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan yhteenlasketut korvaukset vuotta aiemmin. Vuoden 2006 aikana eläkkeitä maksettiin 26 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan tuotto oli käyvin arvoin 4,0 %. Myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumaton arvonmuutos on kirjattu verovelan vähentämisen jälkeen oman pääoman käyvän arvon rahastoon. Vuoden lopussa käyvän arvon rahasto oli verovelan huomioon ottamisen jälkeen 52 miljoonaa euroa, eli 45 miljoonaa euroa pienempi kuin vuoden 2005 lopussa.

Henkivakuutustoiminnan tulos ennen veroja oli 68 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 27 miljoonaa euroa. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot olivat 119 miljoonaa euroa (58). Henkivakuutustoiminnan nettotuottoihin sisältyi varauksia tulevien vuosien asiakashyvityksiin 49 miljoonaa euroa. Aiemmin tehtyä varausta asiakashyvityksiin purettiin 22 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut kasvoivat 8,4 miljoonaan euroon (3,6) ja muut kulut 54 miljoonaan euroon (30).

OP-ryhmän henkivakuutuksen vastuuvélka oli vuoden lopussa 5,7 miljardia euroa, eli 15,9 % suurempi kuin vuoden 2005 lopussa. Sijoitussidonnaisen vakuutusten osuus henki- ja eläkevakuutuksen vastuuvélasta oli 37 % (32). Henkivakuutustoiminnan sijoitusomaisuus ilman sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevaa omaisuutta oli vuoden lopussa 4,1 miljardia euroa (3,9), josta korkosijoitusten osuus oli 71,6 % (76,2), osakkeiden ja osakerahastojen 15,1 % (11,6), kiinteistösijoitusten 4,9 % (4,9) ja vaihtoehtoisten sijoitusten osuus 8,4 % (7,3).

Henkivakuutus

<i>Milj. e</i>	<i>1-12/2006</i>	<i>1-12/2005</i>	<i>Muutos, %</i>
Vakuutusmaksutulo	857	787	8,9
Sijoitustoiminnan nettotuotot	463	354	30,9
Korvauskulut	448	219	104,4
Vastuuvelan muutos	750	861	-13,0
Muut erät	-4	-2	149,2
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	119	58	103,3
Muut tuotot	12	2	479,1
Henkilöstökulut	8	4	132,3
Muut kulut	54	30	80,2
Tulos ennen veroja	68	27	154,1
Säästöhenkivakuutus*	635	637	-0,2
Eläkevakuutus*	185	272	-32,0
Riskihenkinvakuutus*	35	48	-27,6
Kapitalisaatiosopimukset*	11	17	-34,1
Vakuutusmaksutulo yhteensä*	867	974	-11,0
josta sijoitussidonnaiset	472	400	18,0
<i>Mrd. e</i>	<i>31.12.2006</i>	<i>31.12.2005</i>	<i>Muutos, %</i>
Säästöhenkivakuutus	4,0	3,6	13,6
Eläkevakuutus	1,3	1,1	21,9
Kapitalisaatiosopimukset	0,2	0,2	-1,7
Vakuutussäästöt yhteensä	5,6	4,8	14,9
josta sijoitussidonnaiset	2,1	1,5	36,1

* Vuosi 2005: OP-Henkivakuutus Oy:n ja Pohjola Henkivakuutuksen yhteenlaskettu maksutulo.

Muu toiminta

Muun toiminnan tulos muodostuu OPK:n, FD Finanssidata Oy:n (FD), OKO-konsernin konsernihallinto ja vuoden 2006 lopussa OPK:een sulautuneen Pohjola Systeemipalvelun liiketoiminnasta. Muuhun toimintaan kohdistuu positiivinen tulosvaikutus OP-ryhmän pankkitoiminnan tavoitetasoa korkeammasta vakavaraisuussuhteesta.

Muun toiminnan tulos ennen veroja vuonna 2006 oli 11 miljoonaa euroa. Tulokseen sisältyy 15 miljoonan euron luovutusvoitto Asiakastieto Oy:n osakkeista.

Osuuspankkien yhteenliittymän ja OP-ryhmän juridinen rakenne

Nykymuotoinen osuuspankkien yhteenliittymä aloitti toimintansa heinäkuun 1. päivänä 1997. Yhteenliittymän toiminta perustuu elokuussa 1996 voimaan tulleen osuuspankkilain (nykyisin laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista, jäljempänä osuuspankkilaki) muutokseen. Osuuspankkilain muutoksen ansiosta OP-ryhmän asema taloudellisen seurannan kohteena selkeytyi. Muutos vahvisti myös OP-ryhmään kuuluvien itsenäisten ja paikallisten osuuspankkien toimintaedellytyksiä muun muassa mahdollistamalla pankeille eräitä joustoja luottolaitostoinnista annetun lain säädöksistä.

Osuuspankkien yhteenliittymä ei muodosta kirjanpitoaissa tarkoitettua konsernia eikä luottolaitostoinnista annettussa laissa tarkoitettua konsolidointiryhmää. Yhteenliittymä on Suomessa ainutlaatuinen, erityislainsäädännöllä säädelty taloudellinen kokonaisuus.

Osuuspankkitoimintaa säätelevät keskeiset lait ovat laki luottolaitostoinnista, osuuspankkilaki ja osuuskuntalaki. Osuuspankkien yhteenliittymän toiminnasta säädetään osuuspankkilaissa. Osuuspankkien yhteenliittymää koskevat säännökset on keskitetty osuuspankkilain 2 ja 11 lukuun.

Osuuspankkien yhteenliittymän ja OP-ryhmän laajuus

Osuuspankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisö (Osuuspankkikeskus Osk), osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki (OKO Pankki Oyj), keskusyhteisön muut jäsenluottolaitokset, keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yhteisöt sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joista edellä mainitut yhteisöt yksin tai yhdessä omistavat yli puolet. Lain mukaan osuuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti, ja keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä toistensa veloista ja sitoumuksista.

OP-ryhmän muodostavat edellä kuvattu osuuspankkien yhteenliittymä ja sellaiset yritykset, joiden äänivallasta yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt omistavat yli puolet. OP-ryhmän laajuus eroaa osuuspankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että OP-ryhmään kuuluu myös muita yrityksiä kuin luottolaitoksia, rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimpiä ovat vakuutusyhtiöt, joiden kanssa yhteenliittymä muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän.

OP-ryhmän keskuspankki OKO Pankki Oyj (OKO) on sekä keskusyhteisön tytäryhtiö että sen jäsen. OKOn yhtiöjärjestyksen mukaan OKOn hallituksen jäsenistä tulee vähintään puolet olla OPK:n johtokunnan jäseniä. Keskusyhteisön johtokunnan puheenjohtaja toimii myös OKOn hallituksen puheenjohtajana.

Osuuspankkien yhteenliittymän konsolidoitu valvonta

Osuuspankkilain mukaan osuuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti vakavaraisuuden, maksuvalmiuden ja asiakasriskien osalta. Keskusyhteisö on velvollinen antamaan jäsenluottolaitoksilleen ohjeita niiden sisäisestä valvonnasta sekä riskienhallinnasta, niiden toiminnasta maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sekä yhtenäisten tilinpäätöspäätösten noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Keskusyhteisöllä on myös velvollisuus valvoa jäsenluottolaitosten ja niiden konsolidointiryhmien toimintaa. Ohjeidenanto- ja valvontavelvollisuus ei kuitenkaan anna keskusyhteisölle valtaa määrätä jäsenluottolaitoksen liiketoiminnasta. Jokainen jäsenluottolaitos harjoittaa itsenäisesti liiketoimintaansa omien voimavarojensa puitteissa.

Osuuspankkien yhteenliittymään kuuluva yhteisö ei saa ottaa toiminnassaan niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu ollenainen vaara yhteisön tai koko yhteenliittymän vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle. Keskusyhteisöllä tulee olla koko yhteenliittymän toimintaan ja yksittäisellä jäsenluottolaitoksella omaan toimintaansa nähden riittävät riskien valvontajärjestelmät. OP-ryhmän riskienhallinnan periaatteita on kuvattu yksityiskohtaisemmin muualla tässä toimintakertomuksessa sekä IFRS-tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Keskusyhteisön ja yhteenliittymään kuuluvien luottolaitosten maksuvalmiuden tulee olla luottolaitostoinnista annetun lain 5 luvun mukaisesti turvattu.

Asiakasriskejä ja omien varojen vähimmäismäärää laskettaessa osuuspankkien yhteenliittymä rinnastetaan luottolaitokseen. Osuuspankkien yhteenliittymää koskee samansisältöiset yksittäisten asiakaskokonaisuuksien enimmäismäärät kuin luottolaitoksen konsolidointiryhmää. Yksittäisen asiakasriskin enimmäismäärä on kuitenkin rajoitettu pienemmäksi kuin yksittäisellä luottolaitoksella tai sen konsolidointiryhmällä. Yksittäisen asiakasriskin enimmäismäärä on rajoitettu 20 %:iin yhteenliittymän omista varoista, kun luottolaitoksilla ja niiden konsolidointiryhmillä asiakasriskin enimmäismäärä on 25 %. Suurten asiakasriskien yhteismäärä voi olla enintään 500 % yhteenliittymän omista varoista eli 300 %-yksikköä pienempi kuin luottolaitoksilla ja niiden konsolidointiryhmillä.

Osuuspankkien yhteenliittymälle lasketun vakavaraisuussuhdeluvun tulee olla vähintään 8 %. Mikäli yhteenliittymän omat varat laskevat alle 8 %:n, Rahoitustarkastus asettaa määräajan, jonka kuluessa omien varojen vähimmäistaso on saavutettava. Jos vakavaraisuus ei palaudu määräajassa, valtiovarainministeriö voi Rahoitustarkastuksen esityksestä määrätä osuuspankkien yhteenliittymän purettavaksi. Rahoitustarkastuksella on oikeus päättää osuuspankkien yhteenliittymän

purkamisesta muissa tilanteissa, joissa yhteenliittymä ei täytä asetetun määräajan jälkeenkään osuuspankkilain 2 luvussa säädettyjä vaatimuksia. Osuuspankkien yhteenliittymälle lasketusta vakavaraisuudesta käytetään nimitystä OP-ryhmän luottolaitoslain mukainen vakavaraisuus.

Jäsenluottolaitoksia koskevat poikkeukset

Keskusyhteisö voi myöntää jäsenluottolaitokselleen ja sen konsolidointiryhmälle luvan poiketa laissa määritellyistä suurten asiakasriskien enimmäismäärästä. Keskusyhteisön luvalla yksittäinen jäsenluottolaitos voi ottaa enintään kaksi kertaa luottolaitostoinnista annetun lain enimmäismäärää suuremman asiakasriskin. Alle 250 000 euron suuruisille asiakasriskeille keskusyhteisö voi antaa pankkikohtaisen poikkeusluvan.

Luottolaitoslain mukaisen vakavaraisuuden turvaamiseksi vaadittavien omien varojen vähimmäismäärää koskevia säännöksiä ei sovelleta sellaisenaan keskusyhteisön jäsenluottolaitoksiin ja niiden konsolidointiryhmiin. Mikäli jäsenluottolaitoksen vakavaraisuus alittaa laissa säädetyn vähimmäistason, keskusyhteisö asettaa Rahoitustarkastuksen asettamien perusteiden mukaisesti määräajan toimenpiteille omien varojen nostamiselle laissa edellytetylle tasolle.

Mikäli omien varojen määrä laskee alle luottolaitoslaissa säädetyn ehdottoman vähimmäismäärän, jäsenluottolaitokselle asetetaan määräaika, jonka kuluessa omien varojen on saavutettava säännösten mukainen vähimmäismäärä. Määräajan asettaa keskusyhteisö, jos jäsenluottolaitoksen vakavaraisuussuhde on vähintään 10 %. Vakavaraisuuden ollessa tätä alhaisempi määräajan asettaa Rahoitustarkastus.

Jäsenluottolaitoksella ei ole velvollisuutta julkistaa luottolaitostoinnista annetun lain 41 §:n mukaista osavuosi-katsausta.

Osuuspankkien yhteenliittymään liittyminen ja siitä eroaminen

Keskusyhteisön jäsenyyttä voivat hakea osuuspankit, osuuspankkilaissa tarkoitetut osakeyhtiömuotoiset pankit, osuuspankkien yhteenliittymän keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki sekä luottolaitokset, joiden äänivallasta edellä sanotut yritykset omistavat yksin tai yhdessä yli puolet. Jäsenyys edellyttää osuuspankkilaissa määriteltyjä muutoksia sääntöihin tai yhtiöjärjestykseen. Jäseneksi liittyminen edellyttää kahden kolmasosan enemmistön osuuskunnan tai edustajiston kokouksessa taikka yhtiökokouksessa.

Jäsenluottolaitoksella on oikeus erota keskusyhteisön jäsenyydestä, jos osuuspankkien yhteenliittymälle laskettu vakavaraisuus säilyy osuuspankkilain edellyttämällä tasolla eroamisen jälkeenkin. Jäsenluottolaitos voidaan myös erottaa keskusyhteisön jäsenyydestä osuuskuntalain mukaisesti. Eronnut tai erotettu jäsenluottolaitos vastaa toisen jäsenluottolaitoksen tai keskusyhteisön veloista ja sitoumuksista, jos jäsenluottolaitos tai keskusyhteisö asetetaan selvitystilaan viiden vuoden kuluessa eroamista tai erottamista seuraavasta tilinpäätöspäivästä lukien. Eronnut tai erotettu jäsenluottolaitos on velvollinen myös suorittamaan keskusyhteisön toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilan estämiseksi perimät ylimääräiset maksut.

Osuuspankkien yhteenliittymän tilinpäätös ja tilintarkastus

Keskusyhteisön ja jäsenluottolaitoksen sekä niiden konsolidointiryhmien tilinpäätöksistä laaditaan osuuspankkien yhteenliittymän yhdistelty tilinpäätös noudattaen soveltuvin osin, mitä luottolaitoksen konsernitilinpäätöksestä säädetään ja määrätään. Tilinpäätökseen yhdistellään myös muiden tytäryhtiöiden kuin luotto- ja rahoituslaitosten ja palveluyritysten tilinpäätökset. Yhdisteltyä tilinpäätöstä kutsutaan OP-ryhmän tilinpäätökseksi, koska siihen yhdistellään kaikkien merkityksellisten OP-ryhmään kuuluvien yritysten tilinpäätökset. Osuuspankkilain mukaan OP-ryhmän tilinpäätös on laadittava noudattaen kirjanpitolaisissa tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja viimeistään vuonna 2007 alkavalta tilikaudelta. Rahoitustarkastus on antanut yksityiskohtaisempia määräyksiä OP-ryhmän tilinpäätöksen laatimisesta. Tilinpäätöksessä noudatetut laadintaperiaatteet on esitetty OP-ryhmän tilinpäätöksessä.

Keskusyhteisöllä on velvollisuus antaa ohjeita jäsenluottolaitoksille yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi OP-ryhmän tilinpäätöksen laatimisessa. Jäsenluottolaitoksilla on velvollisuus antaa keskusyhteisölle OP-ryhmän tilinpäätöksen yhdistelyä varten tarpeelliset tiedot, ja keskusyhteisön tilintarkastajilla on oikeus saada OP-ryhmän tilinpäätöksen tarkastamista varten jäljennös jäsenluottolaitoksen tilintarkastusta koskevista asiakirjoista.

Keskusyhteisön tilintarkastajat tarkastavat OP-ryhmän tilinpäätöksen noudattaen soveltuvin osin luottolaitoslain säädöksiä. Tilinpäätös esitellään ja annetaan tiedoksi keskusyhteisön varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle.

Osuuspankkien yhteenliittymän valvonta

Osuuspankkilain mukaan osuuspankkien yhteenliittymää valvovat Rahoitustarkastus ja osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö. Keskusyhteisö valvoo, että sen jäsenluottolaitokset ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset toimivat rahoitusmarkkinoita koskevien lakien, asetusten, viranomaisten antamien ohjeiden ja määräysten, keskusyhteisön antamien ohjeiden sekä omien sääntöjensä ja yhtiöjärjestyksensä mukaisesti. Jäsenluottolaitos ja sen konsolidointi-

ryhmään kuuluvat yritykset ovat velvollisia antamaan keskusyhteisölle kaikki sen vaatimat tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen keskusyhteisön valvontatehtävän suorittamiseksi.

Keskusyhteisön ja sen jäsenluottolaitosten tarkastusta suorittaa keskusyhteisön johtokunnan puheenjohtajan alainen Tarkastustoiminto. Sen tehtäviin kuuluvat keskusyhteisön jäsenluottolaitosten ja niiden konsolidointiryhmien sekä keskusyhteisön ja sen tytäryhtiöiden sisäinen tarkastus. Jäsenluottolaitoksissa voi olla tämän lisäksi oma sisäinen tarkastus.

Tarkastustoiminto varmistaa, että jäsenluottolaitokset ja niiden konsolidointiryhmät noudattavat lakeja, asetuksia, viranomaisien antamia ohjeita ja määräyksiä, keskusyhteisön ohjeita sekä omia sääntöjään ja yhtiöjärjestyksiään ja että ne toimivat tuloksellisesti ja turvallisesti. Tarkastustoiminto varmistaa myös, että jäsenluottolaitosten ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvien yritysten hallintoa ja niiden liiketoimintaa hoidetaan tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti ja että niiden riskien valvontajärjestelmät vastaavat toiminnan asettamia vaatimuksia. Tarkastukset toimitetaan tehokkaan valvonnan edellyttämällä tavalla ja hyvän sisäisen tarkastustavan mukaisesti.

Tarkastustoiminnolla on hallintoneuvoston päättämän ohjesäännön mukaisesti osuuspankkilain 52 §:n mukaiset valtuudet.

Yhteisvastuu ja yhteisturva osuuspankkien yhteenliittymässä

Keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset ovat yhteisvastuussa niistä selvitystilassa tai konkurssissa olevan keskusyhteisön tai jäsenluottolaitoksen veloista, joita ei saada suoritetuksi sen varoista. Vastuu jakautuu keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten kesken viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa.

Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden vuoksi niin alhaisiksi, että osuuspankkilaissa säädetyn selvitystilan edellytykset täyttyvät, keskusyhteisöllä on oikeus periä jäsenluottolaitoksiltaan keskusyhteisön säännöissä mainituin perustein ylimääräisiä maksuja tilikauden aikana enintään viisi tuhannesosaa jäsenluottolaitosten viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlasketusta loppusummasta käytettäväksi jäsenluottolaitoksen selvitystilan ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin.

Talletussuojarahaston ja sijoittajien korvausrahaston suoja

Tammikuussa 1998 voimaan tulleen talletussuojarahastoa koskevan lainsäädännön mukaan osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan saamiset osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvilta talletuspankeilta enintään 25 000 euron määrään asti.

Myös sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan osuuspankkien yhteenliittymää pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina. Korvaussuojarahaston varoista korvataan sijoittajan saamiset osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvilta yhteisöiltä enintään 20 000 euroon saakka.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymä

Pohjala-kaupan seurauksena vakuutusliiketoiminnan osuus OP-ryhmässä ylitti rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (RavaL) määritellyt kynnsarvot. OP-ryhmään on näin ollen kohdistunut vuoden 2005 lopusta lukien RavaL:ssa määriteltyä valvontaa. Koordinoivana viranomaisena toimii Rahoitustarkastus. OP-ryhmään kuuluvaa vakuutustoimintaa valvoo Vakuutusvalvontavirasto. Yhteenliittymän keskusyhteisö toimii RavaL:n 3 §:n perusteella ryhmittyvän johdossa olevana yrityksenä.

RavaL:ssa säädetään rahoitus- ja vakuutusryhmittymälle oma vakavaraisuusvaatimus. OP-ryhmän vakavaraisuus ilmoitetaan vähimmäispääoman ylittävänä omien varojen määränä sekä omien varojen kokonaismäärän suhteena omien varojen vähimmäismäärään.

RavaL:ssa säädetään myös rahoitus- ja vakuutusryhmittymän asiakasriskeille enimmäisrajat. Ryhmittymän ulkopuolinen yksittäinen asiakasriski ei saa ylittää 25 % ryhmittyvän omista varoista, eikä suurten asiakasriskien yhteismäärä saa ylittää 800 % ryhmittyvän omista varoista. Suuriksi asiakasriskeiksi luetaan asiakasriskit, jotka ylittävät 10 % ryhmittyvän omista varoista. Lain mukaan yhteenliittymän keskusyhteisön on ilmoitettava koordinoivalle viranomaiselle OP-ryhmän muodostaman rahoitus- ja vakuutusryhmittymän kiinteistö- ja osakeomistukset sekä muita tietoja, jotka ovat tarpeen riskeistä aiheutuvien keskittymien valvomiseksi.

RavaL:n tilinpäätöstä koskevaa normistoa ei sovelleta lain 30 §:n perusteella OP-ryhmään, koska OP-ryhmä laatii tilinpäätöksen noudattaen kansainvälisiä IFRS-tilinpäätösstandardeja.

Keskeiset tuloslaskelma- ja tase-erät sekä taloudelliset tunnusluvut 2002–2006

	2002 FAS	2003 FAS	2004 FAS	2004 IFRS	2005 IFRS	2006 IFRS
Keskeiset tuloslaskelmaerät, milj. e						
Korkokate	857	798	783	772	794	883
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	-	-	-	-	68	328
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	-	-	-	51	67	110
Palkkiotuotot, netto	245	275	284	314	340	396
Muut tuotot	129	222	203	151	158	238
Henkilöstökulut	354	374	370	354	387	527
Muut kulut	404	392	390	367	403	556
Saamisten arvonalentumiset	13	9	7	7	6	9
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset	1	4	0	-	-	-
Palautukset omistajajäsenille	-	-	-	48	53	64
Tulos ennen veroja	459	515	504	511	579	800
Keskeiset tase-erät – vastaavaa, milj. e						
Saamiset luottolaitoksilta	350	486	681	681	666	344
Saamiset asiakkailta	24 319	27 206	30 645	30 957	34 814	39 595
Vahinkovakuutustoiminnan varat	-	-	-	-	2 740	2 761
Henkivakuutustoiminnan varat	-	-	-	2 867	5 385	6 061
Kaupankäynnin varat ja sijoitusomaisuus	4 502	4 166	4 448	4 831	5 492	6 229
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	1 259	1 177	1 140	707	1 890	1 957
Muut erät	1 194	1 968	1 315	1 417	1 857	2 588
Vastaavaa yhteensä	31 625	35 002	38 229	41 460	52 845	59 535
Keskeiset tase-erät – vastattavaa, milj. e						
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	949	1 566	1 181	1 184	2 025	1 088
Velat asiakkaille	21 375	23 275	25 128	25 107	26 475	27 715
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	4 536	5 009	6 325	6 325	8 891	13 500
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	576	514	524	1 314	1 596	1 660
Muut vieraan pääoman erät	1 140	1 198	1 204	4 194	9 100	10 448
Oma pääoma ja vähemmistöosuus	3 049	3 440	3 867	3 337	4 757	5 124
Vastattavaa yhteensä	31 625	35 002	38 229	41 460	52 845	59 535
Taloudelliset tunnusluvut, %						
Oman pääoman tuotto, ROE	11,9	11,5	10,5	12,0	11,2	12,1
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin	-	-	-	-	13,5	11,4
Koko pääoman tuotto, ROA	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	1,1
Omavaraisuusaste	9,6	9,8	9,9	8,0	9,0	8,6
Kulujen osuus tuotoista	61	62	62	55	55	55
Vakavaraisuussuhde	15,2	15,4	15,8	15,5	14,6	14,3
Vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla	13,6	14,0	14,4	14,1	13,1	12,7

Oman pääoman tuoton ja omavaraisuusasteen muita tunnuslukuja suuremmat muutokset IFRS-siirtymän yhteydessä ovat aiheutuneet merkittävilä osin osuuspankkien osuuspääoman taseluokittelun muutoksesta. Kansallisten säädösten mukaan laaditussa tilinpäätöksessä osuuspääoma on omaa pääomaa, mutta IFRS-säädösten mukaan laaditussa tilinpäätöksessä osuuspääoma luokitui vieraaksi pääomaksi.

Vuosien 2002-2004 kansallisten tilinpäätösstandardien (FAS) mukaiset tuloslaskelma- ja tase-erät on yhdistelty muuttamatta niitä IFRS-periaatteiden mukaisiksi OP-ryhmän IFRS-kaavoihin. Tuloslaskelmaerät on yhdistelty seuraavin säännöin:

IFRS-kaavan mukainen otsikko	FAS-kaavasta IFRS-erään yhdistellyt erät
Korkokate	Rahoituskate
Palkkiotuotot, netto	Palkkiotuotot vähennettynä palkkiokuluilla
Muut tuotot	Muut tuotot
Kaupankäynnin nettotuotot, sijoitustoiminnan nettotuotot, liiketoiminnan muut tuotot ja osuus osakkuusyritysten tuloksista	Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot, liiketoiminnan muut tuotot ja osuus pääomaosuus-menetelmällä yhdisteltyjen yritysten voitosta tai tappiosta
Henkilöstökulut	Henkilöstökulut
Muut kulut	Muut kulut
Muut hallintokulut ja liiketoiminnan muut kulut	Muut hallintokulut, poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä ja liiketoiminnan muut kulut
Saamisten arvonalentumiset	Luotto- ja takaustappiot
-	Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset
Tulos ennen veroja	Liikevoitto

Tunnuslukujen laskentakaavat**Oman pääoman tuotto
(ROE), %**

FAS:	$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{verot}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$	x 100
------	---	-------

IFRS:	$\frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$	x 100
-------	---	-------

**Oman pääoman tuotto
käyvin arvoin, %**

$\frac{\text{Tilikauden voitto} + \text{käyvän arvon rahaston muutos laskennallisella verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun erotus)}}{\text{Oma pääoma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$	x 100
---	-------

**Koko pääoman tuotto
(ROA), %**

FAS:	$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{verot}}{\text{Taseen loppusumma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$	x 100
------	---	-------

IFRS:	$\frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Taseen loppusumma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$	x 100
-------	--	-------

Omavaraisuusaste, %

FAS:	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma}}$	x 100
------	---	-------

IFRS:	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma}}$	x 100
-------	--	-------

Kulujen osuus tuotoista, %

FAS:	$\frac{\text{Palkkiokulut} + \text{hallintokulut} + \text{poistot} + \text{liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Rahoituskate} + \text{tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista} + \text{palkkiotuotot} + \text{arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot} + \text{liiketoiminnan muut tuotot}}$	x 100
------	--	-------

IFRS:	$\frac{\text{Henkilöstökulut} + \text{muut hallintokulut} + \text{liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Korkokate} + \text{vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot} + \text{henkivakuutustoiminnan nettotuotot} + \text{palkkiotuotot, netto} + \text{kaupankäynnin nettotuotot} + \text{sijoitustoiminnan nettotuotot} + \text{liiketoiminnan muut tuotot} + \text{osuus osakkuusyritysten tuloksesta}}$	x 100
-------	--	-------

Vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Ensisijaiset omat varat} + \text{toissijaiset omat varat} - \text{vähennyserät}}{\text{Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset erät}}$	x 100
--	-------

**Vakavaraisuussuhde ensi-
sijaisilla omilla varoilla, %**

$\frac{\text{Ensisijaiset omat varat}}{\text{Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset erät}}$	x 100
---	-------

OP-RYHMÄN (OSUUSPANKKIEN YHTEENLIITTYMÄN) IFRS-TILINPÄÄTÖS 2006

Sisältö

OP-ryhmän tuloslaskelma	36
OP-ryhmän tase	37
OP-ryhmän rahavirtalaskelma	38
Laskelma OP-ryhmän omien pääomien muutoksista	40
OP-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot	41
Liitetietojen sisällysluettelo	41
OP-ryhmän IFRS-tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	43
OP-ryhmän riskienhallinnan periaatteet	55
Tilikauden aikana hankitut liiketoiminnot	66
Myytavissä olevat omaisuuserät	67
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	68
Varoja koskevat liitetiedot	78
Velkoja ja omaa pääomaa koskevat liitetiedot	98
Muut tasetta koskevat liitetiedot	115
Vastuusitoumuksia ja johdannaisia koskevat liitetiedot	118
Muut liitetiedot	127
Riskienhallinnan liitetiedot	137
Tilinpäätöslausuma	154
Tilintarkastuskertomus	155

OP-RYHMÄN TULOSLASKELMA

Milj. e	Liitetieto	2006	2005	Muutos-%
Korkotuotot		2 340	1 575	49
Korkokulut		1 457	780	87
Korkokate ennen arvonalentumisia	5	883	794	11
Saamisten arvonalentumiset	6	9	6	62
Korkokate arvonalentumisten jälkeen		874	789	11
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	7	328	68	
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	8	110	67	65
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	9	396	340	17
Kaupankäynnin nettotuotot	10	32	27	16
Sijoitustoiminnan nettotuotot	11	112	62	81
Liiketoiminnan muut tuotot	12	92	68	36
Henkilöstökulut	13	527	387	36
Muut hallintokulut	14	290	220	31
Liiketoiminnan muut kulut	15	267	183	46
Palautukset omistajajäsenille	16	64	53	20
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		2	0	
Tulos ennen veroja		800	579	38
Tuloverot	17	202	125	61
Kauden voitto		598	454	32

Jakautuminen

OP-ryhmän omistajille	598	450	33
Vähemmistölle	0	4	-96
Yhteensä	598	454	32

Tunnusluvut	2006	2005
Oman pääoman tuotto (ROE), %	12,1	11,2
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	11,4	13,5
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,06	0,96
Kulujen osuus tuotoista, %	55	55
Henkilöstö keskimäärin	12 148	9 839
josta kokoaikaisia	10 988	9 446
josta osa-aikaisia	1 160	393

OP-RYHMÄN TASE

Milj. e	Liitetieto	31.12.2006	31.12.2005	Muutos-%
Käteiset varat	18	1 041	613	70
Saamiset luottolaitoksilta	19	344	666	-48
Kaupankäynnin rahoitusvarat	20	4 816	3 841	25
Johdannaissopimukset	21	319	155	
Saamiset asiakkailta	22	39 595	34 814	14
Vahinkovakuutustoiminnan varat	23	2 761	2 740	1
Henkivakuutustoiminnan varat	24	6 061	5 385	13
Sijoitusomaisuus	25	1 413	1 652	-14
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	26	35	42	-16
Aineettomat hyödykkeet	27	1 255	1 199	5
Aineelliset hyödykkeet	28	702	690	2
Muut varat	29	1 104	850	30
Verosaamiset	30	90	117	-23
Myytäväinä olevat omaisuuserät		-	81	
Varat yhteensä		59 535	52 845	13
Velat luottolaitoksille	31	1 088	2 025	-46
Kaupankäynnin rahoitusvelat	32	0	4	
Johdannaissopimukset	33	340	167	
Velat asiakkaille	34	27 715	26 475	5
Vahinkovakuutustoiminnan velat	35	2 099	1 924	9
Henkivakuutustoiminnan velat	36	5 667	4 918	15
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	37	13 500	8 891	52
Varaukset ja muut velat	38	1 508	1 237	22
Verovelat	39	834	801	4
Osuuspääoma	40	597	717	-17
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	41	1 063	879	21
Myytäväinä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat		-	49	
Velat yhteensä		54 411	48 087	13
Oma pääoma				
OP-ryhmän omistajien osuus				
Osake- ja osuuspääoma		344	244	41
Osakeanti		-	1	
Muuntoerot		0	-1	
Rahastot		2 295	2 249	2
Kertyneet voittovarot		2 483	2 061	20
Vähemmistön osuus		2	203	-99
Oma pääoma yhteensä	42	5 124	4 757	8
Velat ja oma pääoma yhteensä		59 535	52 845	13

OP-RYHMÄN RAHAVIRTALASKELMA

Milj. e	2006	2005
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden voitto	598	454
Oikaisut kauden voittoon	963	742
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-6 228	-5 036
Saamiset luottolaitoksilta	312	40
Kaupankäynnin rahoitusvarat	-964	-642
Johdannaissopimukset	-23	-
Saamiset asiakkailta	-4 809	-3 905
Vahinkovakuutustoiminnan varat	-64	28
Henkivakuutustoiminnan varat	-529	-706
Sijoitusomaisuus	139	280
Muut varat	-290	-131
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	711	2 488
Velat luottolaitoksille	-937	841
Kaupankäynnin rahoitusvelat	-4	4
Johdannaissopimukset	29	-
Velat asiakkaille	1 240	1 367
Vahinkovakuutustoiminnan velat	101	-1
Henkivakuutustoiminnan velat	36	14
Varaukset ja muut velat	246	263
Maksetut tuloverot	-140	-75
Saadut osingot	57	17
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-4 039	-1 410
Investointien rahavirta		
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset	-201	-127
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	274	143
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	-299	-1 675
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä	15	4
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-98	-96
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	18	11
B. Investointien rahavirta yhteensä	-291	-1 740
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	508	295
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-315	-6
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	32 843	2 918
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-28 209	-365
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	185	481
Osuus- ja osakepääoman vähennykset	-206	-1
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-92	-36
Palautukset omistajajäsenille	-9	-8
Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset	5	151
Muut	-11	-
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	4 699	3 429
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	369	279
Rahavarat tilikauden alussa	729	450
Rahavarat tilikauden lopussa	1 098	729

Milj. e	2 006	2 005
Saadut korot	2 148	1 495
Maksetut korot	-1 266	-715
Kauden voittoon tehdyt oikaisut		
Erät joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut		
Saamisten arvonalentumiset	9	12
Vahinkovakuutustoiminnan realisoitumaton nettotulos	109	-55
Henkivakuutustoiminnan realisoitumaton nettotulos	559	662
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	17	-6
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	-36	-23
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutos	-30	-14
Poistot	130	77
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	-1	-
Muut	180	66
Erät jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa		
Myyntivoitot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	-3	-1
Osuuspääoman korot	21	15
Muut palautukset omistajajäsenille	9	8
Oikaisut yhteensä	963	742
Rahavarat		
Käteiset varat	150	199
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	948	530
Yhteensä	1 098	729

LASKELMA OP-RYHMÄN OMIA PÄÄOMIEN MUUTOKSISTA

	OP-ryhmän omistajille kuuluva oma pääoma							
	Osake- ja osuus- pääoma	Muunto- erot	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voitto- varat	Yhteensä	Vähem- mistön osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2006	244	0	178	2 072	2 061	4 555	203	4 757
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
Arvostusvoitot ja -tappiot	-	-	-16	-	0	-16	-	-16
Tuloslaskelmaan siirretty osuus	-	-	-18	-	-	-18	-	-18
Muuntoerot	-	0	-	-	1	1	-	1
Omaan pääomaan kirjatut nettotulot	-	0	-34	-	0	-33	-	-33
Kauden voitto	-	-	-	-	598	598	0	598
Kauden tuotot ja kulut yhteensä	-	0	-34	-	598	565	0	565
Osakeanti	-	-	-	-	-	-	-	0
Osakeantikulut	-	-	-	-1	-	-1	-	-1
Käytetyt osakeoptiot	5	-	-	4	-	8	-	8
Maksetut osingot	-	-	-	-	-77	-77	-1	-78
Rahastosiirrot	-	-	-	79	-79	-	-	-
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset liiketoimet	-	-	-	-	0	0	-	0
Muut	95	-	-	-3	-19	73	-200	-127
Oma pääoma 31.12.2006	344	0	144	2 151	2 483	5 122	2	5 124
Oma pääoma 1.1.2005	78	-	-	1 535	1 718	3 330	6	3 337
IAS 39 ja 32 standardien soveltaminen	-	-	85	-	-8	77	-	77
Oikaistu oma pääoma 1.1.	78	-	85	1 535	1 710	3 407	6	3 414
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
Arvostusvoitot ja -tappiot	-	-	101	-	-	101	-	101
Tuloslaskelmaan siirretty osuus	-	-	-8	-	-	-8	-	-8
Muuntoerot	-	0	-	-	-1	-1	-	-1
Omaan pääomaan kirjatut nettotulot	-	0	93	-	-1	92	-	92
Kauden voitto	-	-	-	-	450	450	4	454
Kauden tuotot ja kulut yhteensä	-	0	93	-	449	541	4	545
Osakeanti	212	-	-	513	-	724	-	724
Osakeantikulut	-	-	-	-6	-	-6	-	-6
Käytetyt osakeoptiot	5	-	-	0	-	6	-	6
Maksetut osingot	-	-	-	-	-21	-21	-1	-22
Rahastosiirrot	-	-	-	53	-53	-	-	-
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset liiketoimet	-	-	-	-	-	-	-	-
Muut	-51	-	-	152	-199	-97	193	96
Oma pääoma 31.12.2005	244	0	178	2 072	2 061	4 555	203	4 757

Avaavan taseen 1.1.2006 oman pääoman jakaumaa on muutettu tässä tilinpäätöksessä siten, että Kertyneiden voittovarojen määrä on 174 miljoonaa euroa suurempi ja Muiden rahastojen määrä vastaavasti 174 miljoonaa euroa pienempi kuin tilinpäätöksessä 31.12.2005. Oman pääoman kokonaismäärä ei ole muuttunut. Muutos johtuu OP-ryhmän sisäisten omistusten tarkentuneista eliminointikäytännöistä.

OP-RYHMÄN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Liitetietojen sisällysluettelo

1. OP-ryhmän IFRS-tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
2. OP-ryhmän riskienhallinnan periaatteet
3. Tilikauden aikana hankitut liiketoiminnot
4. Myytävissä olevat omaisuuserät

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

5. Korkotuotot ja -kulut
6. Saamisten arvonalentumiset
7. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot
8. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot
9. Palkkiotuotot ja -kulut, netto
10. Kaupankäynnin nettotuotot
11. Sijoitustoiminnan nettotuotot
12. Liiketoiminnan muut tuotot
13. Henkilöstökulut
14. Muut hallintokulut
15. Liiketoiminnan muut kulut
16. Palautukset omistajajäsenille
17. Tuloverot

Varoja koskevat liitetiedot

18. Käteiset varat
19. Saamiset luottolaitoksilta
20. Kaupankäynnin rahoitusvarat
21. Johdannaissopimukset
22. Saamiset asiakkailta
23. Vahinkovakuutustoiminnan varat
24. Henkivakuutustoiminnan varat
25. Sijoitusomaisuus
26. Sijoitukset osakkuusyrityksissä
27. Aineettomat hyödykkeet
28. Aineelliset hyödykkeet
29. Muut varat
30. Verosaamiset

Velkoja ja omaa pääomaa koskevat liitetiedot

31. Velat luottolaitoksille
32. Kaupankäynnin rahoitusvelat
33. Johdannaissopimukset
34. Velat asiakkaille
35. Vahinkovakuutustoiminnan velat
36. Henkivakuutustoiminnan velat
37. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
38. Varaukset ja muut velat
39. Verovelat
40. Osuuspääoma

- 41. Velat, joilla on huonompi etuoikeus
- 42. Oma pääoma

Muut tasetta koskevat liitetiedot

- 43. Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset
- 44. Huonommalla etuoikeudella olevat saamistodistukset
- 45. Annetut vakuudet
- 46. Saadut rahoitusvakuudet
- 47. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot sekä keskikorot

Vastuusitoumuksia ja johdannaissopimuksia koskevat liitetiedot

- 48. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
- 49. Ehdolliset velat ja varat
- 50. Muut vuokrasopimukset
- 51. Varainhoito
- 52. Johdannaissopimukset

Muut liitetiedot

- 53. Omistuksia muissa yrityksissä koskevat liitetiedot
- 54. Lähipiiritapahtumat
- 55. Pitkänaikavälin kannustinjärjestelmä
- 56. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat
- 57. Segmenttiraportointi
- 58. Uudet standardit ja tulkinnat

Riskienhallinnan liitetiedot

- 59. OP-ryhmän riskirajajärjestelmä OP-2006-liiketoimintastrategian mukaan sekä riskimittareiden arvot
- 60. OP-ryhmän riskinkantokyky
- 61. Rahoitusvarat ja niistä tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot
- 62. Vastuut tase-erittäin
- 63. Vastuut sektoreittain
- 64. Luotto- ja takaussaamiset sekä ongelmasaamiset
- 65. Saamisten arvonalentumiset
- 66. Yritysvastuut toimialoittain
- 67. Yritysvastuut luottokelpoisuusluokittain
- 68. Yritysvastuiden jakauma asiakkaan vastuun määrän mukaan
- 69. Toissijainen maariski maariskiryhmittäin
- 70. Pankkitoiminnan luottoriskin riskiraja
- 71. OP-ryhmän varainhankinnan rakenne
- 72. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan
- 73. Rahoitusriski
- 74. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan
- 75. Korkoriski
- 76. Valuuttakurssiriski
- 77. Osakeriski
- 78. Kiinteistöriski
- 79. Johdannaissiiketoiminta
- 80. Vahinkovakuutustoiminnan riskiasema
- 81. Henkivakuutustoiminnan riskiasema

LIITE I. OP-ryhmän IFRS-tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

YLEISTÄ

Pankki- ja vakuutustoimintaa Suomessa harjoittava osuuspankkien yhteenliittymä (jäljempänä OP-ryhmä) on osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (jäljempänä op-laki) määritelty taloudellinen kokonaisuus, jossa Osuuspankkikeskus Osk (jäljempänä OPK) ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. OP-ryhmä ei muodosta kirjanpitolaissa määriteltyä konsernia eikä luottolaitostoinnasta annetussa laissa määriteltyä konsolidointiryhmää. OPK:lla ja sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa, minkä vuoksi OP-ryhmälle ei voida määritellä emoyhtiötä.

Op-laissa määrätään, että OP-ryhmän keskusyhteisön OPK:n on laadittava OP-ryhmän yhdistelty tilinpäätös. OPK:n johtokunta on vastuussa tilinpäätöksen laatimisesta sitä koskevien säännösten mukaisesti. OPK:n tilintarkastajat tarkastavat OP-ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen. OP-ryhmään kuuluvien yhteisöjen tilinpäätösperiaatteiden yhtenäisyyden varmistamiseksi OPK on velvollinen antamaan jäsenluottolaitoksilleen ohjeita tilinpäätöksen laatimisesta.

OPK:n kotipaikka on Helsinki, ja sen rekisteröity osoite on Teollisuuskatu 1b, PL 308, 00101 Helsinki.

OPK:n johtokunta hyväksyi tilinpäätöksen julkaistavaksi 15.2.2007.

LAATIMISPERUSTA

OP-ryhmän tilinpäätös on laadittu kansainvälisten IFRS-standardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan niitä IAS- ja IFRS-standardeja ja SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka olivat voimassa 31.12.2006. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla viitataan niihin standardeihin ja tulkintoihin, jotka on hyväksytty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1606/2002 mukaisesti. OP-ryhmän velvollisuus laatia tilinpäätös kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti perustuu op-lakiin. IFRS-standardien ohella OP-ryhmän tilinpäätöksen laadintaan sovelletaan luottolaitostoinnasta annetun lain 30 pykälän 6 momenttia. (Tilinpäätöksessä mainitut viittaukset luottolaitostoinnasta annettuun lakiin tarkoittavat 31.12.2006 voimassa ollutta lakia. Uusi laki luottolaitostoinnasta tuli voimaan 15.2.2007.) OP-ryhmän vuonna 2006 käyttöönottamien IFRS-standardien ja tulkintojen vaikutus tilinpäätökseen ei ole merkittävä.

OP-ryhmän yhdistelty tilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta kaupankäynnin rahoitusvaroja ja -velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja, johdannaisopimuksia, suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa ja sijoituskiinteistöjä, jotka on arvostettu käypään arvoon.

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina.

Op-lain ja tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, kirjanpidollisten arvioiden muutoksia ja virheitä käsittelevän IAS 8 -standardin periaatteiden mukaisesti OPK:n johtokunnan on vahvistettava sellaiset sovellettavat tilinpäätösperiaatteet, joihin ei ole saatavissa ohjausta kansainvälisistä tilinpäätösstandardeista. Tämän mukaisesti OPK:n johtokunta on vahvistanut periaatteen, jonka mukaan OP-ryhmän laskentateknistä emoyhtiötä muodostettaessa sisäinen omistus eliminoidaan yleisistä konsernilaskentaperiaateista poikkeavasti. Sisäisen omistuksen eliminointia on selostettu kohdassa Yhdistelyperiaatteet.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdolta arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Johdon arvioita ja harkintaa edellyttäviä laatimisperiaatteita on käsitelty jäljempänä yksityiskohdaisemmin kohdassa "Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin sisältyvät keskeiset epävarmuustekijät".

YHDISTELYPERIAATTEET

Laskentatekninen emoyhtiö

OP-ryhmän yhdistelyä varten OPK, sen jäsenosuuspankit sekä OKO Pankki Oyj (jäljempänä OKO) konsolidoidaan laskentatekniseksi emoyhtiöksi. Laskentateknisen emoyhtiön keskinäinen omistus, sisäiset liiketapahtumat, keskinäiset saamiset ja velat, sisäinen voitonjako ja sisäiset katteet eliminoidaan. OPK:n ja jäsenosuuspankkien omistamat OKOn osakkeet eliminoidaan hankintamenomenetelmästä poiketen osakkeiden nimellisarvon osalta OKOn osakepääomaa vastaan ja nimellisarvon ylittävältä tai alittavalta osalta arvostuskäytännöstä riippuen joko käyvän arvon rahastosta tai edellisten tilikausien tuloksesta.

IFRS-tilinpäätöksessä OP-ryhmän osake- ja osuuspääoma muodostuu OP-ryhmän ulkopuolisten osakkaiden sijoituksista OKOn osakepääomaan sekä osuuspankkien jäsenten sellaisista osuusmaksuista, joita pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä lunastamasta.

Tytäryhtiöt, osakkuus- ja yhteisyritykset

OP-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään rivi-riviltä laskentateknisen emoyhtiön sekä sen määräysvallassa olevien yhtiöiden tilinpäätökset. Edellä mainittujen yhteisöjen huomattavassa vaikutusvallassa olevat osakkuusyhtiöt yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Keskinäiset kiinteistöyhtiöt yhdistellään IAS 31 -standardin mukaisen yhteisessä määräysvallassa olevan omaisuuserän tavoin.

Tilikauden aikana hankitut tytär-, osakkuus- tai yhteisyritykset yhdistellään hankintahetkestä lähtien. Vastaavasti tilikauden aikana myydyt tytär-, osakkuus- tai yhteisyritykset yhdistellään myyntihetkeen asti. OP-ryhmän sisäiset liiketapahtumat, sisäiset katteet, sisäinen voitonjako sekä keskinäiset saamiset ja velat eliminoidaan.

Yhdisteltävissä tytäryrityksissä OP-ryhmän sisäinen omistus vähennetään hankintamenomenetelmällä hankintahetken omia pääomia vastaan. IFRS-siirtymähetkestä 1.1.2004 lähtien liikearvoa laskettaessa hankintamenosta vähennetään yhdisteltävien yhtiöiden yksilöitävissä olevien nettovarojen käypä arvo. Nettovarot ylittävä osuus hankintamenosta esitetään liikearvona. Mikäli hankintameno on pienempi kuin nettovarojen käypä arvo, erotus tuloutetaan välittömästi.

IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti ennen IFRS-siirtymäajankohtaa 1.1.2004 yhdisteltyjen yhtiöiden hankintamenolaskelmia ei ole muutettu IFRS:n mukaisiksi, vaan ne ovat suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisina käytetty siirtymähetkellä oletushankintamenoina. Ennen IFRS-siirtymäajankohtaa hankittujen, mutta aikaisemmin yhdistelemättömien ja siirtymäajankohdan jälkeen yhdisteltyjen yhtiöiden hankintamenolaskelmat on laadittu IFRS-siirtymän ajankohdasta.

Vähemmistöosuudet

Tulos ja oma pääoma jaetaan laskentateknisen emoyhtiön omistajien osuuteen ja vähemmistön osuuteen. Vähemmistön osuus omasta pääomasta erotetaan ja esitetään omana eränään omassa pääomassa. IFRS-siirtymäajankohdasta lähtien hankituista yhtiöistä vähemmistön osuus lasketaan hankintamenolaskelmalla yhdisteltävän yhtiön varojen ja velkojen käyvistä arvoista ja esitetään omana eränään taseessa.

Vähemmistöosuudet, joihin liittyy OP-ryhmän ehdoton velvollisuus vähemmistöosakkaiden sijoitusten takaisinlunastukseen, on käsitelty velkainstrumenttina.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaan rahan määräinen omaisuus, velat ja muut sitoumukset muunnetaan euroiksi Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin. Arvostuksessa syntyneet kurssierot kirjataan tuloslaskelmassa erään "Kaupankäynnin nettotuotot".

Ulkomaisten tytäryritysten tuloslaskelmat muutetaan euroiksi tilikauden keskikursseja ja taseet tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Kauden tuloksen muuntaminen eri kursseilla tuloksessa ja taseessa aiheuttaa muuntoeron, joka kirjataan omaan pääomaan. Ulkomaisten tytäryritysten hankintamenon eliminoinnista ja hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien syntyvät muuntoerot kirjataan omaan pääomaan. Kun tytäryritys myydään, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota.

RAHOITUSINSTRUMENTIT

Käyvän arvon määrittäminen

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Arvostusmenetelminä käytetään diskontattujen rahavirtojen menetelmää, nykyarvon laskentaa sekä vertailua samanlaisiin, aktiivisilla markkinoilla noteerattaviin instrumentteihin. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusvarojen ja velkojen netottaminen

Rahoitusvarat ja -velat esitetään niitä toisistaan vähentämättä, jollei niiden kuittaamiseen ole lakisääteistä oikeutta ja jollei kuittausta aiota käyttää.

Arvopapereiden osto- ja myyntisopimukset

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta merkitään taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta kirjataan rahoitusvelaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus jaksotetaan korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuuksin myydyt ja vastaavat marginaalivakuudeksi annetut arvopaperit sisällytetään alkuperäiseen tase-erään sopimuksesta huolimatta.

Luokittelu ja kirjaaminen sekä sijainti OP-ryhmän taseessa

Rahoitusvarat ja velat luokitellaan niiden arvostuskäytännön mukaan kaupankäynnin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, lainoihin ja saamisiin, eräpäivään saakka pidettäviin sijoituksiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sekä muihin rahoitusvelkoihin. OP-ryhmän taseessa nämä rahoitusvarat ja -velat esitetään kaupankäynnin rahoitusvaroina ja -velkoina, vahinkovakuutustoiminnan ja henkivakuutustoiminnan varoina, saamisina asiakkailta, sijoitusomaisuutena, johdannaissopimuksina sekä muina velkoina.

Kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin varoihin kuuluvat arvopaperit, jotka on hankittu myytäväksi tai takaisin ostettaviksi lyhyen ajan kuluessa. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä käsitellään myös kaikki johdannaissopimukset, muut kuin tehokkaaseen suojaussuhteeseen määritetyt johdannaiset ja takaussopimusjohdannaiset. Vakuutustoiminnassa ei ole käytetty johdannaissuojauslaskennan tarkoituksessa.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi määritetyt rahoitusvarat ja -velat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen ryhmään luokitellaan sellaiset yhdistetyt instrumentit, joissa kytketyn johdannaisen käypää arvoa ei pystytä määrittämään erikseen sekä sellaiset sijoitukset osakkuusyrityksiin, joiden tekijöinä ovat venture capital -sijoittajat, sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitukset sekä run-off-yhtiöiden salkuissa olevat valuuttamääräiset rahoitusvälineet.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi luokitellut rahoitusvarat ja -velat sekä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Lainat ja saamiset

Lainoiksi ja saamisiksi luokitellut rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaissvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määriteltävissä olevat maksuvirratt ja jotka ovat syntyneet luovutettaessa rahaa, tavaroita tai palveluita. Vakuutusopimuksiin, korvaustenhoidosopimuksiin sekä sijoitusten myyntiin liittyvät saamiset esitetään tässä ryhmässä. Lainoja ja saamia ei noteerata aktiivisilla markkinoilla ja ne käsitellään kirjanpidossa hankintamenon määräisinä.

Lainojen ja saamisten arvonalentumisia kirjataan saamiskohtaisesti ja saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset arvioidaan ja kirjataan saamiskohtaisesti, mikäli asiakkaan vastuiden määrä on merkittävä. Muilta osin arvonalentumiset arvioidaan ja kirjataan saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset kirjataan luottojen tase-erän vähennykseksi. Arvonalentumisen jälkeen koron tulouttamista jatketaan arvonalennetulle määrälle.

Arvonalentuminen kirjataan vain silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä asiakkaan maksukyvyyn heikkenemisestä sen jälkeen, kun saaminen alun perin kirjattiin taseeseen. Saamisen arvo on alentunut, jos siitä kertyvät tulevat rahavirratt – vakuuden käypä arvo huomioon otettuna – ovat pienemmät kuin luoton ja sen maksamattomien korkojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirratt diskontataan lainan alkuperäisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskontauskorkona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista korkoa. Arvonalentumisena kirjataan lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman kerrytettävissä olevan rahavirran erotus.

Saamisryhmäkohtaista arvonalentumistarkastelua varten saamiset jaetaan luottoriskiltään samanlaisiin ryhmiin. Ryhmästä kirjataan ryhmäkohtainen arvonalentuminen, jos on saatu objektiivista näyttöä siitä, että ryhmään kuuluvien saamisten takaisinmaksuun liittyy epävarmuutta. Kirjattava arvonalentuminen perustuu kokemusperäiseen keskimääräiseen arvioon tulevien tappioiden määrästä.

Sen jälkeen, kun kaikki perintätoimet on suoritettu loppuun tai muutoin johdon päätöksellä, laina kirjataan pois taseesta. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuiksi.

Mikäli asiakkaan maksukyvyyn palautumisesta saadaan objektiivista näyttöä, aiemmin kirjattujen arvonalentumisten määrä arvioidaan uudelleen ja maksukyvyyn parantumisesta aiheutuvat muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset

Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määriteltävissä olevat maksuvirrat ja jotka on hankittu aikomuksella pitää ne eräpäivään saakka. Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset käsitellään kirjanpidossa jaksotetun hankintamenon määräisinä. Joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankinta-arvon välinen erotus jaksotetaan sopimuksen jäljellä olevalle juoksuajalle.

Mikäli eräpäivään pidettävän saamisen arvon todetaan alentuneen, se siirretään myytävissä oleviin rahoitusvaroihin ja arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmassa erään ”Sijoitustoiminnan nettotuotot”.

Myytavissä olevat rahoitusvarat

Myytavissä olevat rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joita ei sisällytetä edellä mainittuihin rahoitusvarojen luokkiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintamenon määräisinä ja arvostetaan käypään arvoon. Arvonmuutokset kirjataan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon, josta ne kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuserä kirjataan pois taseesta tai sen arvon on todettu alentuneen.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

Muut rahoitusvelat

Muut rahoitusvelat -luokkaan sisällytetään muut kuin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvelat. Muut rahoitusvelat käsitellään kirjanpidossa alkuperäisen kirjaamisen jälkeen hankintamenon määräisinä.

Johdannaissopimukset

Johdannainen on rahoitusinstrumentti tai muu sopimus, jonka arvo muuttuu tietyn koron, rahoitusinstrumentin tai hyödykkeen hinnan, valuuttakurssin, hinta- tai korkoindexin, luottoluokituksen tai luottoindexin tai muun vastaavan kohde-etuuden arvon muuttuessa. Johdannainen edellyttää sopimusta tehtäessä vain vähäistä nettosijoitusta, ja sopimus selvitetään tietynä päivänä tulevaisuudessa.

Johdannaiset arvostetaan aina käypään arvoon, Ei-suojaavista koronvaihtosopimuksista saatujen ja niistä maksettujen korkojen erotus merkitään korkoihin ja niitä vastaavat siirtyvät korot muihin varoihin ja muihin velkoihin. Ei-suojaavien korko-, valuutta- ja osakejohdannaisten arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman erään ”Kaupankäynnin nettotuotot”. Johdannaissopimuksista taseeseen merkityt positiiviset arvonmuutokset kirjataan varoiksi erään ”Johdannaissopimukset, varat” ja negatiiviset erään ”Johdannaissopimukset, velat”.

Liikkeeseen laskettuihin strukturoituihin lainoihin ja korkokatollisiin luottoihin liittyvät ns. kytketyt johdannaiset erotetaan pääsopimuksesta ja arvostetaan taseessa käypään arvoon. Näiden kytkettyjen johdannaisten ja niitä suojaavien johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan korkoihin.

Suojauslaskenta

Suojauslaskennalla todennetaan, että suojaussuhteessa olevan suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain. OP-ryhmän suojauslaskenta käsittää korkoriskin suojauksen käyvän arvon menetelmällä. Korkoriskin suojaus kohdistuu pitkäaikaisiin kiinteäkorkoisiin velkoihin (omat emissiot), yksittäisiin joukkovelkakirjalaina- ja luottoportfolioihin sekä yksittäisiin luottoihin.

Suojaavien ja suojattavien instrumenttien välinen yhteys dokumentoidaan määrämuotoisesti. Dokumentaatio sisältää tiedot riskienhallinnan periaatteista, suojausstrategiasta ja menetelmistä, joilla suojauksen tehokkuus osoitetaan. Suojauksen tehokkuus osoitetaan suojauksen tehoketkellä ja sen aikana vertailemalla suojaavan ja suojattavan instrumentin käypien arvojen muutoksia keskenään. Suojaus katsotaan tehokkaaksi, kun käypien arvojen muutokset kumoavat toisensa vaihteluvälillä 80–125 %.

Sopimuksia ei voi käsitellä suojauslaskennan sääntöjen mukaisesti kirjanpidossa, mikäli IAS 39:n edellyttämä suojausinstrumentin ja siihen liittyvän suojauskohteen välinen suojaussuhde ei enää täytä standardin kriteerejä.

Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan ja suojattavan instrumentin arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelmaan Sijoitustoiminnan nettotuottoihin (myytävissä oleviin rahavaroihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat) ja Korkokatteeseen (luotot ja omat emissiot).

SIIJOITUSKIINTEISTÖT

Sijoituskiinteistö on maa-alue ja/tai rakennus tai rakennuksen osa, joka omistetaan vuokratuoton tai omaisuuden arvonnousun hankkimiseksi. Myös sellaiset kiinteistöt, joista vähäinen osuus on omistajayhtiön omassa tai sen henkilökunnan käytössä luetaan sijoituskiinteistöiksi. Omassa tai henkilökunnan käytössä olevaa osuutta ei kuitenkaan lueta sijoituskiinteistöksi silloin, kun tämä osa on myytävissä erikseen. OP-ryhmän taseessa sijoituskiinteistöt esitetään sijoitusomaisuutena, vahinkovakuutustoiminnan varoina tai henkivakuutustoiminnan varoina.

Sijoituskiinteistöt merkitään taseeseen alun perin hankintamenoon ja alkuperäisen kirjaamisen jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan joko vahinkovakuutuksen, henkivakuutuksen tai sijoitustoiminnan sijoituskiinteistöjen nettotuottoihin. Sijoituskiinteistöjen käypä arvo perustuu pääosin niiden markkina-arvoon. Merkittävässä kohteissa käyvän arvon perusteena käytetään riippumattoman asiantuntijan antamaa arviota. Muiden kohteiden arvot perustuvat joko riippumattoman asiantuntijan arvioon, markkinatietojen pohjalta laskettuihin tuottoarvoihin tai johdon omiin arvioihin kohteen markkina-arvosta. Liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo arvioidaan pääasiassa tuottoarvomenetelmällä. Tuottoarvon määrittämisen pohjana on laskentamalli, joka perustuu markkinoiden tuottovaatimuksiin. Asuntojen ja maa-alueiden käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppaa arvomenetelmällä.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenoista, joka ylittää ryhmän osuuden 1.1.2004 jälkeen hankittujen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Tätä aiempien liiketoimintojen yhdistämisen liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty oletushankintamenona IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti. Tytäryritysten liikearvo esitetään aineettomissa hyödykkeissä ja osakkuusyritysten liikearvo osakkuusyrityssijoituksissa.

Liikearvo testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta ja arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Arvonalentumistestausta varten liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille, jotka ovat joko liiketoimintasegmenttejä tai niihin kuuluvia yrityksiä.

Hankitun vakuutuskannan arvo

Hankitusta vakuutuskannasta kirjataan hankitun vakuutuskannan arvoa vastaava aineeton hyödyke silloin, kun vakuutuskanta hankitaan joko suoraan toiselta vakuutusyhtiöltä tai tytäryhtiön hankinnan kautta. Hankittujen vakuutussopimusten käypä arvo määritetään arvioimalla tulevien rahavirtojen nykyarvo hankintahetken vakuutuskannan mukaan. Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä hankittujen vakuutussopimusten käypä arvo jaetaan kahteen osaan eli vakuutussopimukseen liittyvään velkaan, joka arvostetaan siihen sovellettavia periaatteita noudattaen, ja aineettomaan hyödykkeeseen. Hankinnan jälkeen aineeton hyödyke kirjataan tasapoistoina kuluksi hankittujen sopimusten arvioituna vaikutusaikana. Vaikutusaika tarkistetaan vuosittain ja arvo poistetaan vahinkovakuutuksessa 1–4 vuodessa ja henkivakuutuksessa 10 vuodessa. Aineeton hyödyke testataan vuosittain vakuutussopimukseen liittyvän velan riittävyydestin yhteydessä.

Vakuutussopimusten aktivoidut hankintamenot

OP-ryhmän eräissä tytäryrityksissä jatketaan osittain aiemman tilinpäätösnormiston noudattamista ja aktivoidaan osa sellaisista palkkio- ym. menoista, jotka liittyvät uusien vakuutussopimusten hankintaan tai olemassa olevien sopimusten uudistamiseen. Syntyvä aineeton hyödyke poistetaan tasapoistoina sopimusten vaikutusaikana. Vahinkovakuutuksessa poistoaika on vakuutuskausi ja henkivakuutuksessa viisi vuotta. Aineeton hyödyke testataan vuosittain vakuutussopimukseen liittyvän velan riittävyydestin yhteydessä.

Asiakassuhteet

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut yksilöitävissä olevat asiakassuhteet arvostetaan hankinnan yhteydessä käypään arvoon. Asiakassuhteista muodostuva aineeton hyödyke kirjataan tasapoistoina kuluksi arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. OP-ryhmässä hankittujen asiakassuhteiden taloudelliseksi vaikutusajaksi on arvioitu 5–13 vuotta. Asiakassuhteiden arvoa testataan arvonalentumisen varalta.

Tuotemerkit

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut yksilöitävissä olevat tuotemerkit arvostetaan hankinnan yhteydessä käypään arvoon. Tuotemerkkien taloudellinen vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, koska ne vaikuttavat rahavirtojen kertyttämiseen määrittelemättömän ajan. Tuotemerkkien arvoa testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

Muut aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenoon. Poistot kirjaan kuluksi arvioidun taloudellisen pitoajan kuluessa, joka tietokoneohjelmistojen ja lisenssien osalta on 2–5 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden osalta pääsääntöisesti 5–10 vuotta. Hyödykkeiden taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa hyödykkeiden arvoa testataan arvonalentumisen varalta.

Sisäisesti aikaansaatuja aineettomien hyödykkeiden (tuotteet ja palvelut) kehittämisestä johtuvat menot aktivoidaan siitä lähtien, kun on todettu, että tuotteesta tai palvelusta saadaan tulevaisuudessa taloudellista hyötyä. Hyödykettä poistetaan siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Poistoaika on pääosin 3–5 vuotta. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenoon. Hyödykkeet poistetaan tasapoistoin arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Hyödykkeeseen liittyvät alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan hyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä kertyy alun perin arvioitua suurempaa taloudellista hyötyä.

IFRS 1 -siirtymästandardin salliman menettelytavan mukaisesti suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisia maa-alueisiin ja omassa käytössä oleviin kiinteistöihin kohdistuvia arvonorotuksia ei ole IFRS-siirtymässä 1.1.2004 purettu, vaan ne on sisällytetty kyseisten omaisuuserien oletushankintamenoon.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat pääosin seuraavat:

Rakennukset	30–50 vuotta
Koneet ja kalusto	4–10 vuotta
Atk-laitteistot	3–5 vuotta
Autot	5–6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	5–10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistot lopetetaan silloin, kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi "IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot" -standardin mukaisesti.

Aineellisen ja aineettoman omaisuuden arvonalentumiset

Jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä arvioidaan, onko omaisuuden arvonalentumisesta viitteitä. Jos viitteitä on, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Viitteiden olemassaolosta riippumatta kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan vuosittain keskeneräisistä hyödykkeistä, liikearvosta ja niistä aineettomista hyödykkeistä, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton (tuotemerkit). Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin arvio sen tulevaisuudessa kerryttämästä rahamäärästä, ylitys kirjataan kuluksi.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä johtuvilla menoilla (nettomyyntihinta) tai sitä korkeampi käyttöarvo. Kerrytettävissä oleva rahamäärä pyritään lähtökohtaisesti määrittämään omaisuuserän nettomyyntihinnan kautta. Jos nettomyyntihintaa ei voida määrittää, omaisuuserälle määritellään käyttöarvo. Käyttöarvo on niiden vastaisten rahavirtojen nykyarvo, jonka omaisuuserän odotetaan kerryttävän. Edellä mainittujen vuosittain testattavien omaisuuserien arvonalentumistarve määritellään aina käyttöarvon laskennan kautta.

Mikäli omaisuuserälle ei voida määrittää nettomyyntihintaa eikä se kerrytä itsenäistä, muista eristä riippumatonta rahavirtaa, määritellään arvonalentumistarve sen rahavirtaa tuottavan yksikön eli segmentin kautta, johon omaisuuserä kuuluu. Tällöin verrataan yksikköön sisältyvien omaisuuserien kirjanpitoarvoja koko rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevaan rahamäärään.

Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumisen kirjaamisajankohdasta. Arvonalentumistappiota ei peruuteta enempää kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralaiselle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus.

Rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet esitetään taseessa saamisina asiakkailta. Saaminen kirjataan määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimuksen nettosijoitus. Sopimuksesta saatava rahoitustuotto kirjataan korkotuottoihin siten, että se tuottaa vuokralle antajan jäljellä olevalle nettosijoitukselle kultakin tilikaudelta samansuuruisen tuottoasteen.

Rahoitusleasingsopimuksella vuokralle otetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja vastaava rahoitus leasingvelka muissa veloissa. Vuokralle otetut hyödykkeet merkitään sopimuksen alkamisajankohtana taseeseen varoiksi ja veloiksi määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokratun hyödykkeen käypä arvo tai sitä alempi vähimmäisvuokrien nykyarvo. Poistot aineellisiin hyödykkeisiin kirjatusta varoista tehdään taloudellisen pitoajan tai lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Rahoitusmenot kirjataan korkokuluihin siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruisen korkoprosentti. Myynti- ja takaisinvuokraustilanteissa myyntivoitot jaksotetaan vuokrasopimusajalle.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja vuokratuotot kirjataan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Vuokralle otettujen hyödykkeiden vuokrat merkitään tuloslaskelmaan kuluiksi tasasuuruisina erinä vuokra-ajan kuluessa.

TYÖSUHDE-ETUUKSET

Eläke-etuudet

OP-ryhmän yhtiöiden työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan joko OP-Eläkekassassa tai vakuutusyhtiöltä otetuina vakuutuksin. Eräät OP-ryhmän yritykset ovat järjestäneet työntekijöille lisäeläketurvan joko OP-Eläkesäätiön tai vakuutusyhtiön kautta.

OP-ryhmässä on sekä etuuspohjaisia että maksupohjaisia eläkejärjestelyjä. OP-Eläkekassassa hoidetut eläkejärjestelyt työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeiden rahastoidulta osin katsotaan etuuspohjaisiksi järjestelyiksi. Vakuutusyhtiöissä hoidetut järjestelyt voivat olla joko etuus- tai maksupohjaisia. OP-Eläkesäätiössä hoidetut järjestelyt ovat kokonaisuudessaan etuuspohjaisia.

Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään ”Henkilöstökulut”. Maksupohjaisissa järjestelyissä vakuutusmaksut maksetaan vakuutusyhtiölle ja kirjataan kuluksi sille tilikaudelle, jota veloitusta koskee. Maksupohjaisissa järjestelyissä muita maksuvelvoitteita ei ole.

Etuuspohjaiset järjestelyt vakuutusyhtiöissä, OP-Eläkekassassa ja OP-Eläkesäätiössä rahoitetaan suorituksilla, jotka perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä omaisuuseränä esitetään järjestelystä johtuvien velvoitteiden nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla. Lisäksi huomioidaan vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen velvoitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Laskenta on suoritettu ennakoitun etuus oikeusyksikköön perustuvalla menetelmällä (project unit credit method). Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteen nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskorkona Saksan tai Ranskan valtioiden liikkeeseen laskemien maturiteetiltaan pisimpien joukkovelkakirjalainojen korkoa.

Siirtymähetkellä 1.1.2004 on sovellettu IFRS I -standardin sallimaa helpotusta, jonka mukaisesti tällöin ei ollut etuuspohjaisiin järjestelyihin liittyviä kirjaamattomia vakuutusmatemaattisia voittoja tai tappioita. Tämän jälkeen syntyneet vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle siltä osin kuin ne ylittävät suuremman seuraavista: 10 % eläkevelvoitteesta tai 10 % varojen käyvästä arvosta.

Osakeperusteiset työsuhte-etuudet

Omana pääomana maksettavat osakeperusteiset työsuhte-etuudet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan tasaerinä kuluksi ja oman pääoman lisäyksi oikeuden ansainta- ja sitouttamisjakson kuluessa. Rahana maksettavat osakeperusteiset palkkiot ja niitä vastaava velka arvostetaan käypään arvoon kunkin kauden päättyessä velan suorittamiseen saakka.

Eräissä OP-ryhmän yrityksissä on ollut käytössä optioperusteisia henkilöstön kannustejärjestelmiä, jotka ovat päättyneet vuoden 2006 aikana. OP-ryhmä on soveltanut IFRS 2 Osakeperusteiset maksut - standardia kaikkiin sellaisiin optiojärjestelyihin, joissa optiot on myönnetty 1.1.2002 jälkeen ja joihin ei ole syntynyt oikeutta ennen 1.1.2005.

VAKUUTUSTOIMINNAN VARAT JA VELAT

Vakuutustoiminnan rahoitusvarojen luokittelu

Vakuutustoiminnan rahoitusvarojen luokittelu on esitetty kohdassa Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja kirjaaminen sekä sijainti OP-ryhmän taseessa.

Vakuutussopimusten luokittelu

Vakuutussopimuksia ovat sopimukset, joilla siirretään merkittävä vakuutusriski. Vakuutussopimukset luokitellaan sopimuksittain tai sopimustyypeittäin. Jos useampi sopimus tehdään samanaikaisesti saman vastapuolen kanssa tai sopimukset riippuvat toisistaan, arvioidaan nämä sopimukset kuitenkin yhdessä. Takaussopimukset käsitellään pääsääntöisesti vakuutussopimuksina tai, jos vakuutusriskin siirtyminen ei ole merkittävä, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavina rahoitusinstrumentteina.

Sijoitussopimuksia ovat sopimukset, joilla siirretään rahoitusriski, mutta ei merkittävää vakuutusriskiä. Kapitalisaatiosopimukset eivät sisällä vakuutusriskiä, joten ne luokitellaan sijoitussopimuksiksi.

Konserniyritysten väliset vakuutussopimukset eliminoidaan, sillä ne eivät täytä vakuutussopimuksen määritelmää.

Kohtuusperiaate

Sijoitussidonnaisia vakuutussopimuksia lukuun ottamatta lähes kaikki henkivakuutukset ja osa kapitalisaatiosopimuksista ovat oikeutettuja taattujen etujen lisäksi harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä (asiakashyvitykseen), joka on todennäköisesti merkittävä osa sopimuksen mukaisista kokonaiseduista, mutta jonka määrä ja ajoittuminen on sopimuksen mukaan konsernin harkittavissa. Osalla sijoitussidonnaisia vakuutuksia on mahdollisuus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Tämä mahdollisuus voidaan toteuttaa siirtämällä vakuutuksen säästöjä korkotuottoiseen osaan.

Ylijäämän jaon taustalla on Suomen vakuutusyhtiölakiin kirjoitettu ns. kohtuusperiaate, joka edellyttää, että kohtuullinen osa näiden vakuutusten tuottamasta ylijäämästä palautetaan lisäetuina näille vakuutuksille, mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät estä palautusten antamista. Lisäetujen tason suhteen on pyrittävä jatkuvuuteen. Kohtuusperiaate vaikuttaa siihen, miten realisoitumattomat voitot jakautuvat pitkällä tähtäimellä omistajien ja vakuutuksenottajien kesken synnyttämättä kuitenkaan kumpaankaan ryhmään kuuluville yksittäisille henkilöille saamisoikeutta kyseisiin varoihin.

OP-ryhmän henkivakuutusyhtiöissä sovelletaan kohtuusperiaatetta, mutta asiakkaiden osuutta tulevista voitoista ei ole määritelty ennakoon. Asiakashyvityksistä päättävät tytäryhtiöiden hallitukset.

Vakuutussopimusten ryhmittely

Vakuutussopimukset jaetaan pääryhmiin. Ryhmittelyn perustana ovat eroavuudet joko vakuutetun kohteen laadussa tai sopimusehdoissa. Näillä on olennainen merkitys riskin luonteeseen. Lisäksi ryhmittelyssä otetaan huomioon eroavuudet vakuutussopimuskausien pituuksissa tai siinä kuinka kauan keskimäärin kuluu vakuutustapahtuman sattumisesta siihen, että se on kokonaan korvattu (vahingon selviämisopeus).

Vahinkovakuutussopimukset

Lyhytkestoiset vahinkovakuutussopimukset

Lyhytkestoisten vakuutussopimusten voimassaoloaika on yleensä 12 kuukautta tai vähemmän, hyvin harvoin yli kaksi vuotta. Etenkin yksityishenkilöiden vakuutukset, ajoneuvovakuutukset ja lakisääteiset tapaturmavakuutukset ovat yleensä jatkuvia vuosivakuutuksia. Lyhytkestoisten vahinkovakuutussopimusten pääryhmittely on seuraava: lakisääteiset vakuutukset, muut tapaturma- ja sairausvakuutukset, kasko- ja kuljetusvakuutukset, omaisuus- ja keskeytysvakuutukset, vastuu- ja oikeusturvavakuutukset.

Pitkäkestoiset vahinkovakuutussopimukset

Pitkäkestoisiksi vakuutussopimuksiksi luokitellaan ne vakuutussopimukset, joiden keskimääräinen voimassaoloaika on vähintään kaksi vuotta. Pitkäkestoisiksi vahinkovakuutuksiksi luokitellaan rakennusvirhevakuutukset, ainaiset omaisuusvakuutukset ja takausvakuutukset.

Henkivakuutussopimukset

Henkivakuutussopimuksia ovat säästöpainotteiset kerta- ja jatkuvamaksuiset henkivakuutukset, yksilölliset eläkevakuutukset, ryhmäeläkevakuutukset, jotka täydentävät lakisääteistä eläketurvaa, sekä riskivakuutukset, jotka pääosin on

myönnetty kuoleman tai työkyvyttömyyden varalta. Henki- ja eläkevakuutusten säästöt voivat olla joko perustekorkoisia, joilla on oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä tai sijoitussidonnaisia. Ryhmäeläke on toistaiseksi pääosin perustekorkoista ja oikeutettua harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Riskivakuutuksiin ei kerry varsinaista vakuutussäästöä.

Vakuutusopimusten arvostaminen ja kirjaaminen

Vahinkovakuutusopimukset

Vakuutusmaksut tuloutetaan vakuutusopimuksen voimassaoloaikana pääsääntöisesti ajan kulumisen suhteessa. Raken-
nusvirhevakuutuksissa ja ainaisvakuutuksissa tuloutus tapahtuu kuitenkin vakuutusriskin jakautumisen suhteessa. Tilin-
päättöpäivän jälkeiseen aikaan kohdistuva osuus vakuutusmaksutulosta merkitään taseeseen vakuutusmaksuvastuuna.
Jos vakuutusmaksuvastuu ei riitä voimassa olevista vakuutusopimuksista johtuviin tuleviin korvauksiin ja kuluihin, vara-
taan erotuksen suuruinen täydennyserä vakuutusmaksuvastuuseen. Vakuutusmaksutulosta vähennetään vakuutusmaksu-
vero ja ulkopuolisten puolesta perityt julkiset maksut, mutta ei palkkioita eikä vakuutusmaksusaamisten luottotappioita.

Asiakkaalle maksettavat korvaukset ja konsernille vahingonselvittelystä aiheutuvat välittömät ja välilliset kustannukset kirjataan kuluksi vahingon sattumishetken perusteella. Jo sattuneista vahingoista tilinpäätöshetkellä vielä maksamatta olevat korvaukset ja niiden selvittelykulut, myös konsernille vielä ilmoittamatta olevien vahinkojen osalta, varataan kor-
vausvastuuseen. Korvausvastuu muodostuu sekä tapauskohtaisesti varatuista vahingoista että tilastollisesti varatuista va-
hingoista. Korvausvastuuseen sisältyvä varaus jo sattuneiden vahinkojen vielä toteutumattomia vahingonselvittelykuluja varten perustuu korvauskäsittelyn arvioituihin kustannuksiin.

Lakisääteisen rakennusvirhevakuutuksen ja ainaisvakuutusten vakuutusmaksuvastuu sekä eläkeuotoisiin korvauksiin liittyvä korvausvastuu lasketaan diskonttausta käyttäen. Konsernin soveltama diskonttokorko on luonteeltaan kiinteä. Sen määrittämisessä otetaan huomioon yleinen korkokehitys. Korko ei saa ylittää vastuuta kattavan omaisuuden tuotto-
odotusta eikä viranomais määräyksillä säädettyä tasoa. Ajan kulumisesta johtuva vastuuvelan lisäys (diskonttauksen pur-
kautuminen) esitetään tuloslaskelmassa omana eräänä rahoituskulujen ryhmässä.

Henkivakuutusopimukset

Saadut vakuutusmaksut kirjataan tuloslaskelmaan. Vakuutusmaksusaaminen kirjataan vain, jos vakuutusturva on voimas-
sa tilinpäätöshetkellä. Riskivakuutuksissa vakuutusmaksut tuloutuvat maksukauden aikana ajan kulumisen suhteessa. Va-
kuutusmaksutulosta ei vähennetä palkkioita eikä luottotappioita.

Vakuutusopimuksiin perustuvat etuudet kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan. Vastuuvetka määritetään muodostamalla tu-
levien etuuksien, opimuksen hallinnointiin liittyvien kulujen ja tulevien vakuutusmaksujen pääoma-arvo. Laskennassa
käytetään korkoutuvuuteen, kuolevuuteen, työkyvyttömyyteen ja liikekuluihin liittyviä vakuutusmatemaattisia oletta-
muksia. Vastuu lasketaan uudelleen jokaisena tilinpäätöspäivänä käyttäen vakuutuksen hinnoittelussa käytettyjä oletta-
muksia, diskonttokorko mukaan lukien. Tehdyistä asiakashyvityspäätöksistä aiheutuva tulevien kassavirtojen muutos si-
sällytetään vastuuvetkaan. Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvetka arvostetaan kuitenkin käypään arvoon vastaavas-
ti kuin vastuuta kattava omaisuus.

Vakuutusopimuksiin liittyvän vetan riittävyystesti

Tilinpäätöspäivänä arvioidaan, onko taseeseen merkitty vastuuvetka riittävä. Testauksessa käytetään tarkasteluhetken
arvioita vakuutusopimusten tulevasta rahavirroista. Jos arviointi osoittaa, että vakuutusopimuksista aiheutuvan vetan
kirjanpitoarvo vähennettynä vakuutusopimusten aktivoituihin hankintamenoihin ja hankittuihin vakuutuskantoihin liitty-
villä aineettomilla hyödykkeillä ei ole riittävä, vajuus kirjataan tulokseen ensisijaisesti tekemällä lisäpoisto aineettomista
hyödykkeistä ja toissijaisesti kasvattamalla vastuuvetkan määrää.

Jälleenvakuutusopimukset

OP-ryhmän ottamalla jälleenvakuutuksella tarkoitetaan sopimusta, joka täyttää vakuutusopimuksen määritelmän ja jon-
ka perusteella OP-ryhmä voi saada korvauksia toiselta vakuutusyhtiöltä, mikäli OP-ryhmä joutuu itse muiden vakuutus-
opimusten perusteella korvausvelvolliseksi.

a. Vahinkovakuutus

Jälleenvakuutusopimusten perusteella saatavat suoritukset merkitään taseessa joko "Lainoihin ja muihin saamisiin" tai
"Saamisiin jälleenvakuutusopimuksista". Viimeksi mainitut saamiset vastaavat jälleenvakuuttajien osuutta OP-ryhmän jäl-
leenvakuuttamien vakuutusopimusten vakuutusmaksu- ja korvausvastuusta. "Lainoihin ja muihin saamisiin" merkityt
erät ovat lyhyempiäkaaisia saamisia. Jälleenvakuuttajille maksamatta olevat vakuutusmaksut kirjataan tase-erään "Ostove-
lat ja muut vetat".

Jälleenvakuutusopimuksiin perustuvat saamiset testataan tilinpäätöksen yhteydessä arvonalentumisen varalta. Jos on
objektiviasta näyttöä siitä, että OP-ryhmä ei saa mahdollisesti kaikkia rahamääriä, joihin sillä on oikeus sopimuksen ehto-
jen mukaan, saamisen kirjanpitoarvo alennetaan tulosvaikutteisesti kerrytettävissä olevaa rahamäärää vastaavalle tasolle.

b. Henkivakuutus

Menevään jälleenvakuutukseen liittyvät saamiset ja velat arvostetaan yhdenmukaisesti jälleenvakuutettujen sopimusten velkojen ja saamisten kanssa ja merkitään taseeseen erikseen.

Vakuutusopimuksiin liittyvät saamiset ja velat

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksusaamiset kirjataan vakuutuskauden alkaessa, kun oikeus saamiseen syntyy. Henkivakuutuksen vakuutusmaksusaamiset kirjataan pääsääntöisesti tilinpäätöksen yhteydessä. Saamiset ovat pääasiassa saamia vakuutuksenottajilta ja vain vähäisessä määrin vakuutusedustajilta. Etukäteen maksetut vakuutusmaksut merkitään tase-erään ”Ostovelat ja muut velat”.

Vahinkovakuutuksen vakuutusopimuksiin perustuvat saamiset testataan tilinpäätöksen yhteydessä arvonalentumisen varalta. Jos on objektiivista näyttöä saamisen arvonalentumisesta, saamisen kirjanpitoarvo alennetaan tulosvaikutteisesti. Saamisista vähennetään sekä lopullisiksi todetut arvonalentumiset (luottotappiot) että veloituksen perimisvaiheen perusteella tilastollisesti todetut arvonalentumiset.

Vahinkotavara ja regressisaamiset

Yhtiön omistukseen siirtynyt vahinkotavara kirjataan käyvästä arvostaan korvauskulujen vähennyseräksi ja taseen ”Muihin varoihin”. Regressisaamiset otetaan huomioon sattuneiden vahinkojen korvausvastuuta vähentävänä eränä. Kun korvaus suoritetaan, merkitään saaminen tase-erään ”Lainat ja muut saamiset”. Takausvakuutuksen vastavakuus arvostetaan käypään arvoon ja siitä korvausvastuuta tai maksettua korvausta vastaava osuus merkitään tase-erään ”Lainat ja muut saamiset”. Saaminen vahingon aiheuttajalta kirjataan vasta, kun suoritus saadaan tai sen saaminen on muutoin käytännössä varmaa.

Rinnakkaisvakuutus ja poolit

OP-ryhmä osallistuu joihinkin rinnakkaisvakuutusjärjestelyihin yhdessä muiden vakuutuksenantajien kanssa. Rinnakkaisvakuutusopimuksista OP-ryhmä käsittelee vakuutusopimuksena vain sopimuksessa tarkoitetun ryhmän oman osuuden. Ryhmän vastuu rajoittuu tähän osuuteen.

OP-ryhmä merkitsee osuuksia vakuutusopimuksista myös poolien kautta. Poolin jäsenet ovat ensisijaisesti vastuussa omasta suhteellisesta osuudestaan. Osuudet perustuvat sopimuksiin, jotka vahvistetaan vuosittain. OP-ryhmä käsittelee vakuutusopimuksina oman suhteellisen osuutensa poolien hoitamasta ensivakuutusliikkeestä ja poolilta jäsenille tulevastakin jälleenvakuutusliikkeestä. Poolin osuus näistä vakuutusopimuksista käsitellään menevänä jälleenvakuutuksena. Eräissä pooleissa poolin jäsenet vastaavat maksukyvyttömän poolijäsenen velvoitteista omien osuuksiensa suhteessa. OP-ryhmä kirjaa yhteisvastuun kautta tulevat vastuut ja saamiset, mikäli yhteisvastuun realisoituminen on todennäköistä.

Sijoitusopimukset

Sijoitusopimusten ryhmittely, arvostaminen ja kirjaaminen

OP-ryhmän vakuutusyhtiöiden sijoitusopimukset ovat ns. kapitalisaatiosopimuksia.

Sijoitusopimukset esitetään taseessa osana rahoitusvelkoja ja niiden perusteella maksettavat etuudet esitetään tuloslaskelmassa. Sijoitusopimuksiin liittyvästä sijoitusten hallinnoinnista saadut palkkiot esitetään palkkiotuottoina.

Sellaisiin sijoitusopimuksiin, joihin liittyy oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä (asiakashyvyys) tai jotka voi vaihtaa tällaisiksi sopimuksiksi, sovelletaan kuitenkin IFRS 4 -standardin sallimaa helpotusta. Tämän perusteella yritysten kapitalisaatiosopimukset arvostetaan ja kirjataan kuten vakuutusopimukset.

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon. Mahdolliset transaktiomenot sisällytetään rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenoaon efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Erotus kirjataan tulosvaikutteisesti velan juoksuaikana. Rahoitusvelat voivat olla korollisia tai korottomia.

Johdannaisopimukset arvostetaan tulosvaikutteisesti käypään arvoon.

Yhteistakuuerä

Yhteistakuuerä kirjataan varauksen tavoin. Tapaturmavakuutuslaissa, liikennevakuutuslaissa ja potilashäinkolaissa säädetään yhteistakuusta, jonka perusteella kyseistä toimintaa harjoittavat vakuutusyhtiöt vastaavat yhdessä niistä korvauksis-

ta, jotka jäävät asiakkaalle maksamatta jonkun em. vakuutusyhtiön selvitystilan tai konkurssin seurauksena. Vakuutusyhtiöt varaavat etukäteen lakisääteisesti taseisiinsa yhteistakuuerän. Varattua yhteistakuuerää ei voi purkaa muutoin kuin käyttämällä sitä em. tarkoitukseen tai siirtämällä sen toiseen vakuutusyhtiöön vakuutuskannan luovutuksen yhteydessä.

VARAUKSET

Veloitteen perusteella kirjataan varaus, mikäli velvoite perustuu aiempaan tapahtumaan ja sen toteutuminen on todennäköistä, mutta toteutumisaikakohta tai toteutuva määrä on epävarma. Lisäksi veloitteen pitää perustua joko tosiasialliseen tai oikeudelliseen veloitteeseen ulkopuolista kohtaan. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Pitkäaikainen omaisuuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) luokitellaan myytävänä olevaksi, mikäli sen kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Tällaisen omaisuuserän arvostusperuste on kirjanpitoarvo tai sitä alempi myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennetty käypä arvo. Myytävänä olevaksi luokiteltu pitkäaikainen omaisuuserä sekä siihen liittyvät velat esitetään omana eränä taseessa.

Lopetetulla toiminnolla tarkoitetaan joko merkittävää erillistä liiketoimintayksikköä tai maantieteellistä aluetta edustavaa yksikköä tai tytäryritystä, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi. Lopetettujen toimintojen tuloslaskelmaerät esitetään tuloslaskelmassa omana sarakkeenaan.

TULOVEROT

Tuloslaskelman veroihin sisältyvät OP-ryhmän yhtiöiden tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verot ja laskennallinen verokulu tai -tuotto.

Laskennallinen verovelka lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista. Mikäli verotettavan tulon kertymisen ansiosta on todennäköistä, että saaminen voidaan hyödyntää, se kirjataan.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan yhtiöittäin. Yhdistelytoimenpiteistä aiheutuneita laskennallisia verovelkoja ja -saamia ei netoteta. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyin verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkauessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joiden muutokset eivät vaikuta tuloslaskelmaan, myöskään laskennallisen veron muutosta ei kirjata tuloslaskelmaan, vaan omaan pääomaan.

TULOUTUSPERIAATTEET

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksuisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle kuuluva osuus.

Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingon jaosta.

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Tällainen korkosaaminen sisällytetään arvonalentumisen testaukseen. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

SEGMENTTIRAPORTOINTI

OP-ryhmä raportoi tuloslaskelmat ja taseet seuraavista segmenteistä: Pankki- ja sijoituspalvelut, Vahinkovakuutus ja Henkivakuutus. Segmentit on määritelty siten, että niiden riskit ja tuloksen muodostuminen ovat toisistaan poikkeavia.

OP-ryhmässä ei ole maantieteellistä segmenttijakoa.

JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT KESKEISET EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Vakuutus sopimuksista johtuvan velan määrään sisältyy useita harkinnanvaraisia tekijöitä ja epävarmuustekijöitä. Vahinkovakuutuksen osalta ulkoista toimintaympäristöä koskevien oletusten lisäksi arviointi pohjautuu pääosin omien vahinkotilastojen vakuutusmatemaattiseen analysointiin. Henkivakuutus sopimuksista aiheutuva velka muodostetaan suomalaiset säännökset täyttävän laskuperusteen mukaan, joka pohjautuu samoihin tulevaisuutta koskeviin oletuksiin kuin hinnoittelu. Tulevaisuutta koskevien oletettujen asianmukaisuutta tarkkaillaan jatkuvasti.

Yritysten yhteenliittymissä hankittujen vakuutus sopimusten, asiakassuhteiden ja tuotemerkkien arvot perustuvat arvioihin muun muassa tulevista rahavirroista sekä käytettävästä diskonttokorosta.

Liikearvo, taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat hyödykkeet sekä keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistestauksessa määriteltävä kerrytettävissä oleva rahamäärä pohjautuu usein käyttöarvoon, jonka laskemisessa on tehtävä arvioita tulevista rahavirroista ja käytettävän diskonttokoron suhteen.

Saamisten arvonalentumistestaus perustuu arvioihin saamisesta kerrytettävissä olevaan rahamäärään tulevaisuudessa. Kertyvät rahavirrat arvioidaan saamiskohtaisessa arvonalentumistestauksessa lainakohtaisesti. Saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiskirjaukset perustuvat historiatietoon pohjautuvaan arvioon tulevista tappioista.

Etuuspohjaisissa eläkejärjestelyissä omaisuuseränä esitetään järjestelystä johtuvien velvoitteiden nykyarvo vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyville arvoilla ja kirjaamattomilla vakuutusmatemaattisilla voitoilla ja tappioilla sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvilla menoilla. Laskennassa on käytetty tulevaisuutta koskevia vakuutusmatemaattisia oletuksia muun muassa diskonttauskorkoa, varojen tuotto-odotusta, tulevia palkkojen ja eläkkeiden korotuksia, työvoiman vaihtuvuutta ja inflaatiota koskien.

Sijoituskiinteistöjen arvostaminen käypään arvoon pohjautuu tietyiltä osin johdon tekemiin arvioihin kohteiden markkina-arvoista. Sijoituskiinteistöjen arvostuksessa on käytössä myös tuottoarvomenetelmään pohjautuva laskentamalli, jossa hyödynnetään arvioita kohteiden tulevista nettotuotoista.

UUDET STANDARDIT JA TULKINNAT

OP-ryhmä ottaa käyttöön vuonna 2007 seuraavat standardit ja tulkinnat:

- IFRS 7 Financial Instruments: Disclosures -standardi. IFRS 7:n myötä otetaan käyttöön myös muutos IAS 1-standardiin nimeltään Amendment to IAS 1: Capital Disclosures. Muutokset laajentavat liitetietovaatimuksia.
- IFRS 8 Operating Segments, käyttöönoton ei arvioida olennaisesti muuttavan nykyistä segmenttinformaatiota.
- IFRIC 8 Scope of IFRS 2
- IFRIC 9 Reassessment of embedded derivatives
- IFRIC 10 Interim Financial Reporting and Impairment
- IFRIC 11 Group and Treasury Share Transactions

Uusien IFRIC-tulkintojen soveltaminen ei olennaisesti muuta nykyisen tilinpäätöksen sisältöä.

RISKIENHALLINNAN PERIAATTEET JA TAVOITTEET

OP-ryhmän riskienhallinnan tärkein tavoite on turvata kaikkien ryhmään kuuluvien yhteisöjen riskinkantokyky ja varmistaa, etteivät ne ota toiminnassaan niin suurta riskiä, että se vaarantaisi yhteisön tai koko OP-ryhmän kannattavuuden, vakavaraisuuden tai toiminnan jatkuvuuden. OP-ryhmän riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhat ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat ryhmän strategian toteutumiseen. Toiminnassa noudatetaan lainsäädännön sekä viranomaisten ohjeiden ja määräysten vaatimuksia, OP-ryhmän yleisiä sekä sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevia ohjeita sekä hyvää pankki- ja vakuutustapaa. Osuuspankkikeskus (OPK) antaa OP-ryhmää koskevat sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat periaatteet, joiden pohjalta yhteisöt vahvistavat itselleen riskienhallintaohjeistuksen.

OP-ryhmän riskienhallintaa sekä riskienhallinnan menetelmiä ja tietojärjestelmiä kehitetään määrätietoisesti ryhmän liiketoiminnallisten tarpeiden pohjalta ottaen huomioon toimintaympäristön muutokset ja viranomaismääräysten vaatimukset. Riskin ottaminen on osa sekä pankki- että vakuutustoiminnan perustehtävää, ja riskienhallinta on yksi ydinosaamisen alueista.

Vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnan riskienhallinnan integrointi osaksi OP-ryhmän kokonaisvaltaista riskienhallintaa on ollut yksi merkittävimmistä riskienhallinnan tehtävistä vuoden 2006 aikana ja se painottui yhdenmukaisen riskienhallinnan rakenteen luomiseen OP-ryhmässä.

RISKIENHALLINTA OP-RYHMÄN STRATEGIASSA

OP-ryhmän strategiaprosessissa tehdään merkittävät riskienhallinnalliset linjaukset ja päätetään riskimittariston kehittämissuunnista.

Vuonna 2006 vahvistetun strategian mukaan OP-ryhmään kuuluvat pankit ja muut yhteisöt kasvavat markkinoita nopeammin riskienhallinnasta tinkimättä. Kasvutavoitteiden asettamisessa otetaan huomioon eri liiketoiminta-alueiden kasvunäkymät, kannattavuuskehitys sekä vaikutukset OP-ryhmän riskiasemaan. Kukin yhteisö vastaa omasta riskienhallinnastaan ja sen itsenäinen toiminta perustuu sen omaan riskinkanto- ja palvelukykyyn.

Suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. OP-ryhmän merkittävin yksittäinen riskilaji on luottoriski: strategiassa on asetettu tavoitteeksi, että OP-ryhmän arvonalentumiset saamisista eivät nettomääräisesti ylitä 0,25 %:a luotto- ja takauksista. Tavoitteeksi on asetettu myös, ettei järjestämättömien saamisten määrä ylitä strategiakaudella 1,2 %:a luotto- ja takauksista.

RISKIENHALLINNAN ORGANISOINTI

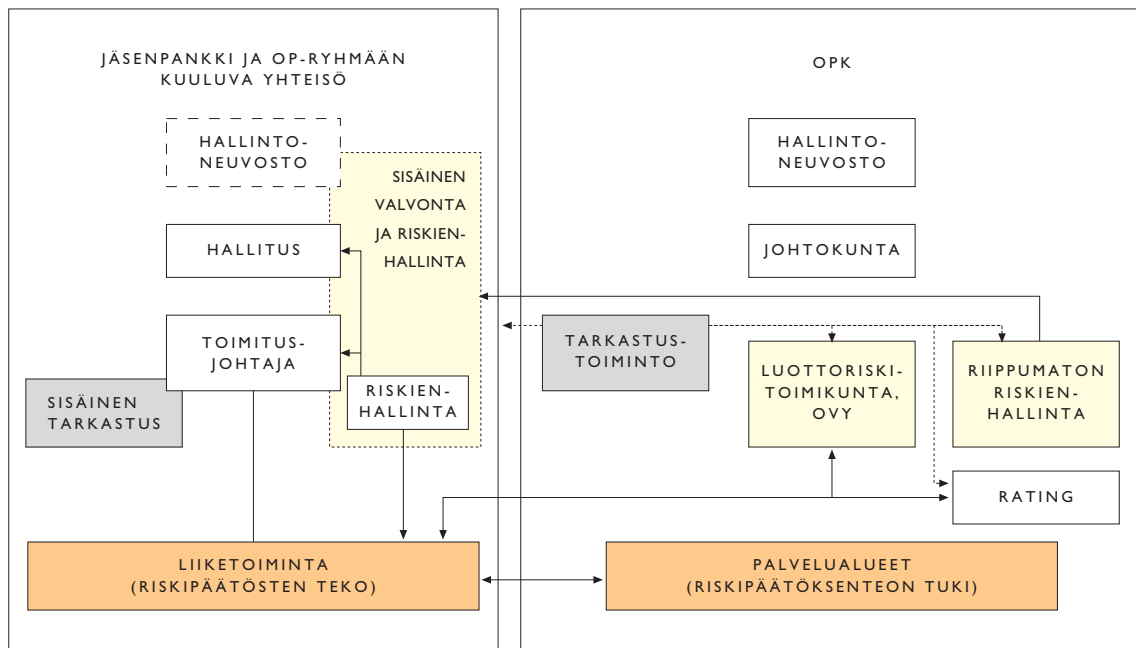
OP-ryhmä

OPK vastaa OP-ryhmätasoa koskevasta sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä OP-ryhmän riskienhallintajärjestelmän riittävydestä ja ajanmukaisuudesta. OPK antaa ryhmään kuuluville yhteisöille ohjeita riskienhallinnan turvaamiseksi ja valvoo, että ne toimivat viranomaissäännösten, omien sääntöjensä, OPK:n antamien ohjeiden ja OP-ryhmän sisäisten sekä asiakassuhteissa asianmukaisten menettelytapojen mukaisesti.

Sisäisen valvonnan keskeiset osa-alueet ryhmitellään kolmeen lohkoon:

1. riskipäätösten teko
2. riskienhallinta
3. ulkoisen sääntelyn ja sisäisesti sovittujen menettelytapojen sekä asianmukaisten menettelytapojen noudattaminen asiakassuhteissa (compliance).

OP-ryhmään kuuluvat yhteisöt vastaavat omasta sisäisestä valvonnastaan ja riskienhallinnastaan toimintansa laajuuden ja luonteen mukaisesti. Yhteisöjen roolit on kuvattu seuraavassa kuviossa:

Osuuspankkikeskus

OPK:n Riskienhallinta kehittää ja toteuttaa kokonaisvaltaista riskienhallintaa ryhmätasolla. Se ylläpitää, kehittää ja valmistelee riskienhallinnan periaatteita OPK:n johtokunnan ja hallintoneuvoston vahvistettavaksi sekä vastaa ryhmätason ja yhteisöille tarjottavien riskienhallintajärjestelmien ja riskienhallinnan menetelmien ylläpidosta ja kehittämisestä. Lisäksi Riskienhallinta raportoi riskinkantokyvystä, riskiasemasta ja riskienhallinnan linjausten toteutumisesta sekä ohjaa ryhmän eri yhteisöjä riskienhallinnan osalta.

OPK:n hallintoneuvosto vahvistaa OP-ryhmän sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat periaatteet ja ryhmätason riskirajat sekä valvoo riskienhallintaa. OPK:n johtokunta vastaa OP-ryhmän sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvien järjestelmien ja menettelytapojen riittävydestä ja ajanmukaisuudesta. Lisäksi se vahvistaa OPK-konsernin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat periaatteet ja valvoo OP-ryhmän eri yhteisöjen toimintaa.

OPK:n johtokunnalle raportoiva OP-ryhmän riskienhallinnan ohjausryhmä vastaa riskienhallinnan tavoitteiden ja ohjeiden koordinoimisesta OP-ryhmän liiketoimintastrategian ja -suunnitelmien kanssa, seuraa ryhmän riskinkantokyvyn ja riskiaseman kehitystä sekä koordinoi riskienhallinnan kehitystyötä. Se mm. käsittelee ja tekee esityksen OP-ryhmätasoisesta riskienhallintasuunnitelmasta OPK:n johtokunnalle, seuraa OP-ryhmän riskinkantokyvyn ja riskien kehitystä, seuraa taloudellista toimintaympäristöä ja suhteuttaa OP-ryhmän ja sen yhteisöjen riskiasemia siihen sekä käsittelee tai hyväksyy riskienhallinnassa käytettävät menetelmät, mittarit ja tietojärjestelmät sekä vie esitykset tarvittaessa päätettäväksi johtokuntaan. Riskienhallinnan ohjausryhmässä on 2 OPK:n johtokunnan jäsentä, joista toinen toimii ohjausryhmän puheenjohtajana.

OPK:n johtokunnan valtuuttama luottoriskitoimikunta käsittelee mm. OP-ryhmätasolla merkittävät asiakasvastuut ja kiinteistösijoitukset. Jäsenpankeilla tulee olla luottoriskitoimikunnan myöntämä voimassa oleva lupa, kun asiakaskokonaisuuden asiakasriski on tai uhkaa nousta yli 20 %:iin luottolaitoksen tai sen konsolidointiryhmän omista varoista. OPK:n johtokunta voi asettaa osuuspankille tätä tiukemman rajan. Jäsenpankilla tulee olla luottoriskitoimikunnan myöntämä vastuuraja, kun osuuspankin asiakaskokonaisuuden vastuut OP-ryhmässä ylittävät viisi miljoonaa euroa tai kun pankki haluaa osallistua kiinteistöhankeeseen, johon sitoutuva pääoma OP-ryhmässä on yli viisi miljoonaa euroa.

Rating-komiteat määrittävät luottokelpoisuusluokat niille OP-ryhmän yritysasiakkaille tai muille asiakaskokonaisuuksille, joiden vastuut tai suunnitellut vastuut ovat suuremmat kuin 3 miljoonaa euroa. Rating-komiteat voivat määrittää luottokelpoisuusluokitukset myös sitä pienemmille asiakaskokonaisuuksille esimerkiksi merkittävien vakuusvajaiden takia. Luokitusten esittelystä ja päätöksenteosta vastaavat luoton myöntämisestä riippumattomat jäsenet OPK:n ja OKOn Riskienhallinta- ja Yritystutkimusyksiköistä. OPK:n rating-komitean tehtävänä on määrittää luottoluokka OP-ryhmän sellaisille asiakkaille, joiden sitoumukset OP-ryhmässä ovat pääosin osuuspankeissa. OKO-konsernin asiakkaat luokitellaan OKOn rating-komiteassa. OPK:n rating-komitea vahvistaa OKOn rating-komitean määrittämän luottoluokan niiden asiakkaiden osalta, jotka muodostavat OKOlle OPK:n johtokuntakäsittelyä edellyttävän riskikeskittymän. Asiat käsitellään kahdessa eri komiteassa tarvittavan asiantuntijapanoksen määrän ja luokiteltavien asiakkaiden erilaisen luonteen vuoksi. OKOn komitea keskittyy lähinnä suuriin ja keskisuuriin ja OPK:n komitea keskisuuriin ja pieniin yrityksiin. Komiteoiden päätösten yhdenmukaisuus varmistetaan yhteisesti sovitulla luokitteluperiaatteilla ja komiteoiden yhteisillä jäsenillä. Keskisuurten vastuuiden osalta luottokelpoisuusluokittelu tehdään OPK:n Yritystutkimusyksikössä joko yrityskäyntien pohjalta tai tilinpäätös- ja asiakastietojen sekä tarvittaessa yrityskäyntien perusteella.

Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö (OVY) analysoi asiakkaan velanhoitokyvyn riittävyuden ja vakuuksien turvaavuuden kaikkien niiden luottojen osalta, joissa osuuspankin tai Helsingin OP Pankki Oyj:n yksittäisen asiakaskokonaisuuden vastuut ovat suuremmat kuin 0,3 miljoonaa euroa tai ylittävät 10 % pankin omista varoista. OVY saa vakuutuskäsittelyn avulla yksityiskohtaista tietoa vähittäispankkitoiminnan suurimpien asiakaskokonaisuuksien riskeistä. Vakuutuskäsittely tukee laadukasta luottoprosessia ja OVYn vakuutuspäätökset ohjaavat pankkikohtaista luottoriskinottoa.

OPK:n Tarkastustoiminto tukee sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa tarkastamalla, että OP-ryhmän yhteisöt toimivat lakien, viranomaisäännösten, OPK:n ohjeiden sekä sääntöjensä ja yhtiöjärjestyksensä mukaisesti tuloksellisesti ja turvallisesti ja että riskien valvontajärjestelmät vastaavat toiminnan asettamia vaatimuksia.

Jäsenpankit, vakuutusyhteisöt ja OPK-konsernin muut tytäryhtiöt

OP-ryhmän jäsenpankit sekä vakuutus- ja muut yhteisöt ovat organisoineet riskienhallintansa liiketoiminnan laajuuden ja luonteen edellyttämällä tavalla. Riskienhallinnan rooli jäsenpankeissa ja muussa OP-ryhmän yhteisössä on luoda riskinotolle ohjausjärjestelmä (riskinoton tavoiteasetanta, päätösvaltuudet, hinnoittelun parametrit ja vakavaraisuuden hallintaprosessi), raportointi ja analysointi sekä lausunnot päätösesityksiin.

Kunkin OP-ryhmään kuuluvan yhteisön ylin johto vahvistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet, Hallitus ohjaa ja valvoo yhteisön riskinkantokykyä ja riskinottoa. Vuoden 2006 aikana uudistettiin osuuspankkien luottopäätösvaltuuksien ohjeistusta vastaamaan käyttöön otettuja luottoluokitteluja, markkinariskien hallinta- ja raportointijärjestelmä sekä markkinariskimittarit.

Sisäisissä ohjeissaan kukin yhteisö määrittelee muun muassa:

- riskienhallinnan organisoinnin ja raportointikäytännöt
- luotonantoa ohjaavat keskeiset periaatteet, erityisesti luotonannon tavoitteet, päätöksentekovaltuudet ja vastuut, yleiset vakuus- ja omarahoitusvaatimukset ja luottoriskien seurannassa käytetyt mittarit ja riskirajat
- liiketoimintapäätöksiä ohjaavat markkinariskien hallinnan periaatteet, käytettävät markkinariskimittarit ja riskirajat
- kiinteistöomistuksia koskevat linjaukset, kuten omistuksia koskevat määrä- ja tuottotavoitteet sekä omistusten jaottelun pidettäviin, jalostettaviin ja myytäviin kohteisiin
- operatiivisten riskien hallintaa koskevat periaatteet ja menettelytavat sekä
- tarpeen mukaan pääomitus suunnitelman.

Jäsenpankeissa riskienhallinnan arvioinnin riippumattomuus liiketoiminnasta toteutuu yleisesti siten, että riskienhallinnan arviointi perustuu OPK:n riskienhallinnan tuottamiin raportteihin, OPK:n suorittamaan pankin riskiluokitukseen sekä OPK:n Tarkastustoiminnon arviointeihin pankin riskienhallinnan riittävydestä. Riskienhallinnan organisoitumisessa on eroja yhteisön riskiaseman, koon sekä toiminnan laadun ja laajuuden suhteen. OP-ryhmän suurimmissa yhteisöissä on erillinen liiketoiminnallisesta päätöksenteosta riippumaton riskienhallinta. Pienissä ja keskisuurissa osuuspankeissa toimintajohtaja vastaa suoraan riskienhallinnasta. Mitattavia riskejä koskevat raportit tuotetaan pääsääntöisesti keskitetysti OPK:n toimesta. OPK:n Tarkastustoiminto tarkastaa myös riskienhallintaa.

OKO-konsernissa OKOn hallitus on ylin päätöksentekoeelin riskienhallintaa koskevissa asioissa. Hallitus on keskuudessaan valinnut riskienhallintavaliokunnan, joka keskittyy riskiaseman seurantaan ja valvontaan. Hallituksen alaisena toimiva Riskienhallinta johtokunta koordinoi ja ohjaa riskienhallinnan periaatteita ja toimintalinjoja. Riskinotosta ja liiketoiminnasta riippumaton Riskienhallintaosasto vastaa OKO-konsernin riskien valvonnasta ja raportoinnista sekä riskienhallinnan kehittämistä. OKOn luotto- ja muiden riskien hallinnan periaatteita on kuvattu yksityiskohtaisemmin OKOn tilinpäätöksessä.

Vakuutustoimintaan liittyy sekä vakuutusteknisiä että sijoitustoiminnan riskejä, joiden hallinta edellyttää riskienhallinnan integrointia päivittäiseen johtamiseen ja organisointiin. Vahinkovakuuttamiseen liittyvien riskien hallinta on integroitu osaksi OP-ryhmän ja OPK-konsernin riskienhallintaa.

Sekä pankki- että vakuutustoiminnassa oikein mitoitettulla pääomalla on keskeinen rooli: toimilupa edellyttää laissa säädettyjen vakavaraisuusvaatimusten täyttämistä. Pääoman määrä vaikuttaa sekä oman pääoman tuottoon että riskin kantokykyyn. Hyvä kannattavuus puolestaan tukee näitä molempia tavoitteita.

STRATEGISET RISKIT

OP-ryhmän liiketoiminnan keskeisiin painopiste- ja kehittämislinjauksiin liittyvää strategista riskiä vähennetään jatkuvalla suunnittelulla, joka perustuu analyysiin ja ennusteisiin asiakkaiden tulevista tarpeista, eri toimialojen ja markkina-alueiden kehityksestä sekä kilpailutilanteesta. Strategiset linjaukset käsitellään laajasti ryhmän sisällä ennen niiden vahvistamista.

OPERATIIVISET RISKIT

Operatiiviset riskit syntyvät yleensä sisäisten toimintaprosessien tehottomuudesta tai kyvyttömyydestä hallita ulkoa tulevia muutospaineita tai yllättäviä tapahtumia.

OP-ryhmän rakenteen ja työnjaon mukaisesti OPK:lla on keskeinen asema erityisesti keskitettyyn palvelutuotantoon ja tietojärjestelmien toimintaan liittyvissä riskeissä. Operatiivisten riskien hallinnan tehostamiseksi on riskien tunnistamista ja arviointia, riskien ja vahinkojen seurantaan ja raportointiin sekä jatkuvuussuunnitteluun liittyviä menettelytapoja kehitetty edelleen. Osa operatiivisiin riskeihin liittyvistä haitallisista taloudellisista seuraamuksista on siirretty vakuutuksilla OP-ryhmän ulkopuolelle. Koska sekä pankki- että vakuutusliiketoiminta on voimakkaasti riippuvainen tietojärjestelmistä ja -tekniikasta, on OP-ryhmässä erityisesti panostettu niistä johtuvien riskien hallitsemiseen.

Uusiin liiketoimintamalleihin sekä uusiin tuotteisiin ja palveluihin liittyviä riskejä arvioidaan OPK:ssa. Jäsenpankeissa ja muissa OP-ryhmän yhteisöissä käytetään lähtökohtaisesti vain OPK-konsernissa hyväksytyjä tuotteita ja palveluja. Uusien tuotteiden käyttöönottoa edeltää aina perusteellinen, koko toimintaprosessin kattava suunnittelu, ohjeistus ja koulutus.

Operatiivisten riskien hallitseminen on OP-ryhmän yhteisöjen vastuulla, ja riskien vaikutus riskiprofiiliin arvioidaan säännöllisesti. Merkittävistä riskeistä ja vahingoista raportoidaan välittömästi hallituksille ja OPK:n riskienhallinnalle. Vahingoista ja riskeistä raportoidaan myös säännöllisesti OP-ryhmätasoisesti.

OP-RYHMÄN RISKIRAJAT

OPK:n hallintoneuvosto on asettanut OP-ryhmän riskinkantokyvylle (rahoitus- ja vakuutusryhmittymistä annetussa laissa säädettylle vakavaraisuudelle) sekä luotto- ja markkinariskeille riskirajat. Lähivuosina riskimittaristoa kehitetään hyödyntämällä taloudellisen pääoman malleja riskien arvioinnissa ja mittaamisessa. Tavoitteena on siirtyä kohti kokonaisvaltaista riskien arviointia ja kytkeä riskimittaristo osaksi liiketoiminnan muuta ohjausmittaristoa.

Riski- ja valvontarajajärjestelmä

OPK:n johtokunta on asettanut osuuspankkien ja Helsingin OP Pankki Oyj:n riskinkantokyvylle, kannattavuudelle ja eri riskilajeille valvontarajat, joita niiden ei tule toiminnassaan ylittää ja joiden perusteella ne vahvistavat omat riskirajansa. Mittariston kattavuus ja kehittämistarpeet tarkistetaan vuosittain. OPK-konsernin yhteisöt ovat vahvistaneet riskirajat toimintansa kannalta keskeisille riskeille.

Jäsenosuuspankkeja ohjataan ja valvotaan pääosin valvontarajajärjestelmän pohjalta. Jos valvontarajoja rikkoutuu, voidaan soveltaa eriasteista pankkikohtaista ohjausta. Jäsenpankit luokitellaan ryhmän sisäisiin riskiluokkiin. Luokittelussa otetaan huomioon valvontarajojen ylitysten lukumäärä ja vakavuus sekä riskienhallintaa koskevien ohjeiden noudattaminen. OPK analysoi riskitilanteen ja tarkistaa riskiluokittelun säännöllisesti osana valvontaprosessia. Riskitilanteen arviointiin kuuluvat myös stressitestit.

Luottoriskit

Luottoriskien hallinnan tavoitteet ja yleiset periaatteet

Luottoriskit ovat vähittäispankkitoiminnan merkittävin riskilaji, ja siksi niiden hallinnan ja seurannan kehittämiseen kiinnitetään OP-ryhmässä erityistä huomiota. Luottoriskien hallinnan tarkoitus on vähentää luottotappioiden todennäköisyyttä jo ennen luottopäätöstä sekä toisaalta rajoittaa ja estää jo tehtyihin luottopäätöksiin liittyvien merkittävien riskien toteutuminen. Luottoriskiä hallitaan asiakasvalinnalla ja vakuuksin. Riskikeskittymiä vältetään eikä ryhmässä ole yli 15 %:n asiakasvastuuta suhteessa ryhmän omiin varoihin.

Luottoriskien hallinnan lähtökohta ja OP-ryhmän pankkien erityinen vahvuus on paikallinen ja perusteellinen asiakastuntemus. Luotonanto tapahtuu ensisijaisesti asiakkaan riittävän ja todennetun velanhoitokyvyn perusteella. Sitoumusten takaisinmaksun varmistamiseksi asiakkaan vastuilla tulee pääsääntöisesti olla turvaavat vakuudet. Suurempien yritysasiakkaiden osalta käytetään vakuuksien ohella myös luottosopimusten erityisehtoja (kovenantteja) turvaamaan pankin asemaa.

Luotonmyöntämisvaltuudet on OP-ryhmässä vahvistettu vastaamaan kunkin jäsenpankin ja liiketoimintayksikön toiminnan laajuutta ja luonnetta.

OP-ryhmässä ulkomaista maariskiä ottaa käytännössä yksinomaan OKO. OKOn hallitus vahvistaa maalimiitit, jotka perustuvat kansainvälisiin luottokelpoisuusluokituksiin ja pankin omiin analyysiin valtioiden taloudellisesta ja poliittisesta tilasta.

OP-ryhmätasolla seurataan vähintään kuukausittain luottoriskien kehitystä. Seurannan kohteina ovat mm. luottokannan kehitys ja jakaumat, järjestämättömien saamisten ja rästien kehitys, OY:n luottokantavakuutuksesta hylättyjen saamisten määrä sekä muut luottosalkkujen laatua ja rakennetta kuvaavat raportit. Jäsenpankkitasolla luottoriskien seuranta on jatkuva. Lisäksi luottoriskien kehitystä seurataan pankki- ja ryhmätasolla säännöllisesti tehtävillä riskikartoituksilla. Niissä luottoriskejä mitataan luottoluokituksen sekä asiakaskohtaisesti lasketun vakuusvajeen pohjalta.

Luottoriskien hallintamenetelmät

Yritysasiakkaiden velanhoitokyvyn ja luottoriskien arvioinnissa hyödynnetään luottoluokitteluja, maksukykykaskelmia, tilinpäätösanalyysijä, yritystutkimuksia, lausuntoja ja OPK:n laatimia toimialakatsauksia ja rahoitussuosituksia. Yksityisasiakkaiden velanhoitokyvyn ja luottoriskien arvioinnissa hyödynnetään yksityisasiakkaiden luottoluokitteluja ja maksukykykaskelmia. Vuoden 2005 loppupuolella OP-ryhmä integroi luotonmyöntöprosessiin yksityishenkilöiden asuntoluottojen hakemusvaiheen luottoluokittelu- ja hinnoittelutukimallin. Vuoden 2006 lopussa toimintamalli laajeni koskemaan velkikirjamuotoisia kulutusluottoja. Se ottaa eri muuttujien avulla huomioon rahoituspäätökseen liittyvän luottokelpoisuuden eli maksukyvyn ja riskiaseman (esim. vakuudet).

Yksityisasiakkaiden velanhoitokyvyn arvioimiseksi ylläpidetään kulutusnormitaulukoita, ja asuntoluottoja myönnettäessä tehdään vertailulaskelmia eri korkotasoilla sen varmistamiseksi, ettei velanhoito vaarannu korkotason muuttuessa. Velanhoitokyvyn turvaamiseksi luottoneuvottelujen yhteydessä tarjotaan takaisinmaksun odottamattomissa tilanteissa turvaavia vakuutuksia, joiden korvaukset on sidottu luoton lyhennyksiin ja jäljellä olevaan pääomaan. Noin 35 % luottoasiakkaista turvaa maksukykyänsä vakuutuksilla.

Velanhoitokulujen vakauttamiseksi korkotason nousun varalta OP-ryhmässä tarjotaan kotitalouksien asuntoluotoille ja yritysten luotoille korkokattosopimuksia ja kiinteäkorkoisia luottoja.

Yritysrahoituspäättösten tueksi ja luottoluokitusten taustatiedoiksi OPK:ssa tehtiin vuonna 2006 tilinpäätösanalyysi yli 20 000 yritysasiakasta. Yritystutkimusyksikkö antoi asiantuntija-arvioita yhteensä noin 900 asiakaskokonaisuudesta käsitellen arvioissa yhteensä yli 1,2 miljardin euron rahoitushankkeet. OPK:n luottoriskitoimikunta käsiteli vuoden 2006 aikana 453 erilaista hakemusta. Toimikunnan myöntämiä poikkeuslupia suurten asiakaskokonaisuuksien rahoittamiseen oli vuoden lopussa voimassa (31.12.2006) 67 kappaletta. Lupia oli 50 pankilla. Luottoriskitoimikunnassa käsiteltyjen osuuspankkien riskikeskittymäpoikkeuslupien määrä pysyi ennallaan. Hakemusten määrä kasvoi viidenneksen ryhmätason vastuita koskevassa lupamenettelyssä, mikä oli seurausta ryhmän muun sisäisen seurannan tiivistämisestä.

Yritysasiakkaiden 12-portaisen luokittelujärjestelmän käyttö on vakiintunut, ja sen kehittämistä on jatkettu. Luokittelun perustana on yritysasiakkaiden tilinpäätösten kattava analysointi, maksutapatiedot ja muut taustatiedot, ja sitä täydentää Yritystutkimuksen ja Rating-komiteoiden suurimmille asiakkaille antamat asiantuntija-arviot. Luottopäätökset tehdään luottokelpoisuusluokituksen, asiakkuushistorian, nykytila- ja tarvekartoitusten sekä vakuustietojen pohjalta.

Osuuspankeilla ja Helsingin OP Pankki Oyj:llä on luottokantaa ja pankkitakauksia koskeva luottokantavakuutus OVY:ssä. Vakuutuspäätökset tehdään erikseen sellaisten luottojen osalta, jotka ylittävät 0,3 miljoonaa euroa tai 10 % jäsenpankin omista varoista. Luottovakuutustoimintaan liittyvää riskiä rajoitetaan OP-ryhmän luotto- ja vakuusohjeisiin pohjautuvalla vastuunvalinnalla: asiakaskokonaisuuden sitoumuksia voidaan hylätä vakuutuksen piiristä liian suurten velanhoitokykyyn tai vakuuksiin liittyvien riskien johdosta. Erillisen vakuutuskäsittelyn perusteella saadaan yksityiskohtaista tietoa vähittäispankkitoiminnan suurimpien asiakkaiden luotoista, velanhoitokyvystä ja vakuusasemasta. Vakuutuskäsittely on merkittävä osa OP-ryhmän luottoriskien hallintaa. Luottovakuutustoiminta, jonka osuus OVY:n vastuuvastuusta ja vakuutusmaksutulosta on noin 90 %, on osa ryhmän sisäistä luottoriskien hallintaa ja tappiontasausmekanismeja. OVY tarjoaa OP-ryhmän yrityksille myös takuu-, vastuu- ja turvallisuusvakuutuksia. OVY lanseerasi vuonna 2006 luottotakauksen, jolla on korvattu osuuspankkien tuotevalikoimassa valtiontakauksia asuntorahoituksessa.

OVY:n hallitus vahvistaa vuosittain yhtiölle sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä sijoitustoimintaa koskevat suunnitelmat, joissa määritellään yhtiön riskienhallinnan ja sijoitustoiminnan tavoitteet ja riskien hallitsemiseksi tarvittavat menettelytavat. Pankki- ja sijoituspalveluliiketoimintaan luettavan OVY:n sijoitustoiminnan riskejä hallitaan samoin kuin myöhemmin kuvattavia vakuutus- ja eläkeyhteisöjen sijoitustoiminnan riskejä.

Osuuspankkien ja Helsingin OP Pankin sekä OKO-konsernin luottosalkkujen altistumista taloustaantumien vaikutukselle arvioidaan stressitestauksella.

Markkinariskit

OP-ryhmässä markkinariskeihin sisällytetään kaikkien taseen ja taseen ulkopuolisten erien rahoitus- ja korkoriskit sekä valuuttakurssi-, osakekurssi- ja kiinteistöriskit. Markkinariskien hallinnan keskeisenä tehtävänä on tunnistaa ja arvioida liiketoimintaan sisältyvät markkinariskit, rajoittaa ne hyväksyttävälle tasolle sekä raportoida niistä säännöllisesti ja tehokkaasti. Näin varmistetaan, että markkinahintojen tai muiden ulkoisten markkinatekijöiden muutokset eivät johda pitkän aikavälin kannattavuuden tai vakavaraisuuden liialliseen heikkenemiseen ryhmään kuuluvassa yksittäisessä yksikössä tai OP-ryhmässä kokonaisuutena.

Vastuu markkinariskien ottamisesta on pääosin hajautettu. Yhteisökohtaista markkinariskien ottamista ohjaavat ja rajoittavat OP-ryhmän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet, OPK:n riskienhallintaohjeistus ja OP-ryhmän riski- ja valvontarajajärjestelmä.

Kunkin yhteisön hallitus on määritellyt markkinariskien hallinnan tavoitteet, riskinoton periaatteet ja markkinariskien hallinnan organisoinnin.

Pankkiliiketoiminnan luotto- ja talletuskannan korkoriskin suojauksessa pyritään turvaamaan marginaali eri koronmuutostilanteissa. Kaupankäynti- ja sijoitussalkuissa pyritään turvaamaan vuotuisen tuoton ja salkun markkina-arvon kehitys.

Pankkiliiketoiminnan työnjaon mukaan osuuspankit keskittyvät vähittäispankkitoimintaan. Niiden aktiivista kaupankäyntiä raha- ja pääomamarkkinoilla on rajoitettu suosituksella, jonka mukaan pankkikohtaisen kaupankäyntisalkun arvo voi olla korkeintaan 5 % taseen ulkopuolisten erien yhteismäärästä. Vuoden 2006 lopussa 3 osuuspankilla oli suosituksia suurempi kaupankäyntisalkku, kuten myös edellisen vuoden lopussa.

Osuuspankit hoitavat rahamarkkina- ja johdannaiskauppansa valtaosin OKO:n kanssa.

OP-ryhmän keskuspankkina OKO hoitaa ryhmän maksuvalmiuden, maksuliikkeen, valuuttakurssiriskit, pitkäaikaisen varainhankinnan ja kansainväliset pankkisuhteet sekä vastaa yhteisen, keskitetyn maksuvalmiusreservin ylläpidosta. OKO:n markkinariskienottoa ohjaavat yhtiön riskienhallintastrategia ja kokonaisriskipolitiikka sekä markkinariskilajikohtaiset

riskipolitiikat, joissa määritellään sallitut riskien enimmäismäärät, position rakennetta ja hajauttamista koskevat periaatteet sekä riski- ja tuottotavoitteet. OKOn markkinariskien hallintaa käsitellään tarkemmin OKOn vuosikertomuksessa.

OP-ryhmän yhteisöjen markkinariskiraportoinnin laajuus ja tiheys vaihtelevat liiketoiminnan luonteen mukaan. OKOssa markkinariskien seuranta ja raportointi on päivittäistä ja osin reaaliaikaista, muissa yhteisöissä säännöllinen raportointi johdolle on kuukausittaista, mutta seuranta tarvittaessa päivittäistä. OPK:n Riskienhallintapalvelut tuottaa kuukausittain markkinariskiraportit osuuspankeille ja raportoi koko OP-ryhmän taserakenteen ja markkinariskien kehityksestä OPK:n johdolle.

Pankkiliiketoiminnan kiinteistö- ja osakeriskejä arvioitiin kertomusvuonna stressitestien avulla. Lisäksi valmisteltiin erilaisia rahoitusriskiskenaarioita ja niihin liittyviä toipumissuunnitelmia.

Rahoitusriski

Rahoitusriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että yrityksen kyky selviytyä maksuvelvoitteestaan vaarantuu. OP-ryhmän rahoitusriskin lähteitä ovat taserakenteesta syntyvät riskit, asiakaskäyttäytyminen ja taloudelliseen toimintaympäristöön liittyvät riskit. Myös muiden liiketoimintariskien toteutuminen voisi realisoida rahoitusriskin. Taserakenteeseen liittyvät rahoitusriskit liittyvät varainhankinnan jälleenrahoitusriskiin, varainhankintalähteiden keskittyneisyyteen ja maksuvalmiusreservien likvidiyteen. Maksuvalmiusriski sisällytetään OP-ryhmässä rahoitusriskiin. Maksuvalmiusriski syntyy, jos rahoitusta ei ole saatavissa velkojen tai muiden sitoumusten erääntyessä. Vakuutusliiketoiminnan vastuuvelan katteena olevia sijoituksia ei voi käyttää pankkiliiketoiminnan rahoitusriskin kattamiseen.

Pankkitoiminnan rahoitusriskiä hallitaan jäsenpankki- ja ryhmätason maksuvalmiussuunnittelulla, säätelämällä tase-erien erääntymisrakennetta, ylläpitämällä riittävää maksuvalmiusreserviä ja hajauttamalla varainhankinnan rakennetta. Ryhmän yhteisöt vastaavat ensisijaisesti itse omasta rahoitusriskistään ja tasaavat rahoitus- ja maksuvalmiusasemansa OKOn kanssa. OKO vastaa koko ryhmän maksuvalmiusriskin hoidosta. OKO seuraa päivittäin OP-ryhmän maksuvalmiusase-
man kehittymistä ja tasaa sen rahamarkkinoilla.

OP-ryhmän ja sen liiketoimintayksiköiden rahoitusriskiä mitataan erilaisilla taseen saatavien ja velkojen erääntymisrakennetta sekä maksuvalmiusreservien ja varainhankinnan määrää, rakennetta ja keskittyneisyyttä kuvaavilla mittareilla.

OP-ryhmän rahoitusriskin riskirajamittarina käytetään tarkasteluajankohtaan kumulatiivisesti laskettuna erääntyvien saamisten ja velkojen erotuksen suhdetta taseen loppusummaan enintään yhden vuoden, enintään kolmen vuoden ja enintään viiden vuoden periodeissa. Uusittu järjestelmä sisältää myös estimaatit käyttötilitalletusten erääntymisestä. Rahoitusriskiä seurataan säännöllisesti myös muilla mittareilla, joita ovat esimerkiksi talletushankinnan osuus taseesta ja talletusten tuotejakauma.

Korkoriski

Korkoriskillä tarkoitetaan koronmuutosten vaikutusta pankin tulokseen ja riskiposition nykyarvoon. Korkoriski aiheutuu saamisten ja velkojen toisistaan poikkeavista korkosidonnaisuuksista tai korontarkistusajankohdista.

Korkoriskitarkasteluun sisällytetään kaikki tase-erät sekä taseen ulkopuoliset korolliset erät. Pankkiliiketoiminnan merkittävin korkoriskin lähde on vähittäispankkitoiminta, jossa anto- ja ottolainauksen erääntymis- ja jälleenhinnoitteluaikakohdat poikkeavat toisistaan. Lisäksi käytössä on erilaisia korkosidonnaisuuksia, joista osa on ns. hallinnollisia korkoja. Myös asiakaskäyttäytyminen vaikuttaa korkoriskin realisoitumiseen sekä antolainauksessa että talletushankinnassa. Korkoriskilaskentaa varten arvioidaan hallinnollisten korkojen sekä talletusvarainhankinnan korkojen tilastollinen uudelleenhinnoitteluviive suhteessa markkinakorkojen muutoksiin. Nämä hinnoitteluviiveet, osake- ja kiinteistösijoitukset sekä omat varat sisällytetään korkoriskitarkasteluun vuosittain vahvistettavien aikaluoletusten mukaisesti.

Osuuspankkien korkoriskitarkastelussa koronmuutokselle herkat erät on jaettu kassavirtatarkasteluun sekä maturiteetin mukaisesti että korkosidonnaisuuksittain. Vaihtuvakorkoisten erien tulevaisuuden korkokassavirratt lasketaan kulloinkin voimassa olevalta korkokäyrältä sopimuksen korkotietoihin perustuen forward forward -menettelyä käyttäen. Korkotason muutosvaikutuksia arvioidaan suhteessa pankin riskiposition arvoon. Tarkastelu koskee staattista tasetta ottaen kuitenkin huomioon hallinnollisten korkojen oletetut uudelleenhinnoitteluviiveet.

Korkoriskin riskirajamittarina käytettiin markkinakorkojen 1,0 %-yksikön nousun vaikutusta riskiposition nykyarvoon suhteutettuna taloudelliseen pääomaan.

Valuuttakurssiriski

Valuuttakurssiriskillä tarkoitetaan valuuttakurssimuutosten pankille aiheuttamaa tulosriskiä tai markkina-arvon muutosriskiä. Avoin valuuttapositio syntyy, kun samassa valuutassa olevien saamisten ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan. OP-ryhmän pankeissa valuuttakurssiriski on keskitetty OKOon, ja yksittäisen osuuspankin valuuttapositio rajoittuu käytännössä matkavaluuttakassaan.

Valuuttakurssiriskiä mitataan Rahoitustarkastuksen standardin määrittelemän kokonaisnettovaluuttaposition suhteella taloudelliseen pääomaan.

Osakeriski

Osakekurssiriskillä tarkoitetaan julkisesti noteerattavien osakkeiden ja muiden vastaavien instrumenttien markkinakurssimuutosten aiheuttamaa tulosriskiä ja markkina-arvon muutosriskiä. OP-ryhmässä osakeriskin riskirajamittarina käytetään julkisesti noteerattavien osakkeiden, rahasto-osuuksien tai muiden vastaavien instrumenttien markkina-arvon suhdetta taloudelliseen pääomaan.

Kiinteistöriski

Kiinteistöriskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa, arvioida, rajoittaa ja valvoa kiinteistöomistuksiin kohdistuvia arvonalentumis-, tuotto- ja vahingoittumisriskejä. Kiinteistöomaisuuteen liittyvien riskien pienentämiseksi ja tuottotason nostamiseksi jäsenpankeissa on vahvistettu kiinteistöriskien hallinnan periaatteet ja hallintajärjestelmät. Jäsenpankkien ja muiden OP-ryhmään kuuluvien yhteisöjen kiinteistöomistusten määrää ja tuottotasoa seurataan neljännesvuosittain.

Valmistautuminen vakavaraisuusuudistukseen

Uusi vakavaraisuussäännöstö astui voimaan EU:ssa vuoden 2007 alussa. Vakavaraisuusuudistus implementoitiin Suomen lainsäädäntöön kolmessa tasossa: vuoden 2007 helmikuussa vahvistettiin vakavaraisuusuudistusta koskevat luottolaitoslain muutokset. Valtiovarainministeriö antaa asetuksen vakavaraisuuslaskentaa koskevista yksityiskohtaisemmista säädöksistä, jotka koskevat lähinnä direktiivissä mahdollistettujen kansallisten valintamahdollisuuksien käyttöä. Lisäksi Rahoitustarkastus antaa lukuisia vakavaraisuuslaskentaa koskevia standardeja, joissa annetaan tarkempia määräyksiä ja ohjeita lain soveltamisesta.

Nykyisestä säännöstöstä poiketen uusi vakavaraisuussäännöstö sallii vähimmäispääoman laskennan usealla eri menetelmällä. Luottoriskin vakavaraisuusvaade voidaan tulevaisuudessa laskea myös asiakkaan ulkoisen tai pankin itse tekemän luottokelpoisuusluokituksen mukaan. Uusi säännöstö asettaa omien varojen vähimmäisvaatimuksen myös operatiivisille riskeille.

OP-ryhmän riskienhallintamenetelmien ja -järjestelmien kehittämisen lähtökohtana ovat ensisijaisesti riskienhallinnan tarpeet ja toissijaisesti vakavaraisuussäännöstön vaatimusten täyttäminen.

OP-ryhmän ja sen luottolaitosten valmistautuminen vakavaraisuusuudistukseen toteutetaan osana koko OP-ryhmää koskevaa Basel2-kehitysohjelmaa.

Vuoden 2006 aikana OP-ryhmä on jatkanut valmistautumista vakavaraisuusuudistukseen. Vuoden aikana on edelleen panostettu uudistuksen edellyttämiin tietojärjestelmämuutoksiin, luottoriskimallien kehittämiseen ja asuntoluottoluokituksen jatkokehitykseen: kehitystyö on jatkunut kulutus-, maatalous- ja yritysluottojen osalta. Tärkeä painopistealue on ollut vakavaraisuusuudistuksen jalkauttaminen jäsenpankkeihin. OPK seuraa jäsenpankkien luottoluokittelun käyttöasetusta, luottokannan jakautumista eri luottoluokkiin ja luottoluokittelun vaikutuksia tavoitteiden asettamiseen, päätöksentekoon ja hinnoitteluun sekä ohjaa jäsenpankkien luottoluokittelun aktiiviseen hyödyntämiseen.

OP-ryhmä hyödyntää vakavaraisuusuudistukseen liittyviä siirtymäsääntöjä käyttöön otettavien menetelmien osalta. OPK:n johtokunnan tekemien linjausten mukaan tavoitteena on siirtyä vaiheittain luottoriskien vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa sisäisten luokitusten menetelmään siten, että ensimmäisten vastuuryhmien vakavaraisuusvaatimus laskeaan sisäisten luokitusten menetelmällä vuoden 2008 alusta lukien. Yritys- ja vähittäisvastuiden osalta siirrytään kokonaisuudessaan sisäisten luokitusten menetelmiin vuoteen 2011 mennessä. Operatiivisten riskien vakavaraisuusvaatimus laskeaan perusmenetelmällä vuodesta 2008 alkaen. Tavoitteena on siirtyä standardimenetelmän käyttöön vuonna 2010.

Tehtyjen omien arvioiden mukaan sisäisten luokitusten käytöstä vakavaraisuuslaskennassa hyötyvät eniten OP-ryhmän kaltaiset vähittäispankkitoimintaan keskittyneet pankit. Sisäisten luokitusten käyttö lisää kuitenkin omien varojen vähimmäisvaatimuksen herkkyyttä suhdannevaihteluille.

Johdannaisliiketoiminta

OP-ryhmässä aktiivisin johdannaisten käyttäjä on sen keskuspankki OKO, joka käyttää niitä niin kaupankäynti- kuin suojaustarkoituksessa. OKOssa, jossa sekä saatavat että velat ovat joko korkojaksoittain vaihtuva- tai kiinteäkorkoisia ja markkinaehtoisia, on suojaustoiminnassa korkomarginaalin taloudellinen lukitseminen liiketoiminnan kannalta keskeistä. OKO soveltaa IFRS 39:n mukaista suojauslaskentaa käyttäen suojaus- ja tehokkuuden mittareina riskienhallinnassa yleisesti käytössä olevia mittareita (ks. tarkemmin OKOn tilinpäätös). OKOn kaupankäyntitoiminnassa painopiste on siirtynyt optioiden käyttöön OP-ryhmän lanseerattua korkokatot niin asunto- kuin yritysluottoihin.

OP-ryhmä soveltaa korkoriskin suojauslaskennassa ns. käyvän arvon suojausmallia.

Osuuspankit eivät käytä riskienhallinnan näkökulmasta johdannaisia kaupankäyntitarkoituksessa. Osuuspankkien johdannaisliiketoiminta on vähäistä ja rajoittuu muutaman osuuspankin korkoriskiposition suojaukseen koronvaihtosopimuksin sekä korkokattoisten luottojen suojaamiseen vastakkaisilla optioilla OKOn kanssa. Kirjanpidossa kyseiset optiot on merkitty kaupankäyntisalkkuun, koska IFRS 39:n mukaan johdannainen on arvostettava taloudellisesta käyttötarkoituksesta huolimatta. Osuuspankeilla on pitkäaikaisissa sijoituksissaan kytkettyjä johdannaisia, mutta niitä ei ole pääsääntöisesti erotettu, koska instrumentit arvostetaan osana kirjanpidollista kaupankäyntisalkkua markkina-arvoon.

Vahinkovakuutusriskit

Vakuutustoiminta perustuu riskin ottamiseen ja sen hallintaan. Merkittävimmät riskit liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutusuojan hankkimiseen ja vastuuvelan riittävyteen. Vastuuvelariski liittyy erityisesti sellaisiin vakuutuslajeihin, joissa vahingot selviävät hitaasti. Lisäksi merkittävä vakuutustoiminnan riski tulee vastuuvelkaa kattavan omaisuuden sijoitusriskistä.

Vahinkovakuutus käyttää vakuutus- ja sijoitusriskien arvioimiseksi todennäköisyysmallia, jonka avulla arvioidaan sijoitusallokaation, vakuutuskannan ja vakavaraisuuden optimaalinen rakenne siten, että pääoman tuotto maksimoidaan. Mallin avulla määritetään myös vakavaraisuudelle tavoitealue.

Vakuutusriskien osalta mallissa on otettu huomioon vakuutuslajien erilainen luonne sekä jälleenvakuuttamisaste. Sijoitusriskien osalta käytetään sijoitusinstrumentin laadun perusteella tehtävään luokitteluun perustuvaa mallia, jossa on otettu huomioon sijoitusluokkien odotettu tuotto ja hajonta sekä luokkien välinen korrelaatio.

Vakuutussopimuksella vakuutuksenottaja siirtää riskinsä vakuutuksenantajalle. Vahinkovakuutuksessa yksittäisen vakuutussopimuksen vakuutusriski muodostuu kahdesta elementistä: siitä, että sattuu yksi tai useampi vakuutussopimuksen perusteella korvattava vahinko ja siitä, että jokaiseen sattuvaan vahinkoon liittyy riski korvattavan vahingon suuruudesta. Sekä korvattavien vahinkojen lukumäärä että kunkin yksittäisen vahingon suuruus ovat satunnaisia. Vakuutusehdot edellyttävät, että korvattavan vahingon sattuminen on ennalta-arvaamaton tapahtuma. Toisaalta vakuutetulle kohteelle sattuvan vahingon suuruus riippuu yleensä voimakkaasti esimerkiksi vahingon syystä ja sattumishetken olosuhteista sekä tapahtumien kulun yksityiskohdista. Lisäksi yhdellä vakuutussopimuksella voi olla katettuna useita laadultaan tai arvoltaan poikkeavia kohteita.

Vakuutuskanta muodostuu hyvin suuresta määrästä myönnettyjä vahinkovakuutussopimuksia. Vakuutuskannan suuruuden takia myös sattuvien vahinkojen odotettavissa oleva lukumäärä on suuri. Jos sattuvat vahingot ovat toisistaan täysin riippumattomia, havaitun vahinkomenon suhteellinen vaihtelu tulee todennäköisyyslaskennan suurten lukujen lain mukaan sitä pienemmäksi mitä enemmän vakuutuskannassa on vakuutusriskejä.

Koska vakuutusriskien keskinäinen riippumattomuus ei todellisuudessa kuitenkaan toteudu täydellisesti, ei vakuutusyhtiön vahinkoriski suhteutettuna vakuutuskannan suuruuteen kuitenkaan kokonaan katoa, olipa vakuutuskanta kuinka suuri hyvänsä. Tätä vakuutusriskien keskinäisestä riippuvuudesta aiheutuvaa jäännösriskiä kutsutaan ei-hajautettavissa olevaksi riskiksi. Se liittyy yleensä ulkoisessa toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Esimerkiksi suhdannevaihtelut vaikuttavat systemaattisesti tietyn vakuutussopimusten ryhmän vahinkotiheyteen tai vahinkojen suuruuksiin. Inflaatio voi vaikuttaa vahingon suuruutta lisäävästi samanaikaisesti suuressa osassa yhtiön vakuutuskantaa. Väestön yleisessä kuolevuuskehityksessä tapahtuvat muutokset taas heijastuisivat yhtiön koko lakisääteisten vakuutusten eläkekantaan. Toisaalta ei-hajautettavissa oleva riski voi joskus liittyä myös vielä tunnistamattomaan, piilevään vahinkorisktiin, joka koskee suurta määrää vakuutussopimuksia. Tunnetuin esimerkki lähihistoriasta ovat asbestivahingot.

Oman riskityyppinsä muodostavat luonnonkatastrofien tai ihmisen toiminnasta aiheutuneiden suurkanastrofien synnyttämä vahinkokumulaatio. Tällöin yksi ja sama katastrofitapahtuma aiheuttaa käytännössä samanaikaisesti korvattavia vahinkoja suureen määrään vakuutettuja riskejä, jolloin katastrofista aiheutuva kokonaiskorvausmeno voi nousta erittäin suureksi. Tämä riski on kuitenkin hajautettavissa, sillä OP-ryhmän vahinkovakuutusliiketoiminta toimii alueella, jossa luonnonkatastrofiriskiä pidetään suhteellisen alhaisena, ja siltä voi näin ollen suojautua jälleenvakuutuksella.

Riskin valinnan ja hinnoittelun merkitystä korostetaan toimintamalleissa. Vakuutuslaji- ja riskikeskittymäkohtaisesti on asetettu rajoitukset riskien suuruudelle ja laajuudelle. Tätä tukevat tietovarasto ja analysointisovellukset. Vakuutusehtojen merkitys riskin rajoittamisen keinona on olennainen. Lisäksi tehdään asiakas- tai vakuutuslajikohtaisesti riskianalyysjä riskien rajoittamiseksi.

Jälleenvakuutusperiaatteet ja omalla vastuulla pidettävän riskin määrä hyväksytään vuosittain hallituksessa. Jälleenvakuutus vaikuttaa vakavaraisuuspääoman tarpeeseen. Jälleenvakuuttajaksi hyväksytään ainoastaan yhtiö, jonka luottokelpoisuusluokitus on pääsääntöisesti, Standard & Poor'sin mukaan, vähintään A. Lisäksi on vahvistettu ylärajat sille, kuinka paljon riskiä yhdelle jälleenvakuuttajalle voidaan antaa. Yläraja riippuu riskin luonteesta ja yhtiön vakavaraisuudesta.

Vastuuvelan riittävyttä seurataan vuosittain. Vastuuvelan arviointiin liittyy aina epävarmuustekijöitä, jotka voivat johtua mm. vahinkokehityksen ennustamisesta, vahinkojen todentamisen viiveestä, kustannusinflaatiosta tai lainsäädöllisistä muutoksista sekä yleisestä taloudellisesta kehityksestä.

Vahinkovakuutusliiketoiminnan sijoitusriskit

Sijoitukset ovat vastuuvelan ja oman pääoman katteena olevaa varallisuutta. Hallitulla sijoitusriskin ottamisella pyritään sijoitussalkun tuoton kasvattamiseen. Perusallokaatioksi kutsutaan sijoitussalkun rakennetta, jolla tuotto maksimoidaan valitulla riskitasolla. Vahinkovakuutuksessa on käytössä Asset/Liability Management -malli (ALM-malli), jonka avulla perusallokaatio määritellään. Omaisuuden arvovaihtelun ja aktiivisen sijoitustoiminnan seurauksena perusallokaatiosta poiketaan ajoittain asetettujen rajojen puitteissa. Sijoitussuunnitelmassa määritellään sijoitusvaltuudet eri omaisuusluokille ja omaisuusluokkien sisäiselle hajautukselle.

Hallitus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman, jota varten arvioidaan toimintaympäristön tila ja kehitysnäkymät, sijoituksiin sisältyvät riskit tuoton, turvaavuuden ja valuuttakurssimuutosten suhteen, vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset sijoitusten tuotolle, likvidiydelle ja valuuttakurssiasemalle sekä riskinkantokyky sijoitusten osalta lyhyellä ja pitkällä tähtäyksellä.

Markkinariski

Markkinariski muodostuu hinta-, korko- ja valuuttariskistä. Osakekurssien, korkojen ja valuuttojen muutokset vaikuttavat sijoitusomaisuuden arvoon. Vahinkovakuutuksen sijoitusriskin ja vakavaraisuuspääoman suhdetta tarkastellaan sisäisellä ALM-mallilla ja markkinariskien herkkyysanalyysillä.

Hintariskiä sisältävien osakkeiden, vaihtoehtoisten sijoitusten ja kiinteistöjen maksimimäärä on rajoitettu perusallokaatiossa. Sijoitusriskiä hallitaan myös hajauttamalla eri sijoitusinstrumentteihin, maantieteellisesti ja toimialoittain.

Johdannaisten käyttö

Markkinariskin hallintaan käytetään myös johdannaisia. Johdannaisten käytön periaatteet määritellään vuosittain sijoitussuunnitelmassa. Korko- ja osakejohdannaisia voidaan käyttää sekä suojaukseen että salkun riskitason lisäämiseen rajojen puitteissa. Valuuttajohdannaisia voidaan käyttää vain suojaamiseen. Luottoriskijohdannaisia ei käytetä. Johdannaisia voidaan tehdä säännellyillä markkinoilla tai vastapuolen kanssa, jonka pitkäaikainen luottoluokitus on vähintään A3 (Moody's) tai A- (Standard & Poor's).

Luottoriski

Joukkovelkakirjalainat sijoitetaan pääosin euromaiden valtioiden euromääräisiin joukkovelkakirjalainoihin. Luottoriskiä hallinnoidaan hajauttamalla salkkua ja rajoittamalla heikomman luottoriskin osuutta salkusta. Sijoitussuunnitelmassa on määritelty luottoluokitusrajoitukset. Luottoluokittelemattomista liikkeeseenlaskijoista tehdään sisäinen luottoriskin arviointi, jonka perusteella voidaan tehdä sijoituspäätös.

Likviditeettiriski

Sijoitussalkkua koostettaessa huomioidaan yhtiön likviditeettivaatimukset. Likviditeettipuskurina toimii ensisijaisesti rahamarkkinasalkku. Sijoitukset osakkeisiin ja joukkovelkakirjalainoihin ovat pääosin noteerattuja ja likvidejä.

Henkivakuutusriskit

Henkivakuutusliiketoiminnan merkittävimmät vakuutustekniset riskit ovat kuolevuus ja työkyvyttömyyden alkavuus. Kuolemanvaravakuutuksissa riskinä on korkea kuolleisuus, mutta eläkkeiden ja muiden elämänvaravakuutusten osalta riskinä on oletettua alhaisempi kuolleisuus. Riskejä hallitaan määrittelemällä vakuutuksista perittävät maksut turvaaviksi, pitämällä vastuuvallintaohjeet ajan tasalla, kerryttämällä tasoitusmäärää sekä siirtämällä riskiä jälleenvakuuttajalle.

Koska vain poikkeustapauksissa hinnoittelua voidaan muuttaa sen jälkeen kun vakuutus on myönnetty, on hinnoittelussa varauduttava epäedulliseen vaihteluun. Olettamusten toteutumista tarkkaillaan systemaattisesti, ja tarvittaessa hinnoittelua korjataan tai vastuuvellkaa vahvistetaan.

Henkivakuutuksen tuotevalikoimaan kuuluu pääasiassa pitkäaikaissäätämiseen tarkoitettuja tuotteita, joihin sisältyy ai-noastaan vähäinen vakuutustekninen riski.

Vakuutusteknisiin riskeihin voidaan lukea myös liikekuluriski. Riski realisoituu, jos todelliset liikekulut ylittävät hinnoittelussa tehdyt kustannusolettamukset. Hallintakeinot ovat kulukuri ja riittävä hinnoittelu.

Merkittävin vastuuelkaan liittyvä korkoriski on korkotuottoisen vakuutuksen laskuperustekorkovaateen (sitova tuotto-lupaus) ja vastuuelkaa kattavan sijoitusomaisuuden todellisen tuoton suhde. Perustekorko on samalla vastuiden diskonttokorko. Osa 4,5 %:n laskuperustekorolla toimivan kannan vastuuelasta on vapaaehtoisesti täydennetty alemman diskonttokoron tasolle.

Sijoitusriskiä on myös mahdollisuus takaisinostoihin: pitkäaikaisiksi tarkoitettujen varojen nostaminen ennen aikaisesti pienentää ansaintapohjaa. Vakuutusyhtiö saattaa takaisinoston yhteydessä joutua realisoimaan sijoituksiaan epäedullisessa markkinatilanteessa tai etupainotteisia liikekuluja ei ole saatu kuoletettua takaisinostohetkeen mennessä.

Takaisinostoriskiä hallitaan sopivilla tuoterakenteilla sekä sopimusehdoilla ja sanktioilla. Takaisinostoille alttiita ovat säästövakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset. Sen sijaan eläkevakuutuksien takaisinosto on mahdollista ainoastaan poikkeustapauksissa.

Maksuvalmiuden ylläpito ei ole merkittävä ongelma, koska henkivakuutusliiketoiminnan sisään tuleva kassavirta ylittää ulosmenevän, ja tilanteen arvioidaan jatkuvan samanlaisena.

Henkivakuutusliiketoiminnan sijoitusriskit

Henkivakuutusliiketoiminnan keskeisimmät riskit liittyvät sijoitustoimintaan. Henkivakuutusyhtiön hallitus vahvistavat erilliset sijoitusten riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat. Sijoitustoiminnan riskeihin varaudutaan vuosittain erikseen vahvistettavan sijoitussuunnitelman määrittelemällä tavalla ja asiantuntevalla henkilöstöllä. Sijoitussuunnitelmasa otetaan kantaa haluttuun riski- ja tuottotasoon ja määritellään vuotuiset sijoitusomaisuuden jakaumat, vaihteluvälit, vertailuindeksit sekä sijoitustoimintaan kohdistuvat muut rajoitukset. Sijoitussuunnitelman rajoitusten ja sääntöjen noudattamista seurataan ja siitä raportoidaan säännöllisesti sijoitustoimikunnalle ja hallitukselle.

Sijoitusomaisuuden allokaatiossa otetaan huomioon vastuuelan luonteen asettamat vaatimukset turvaavuuden, tuottovaateen ja likviditeetin suhteen sekä riskinkantokyky. Pitkän tähtäimen tuottotavoitteiden saavuttaminen edellyttää hallittua riskinottoa. Sijoitusomaisuuden riskitasoa seurataan toteutuneiden tuottojen keskihajonnalla.

Markkinariskit

Markkinariskeistä sijoitusomaisuuteen kohdistuvat erityisesti arvonmuutosriski ja korkoriski. Sijoitukset hajautetaan tästä syystä tehokkaasti eri omaisuusluokkiin, sijoitusinstrumentteihin, maantieteellisesti sekä toimialoittain. Arvonmuutosriskiä mitataan osake- ja korkosijoitusten odotetulla riskillä (ex ante -volatiliteetti) ja siitä raportoidaan säännöllisesti sijoitustoimikunnalle ja hallitukselle. Korkoriskiä seurataan modifioidulla duraatiolla suhteessa vertailusalkun duraatioon.

Sijoitustoiminnassa luottoriskiä minimoidaan sijoitussuunnitelmassa määritellyin rajoituksin.

Likviditeettiriski otetaan huomioon sijoitussalkun allokaatiojakauman rakenteessa. Likviditeettitarpeita varten käytetään lähinnä rahamarkkinasijoituksia.

Johdannaisten käyttö

Valuuttamääräisiä sijoituksia suojataan osittain johdannaisilla. Valuuttamääräisiä sijoituksia seurataan ja niistä raportoidaan säännöllisesti sijoitustoimikunnalle ja hallitukselle.

Sijoitussuunnitelma mahdollistaa johdannaisten käytön sijoitusomaisuuden arvon suojaamiseen. Johdannaisia voidaan sijoitussuunnitelman mukaan käyttää myös ei-suojaavassa tarkoituksessa. Henkivakuutusliiketoiminnassa voi olla avoimia valuuttakurssipositioita, mutta niille on asetettu enimmäisrajoitus sijoitussuunnitelmassa.

LIITE 3. Tilikauden aikana hankitut liiketoiminnot

OKO osti 12.9.2005 Keskinäinen Henkivakuutusosakeyhtiö Suomelta ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselta niiden omistamat Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeet 1 195 miljoonan euron kauppahinnalla. Kaupan jälkeen OKO omisti noin 58,5 prosenttia Pohjolan osakkeista ja äänimäärästä. Kauppa toteutui lopullisesti 18.10.2005, kun OKO sai kaupan ehtona olleet viranomaishyväksynnot. Kaupan toteuduttua Pohjola-Yhtymä Oyj:stä tuli OKOn tytäryhtiö. Vuoden 2005 loppuun mennessä OKO kasvatti omistusosuutensa Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeista 86,3 prosenttiin. Pohjola-Yhtymä Oyj ja sen konsernitilinpäätökseen sisällytetyt yhtiöt on yhdistelty OP-ryhmän yhdisteltyyn tilinpäätökseen ajankohdasta 30.10.2005 lähtien. Tammikuussa 2006 OKOn omistus- ja ääniosuus Pohjolassa ylitti 90 prosenttia, jolloin OKO aloitti osakeyhtiölain mukaisen välimiesmenettelyn Pohjolan osakkeiden lunastamiseksi. Pohjola-Yhtymä Oyj on yhdistelty vuoden 2006 alusta lukien OP-ryhmän tilinpäätökseen täysin omistettuna tytäryhtiönä.

Hankitut Pohjola-konsernin keskeiset liiketoiminnot ovat vahinkovakuutus-, henkivakuutus-, rahasto- ja varainhoitoliiketoiminta. Liiketoimintojen yhdistämisen jälkeen Pohjola-Yhtymä Oyj myi rahastoliiketoiminnan 30.12.2005 ja henkivakuutustoiminnan 16.1.2006 OP-ryhmän sisäisillä kaupoilla OPK:lle.

Tilinpäätöksen 2005 konserniyhdistelyssä hankintamenona on käytetty tilanteen 31.12.2005 mukaista Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeiden hankintamenoa lisättynä osakkeiden hankintaan liittyvillä välittömillä kustannuksilla. Hankintamenoon sisältyvät OP-ryhmän sisäisiin kauppoihin liittyvät välittömät kulut. Hankintamenoon sisältyvät myös välittömät kulut OP-ryhmän sisäisistä kaupoista, jotka on toteutettu OP-ryhmän rakenteen selkeyttämiseksi Pohjola-kaupan jälkeen. Hankintamenon yhteismäärä oli 1 776 miljoonaa euroa, josta osakkeiden hankintameno oli 1 766 miljoonaa euroa ja muiden hankintaan liittyvien välittömien kulujen osuus 9,9 miljoonaa euroa.

Tilinpäätöksen 2006 konserniyhdistelyssä hankintamenona on käytetty tilanteen 31.12.2006 mukaista Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeiden hankintamenoa lisättynä osakkeiden hankintaan liittyvillä välittömillä kustannuksilla. Hankintamenoon sisältyvät OP-ryhmän sisäisiin kauppoihin liittyvät välittömät kulut. Hankintamenoon sisältyvät myös välittömät kulut OP-ryhmän sisäisistä kaupoista, jotka on toteutettu OP-ryhmän rakenteen selkeyttämiseksi Pohjola-kaupan jälkeen. Hankintamenon yhteismäärä oli 2 080 miljoonaa euroa, josta osakkeiden hankintameno oli 2 065 miljoonaa euroa ja muiden hankintaan liittyvien välittömien kulujen osuus 14,9 miljoonaa euroa. Hankintameno on maksettu kokonaan rahana.

Yhdistelyn seurauksena syntynyt liikearvo muodostuu hankintamenon ja hankittujen yksilöitävissä olevien varojen ja velkojen käypien arvojen erotuksena. Hankitut yksilöitävissä olevat varat ja velat muodostuvat Pohjolan käypään arvoon arvostetuista nettovaroista ja hankinnan yhteydessä tunnistetuista muista yksilöitävissä olevista omaisuuseristä. Liikearvo kuvaa hankinnan muita tulonodotuksia ja synergioita.

Milj. e	Yhdistämisessä käytetyt käyvät arvot	Kirjanpitoarvot ennen yhdistämistä
Aineelliset hyödykkeet	55	52
Sijoituskiinteistöt	66	58
Aineettomat hyödykkeet		
Tuotemerkit	179	
Asiakassuhteet	315	21
Vakuutussopimukset	46	2
Ohjelmistot	75	40
Liikearvo		16
Rahoitusvarat	4 433	4 433
Muut varat	91	72
Rahavarat	100	100
Varat yhteensä	5 360	4 794
 Vakuutustoiminnan velat	 3 268	 3 268
Rahoitusvelat	150	150
Laskennalliset verovelat	261	120
Varaukset	38	38
Eläkevelvoitteet	9	5
Osto- ja muut velat	157	157
Velat yhteensä	3 883	3 738
 Nettovarat	 1 477	 1 056
 Omistusosuus hankituista nettovaroista 31.12.2006	 100,0 %	 1 477
Hankintameno	2 080	
Liikearvo*	603	
 Rahana maksettu kauppahinta	 2 080	
Hankitun tytäryrityksen rahavarat	100	
Rahavirtavaikutus	1 980	

*Tarkempi erittely liikearvosta on liitetiedossa 27.

LIITE 4. Myytävissä olevat omaisuuserät

Pohjola-Yhtymä Oyj myi 22.12.2005 kokonaan omistamansa run-off-yhtiöt Vakuutusosakeyhtiö Bothnia Internationalin ja Moorgate Insurance Company Ltd:n konsernin ulkopuoliselle ostajalle. Kauppa toteutui lopullisesti 1.6.2006. Yhtiöt yhdisteltiin konsernitilinpäätökseen 31.5.2006 saakka.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 5. Korkotuotot ja -kulut	2006	2005
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	34	23
Saamisista asiakkailta		
Lainat	1 444	1 158
Rahoitusleasingsaamiset	15	11
Arvoltaan alentuneista lainoista ja muista sitoumuksista	1	-1
Saamistodistuksista		
Kaupankäynti	153	30
Myytavissä olevista	45	91
Eräpäivään asti pidettävät	13	-
Johdannaissopimuksista		
Suojauslaskennasta	16	-4
Muista	616	264
Muut korkotuotot	3	2
Yhteensä	2 340	1 575
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	71	38
Kaupankäynnin rahoitusveloista	1	0
Johdannaissopimuksista		
Suojauslaskennasta	24	-10
Muista	598	273
Veloista asiakkaille	361	261
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	370	185
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus		
Pääomalainoista	0	7
Muista	29	20
Muut korkokulut	4	6
Yhteensä	1 457	780
Korkokate	883	794

LIITE 6. Saamisten arvonalentumiset	2006	2005
Luotto- ja takaustappioina poistetut saamiset	10	11
Palautukset poistetuista saamisista	-6	-6
Arvonalentumisten lisäys	34	37
Arvonalentumisten peruutukset	-30	-40
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	1	4
Korkosaamisten arvonalentumiset	-	-
Vakuutuskorvaukset	0	0
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	9	6

LIITE 7. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	2006	2005
Vakuutusmaksutuotot		
Vakuutusmaksutulo	877	68
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-35	73
Vakuutusmaksutuotot, brutto	842	141
Jälleenvakuuttajien osuus	-53	-3
Yhteensä	788	138
Sijoitustoiminnan nettotuotot	111	12
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset (pl. korvaustoiminnon kulut)	-470	-68
Korvausvastuun muutos	-51	3
Korvauskulut yhteensä, brutto	-521	-64
Jälleenvakuuttajien osuus	-15	-5
Yhteensä	-536	-69
Muut vahinkovakuutustoiminnan erät	-36	-12
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	328	68

Vakuutusmaksutuotot ja jälleenvakuuttajien osuus

Lyhytaikaiset vakuutussopimukset		
Vakuutusmaksutulo	870	67
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-33	73
Siirtovastuun täydennys	1	0
Pitkäaikaiset vakuutussopimukset		
Vakuutusmaksutulo	7	1
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-3	-1
Vakuutusmaksutuotot, brutto	842	141

Jälleenvakuuttajien osuus lyhytaikaisten vakuutussopimusten		
Vakuutusmaksutulosta	-55	-2
Vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	2	-1
Jälleenvakuuttajien osuus pitkäaikaisten vakuutussopimusten		
Vakuutusmaksutulosta	0	0
Vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	0	0
Jälleenvakuuttajien osuus	-53	-3
Vakuutusmaksutuotot, netto	788	138

Vakuutusmaksutulo yhteensä	877	68
Vakuutusmaksuvastuun muutos yhteensä	-35	73
Vakuutusmaksutuotot, yhteensä	842	141

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot

Lainat ja muut saamiset		
Korkotuotot	2	0
Myyntivoitot ja -tappiot	-	-
Arvon alentumiset	-	-
Lainat ja muut saamiset yhteensä	2	0

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

Korkotuotot		
Saamistodistuksista	0	-
Johdannaisista	0	-
Muista	-2	0
Yhteensä	-1	0
Myyntivoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	-	-
Osakkeista ja osuuksista	0	2
Johdannaisista	10	-
Muista	-9	0
Yhteensä	1	2
Arvostusvoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	-1	-2
Osakkeista ja osuuksista	0	-2
Johdannaisista	-1	-1
Muista	-	-
Yhteensä	-2	-5
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	-2	-3

Myytävässä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

Saamistodistuksista		
Korkotuotot	72	10
Muut tuotot ja kulut	0	0
Myyntivoitot ja -tappiot	-24	0
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	-	-
Arvon alentumiset ja niiden peruutukset	-	-
Yhteensä	47	11
Osakkeista ja osuuksista		
Osingot	22	1
Muut tuotot ja kulut	-	-
Myyntivoitot ja -tappiot	38	3
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	-	-
Arvon alentumiset	-1	-
Yhteensä	59	4
Myytävässä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	106	15

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokratuotot	7	1
Myyntivoitot ja -tappiot	1	0
Voitot käypään arvoon arvostamisesta	2	0
Vastike- ja hoitokulut	-4	-1
Muut	-1	0
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot yhteensä	5	0

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä **111** **12**

Diskonttauksen purkautuminen, vahinkovakuutukset

Ajan kulumisesta johtuva vahinkovakuutuksen diskontatun vastuuvelan (liite 35) lisäys (diskonttauksen purkautuminen) on 37 milj. e (6 milj. e). Diskonttauksen purkautuminen lasketaan kuukausittain käyttäen edellisen kuukauden lopun diskonttauskorkoa ja kuukauden alun vastuuvelkaa. Diskonttauskorko oli 3,7 % 31.12.2003-30.11.2004, 3,5 % 31.12.2004-30.11.2005 ja 3,3 % 31.12.2005-31.11.2006.

LIITE 8. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	2006	2005
Vakuutusmaksutulo	859	788
Jälleenvakuuttajien osuus	-2	-1
Sijoitustoiminnan nettotuotot	454	351
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset	-437	-214
Korvausvastuun muutos	-24	-94
Jälleenvakuuttajien osuus	0	0
Muut	-	-
Vastuuvelan muutos		
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-695	-741
Jälleenvakuuttajien osuus	-4	2
Muut	-40	-23
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot yhteensä	110	67

Vastuuvelkaan sisältyy varauksia tuleviin asiakashyvityksiin 53 milj. e.

Henkivakuutuksen vakuutusmaksutulo

Maksutulo vakuutus sopimuksista

Maksutulo vakuutus sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä

Säästövakuutus	249	298
Yksilöllinen eläkevakuutus	60	52
Ryhmäeläkevakuutus	42	101
Riskivakuutus		
Yksilöllinen vakuutus	14	3
Vapaamuotoinen ryhmävakuutus	8	1
Työntekijöiden ryhmähenkivakuutus	13	0
Riskivakuutus yhteensä	35	4
Yhteensä	385	455
Maksutulo sijoitussidonnaisista vakuutuksista		
Säästövakuutus	387	262
Yksilöllinen eläkevakuutus	82	55
Ryhmäeläkevakuutus	2	1
Yhteensä	471	318
Yhteensä	856	773

Maksutulo sijoitus sopimuksista

Maksutulo sijoitus sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä

Kapitalisaatiosopimukset	1	12
Maksutulo sijoitus sopimuksista, jotka eivät oikeuta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä		
Kapitalisaatiosopimukset	-	-
Maksutulo sijoitussidonnaisista sijoitus sopimuksista		
Kapitalisaatiosopimukset	1	4
Yhteensä	3	16

Ensivakuutus yhteensä	859	788
Tuleva jälleenvakuutus	0	0
Maksutulo yhteensä	859	788
Jatkuvat vakuutusmaksut vakuutusopimuksista	492	377
Jatkuvat vakuutusmaksut sijoitusopimuksista	-	-
Kertamaksut vakuutusopimuksista	364	395
Kertamaksut sijoitusopimuksista	3	16
Yhteensä	859	788

Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot

Lainat ja muut saamiset

Korkotuotot	-2	-2
Myyntivoitot ja -tappiot	-	-
Arvon alentumiset	-	-
Yhteensä	-2	-2

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

Korkotuotot		
Saamistodistuksista	0	0
Muista	0	0
Yhteensä	0	1
Myyntivoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	-	-
Osakkeista ja osuuksista	-	-
Muista	10	-12
Yhteensä	10	-12
Arvostusvoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	0	0
Osakkeista ja osuuksista	0	0
Johdannaisista	7	6
Muista	-	-
Yhteensä	7	5
Osinkotuotot	-	1

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä 17 -6

Myytävisissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

Saamistodistuksista		
Korkotuotot	81	58
Myyntivoitot ja -tappiot	-4	40
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	-	0
Arvon alentumiset ja niiden peruutukset	-	0
Yhteensä	77	99
Osakkeista ja osuuksista		
Osingot	14	6
Muut tuotot	-3	-1
Myyntivoitot ja -tappiot	80	33
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	-	-
Arvon alentumiset	-	-
Yhteensä	91	38
Myytävisissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	168	137

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokratuotot	9	7
Myyntivoitot ja -tappiot	0	-
Voitot käypään arvoon arvostamisesta	2	5
Vastike- ja hoitokulut	-6	-1
josta vuokratuottoa kerryttämättömät	0	0
Muut	-1	-3
Yhteensä	4	7

Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena oleva omaisuus**Osakkeet ja osuudet**

Myyntivoitot ja -tappiot	100	22
Arvostusvoitot ja -tappiot	153	182
Muut	14	9
Yhteensä	267	214

Kurssivoitot (-tappiot)	0	0
--------------------------------	----------	----------

Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	454	351
---	------------	------------

Henkivakuutuksen korvaukset**Korvaukset vakuutus sopimuksista**

Korvaukset vakuutus sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä

Säästövakuutus

Eräntymiset	-169	-86
Kuolemantapauskorvaukset	-57	-49
Takaisinostot	-74	-33
Yhteensä	-299	-167

Yksilöllinen eläkevakuutus

Eläkkeet	-16	-7
Kuolemantapauskorvaukset	-1	-1
Takaisinostot	-1	0
Yhteensä	-17	-8

Ryhmäeläkevakuutus

Eläkkeet	-10	-1
Summamuotoiset korvaukset	-1	0
Takaisinostot	-1	0
Yhteensä	-12	-1

Riskivakuutukset

Yksilöllinen vakuutus	-4	0
Vapaamuotoinen ryhmävakuutus	-5	-1
Työntekijöiden ryhmähenkivakuutus	-8	0
Yhteensä	-18	-1

Korvaukset sijoitussidonnaisista vakuutuksista**Säästövakuutus**

Eräntymiset	-11	-13
Kuolemantapauskorvaukset	-10	-4
Takaisinostot	-62	-11
Yhteensä	-84	-28

Yksilöllinen eläkevakuutus		
Eläkkeet	-1	0
Kuolemantapauskorvaukset	-1	0
Takaisinostot	-1	0
Yhteensä	-2	-1
Ryhmäeläkevakuutus		
Eläkkeet	0	0
Kuolemantapauskorvaukset	0	-
Takaisinostot	-	0
Yhteensä	0	0
Korvaukset sijoitussopimuksista		
Korvaukset sijoitussopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä		
Kapitalisaatiosopimukset		
Erääntymiset	-3	-4
Takaisinostot	0	-1
Yhteensä	-3	-5
Korvaukset sijoitussopimuksista, jotka eivät oikeuta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä		
Kapitalisaatiosopimukset		
Erääntymiset	-1	-
Takaisinostot	1	-
Yhteensä	0	-
Korvaukset sijoitussidonnaisista sijoitussopimuksista		
Erääntymiset	-1	-2
Takaisinostot	-1	-1
Yhteensä	-2	-3
Ensivakuutus yhteensä	-437	-214
Tuleva jälleenvakuutus	0	0
Korvaukset yhteensä	-437	-214

LIITE 9. Palkkiotuotot ja -kulut, netto	2006	2005
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	88	89
Talletuksista	6	7
Maksuliikkeestä	116	103
Arvopapereiden välityksestä	22	26
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	6	6
Rahastoista	84	48
Omaisuuksienhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	56	31
Vakuutusten välityksestä	43	38
Takauksista	11	10
Muut	36	21
Yhteensä	467	380

Palkkiokulut

Rahahuollosta ja rahan käsittelystä	-	-
Maksuliikkeestä	14	1
Arvopapereista	3	4
Muut	53	35
Yhteensä	71	40

Palkkiotuotot ja -kulut, netto**396 340**

Muut palkkiokulut erä sisältää maksettuja palkkioita omaisuudenhoidosta ja lainopillisista tehtävistä 11 milj. e (4 milj. e), Helsingin OP Pankki Oyj:n etuasiakkaille myönnettyjä platinabonusia 5 milj. e (4 milj. e) ja muita maksettuja palkkioita 37 milj. e (26 milj. e).

LIITE 10. Kaupankäynnin nettotuotot	2006	2005
--	-------------	-------------

Kaupankäynnin rahoitusvaroista ja -veloista**Myyntivoitot ja -tappiot**

Saamistodistuksista	-9	4
Osakkeista ja osuuksista	7	3
Johdannaisista	10	1
Muista	-	-
Yhteensä	8	7

Arvostusvoitot ja -tappiot

Saamistodistuksista	-27	-4
Osakkeista ja osuuksista	3	5
Johdannaisista	35	9
Muista	-	-
Yhteensä	10	10

Kaupankäynnin osinkotuotot**1 2****Valuuttatoiminnan nettotuotot**

Kurssierot	37	24
Muut	-24	-15
Yhteensä	13	8

Kaupankäynnin nettotuotot yhteensä**32 27**

LIITE 11. Sijoitustoiminnan nettotuotot	2006	2005
--	-------------	-------------

Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot**Saamistodistuksista ja ostetuista lainoista**

Myyntivoitot ja -tappiot	1	7
josta jaksotettuun hankintamenoön arvostetuista	-	-
Käyvän arvon rahastosta tilikaudella siirretty	0	0
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	-	-
Yhteensä	1	7

Osakkeista ja osuuksista

Myyntivoitot ja -tappiot	16	2
josta hankintamenoön arvostetuista	4	-
Käyvän arvon rahastosta tilikaudella siirretty	24	11
Arvonalentumiset	-1	-5
Yhteensä	40	8

Osinkotuotot**20 8****Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä****60 23**

Eräpäivään asti pidettävistä saamistodistuksista

Arvon alentumiset ja niiden peruutukset

- -

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokratuotot

55 61

Myyntivoitot ja -tappiot

5 8

Voitot käypään arvoon arvostamisesta

25 6

Vastike- ja hoitokulut

-34 -37

josta vuokratuottoa kerryttämättömät

1 1

Muut

1 2

Yhteensä

52 39

Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä**112 62****LIITE 12. Liiketoiminnan muut tuotot****2006 2005**

Vuokratuotot oman käytön kiinteistöistä

10 11

Myyntivoitot oman käytön kiinteistöistä

2 1

Vakuutuskorvaukset

0 0

Muut

80 55

Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä**92 68**

Erä muut liiketoiminnan tuotoista sisältää vahinkovakuutustoiminnan muita tuottoja 3 milj. e (2 milj. e), leasingkohteiden vuokratuottoja 10 milj. e (4 milj. e), atk-tuottoja 6 milj.e (8 milj. e), tuottoja luottoriskien hallinnasta 18 milj. e (17 milj. e) ja muita toimintatuottoja 43 milj. e (23 milj. e).

LIITE 13. Henkilöstökulut**2006 2005**

Palkat ja palkkiot

459 348

Osakeperusteiset maksut

0 0

Eläkekulut

Maksupohjaiset järjestelyt

54 36

Etuuspohjaiset järjestelyt

-18 -20

Muut henkilösivukulut

33 22

Henkilöstökulut yhteensä**527 387****LIITE 14. Muut hallintokulut****2006 2005**

Toimistokulut

51 41

IT-kulut

87 63

Yhteyskulut

39 31

Markkinointikulut

59 44

Tutkimus- ja kehittämiskulut

7 1

Muut hallinnon kulut

48 40

Muut hallintokulut yhteensä**290 220**

LIITE 15. Liiketoiminnan muut kulut	2006	2005
Vuokrakulut	1	1
Oman käytön kiinteistöistä	70	60
Myyntitappiot oman käytön kiinteistöistä	0	0
Poistot		
Rakennuksista	11	11
Koneista ja kalustosta	25	24
Aineettomista hyödykkeistä	28	23
Yrityskaupan yhteydessä syntyneistä hyödykkeistä	49	8
Muut	16	10
Yhteensä	129	76
Arvonalentumiset		
Oman käytön kiinteistöistä	1	1
Liikearvosta	-	-
Muut	0	-
Yhteensä	1	1
Talletussuojarahaston kannatusmaksu	15	14
Muut	50	31
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	267	183

Erä muut liiketoiminnan muissa kuluissa sisältää valvonta-, tarkastus- ja jäsenmaksuja 13 milj. e (10 milj. e), vakuutus- ja varmuuskuluja 8 milj. e (6 milj. e), vahinkovakuutustoiminnan muita kuluja 10 milj. e (2 milj. e) ja muita liiketoiminnan kuluja 18 milj. e (13 milj. e).

LIITE 16. Palautukset omistajajäsenille	2006	2005
Bonukset	43	38
Osuuspääoman korot	21	15
Palautukset omistajajäsenille yhteensä	64	53

Palautukset omistajajäsenille sisältää osuuspankkien jäsenille tilikaudelta maksettaviksi tulevat lisäosuuspääoman korot sekä pankkipalvelujen käytön keskittämisestä omistajajäsenille tilikaudelta kertyneet bonukset.

Bonuksiin ei sisälly Helsingin OP Pankki Oyj:n etuasiakkaille maksettavat bonukset.

LIITE 17. Tuloverot	2006	2005
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	152	102
Aikaisempien tilikausien verot	-21	-11
Laskennalliset verot	71	35
Tuloslaskelman verot	202	125
Yhteisön tuloveroprosentti	26	26

Voimassaolevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin

Tulos ennen veroja	800	579
Verokannan mukainen osuus tuloksesta	208	150
Edellisten tilikausien verot	-20	-11
Verovapaiden tuottojen vaikutus	-7	-2
Vähennyskeltottomien kulujen vaikutus	21	5
Käyttämättömien tappioiden uudelleenarviointi	-6	-30
Veronoikaisujen vaikutus	6	-2
Muut erät	-	15
Tuloslaskelman verot	202	125

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 18. Käteiset varat	31.12.2006	31.12.2005
Kassa	136	135
Vaadittaessa maksettavat talletukset keskuspankeissa		
Yön yli -talletukset	-	-
OKOn vähimmäisvarantotalletus	139	116
Muut	766	362
Käteiset varat yhteensä	1 041	613

Luottolaitokset joutuvat pitämään vähimmäisvarantoja (varantotalletus) kansallisissa keskuspankeissa eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän mukaisesti. Varantotalletus on Euroopan keskuspankin ilmoittaman velvoiteprosentin mukainen osuus varantopohjasta. Varantopohjaan luetaan talletukset (laaja), sekä enintään kahden vuoden velkapaperit. Talletuksia toisilta varantovelvollisilta ei lueta varantopohjaan. Varantotalletus on tällä hetkellä 2 % varantopohjasta. OP-ryhmässä luottolaitokset tekevät varantotalletuksen OKOon. OKO huolehtii ryhmän luottolaitosten valtuuttamana välittäjänä koko ryhmän talletusvelvollisuudesta Suomen Pankkiin.

LIITE 19. Saamiset luottolaitoksilta	31.12.2006	31.12.2005
Talletukset keskuspankeissa		
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	-	-
Saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	43	52
Muut	152	431
Yhteensä	195	483
Luotot ja muut saamiset		
Vaadittaessa maksettavat	0	0
Muut	152	185
Yhteensä	152	185
Yhteensä	347	668
Arvon alentumiset	-2	-2
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	344	666

Saamisiin luottolaitoksilta sisältyy maturiteetiltaan alle 3 kuukauden talletuksia 146 milj. e (483 milj. e) ja repo-saamisia - milj. e (35 milj. e).

LIITE 20. Kaupankäynnin rahoitusvarat	31.12.2006	31.12.2005
Valtion saamistodistukset	404	365
Muut saamistodistukset	4 332	3 377
Osakkeet ja osuudet	80	99
Ostetut luotot ja muut saamiset	-	-
Kaupankäynnin rahoitusvarat yhteensä	4 816	3 841

Muut kaupankäynnin saamistodistukset sisältää sijoitustodistuksia 1 632 milj. e (1 594 milj. e), yritystodistuksia 8 milj. e (187 milj. e), debentureja 45 milj. e (61 milj. e), joukkovelkakirjalainoja 1 923 milj. e (733 milj. e) ja muita saamistodistuksia 724 milj. e (801 milj. e).

Kaupankäynnin saamistodistusten sekä osakkeiden ja osuuksien erittely noteerauksen ja liikkeeseenlaskijan perusteella

	31.12.2006		31.12.2005	
	Saamis- todis- tukset	Osakkeet ja osuudet	Saamis- todis- tukset	Osakkeet ja osuudet
Noteeratut				
Julkisyhteisöiltä	374		386	
Muilta	2 684	80	1 728	99
Muut				
Julkisyhteisöiltä	1 657		1 603	
Muilta	21	-	24	-
Yhteensä	4 736	80	3 742	99

Kaupankäynnin rahoitusvaroihin sisältyy pantattuja saamistodistuksia 2 515 milj. e (1 507 milj. e).

LIITE 21. Johdannaissopimukset	31.12.2006	31.12.2005
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		
Korkojohdannaiset	262	81
Valuuttajohdannaiset	3	61
Osake- ja indeksijohdannaiset	33	-
Luottojohdannaiset	0	-
Muut	-	-
Yhteensä	298	142
Suojaavat johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	16	12
Valuuttajohdannaiset	5	-
Osake- ja indeksijohdannaiset	-	-
Luottojohdannaiset	-	-
Muut	-	-
Yhteensä	21	12
Johdannaissopimukset yhteensä	319	155

Tase-erä sisältää johdannaissopimusten positiiviset arvonmuutokset ja maksetut preemiot. Muissa varoissa aikaisemmin esitetyt johdannaissopimuksista maksetut preemiot on siirretty Johdannaissopimukset-ryhmään. Vertailutieto on muutettu vastaavasti.

LIITE 22. Saamiset asiakkailta	31.12.2006	31.12.2005
Luotot yleisölle ja julkisyhteisöille	36 936	32 475
Rahoitusleasingsaamiset	414	370
Ostetut luotot ja muut saamiset	2 368	2 103
Yhteensä	39 718	34 948
Arvon alentumistappiot	-124	-134
Saamiset asiakkailta yhteensä	39 595	34 814

Muissa varoissa aikaisemmin esitetyt takausaamiset ja niiden arvonalentumiset on siirretty Saamiset asiakkailta-ryhmään. Vertailutieto on muutettu vastaavasti.

Luottojen ja takauksensaamisten arvonalentumisten muutokset saamisista asiakkailta ja luottolaitoksilta

	Luotot	Pankki- takaus- saamiset	Korko- saamiset	Yhteensä
Arvonalentumiset 1.1.2006	127	8	-1	134
Arvonalentumisten lisäykset	22	1	0	23
Arvonalentumisten peruutukset	-15	-4	0	-19
Taseesta poistetut luotot ja takauksensaamiset, joista tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-14	-1	-	-15
Valuuttakurssiero-oikaisut	-	-	-	-
Arvonalentumiset 31.12.2006	121	4	-1	124
Arvonalentumiset 1.1.2005	150	11	-1	159
Arvonalentumisten lisäykset	28	4	-	32
Arvonalentumisten peruutukset	-28	-5	-	-33
Taseesta poistetut luotot ja takauksensaamiset, joista tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-23	-1	-	-23
Valuuttakurssiero-oikaisut	-	-	-	-
Arvonalentumiset 31.12.2005	127	8	-1	134

Rahoitusleasingsaamiset

OP-ryhmässä OKO vuokraa rahoitusleasingsopimuksin kuljetuskalustoa sekä teollisuuden koneita ja laitteita.

Rahoitusleasingsopimusten erääntymisajat

31.12.2006 31.12.2005

Rahoitusleasingsopimusten erääntymisajat		
Yhden vuoden kuluessa	159	133
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	224	205
Yli viiden vuoden kuluttua	109	81
Bruttosijoitus rahoitusleasingsopimuksiin	491	418
Kertymätön rahoitustuotto (-)	-77	-48
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	414	370
Vähimmäisvuokrasaamisten nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa	143	122
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	199	189
Yli viiden vuoden kuluttua	72	60
Yhteensä	414	370
Vuokralle antajan hyväksi tuleva takaamaton jäännösarvo	-	-
Kaudella tuloutetut muuttuvat vuokrat	-	-
Vähimmäisvuokrasaamisista kirjattu vähennyserä	-	-
Bruttokasvu tilikauden aikana	165	175

LIITE 23. Vahinkovakuutustoiminnan varat	31.12.2006	31.12.2005
Sijoitukset		
Lainat ja muut saamiset	67	68
Osakkeet	766	693
Kiinteistöt	56	63
Saamistodistukset	1 536	1 626
Muut	1	1
Yhteensä	2 426	2 450
Muut varat		
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	-2	-1
Muut		
Ensivakuutustoiminnasta	241	184
Jälleenvakuutustoiminnasta	90	75
Rahat ja pankkisaamiset	5	32
Yhteensä	335	290
Vahinkovakuutustoiminnan varat yhteensä	2 761	2 740

Vahinkovakuutuksen sijoitukset	31.12.2006	31.12.2005
Lainat ja muut saamiset		
Lainat	67	68
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	1
Yhteensä	68	68
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusvarat		
Valtion saamistodistukset	-	-
Muut saamistodistukset	3	3
Osakkeet ja osuudet	-	-
Johdannaissopimukset		
Valuuttajohdannaiset	0	-
Korkojohdannaiset	-	-
Osakejohdannaiset	0	-
Johdannaissopimukset yhteensä	0	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusvarat yhteensä	3	3
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	1 533	1 623
Osakkeet ja osuudet	766	693
Yhteensä	2 299	2 316
Sijoituskiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	6	6
Rakennukset	50	57
Yhteensä	56	63
Sijoitukset yhteensä	2 426	2 450

Vahinkovakuutuksen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen saamistodistusten sekä osakkeiden ja osuuksien erittely noteerauksen ja liikkeeseenlaskijan perusteella

	31.12.2006		31.12.2005	
	Saamis- todis- tukset	Osakkeet ja osuudet	Saamis- todis- tukset	Osakkeet ja osuudet
Noteeratut				
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	-
Muilta	2	-	-	-
Muut				
Julkisyhteisöiltä	-	-	3	-
Muilta	1	-	-	-
Yhteensä	3	-	3	-

Vahinkovakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2006

	Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Käypään arvoon	Jaksotet- tuun hankin- tamenoon	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankinta- menoon	Yhteensä
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	1 050	-	1 050	-	-	-
Muilta	481	-	481	611	-	611
Muut						
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-
Muilta	2	-	2	154	-	154
Yhteensä	1 533	-	1 533	766		766
Arvon alentumistappiot	-	-	-	4	-	4

Vahinkovakuutuksen myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyy pantattuja eriä 4 milj. e (7 milj. e). Erät koostuvat pääosin ulkomaisen vakuutusliikkeen vakuutena olevista saamistodistuksista ja johdannaiskaupankäynnin vakuuksista.

Vahinkovakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2005

	Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Käypään arvoon	Jaksotet- tuun hankin- tamenoon	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankinta- menoon	Yhteensä
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	1 100	-	1 100	-	-	-
Muilta	436	-	436	578		578
Muut						
Julkisyhteisöiltä	4	-	4	-	-	-
Muilta	84	-	84	115	-	115
Yhteensä	1 623	-	1 623	693	-	693
Arvon alentumistappiot	-	-	-	3	-	3

Vahinkovakuutuksen myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyy johdannaiskaupankäynnin vakuudeksi pantattuja eriä 5 milj. e ja pantattuja saamistodistuksia 7 milj. e.

Vahinkovakuutuksen johdannaissopimukset 31.12.2006

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Valuuttajohdannaiset							
Valuuttatermiinit	98	-	-	98	-	-	2
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttaoptiot							
Ostetut	20	-	-	20	-	-	-
Asetetut	20	-	-	20	-	-	-
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	139	-	-	139	-	-	2
Valuuttafutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset yhteensä	139	-	-	139	-	-	2
Korkojohdannaiset							
Korkofutuurit	42	-	-	42	-	-	-
Korko-optiot							
Ostetut	1 583	-	-	1 583	-	-	-
Asetetut	1 583	-	-	1 583	-	-	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	3 208	-	-	3 208	-	-	-
Korkojohdannaiset yhteensä	3 208	-	-	3 208	-	-	-

Vahinkovakuutuksen johdannaissopimukset 31.12.2005

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Valuuttajohdannaiset							
Valuuttatermiinit	71	-	-	71	0	0	0
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttaoptiot							
Ostetut	63	-	-	63	0	-	1
Asetetut	67	-	-	67	-	1	-
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	201	-	-	201	0	1	1
Valuuttafutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset yhteensä	201	-	-	201	0	1	1
Korkojohdannaiset							
Korkofutuurit	6	-	-	6	0	-	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	6	-	-	6	0	-	-
Korkojohdannaiset yhteensä	6	-	-	6	0	-	-

Vahinkovakuutuksen sijoituskiinteistöjen muutokset

	2006	2005
Hankintameno 1.1.	63	0
Lisäykset	5	0
Vähennykset	-9	-1
Siirrot erien välillä	-4	-5
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin	-	-
Hankitut liiketoiminnot	-	68
Hankintameno 31.12.	55	63

Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-	-
Tilikauden poistot	-	-
Tilikauden arvonalentumiset	-	-
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset	-	-
Vähennykset	-	-
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin	-	-
Muut muutokset	-	-
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	-
Kertyneet käyvän arvon muutokset 1.1.	-	-
Tilikauden käyvän arvon muutokset	2	-
Vähennykset	-	-
Muut muutokset	-	-
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.	1	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	56	63

Sijoituskiinteistöihin kohdistuvia rakentamis- ja korjausvelvoitteita oli 14 milj. e (1 milj. e).

LIITE 24. Henkivakuutustoiminnan varat	31.12.2006	31.12.2005
Sijoitukset		
Lainat ja muut saamiset	64	8
Osakkeet	2 139	1 241
Kiinteistöt	103	100
Saamistodistukset	1 608	2 419
Muut	0	0
Yhteensä	3 913	3 768
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	2 090	1 539
Muut varat		
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	45	52
Muut		
Ensivakuutustoiminnasta	1	1
Jälleenvakuutustoiminnasta	2	7
Rahat ja pankkisaamiset	9	18
Muut	-	-
Yhteensä	58	78
Henkivakuutustoiminnan varat yhteensä	6 061	5 385

Henkivakuutuksen sijoitukset	31.12.2006	31.12.2005
Lainat ja muut saamiset		
Lainat	64	8
Jälleenvakuutustalletesaamiset	-	-
Muut saamiset	-	-
Yhteensä	64	8
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusvarat		
Valtion saamistodistukset	-	-
Muut saamistodistukset	8	8
Osakkeet ja osuudet	-	-

Johdannaissopimukset		
Valuuttajohdannaiset	0	0
Korkojohdannaiset	-	-
Osakejohdannaiset	-	-
Johdannaissopimukset yhteensä	0	0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusvarat yhteensä	8	8
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	1 600	2 411
Osakkeet ja osuudet	2 139	1 241
Yhteensä	3 738	3 653
Sijoituskiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	13	10
Rakennukset	31	22
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	59	68
Yhteensä	103	100
Sijoitukset yhteensä	3 913	3 768

Henkivakuutuksen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen saamistodistusten sekä osakkeiden ja osuuksien erittely noteerauksen ja liikkeeseenlaskijan perusteella

	31.12.2006		31.12.2005	
	Saamis- todis- tukset	Osakkeet ja osuudet	Saamis- todis- tukset	Osakkeet ja osuudet
Noteeratut				
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	-
Muilta	8	-	-	-
Muut				
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	-
Muilta	-	-	8	-
Yhteensä	8	-	8	-
Arvon alentumistappiot	0	-	0	-

Henkivakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2006

	Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Jaksotet- tuun					
	Käypään arvoon	hankin- tameroon	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankinta- menoon	Yhteensä
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	864	-	864	-	-	-
Muilta	725	-	725	2 139	-	2 139
Muut						
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-
Muilta	11	-	11	0	-	0
Yhteensä	1 600	0	1 600	2 139	-	2 139
Arvon alentumistappiot	-3	-	-3	-	-	-

Henkivakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2005

	Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Käypään arvoon	Jaksotettuun hankintameno	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankintameno	Yhteensä
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	1 334	-	1 334	-	-	-
Muilta	996	-	996	1 201		1 201
Muut						
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-
Muilta	80	-	80	40	-	40
Yhteensä	2 411	-	2 411	1 241	-	1 241
Arvon alentumistappiot	-	-	-	-	-	-

Henkivakuutuksen johdannaissopimukset 31.12.2006

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
	< 1 v	1 - 5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Valuuttajohdannaiset							
Valuuttatermiinit	16	-	-	16	-	-1	-
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttaoptiot							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttafutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset yhteensä	16	-	-	16	-	-1	-
Korkojohdannaiset							
Korkofutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Korkojohdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-

Henkivakuutuksen johdannaissopimukset 31.12.2005

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
	< 1 v	1 - 5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Valuuttajohdannaiset							
Valuuttatermiinit	37	-	-	37	-	0	2
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttaoptiot							
Ostetut	22	-	-	22	0	-	0
Asetetut	24	-	-	24	-	0	-
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	83	-	-	83	0	0	2
Valuuttafutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset yhteensä	83	-	-	83	0	0	2
Korkojohdannaiset							
Korkofutuurit	34	-	-	34	-	0	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	34	-	-	34	-	0	-
Korkojohdannaiset yhteensä	34	-	-	34	-	0	-

Henkivakuutuksen sijoituskiinteistöjen muutokset

	2006	2005
Hankintameno 1.1.	83	56
Hankitut liiketoiminnot	-	11
Lisäykset	2	0
Vähennykset	-5	-2
Siirrot erien välillä	-	18
Hankintameno 31.12.	80	83
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-	-
Tilikauden poistot	-	-
Tilikauden arvonalentumiset	-	-
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset	-	-
Vähennykset	-	-
Muut muutokset	-	-
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	-
Kertyneet käyvän arvon muutokset 1.1.	16	12
Tilikauden käyvän arvon muutokset	2	5
Vähennykset	5	-
Muut muutokset	-	-1
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.	23	16
Kirjanpitoarvo 31.12.	103	100

LIITE 25. Sijoitusomaisuus	31.12.2006	31.12.2005
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	435	654
Osakkeet ja osuudet	341	285
Ostetut luotot	-	-
Yhteensä	776	939
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	133	204
Sijoituskiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	47	49
Rakennukset	457	459
Yhteensä	504	508
Sijoitusomaisuus yhteensä	1 413	1 652

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset sisältävät valtion liikkeeseen laskemia muita joukkovelkakirjoja 22 milj. e (50 milj. e), yritystodistuksia - milj. e (7 milj. e), joukkovelkakirjoja 103 milj.e (139 milj. e) ja muita saamistodistuksia 7 milj. e (7 milj. e).

Myytavissä olevat rahoitusvarat ja eräpäivään asti pidettävät sijoitukset 31.12.2006

	Myytavissä olevat saamistodistukset			Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet			Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset
	Käypään arvoon	Jaksotettuun hankintamenoon	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankintamenoon	Yhteensä	
Noteeratut							
Julkisyhteisöiltä	121	-	121	-	-	-	4
Muilta	299	-	299	249	-	249	103

Muut							
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-	-
Muilta	15	-	15	-	92	92	25
Yhteensä	435	-	435	249	92	341	133
Arvon alentumistappiot	-	-	-	-	-	-	-

Myytavissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyy huonommalla etuoikeudella olevia julkisesti noteerattuja saamistodistuksia muilta 1 milj. e (5 milj. e).

Myytavissä olevat rahoitusvarat ja eräpäivään asti pidettävät sijoitukset 31.12.2005

	Myytavissä olevat saamistodistukset			Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet			Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset
	Käypään arvoon	Jaksotettuun hankintameno	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankintameno	Yhteensä	
Noteeratut							
Julkisyhteisöiltä	230	-	230	-	-	-	6
Muilta	336	-	336	178		178	147
Muut							
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-	-
Muilta	88	-	88		107	107	52
Yhteensä	654	-	654	178	107	285	204
Arvon alentumistappiot	-	-	-	-	-	-	-

LIITE 26. Sijoitukset osakkuusyrityksissä 31.12.2006 31.12.2005

Sijoitukset l.l.	42	46
Liiketoiminnan hankinnat		8
Osuus kauden tuloksesta	-2	0
Osingot	-1	-2
Arvon alennukset	-5	-4
Konsernirakenteen muutokset	1	-7
Sijoitukset 31.12.	35	42

LIITE 27. Aineettomat hyödykkeet

2006					
Aineettomien hyödykkeiden muutokset	Liikearvo	Tuotemerkit	Vakuutus-sopimuk-siin liittyvät asiakassuh-teet ja va-kuutusten hankinta-menot	Muut aineet-tomat hyödyk-keet	Yhteensä
Hankintameno l.l.	517	179	361	288	1 346
Hankitut liiketoiminnot	85	-	-	0	85
Lisäykset*	-	-	-	44	44
Vähennykset	-	-	-	-5	-5
Siirrot erien välillä	-	-	-	9	9
Hankintameno 31.12.	603	179	361	337	1 480
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset l.l.	-	-	-5	-141	-146

Tilikauden poistot	-	-	-30	-47	-77
Tilikauden arvonalentumiset	-	-	-	-	-
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset	-	-	-	-	-
Vähennykset	-	-	-	-2	-2
Muut muutokset	-	-	-	0	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	-	-35	-190	-225
Kirjanpitoarvo 31.12.	603	179	326	147	1 255

*Sisäisen kehittämistyön osuus 4 milj. e (9 milj. e). Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy tietokoneohjelmia kirjanpitoarvoltaan 123 milj. e (135 milj. e) ja kehitettävänä olevia tietokoneohjelmia 18 milj. e (19 milj. e). Poistot, arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset on kirjattu tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

2005					
Aineettomien hyödykkeiden muutokset	Liikearvo	Tuote- merkit	Vakuutus- sopimuk- siin liittyvät asiakassuh- teet ja va- kuutusten hankinta- menot	Muut aineet- tomat hyödyk- keet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	-	-	-	205	205
Hankitut liiketoiminnot	517	179	361	75	1 132
Lisäykset*	-	-	-	20	20
Vähennykset	-	-	-	-1	-1
Siirrot erien välillä	-	-	-	-11	-11
Hankintameno 31.12.	517	179	361	288	1 346
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-	-	-	-119	-119
Tilikauden poistot	-	-	-5	-26	-31
Tilikauden arvonalentumiset	-	-	-	-	-
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset	-	-	-	-	-
Vähennykset	-	-	-	4	4
Muut muutokset	-	-	-	-	-
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	-	-5	-141	-146
Kirjanpitoarvo 31.12.	517	179	356	147	1 199

Aineettomat hyödykkeet, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton

	31.12.2006	31.12.2005
Liikearvo	603	517
Tuotemerkit	179	179
Yhteensä	782	696

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankittujen liikearvojen ja tuotemerkkien vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, sillä ne vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan.

Muut olennaisimmat aineettomat hyödykkeet

	31.12.2006		31.12.2005	
	Kirjanpito- arvo	Jäljellä oleva poistoai- ka	Kirjanpito- arvo	Jäljellä oleva poistoai- ka
Asiakassuhteet	285	10-13	314	12
Vakuutus-sopimukset	41	10	46	10

Tietokoneohjelmat	123	1-8	135	1-8
Kehitettävänä olevat tietokoneohjelmat	18	-	19	-

Liikearvot, tuotemerkit, asiakassuhteet, vakuutus sopimukset ja merkittävä osa tietokoneohjelmista hankittiin tilikaudella 2005 osana Pohjola-konsernin liiketoimintojen hankintaa. Liikearvo kasvoi vuonna 2006 OP-ryhmän/OKOn omistussuuden noustua 100 %:iin. Hankintaa on kuvattu tarkemmin liitetiedossa 3.

Liikearvon arvonalentumistesti

	2006	2005
Vahinkovakuutustoiminta	379	298
Pohjola Omaisuudenhoito Oy	96	94
Pohjola Rahastoyhtiö Oy	71	71
Pohjola Henkivakuutus Oy	48	46
Pohjolan Systeempalvelu Oy	10	10
Yhteensä	603	517

Liikearvon alentumistestaus

OP-ryhmän liikearvot ovat syntyneet kokonaisuudessaan Pohjola-Yhtymä Oy:n liiketoimintojen hankinnasta. Liikearvo määräytyi kauppahinnan kohdistamisprosessissa eli ns. PPA (Purchase Price Allocation)-selvityksessä. Syntynyt liikearvo kohdistettiin kassavirtaa tuottaville yksiköille (CGU:t), jotka olivat joko liiketoimintasegmenttejä tai niihin sisältyviä yrityksiä. Liikearvon arvonalentumistestaus suoritettiin IAS 36:n mukaisesti vastaaville kassavirtaa tuottaville liiketoiminnoille kuin mille PPA-selvityksen hankintamenolaskelmat laadittiin: vahinkovakuutus-, henkivakuutus-, omaisuudenhoito-, rahasto- sekä systeempalveluliiketoiminnalle.

OP-ryhmän kassavirtayksikköjen arvo on liikearvojen testausta varten määritelty käyttämällä yli-/alijäämän nykyarvomenetelmää ("Excess Returns" -menetelmä). Menetelmässä kuluva tilikauden ja tulevien tilikausien voitosta vähennetään oman pääoman tuottovaatimus. Mahdollinen ylijäävä tuotto diskontataan oman pääoman tuottovaatimusta vastaavalla diskonttokorolla rahavirtojen nykyarvon määrittämiseksi.

Testausperiodin pituudeksi määritettiin systeempalveluliiketoiminnan osalta IAS 36 -standardin mukainen 5 vuotta. Muiden liiketoiminta-alueiden osalta testausperiodin pituudeksi määriteltiin koko PPA-poistojen vaikutusaika lisätynä yhdellä PPA-poistoista vapaalla vuodella.

Kassavirtalaskelmissa käytetyt ennusteet perustuvat vuosien 2007-2009 strategialukuihin ja niistä johdettuihin strategiakauden jälkeisiin odotuksiin liiketoimintojen kehittymisestä. Ennustekauden jälkeisten kausien kassavirtojen kasvu vaihteli 2-4 % välillä.

Diskonttokorkona laskelmissa on käytetty markkinaehtoista oman pääoman kustannusta, joka on linjassa sovellettujen arvonnäyritysmetodien kanssa (ts. kassavirtojen kautta on määritetty vain oman pääoman sijoittajille kuuluvaa arvoa, joka on diskontattu oman pääoman tuottovaatimuksella). Laskelmissa käytetty diskonttokorko ennen veroja (ts. IFRS WACC) vaihteli 10-12 % välillä.

Liikearvojen arvonalentumistestaukset eivät ole johtaneet arvonalentumiskirjauksiin.

Herkkyysanalyysi suoritettiin kullekin kassavirtayksikölle erikseen ja perustuen kunkin kassavirtayksikön keskeisiin muuttujiin. Keskeisinä muuttujina kassavirtayksiköittäin olivat:

- Vahinkovakuutusliiketoiminta
- Diskonttokorko, yhdistetty kulusuhde ja sijoitustoiminnan nettotuotto-%

- 3 %-yksikön kasvu yhdistetyssä kulusuhteessa koko testauskaudella, muiden muuttujien pysyessä muuttumattomina, aiheuttaisi arvonalentumisriskin,
- 20 % lasku sijoitustoiminnan nettotuotto-%:ssa koko testauskaudella, muiden muuttujien pysyessä muuttumattomana, aiheuttaisi arvonalentumisriskin.
- Henkivakuutusliiketoiminta
- Diskonttokorko, liikekulujen kasvu ja sijoitustoiminnan marginaali
- Sijoitustoiminnan nolla-marginaali koko testauskaudella, muiden muuttujien pysyessä muuttumattomana, aiheuttaisi arvonalentumisriskin.
- Varainhoitoliiketoiminta
- Diskonttokorko, hallinnoitavien varojen ja kulujen kasvu
- Hallinnoitavien varojen nolla-kasvu koko testauskaudella, muiden muuttujien pysyessä muuttumattomana, aiheuttaisi arvonalentumisriskin.
- Rahastoliiketoiminta
- Diskonttokorko, rahastopääomien kasvu ja kiinteä luontoisten kulujen kasvu
- 20 % lasku rahastopääomien kasvussa koko testauskaudella, muiden muuttujien pysyessä muuttumattomana, aiheuttaisi arvonalentumisriskin.
- Systemipalveluliiketoiminta
- Diskonttokorko, palvelutuottojen kasvu ja liikevoitto-%
- Liikevoitto-% lasku nolnaan koko testauskaudella, muiden muuttujien pysyessä muuttumattomana, aiheuttaisi arvonalentumisriskin.

Tuotemerkkien arvonalentumistestaus

OP-ryhmän tuotemerkit ovat syntyneet kokonaisuudessaan Pohjola-Yhtymä Oyj:n liiketoimintojen hankinnasta. Arvonalentumistestaus on suoritettu erikseen IAS 36:n mukaisesti Pohjola-, Eurooppalainen-, A-vakuutus- sekä Seesam-tuotemerkeille.

Tuotemerkkien arvo on määritetty soveltaen "relief from royalty" menetelmää, jossa tuotemerkkien arvoksi määriteltiin tuotemerkin omistamisesta tulevaisuudessa kertyvät nykyhetkeen diskontatut rojaltilisäästöt. Diskonttokorkona laskelmissa on käytetty vahinkovakuutusliiketoiminnalle määritettyä markkinaehtoista oman pääoman kustannusta lisättynä hyödykekohtaisella riskipreemiolla. Testauksessa on käytetty samaa riskipreemiota ja vastaavia rojaltili-% kuin PPA-selvityksessäkin.

Tuotemerkkien testausperiodin pituudeksi määritettiin IAS 36 -standardin mukainen 5 vuotta. Seesam tuotemerkin osalta testausperiodina käytettiin 7 vuotta Baltian markkinoiden erilaisen luonteen vuoksi.

Kassavirtalaskelmissa käytetyt ennusteet perustuvat vuosien 2007-2009 strategialukuihin ja niistä johdettuihin strategiakauden jälkeisiin odotuksiin liiketoiminnan kehittymisestä. Ennustekauden jälkeisten kausien kassavirtojen kasvuna käytettiin 2 % inflaatio-odotusta.

Tuotemerkkien arvonalentumistestaukset eivät ole johtaneet arvonalentumiskirjauksiin.

Muiden olennaisten aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus

OP-ryhmän asiakassuhteet, vakuutussovimukset ja merkittävä osa tietokoneohjelmista on hankittu osana Pohjola-Yhtymä Oyj:n liiketoimintojen hankintaa. Asiakassuhteista, vakuutussovimuksista ja tietokoneohjelmista muodostuneet aineettomat hyödykkeet kirjataan tasapoistoin kuluksi arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa eikä niissä ole havaittu viitteitä arvonalentumiskirjaustarpeesta.

Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	60	61
Rakennukset	512	503
Koneet ja kalusto	63	67
Muut aineelliset hyödykkeet	19	20
Vuokralle annettu omaisuus	47	39
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	702	690
josta keskeneräiset hankinnat	6	10

Aineellisten hyödykkeiden ja sijoituskiinteistöjen muutokset

	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödyk- keet	Vuokralle annettu omaisuus	Aineelliset hyödyk- keet yhteensä	Sijoitus- kiinteistöt
31.12.2006						
Hankintameno 1.1.	645	348	31	46	1 070	487
Hankitut liiketoiminnot	-	-	-	-	-	-
Lisäykset	36	22	2	21	80	12
Vähennykset	-6	-4	-1	-8	-20	-46
Siirrot erien välillä	-5	6	0	-	1	9
Hankintameno 31.12.	669	372	31	59	1 131	463
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-81	-281	-11	-7	-380	-
Tilikauden poistot	-16	-25	-1	-11	-52	-
Tilikauden arvonalentumiset	-1	-	-	-	-1	-
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset	0	-	-	-	0	-
Vähennykset	3	-3	0	6	6	-
Muut muutokset	-3	0	1	-	-2	-
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-97	-309	-12	-11	-429	-
Kertyneet käyvän arvon muutokset 1.1.	-	-	-	-	-	21
Tilikauden käyvän arvon muutokset	-	-	-	-	-	25
Vähennykset	-	-	-	-	-	-2
Muut muutokset	-	-	-	-	-	-2
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.	-	-	-	-	-	41
Kirjanpitoarvo 31.12.	572	63	20	47	702	504

Sijoituskiinteistöjen lisäykset sisältää hankinnan jälkeen toteutuneita aktivoituja menoja 5 milj. e (6 milj. e). Poistot, arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset aineellisista hyödykkeistä on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin. Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset on kirjattu sijoitustoiminnan nettotuottoihin.

OP-ryhmän yritykset omistavat sijoituskiinteistöjä, joihin kohdistuu aravalainsäädännön mukaisia luovutus- ja myyntihintaa koskevia rajoituksia. Tällaisten kohteiden käypä arvo oli 7 milj. e (9 milj. e). Sijoituskiinteistöihin kohdistuvia rakentamis- ja korjausvelvoitteita OP-ryhmän yrityksillä oli 20 milj. e (10 milj. e).

OP-ryhmässä OKO tarjoaa vuokralle pääasiassa henkilöautoja muulla vuokrasopimuksella. Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annettujen aineellisten hyödykkeiden ja sijoituskiinteistöjen erittely on liitteessä 50.

	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödyk- keet	Vuokralle annettu omaisuus	Aineelliset hyödyk- keet yhteensä	Sijoitus- kiinteistöt
31.12.2005						
Hankintameno l.l.	514	317	24	17	871	629
Hankitut liiketoiminnot	16	16	6	0	38	-
Lisäykset	26	18	2	30	76	16
Vähennykset	-13	-4	0	-1	-19	-63
Siirrot erien välillä	102	1	0	-	103	-95
Hankintameno 31.12.	645	348	31	46	1 070	487
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset l.l.	-59	-262	-10	-3	-334	-
Tilikauden poistot	-13	-24	-1	-4	-43	-
Tilikauden arvonalentumiset	-1	-	-	-	-1	-
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset	3	-	-	-	3	-
Vähennykset	-9	3	0	0	-6	-
Muut muutokset	-2	2	-	-	0	-
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-81	-281	-11	-7	-380	-
Kertyneet käyvän arvon muutokset l.l.	-	-	-	-	-	10
Tilikauden käyvän arvon muutokset	-	-	-	-	-	6
Vähennykset	-	-	-	-	-	5
Muut muutokset	-	-	-	-	-	0
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.	-	-	-	-	-	21
Kirjanpitoarvo 31.12.	564	67	20	39	690	508

Rahoitusleasingsoimuksin vuokralle otetut hyödykkeet

	31.12.2006	31.12.2005
Sijoituskiinteistöt	11	11
Omassa käytössä olevat kiinteistöt	-	-
Muut	-	-
Yhteensä	11	11

Vastaiset vähimmäisvuokrat ja niiden nykyarvot

	2006		2005	
	Vähimmäis vuokrat	Nykyarvot	Vähimmäis vuokrat	Nykyarvot
Yhden vuoden kuluessa	1	-	1	-
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	15	11	16	11
Yli viiden vuoden kuluttua	-	-	-	-
Yhteensä	16	11	17	11

	31.12.2006	31.12.2005
Kaudella kuluksi kirjatut muuttuvat vuokrat	0	0
odotettavissa olevat vähimmäisvuokrat	3	4

Myynti- ja takaisinvuokraussopimuksena on käsitelty Tampereen Seudun Osuuspankin Kuntien Eläkevakuutukselle myymä ja takaisinvuokraama Kiinteistö Oy Hämeenkivi.

LIITE 29. Muut varat	31.12.2006	31.12.2005
Maksujenvälityssaamiset	13	4
Eläkevarat	343	369
Siirtosaamiset		
Korot	470	278
Muut siirtosaamiset	27	18
Muut	251	181
Yhteensä	1 104	850

Muiden varojen muut erä sisältää arvopapereiden myyntisaamisia 52 milj. e (84 milj. e), johdannaissaamisia -3 milj. e (48 milj. e) ja muita varoja 202 milj. e (49 milj. e). Muissa varoissa aikaisemmin esitetyt takaussaamiset ja niiden arvonalentumiset on siirretty Saamiset asiakkailta -ryhmään. Vertailutieto on muutettu vastaavasti.

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt

OP-ryhmän eläkejärjestelyt on hoidettu OP-Eläkekassassa, OP-Eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiöissä. Lisäeläkkeisiin liittyvät järjestelyt samoin kuin eläkekassassa hoidettu TEL:n rahastoitu vanhuuseläke ja työkyvyttömyyseläkejärjestelyt on käsitelty etuuspohjaisina järjestelyinä. TEL:n jakojärjestelmään suoritettavat maksut on käsitelty maksupohjaisena järjestelyinä.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen tasearvot	31.12.2006	31.12.2005
Varojen käypä arvo	1 359	1 349
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo (-)	-1 004	-937
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo	-5	-5
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	-18	-47
Nettosaaminen	333	361
Taseeseen kirjatut varat ja veloitteet		
Varat	343	369
Veloitteet	-10	-9
Nettovarat	333	361
Eläkejärjestelyn varoihin sisältyy		
OKO Pankki Oyj:n osakkeita	45	42
OP-ryhmään kuuluvien yritysten liikkeeseen laskemia arvopapereita	11	13
Muita saamisia OP-ryhmään kuuluvilta yrityksiltä	29	33
OP-ryhmän käytössä olevat kiinteistöt	-	16
Yhteensä	84	104

Etuuspohjaiset eläkekulut tuloslaskelmassa

Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	20	18
Korkomenot	41	44
Varojen odotettu tuotto	-67	-70
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-	-
Siirto tasausjärjestelmästä	-	-11
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	-11	-
Veloitteen täyttämisen vaikutus	-1	-
Jakosuhteen muutos	-1	-
Etuuspohjaiset eläkekulut tuloslaskelmassa yhteensä	-18	-20
Varojen toteutunut tuotto	90	126

Eläkejärjestelyihin kuuluvien varojen pitkän aikavälin odotettu tuotto perustuu suunnitelman laatimisajankohdan 5 vuoden valtion joukkovelkakirjalainan markkinakorkoon, jota käytetään myös valtion joukkovelkakirjalainojen tuotto-odotuksena. Muiden omaisuusluokkien tuotto-odotukset saadaan lisäämällä eri riskipreemioita joukkovelkakirjalainan tuotto-odotukselle.

Velvoitteen nykyarvon muutokset

	31.12.2006	31.12.2005
Velvoitteen nykyarvo 1.1.	942	888
Liiketoimintojen hankinnat	-	11
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	20	18
Korkomenot	41	44
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	51	12
Kurssierot	-	-
Maksetut etuudet	-33	-31
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	-11	-
Liiketoimintojen yhdistämiset	-	-
Järjestelyn supistaminen	-	-
Velvoitteen täyttäminen	-1	-
Jakosuhteen muutos	-2	-
Velvoitteen nykyarvo 31.12.	1 008	942

Varojen käypien arvojen muutokset

	31.12.2006	31.12.2005
Varojen käypä arvo 1.1.	1 349	1 233
Liiketoimintojen hankinnat	-	3
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	67	70
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	22	57
Kurssierot	-	-
Työnantajan suorittamat maksut	-44	7
Järjestelyyn osallistuvien suorittamat maksut	-	-
Maksetut etuudet	-33	-31
Siirto tasausjärjestelmästä	-	11
Liiketoimintojen yhdistämiset	-	-
Velvoitteen täyttäminen	0	-
Jakosuhteen muutos	-2	-
Varojen käypä arvo 31.12.	1 359	1 349

Vuonna 2007 suoritettavien maksujen määrä etuuspohjaiseen eläkejärjestelyyn arvioidaan olevan 19 milj. e.

Merkittävimpien varojen ryhmien osuus järjestelyyn kuuluvien varojen koko käyvästä arvosta, %

	31.12.2006	31.12.2005
Osakkeet ja osuudet	25	21
Saamistodistukset	43	47
Kiinteistöt	22	22
Muut varat	10	10
Yhteensä	100	100

Käytetyt keskeiset vakuutusmatemaattiset olettamukset	2006	2005
Diskonttauskorko, %	4,50-5,25	4,50
Varojen pitkäaikainen odotettu tuotto, %	5,25-6,50	5,12-5,40
Tuleva palkankorotusolettama, %	3,00-3,50	3,00-3,50
Tulevat eläkkeiden korotukset, %	1,90-2,10	1,30-2,10
Vaihtuvuus, %	0,00-3,00	0,00-3,00
Inflaatio, %	2,00	2,00
Arvioitu jäljellä oleva työssäoloaika vuosina	1,0-16,0	2-16

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden ylikate ja kokemusperäiset tarkistukset

	31.12.2006	31.12.2005
Veloitteen nykyarvo	1 008	942
Varojen käypä arvo	-1 359	-1 349
Yli- tai alikate	-351	-408
Velkojen kokemusperäiset tarkistukset	32	0
Varojen kokemusperäiset tarkistukset	22	57

LIITE 30. Verosaamiset	31.12.2006	31.12.2005
Tuloverosaamiset	12	25
Laskennalliset verosaamiset	77	92
Verosaamiset yhteensä	90	117

Laskennalliset verosaamiset ja verovelat

Laskennalliset verosaamiset

Myytävissä olevista rahoitusvaroista	13	5
Poistoista ja arvonalennuksista	20	16
Varauksista ja luottojen arvonalentumisista	10	12
Rahavirran suojauksesta	-	-
Verotuksellisista purkutappioista	-	6
IFRS-oikaisista eriteltynä		
Takaisinmaksuturvavakuutuspalkkioiden jaksotus	27	27
Konsernieliminoinneista	7	11
Verotuksellisista tappioista	12	23
Muista eristä	7	9
Netotettu laskennallisista verovelosta	-20	-17
Yhteensä	77	92

Laskennalliset verovelat

Verotuksellisista varauksista	384	324
Myytävissä olevista rahoitusvaroista	79	112
Rahavirran suojauksesta	-	-
Tasointumäärästä	77	69
IFRS-oikaisista eriteltynä		
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	103	97
Kiinteistöjen käypään arvoon arvostamisesta	32	18
Yritystojen kauppahinnan kohdistuksesta	127	140

Konsernieliminoineista	9	6
Muista eristä	6	4
Netotettu laskennallisista verosaamisista	-20	-17
Yhteensä	798	754

Laskennallinen verosaaminen (+)/-velka (-), netto **-721** **-663**

Laskennallisten verojen muutokset **31.12.2006** **31.12.2005**

Laskennalliset verosaamiset/-velat l.l.	-663	-321
Laskentaperiaatteiden muutosten vaikutus	-	-16
Laskennalliset verosaamiset/-velat l.l.	-663	-337
Kirjattu tuloslaskelmaan		
Ostettujen yritysten arvopapereiden myyntivoittojen eliminointi	20	11
Sisäiset myyntivoitot	-1	-2
Tappioiden vaikutus	-11	8
Varaukset ja saamisten arvonalenemiset	-1	2
Verotuksellisista varauksista	-59	-40
Poistoista ja arvonalentumisista	11	2
Tasoitumäärästä	-8	-7
Muut	-22	-9
Kirjattu taseeseen		
Yritysostojen vaikutus	-	-111
Kauppahinnan kohdistuksesta	-	-140
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Käyvän arvon muutokset	5	-40
Siirrot tuloslaskelmaan	6	3
Rahavirran suojaus		
Käyvän arvon muutokset	-	-
Siirrot tuloslaskelmaan	-	-
Muut	1	-3
Laskennalliset verosaamiset yhteensä 31.12.	-721	-663

Tuloverosaamiset **-23** **-23**

Verosaamiset yhteensä **-744** **-685**

Sellaiset verotukselliset tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista olivat vuoden 2006 lopussa 2,5 milj. e (30 milj. e). Tappioista 2,2 milj. e vanhenee ennen vuotta 2010.

Osuuspankkikeskus Osk:n taseeseen kirjaamattomat yhtiöveronhyvityssaamiset olivat vuoden 2006 lopussa 8,4 milj. e (14,1 milj. e).

Baltian tytäryritysten jakamattomista voittovaroista 15 milj. e (12 milj. e) ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska varat on sijoitettu kyseisiin maihin pysyvästi.

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 31. Velat luottolaitoksille	31.12.2006	31.12.2005
Velat keskuspankeille	445	1 562
Velat luottolaitoksille		
Vaadittaessa maksettavat		
Talletukset	2	7
Muut velat	0	0
Erääntyneet ja perinnässä olevat muilta pankeilta	-	-
Yhteensä	2	7
Muut kuin vaadittaessa maksettavat		
Talletukset	564	379
Muut velat	77	76
Repovelat	-	-
Yhteensä	641	456
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille yhteensä	1 088	2 025

LIITE 32. Kaupankäynnin rahoitusvelat	31.12.2006	31.12.2005
Arvopapereiden lyhyeksimyynneistä	-	4
Muut	-	0
Kaupankäynnin rahoitusvelat yhteensä	-	4

LIITE 33. Johdannaissopimukset	31.12.2006	31.12.2005
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		
Korkojohdannaiset	294	29
Valuuttajohdannaiset	3	121
Osake- ja indeksijohdannaiset	0	0
Luottojohdannaiset	1	-
Muut	-	-
Yhteensä	298	150
Suojaavat johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	31	14
Valuuttajohdannaiset	11	3
Osake- ja indeksijohdannaiset	-	-
Luottojohdannaiset	-	-
Muut	-	-
Yhteensä	41	17
Johdannaissopimukset yhteensä	340	167

Tase-erä sisältää johdannaissopimusten negatiiviset arvonmuutokset ja saadut preemiot. Muissa veloissa aikaisemmin esitetyt johdannaissopimuksista saadut preemiot on siirretty Johdannaissopimukset-ryhmään. Vertailutieto on muutettu vastaavasti.

LIITE 34. Velat asiakkaille		31.12.2006	31.12.2005
Talletukset			
Vaadittaessa maksettavat			
Yksityiset		15 351	15 184
Yritykset ja julkisyhteisöt		4 788	4 341
Yhteensä		20 139	19 525
Muut			
Yksityiset		5 061	4 248
Yritykset ja julkisyhteisöt		550	417
Yhteensä		5 611	4 665
Talletukset yhteensä		25 750	24 190
Muut rahoitusvelat			
Vaadittaessa maksettavat			
Yksityiset		0	0
Yritykset ja julkisyhteisöt		43	48
Yhteensä		44	48
Muut			
Yksityiset		3	3
Yritykset ja julkisyhteisöt		1 918	2 235
Yhteensä		1 921	2 237
Muut rahoitusvelat yhteensä		1 965	2 286
Velat asiakkaille yhteensä		27 715	26 475

LIITE 35. Vahinkovakuutustoiminnan velat		31.12.2006	31.12.2005
Vastuuvelka		1 969	1 842
Yhteistakuuerä		36	35
Velat ensivakuutustoiminnasta		69	24
Velat jälleenvakuutustoiminnasta		25	24
Muut vahinkovakuutustoiminnan velat		1	-
Vahinkovakuutustoiminnan velat yhteensä		2 099	1 924

Velat vahinkovakuutussopimuksista ja jälleenvakuuttajien osuus

	31.12.2006			31.12.2005		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Eläkemuotoinen korvausvastuu	989	-	989	982	0	982
Muut tapauskohtaiset varaukset	137	45	92	123	-36	87
Ammattitautien erillisvaraus	43	-	43	45	-	45
Kollektiivinen korvausvastuu	464	6	458	435	-7	428
Varatut korvaushoitokulut	50	-	50	49	-	49
Vakuutusmaksuvastuu	285	31	254	248	-29	219
Vakuutusmaksuvastuun täydennyserä	-	-	-	1	-	1
Vahinkovakuutuksen vastuuvelka ennen siirtoja	1 969	82	1 887	1 883	-72	1 811
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyviin velkoihin	-	-	-	41	-10	31
Vahinkovakuutuksen vastuuvelka yhteensä	1 969	82	1 887	1 842	-62	1 780

Vakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuuvelan ja jälleenvakuutus sopimuksista aiheutuvien saamisten muutokset

	2006			2005		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Korvausvastuu						
Tunnettu korvausvastuu	1 199	-36	1 163	1 203	-32	1 171
Kollektiivinen korvausvastuu	435	-7	428	427	-9	418
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 1.1.1.	1 634	-43	1 591	1 630	-41	1 589
Maksetut korvaukset tilikaudella	-554	11	-544	-68	-6	-74
Velan/saamisen muutos	606	-26	579	64	5	69
Tilikaudella sattuneet vahingot	641	-30	610	-	-	-
Lisäys (vähennys) edellisiin tilikausiin	-50	4	-46	-	-	-
Diskonttauskoron muutos	-	-	-	-	-	-
Muu laskuperustemuutos	15	-	15	-	-	-
Diskonttauksen purkautuminen	36	-	36	6	-	6
Myytyihin omaisuuseriin liittyneet velat	-38	9	-29	-	-	-
Kurssivoitot (tappiot)	0	-1	-1	1	0	1
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 31.12.	1 683	-51	1 632	1 634	-43	1 591
Tapauskohtainen korvausvastuu	1 219	-45	1 174	1 199	-36	1 163
Kollektiivinen korvausvastuu	464	-6	458	435	-7	428
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 31.12.	1 683	-51	1 632	1 634	-43	1 591
Vakuutusmaksuvastuu						
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 1.1.1.	248	-29	219	321	-30	291
Lisäys	306	-21	285	-	-	-
Vähennys	-276	19	-257	-	-	-
Laskuperustemuutos	6	-	6	-	-	-
Velan/saamisen muutos	-	-	-	-72	1	-71
Diskonttauksen purkautuminen	1	-	1	0	-	0
Kurssivoitot (tappiot)	0	-	0	0	0	0
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 31.12.	285	-31	254	248	-29	219
Vakuutusmaksuvastuun täydennysvastuu						
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 1.1.	1	-	1	1	-	1
Lisäys				-	-	-
Vähennys	-1	-	-1	-	-	-
Velan/saamisen muutos	-1	-	-1	0	-	0
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 31.12.	0	-	0	1	-	1
Vahinkovakuutuksen vastuuvelka						
yhteensä ennen siirtoja	1 969	-82	1 886	1 883	-72	1 811
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin						
liittyviin velkoihin	-	-	-	41	-10	31
Vahinkovakuutuksen vastuuvelka yhteensä	1 969	-82	1 886	1 842	-62	1 780

Vakuutusmaksuvastuu edustaa velvoitteita, jotka liittyvät vuoden lopussa vielä luovuttamatta olevaan vakuutusturvaan. Sen täydennysvastuu liittyy sellaisiin ajoneuvovakuutuksiin, joissa vakuutuskausi on keskimäärin kolme vuotta ja joista tulevien suoritusten odotetaan ylittävän vakuutusmaksuvastuun määrän.

Vahinkovakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuuvelan määrittäminen

a) Käytetyt menetelmät ja oletukset

Vakuutus sopimuksista aiheutuvat velat määritetään arvioitujen tulevien kassavirtojen perusteella. Kassavirrat muodostuvat maksetuista korvauksista ja korvausten käsittelykustannuksista.

Vastuuvelan määrä on arvioitu siten, että se riittää kohtuullisen suurella todennäköisyydellä vakuutus sopimuksista aiheutuvien velvoitteiden suorittamiseen. Tämä on toteutettu siten, että vastuuvelalle on ensin arvioitu odotusarvo ja sen jälkeen on määritetty sen epävarmuudesta johtuva varmuuslisä.

Vakuutusmaksuvastuu on määritetty yritysten vakuutus sopimuksissa vakuutuskohtaisesti pro rata parte temporis -säännöllä. Myös yksityistalouksien vakuutus sopimuksista aiheutuvaan vakuutusmaksuvastuuseen on sovellettu pro rata parte temporis -sääntöä, mutta tekninen toteutus on tehty vakuutusmaksutuottoihin sidotuilla, konsernin omasta vakuutus tilastosta tilastollisesti johdetuilla kertoimilla.

Eläke muotoinen korvaus vastuu on jatkuvana eläkkeenä maksettavien ansionmenetys korvausten kassavirran diskontattu nykyarvo. Käytetty diskonttauskorko päätetään ottaen huomioon vallitseva korkotaso, lain edellyttämä turvaavuus sekä viranomaisen asettama diskonttauskoron yläraja. Käytetty diskonttauskorko vuoden 2006 lopussa on 3,3 % (3,3 %). Kuolevuusmallina on käytetty Suomen väestö tilastoon pohjautuvaa ikä kohortti kuolevuus mallia, joka olettaa havaitun elin ikien pitenemisen trendin jatkuvan.

Korvaus vastuuseen sisältyy asbesti vastuita, jotka ovat lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ammattitautitapauksia. Näiden korvausten kassavirtaennuste perustuu vuonna 2001 tehtyyn selvitykseen, jossa on otettu huomioon se, kuinka paljon asbestia on vuosittain käytetty raaka-aineena Suomessa, sekä se, miten eri asbestisairauksien latenssiajat ovat jakautuneet. Asbesti korvausten kehittymistä seurataan vuosittain, ja toteutuma on noudattanut ennustetta hyvin.

Velan luonnetta kuvaavia tietoja	2006	2005
Velat vakuutus sopimuksista (netto, milj. e)		
Latentit ammattitaudit (liite 3.2.1)	43	45
Run-off -liike (sisältyy v. 2005 myytävänä oleviin eriin)	-	31
Muu	1 844	1 734
Yhteensä (ennen siirtoja)	1 887	1 811
 Diskonttaamattomasta velasta purkautuu kassavirraksi vuoden aikana	 16 %	 16 %
 Velan duraatio (vuosina)		
Lakisääteiset lajit	12,2	11
Muut lajit	2,0	1,7
Yhteensä	8,6	7,4
 Diskontatun velan määrä (netto, milj. e)		
Tunnettu eläke muotoinen korvaus vastuu	989	982
Kollektiivinen korvaus vastuu	185	162
Vakuutusmaksuvastuu	31	27
Yhteensä	1 205	1 172
 Diskontatun velan duraatio (vuosina)	 12,2	 11

Kollektiivisen korvausvastuun määrittämiseen on käytetty useita tilastollisia menetelmiä: Bornhuetter-Ferguson, Chain Ladder, Hovinen, PPCI ja keskimääräisen maksun menetelmä. Näitä sovellettaessa joudutaan menetelmän valinnan lisäksi tekemään myös muita valintoja kuten esimerkiksi päättämään, kuinka monen sattumisvuoden tilastoaineistoon niitä sovelletaan.

Bornhuetter-Ferguson

Bornhuetter-Ferguson (BF) menetelmä perustuu oletukselle, että kunakin kehitysvuonna maksetaan korvauksia tietty osuus sattumisvuoden riskimitasta. Tämä riskimita voi olla esimerkiksi vakuutusvuosien lukumäärä tai vahinkosuhteolettamalla korjattu vakuutusmaksutuotto. BF reagoi hitaasti korvausten kehityskolmiossa tapahtuviin muutoksiin ja lisäksi BF on herkkä riskimitan valinnalle.

Chain Ladder

Chain Ladder (CL) menetelmässä vuosittaisten kehityskertoimien avulla määritetään jokaisen sattumisvuoden kokonaiskorvausmeno. Kehityskerroin kuvaa kumulatiivisten korvausten kehityskolmion peräkkäisten kehitysvuosien välistä suhdetta. CL on herkkä ensimmäisten kehitysvuosien havainnoille.

Hovinen

Hovisen menetelmässä kollektiivinen korvausvastuu perustuu BF- ja CL-menetelmien antamien arvioiden painotettuun keskiarvoon. Hovisen menetelmä ottaa huomioon sen, kuinka paljon informaatiota sattumisvuodesta on kertynyt tähän päivään mennessä, ja painottaa tämän mukaan vastuun arviota BF:n ja CL:n välillä.

PPCI

PPCI-menetelmä (PPCI = Payments per Claims Incurred) on vastaava kuin BF, mutta riskimita on sattuneiden vahinkojen lukumäärä. Jotta PPCI:tä voitaisiin käyttää, täytyy vahinkojen lukumäärien arviot sattumisvuosittain olla tiedossa.

Keskimääräinen maksu

Keskimääräisen maksun menetelmä (KM) on vastaava kuin BF, mutta kehitysvuonna maksettujen korvausten oletetaan olevan verrannollisia kyseisenä kehitysvuonna havaittujen vahinkojen lukumäärään. Jotta KM:ää voitaisiin käyttää, täytyy aikaisemmilta kehitysvuosilta havaitut vahinkojen lukumäärät olla tiedossa ja lisäksi täytyy olla arviot tulevaisuudessa havaituista vahinkojen lukumääristä. KM toimii hyvin lajeissa, joissa maksettujen korvausten kassavirralla on pitkä maturiteetti, koska tällöin voidaan stabiloida keskimääräinen maksu ja keskittyä maksettujen vahinkojen lukumäärien kehittymiseen.

Kollektiivisen korvausvastuun määrittämisessä suurimmat riskit liittyvät

- tulevan inflaation arvioimiseen (pl. ansionmenetykskorvaukset)
- korvauskäytäntöjen ja lakimuutosten aiheuttamien muutosten oikaisemiseen korvausten kehityskolmioissa (eli antaako historia oikean kuvan tulevaisuudesta)
- historiatietojen oikeellisuuteen kymmenien vuosien ajalta.

Kollektiivisen korvausvastuun määrää arvioitaessa korvausten kehityskolmiot on inflaatiokorjattu. Inflaation tasoksi historiatietojen osalta on arvioitu 3 % ja tulevaisuudessa sairaskulukorvauksissa 4 % ja muissa 2 %. Kollektiivisesta korvausvastuusta ainoastaan eläemuotoinen vastuu on diskontattu.

Kollektiivista korvausvastuuta arvioitaessa konsernin vahinkovakuutussopimuskanta on jaettu 41 luokkaan riskin ja maksettujen korvausten kassavirran maturiteetin perusteella. Jokaisessa luokassa kollektiivinen korvausvastuu on määritetty käyttäen viittä yllä mainittua tilastollista menetelmää. Näistä arvioista on valittu se, mikä sopii parhaiten tarkasteltavaan luokkaan. Valinnan kriteereinä on käytetty sitä, kuinka hyvin malli olisi ennustanut aikaisempien sattumisvuosien kehittymisen, sekä menetelmän antaman arvion herkkyyttä käytettävien tilastovuosien lukumäärälle. Valitun menetelmän antamaan odotusarvoon on lisätty varmuuslisä 2-10 %. Koko konsernin tasolla varmuuslisä on 6,4 %:a kollektiivisen korvausvastuun määrästä. Varmuuslisän määrään vaikuttaa historiatietojen laatu, arvion herkkyys historiavuosien lukumäärälle ja eri menetelmien antamien arvioiden keskinäinen hajonta.

Kollektiivisen korvausvastuun määrää arvioitaessa on otettu huomioon se, että historiatiedot eivät kaikissa tapauksissa anna lainkaan informaatiota pitkälle tulevaisuuteen. Tällöin on pyritty turvaavasti arvioimaan maksettujen korvausten kassavirtajakauman käyttäytyminen alueella, mistä ei ole havaintoja ja mikä on kaukana tulevaisuudessa (yli 15 vuotta).

Lakisääteisen tapaturma- ja liikennevakuutuksen sairaanhoitokulu- ja kuntoutuskorvausten kollektiivista korvausvastuuta arvioitaessa on otettu huomioon se, että yli 10 vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat korvaukset rahoitetaan jakojärjestelmän avulla.

b) Oletusten muutokset

Vuoden 2006 aikana tarkistettiin lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ansionmenetysten sekä yksityisen sairaskuluvakuutuksen kollektiivisen korvausvastuun laskentaa. Kollektiivisen korvausvastuun laskentamuutosten yhteisvaikutus oli 15 miljoonaa euroa korvausvastuuta kasvattava.

Vakuutusmaksuvastuun laskentaa tarkennettiin vuonna 2005. Kollektiivisesti laskettavien erien parametrit tarkistettiin, mutta laskennan perusoletuksiin ei tehty muutoksia.

Menetelmien ja oletusten muutosten vaikutus velan määrään	2006	2005
Milj. e (velan kasvu +/-pieneminen -)		
Diskonttauskoron muutos	0	24
Kollektiivisen korvausvastuun perustemuutos	15	-19
Vakuutusmaksuvastuun laskennan tarkentaminen	6	-16
Muu laskuperustemuutos	0	0
Yhteensä	21	-11

c) Herkkyysanalyysi

Kollektiivinen korvausvastuu

Kollektiivisen korvausvastuun herkkyys inflaatio-oletukselle:

0,25 % -yksikön muutos korvausinflaatiossa nostaa kollektiivista korvausvastuuta 2,0 miljoonaa euroa

Sairaskuluinflaation kohoaminen 4 %:sta 5 %:iin nostaa kollektiivista korvausvastuuta 5,8 miljoonaa euroa

Kollektiivisen korvausvastuun herkkyys valituille tilastollisille menetelmille ja käytettyjen historiavuosien lukumäärälle:

Oheisessa taulukossa on esimerkkien avulla kuvattu miten valittu menetelmä ja tilastovuosien määrä vaikuttavat kollektiivisen korvausvastuun koko määrään. Ryhmäkohtaisesta erittelystä ilmenee eri ryhmien osuudet kokonaisherkkyydestä.

Kollektiivisen korvausvastuun herkkyys

	Vuosien lukumäärä	Menetelmä		
		BF	CL	Hovinen
Korvausvastuu yhteensä	6	107 %	102 %	104 %
	9	102 %	96 %	99 %
	Kaikki	105 %	93 %	99 %
Suomalaisten asiakkaiden ulkomaiset vakuutukset (osuus 1 %)	6	103 %	99 %	101 %
	9	102 %	99 %	100 %
	Kaikki	104 %	99 %	101 %
Eläkeluotoiset korvaukset (osuus: 37 %)	6	104 %	101 %	103 %
	9	101 %	96 %	99 %
	Kaikki	100 %	92 %	97 %
Muu korvausvastuu (osuus: 62 %)	6	100 %	101 %	100 %
	9	99 %	100 %	99 %
	Kaikki	101 %	102 %	101 %

Eläkeluotoinen korvausvastuu

Eläkeluotoisen korvausvastuun herkkyyttä on arvioitu kuolevuuden ja koron muuttuessa:

- Odotettavissa olevan eliniän piteneminen vuodella kasvattaa korvausvastuuta 28 miljoonalla eurolla.
- Diskonttauskoron lasku 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaa korvausvastuuta 15 miljoonalla eurolla.

d) Korvausten kehitys

Korvauskolmioissa on verrattu toteutuneita korvauskuluja aikaisempiin arvioihin. Korvauskehitystä kuvaavat kolmiot on laadittu vahinkojen sattumisvuosittain.

Bruttoliikkeen osalta korvauskehitys on esitetty viideltä vuodelta pitkäaikaisia vastuita lukuun ottamatta. Lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden pääoma-arvot on käsitelty, kuten ne olisi maksettu lopulliseksi vahvistamisen yhteydessä pääoma-arvon suuruusina. Pitkäaikaisten vastuiden eli lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden ja asbestivahinkojen osalta on esitetty vastuuvelan riittävyttä koskevat tiedot. Myytävänä olevan vakuutuskannan korvausvastuu on jätetty pois korvauskolmioista. Nettoliikkeen osalta tiedot on annettu vuosilta 2004-2006, sillä näitä tietoja ei ole aikaisemmin tilastoitu sattumisvuosittain.

Korvauskolmiot, bruttoliiike (milj. e)

Sattumisvuosi	2002	2003	2004	2005	2006	Yhteensä
Arvio kokonaiskorvausmenosta						
Sattumisvuoden lopussa	496	520	523	540	603	2 682
Vuotta myöhemmin	469	493	528	540	–	–
2 vuotta myöhemmin	456	471	521	–	–	–
3 vuotta myöhemmin	447	471	–	–	–	–
4 vuotta myöhemmin	449	–	–	–	–	–
Nykyinen arvio kertyneestä korvausmenosta	449	471	521	540	603	2 585
Kertyneet maksetut korvaukset	-414	-418	-437	-402	-285	-1 956

Korvausvastuu vuosilta 2002-2006	36	53	85	138	318	629
Korvausvastuu aiemmilta vuosilta						289
Korvausvastuu vahvistetuista eläkkeistä						734
Kollektiivinen korvausvastuu asbestivahingoista						32
Korvausvastuu, brutto 31.12.2006 (ennen siirtoja)						1 683

Asbestivahinkojen korvauskehitys (milj. e)

Tilivuosi	Kollektiivinen korvausvastuu	Tunnetut eläkevastuut	Maksetut korvaukset	Korvauskulut	Perustemuutokset*	Riittävyys
2002	46	26	-3	-1	0	-1
2003	42	27	-3	0	0	0
2004	39	32	-3	-4	2	-3
2005	35	32	-3	1	1	2
2006	32	33	-3	-1	0	-1

* Kuolevuusperusteen ja diskonttauskoron muutokset vuosina 2004-2005.

Lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden kehitys (milj. e)

Tilivuosi	Vuoden alussa	Vuoden lopussa	Uudet eläkepääomat	Maksetut eläkkeet	Perustemuutokset*	Riittävyys
2004	613	664	43	26	28	-6
2005	664	711	64	27	14	4
2006	687	734	77	26	0	4

* Kuolevuusperusteen (2004) ja diskonttauskoron (2004 ja 2005) muutosten vaikutus lopullisiin eläkepääomiin.

Korvauskolmiot, nettoliike (milj. e)

Sattumisvuosi	Sattumisvuosi			Yhteensä
	2004	2005	2006	
Arvio kokonaiskorvausmenosta	504	525	575	1 604
Sattumisvuoden lopussa	509	522	–	1 031
Vuotta myöhemmin	503	–	–	503
Nykyinen arvio kertyneestä korvausmenosta	503	522	575	1 600
Kertyneet maksetut korvaukset	-422	-395	-282	-1 099
Korvausvastuu vuosilta 2004-2006				
Korvausvastuu aiemmilta vuosilta	81	127	293	501
Korvausvastuu myytävänä olevasta vakuutuskannasta (liite 5)				366
Korvausvastuu vahvistetuista eläkkeistä				734
Kollektiivinen korvausvastuu asbestivahingoista				32
Korvausvastuu, netto 31.12.2006 (ennen siirtoja)				1 632

Yhteistakuuerä

Lakisääteisiä vakuutuslajeja koskeissa erityislaeissa säädetään yhteistakuusta, jonka perusteella kyseistä toimintaa harjoittavat vakuutusyhtiöt vastaavat yhteisvastuullisesti niistä korvauksista, jotka jäävät turvaamatta jonkin vakuutusyhtiön selvitystilan tai konkurssin johdosta. Turvaamatta jäävä osuus rahoitetaan perimällä vuosittain yhteistakuumaksu niiltä vakuutusyhtiöiltä, jotka myöntävät kyseisiä vakuutuksia. Yhteistakuumaksu peritään yhtiöiltä kyseisen vakuutuslajin vakuutusmaksutulojen määräämässä suhteessa. Yhtiöt voivat puolestaan kerätä yhteistakuumaksusta aiheutuvan menojen lisäyksen vakuutusmaksujensa yhteydessä siten kuin viranomaisen tarkemmin määrää, kuitenkin enintään 2 % vuosittaisesta vakuutusmaksutulosta.

Kun yhteistakuujärjestelmä aikoinaan otettiin käyttöön, yhtiöt keräsivät yhteistakuuta koskevan lainsäädännön ja viranomaismääräysten mukaisesti vakuutusmaksuina taseisiinsa yhteistakuuerän. Tämä erä on etukäteen kerättyä yhteistakuumaksua, ja sen tarkoituksena on poistaa yhtiön likviditeettiriski sellaisessa tapauksessa, jossa toisen yhtiön selvitystilassa tai konkurssissa turvaamatta jääneet korvaukset erääntyvät maksettavaksi nopeammin kuin niitä varten perittävä yhteistakuumaksu ehdittäisiin kerätä vakuutusmaksujen yhteydessä.

Yhteistakuuerän määrää kartutetaan vuosittain neljän prosentin korolla kuitenkin siten, että yhteistakuuerä ei koron vaikutuksesta kasva suuremmaksi kuin kolme prosenttia kyseisen lajin bruttomääräisestä vastuuvélasta. Yhteistakuuerää ei voi purkaa muuten kuin käyttämällä sitä yhteistakuumaksun rahoittamiseen. Yhteistakuujärjestelmän osalta varauksiin on sisällytetty yhteistakuuerä mutta ei muuta varausta, sillä näköpiirissä ei ole tilannetta, jossa joku yhteistakuun piirissä oleva yhtiö olisi ajautumassa tai ajautunut selvitystilaan tai konkurssiin.

Korvaustenhoitosopimukset

Korvaustenhoitosopimuksiin liittyvät velat 31.12.2006 olivat 46 milj. e (51 milj e).

Korvaustenhoitosopimukset ovat sellaisia sopimuksia, jotka eivät ole vakuutussopimuksia, mutta joiden perusteella suoritetaan toisen osapuolen puolesta korvauksia. Näistä merkittävimpiä ovat sellaiset captive-järjestelyt, joissa vakuutettu riski on jälleenvakuutettu kokonaan asiakkaan kanssa samaan konserniin kuuluvassa captive-yhtiössä, sekä lakisääteisten tapaturma-, liikenne- ja potilasvakuutusten eläkeluotoisten korvausten indeksikorotukset ja eräät muut korvausten korotukset sekä yli kymmenen vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat sairaanhoitokorvaukset ja julkisen sektorin potilasvakuutus.

LIITE 36. Henkivakuutustoiminnan velat	31.12.2006	31.12.2005
Vakuutustekninen vastuuvélka	3 561	3 357
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvélka	2 081	1 526
Muut velat		
Siirtovelat ja saadut ennakot	1	1
Muut		
Ensivakuutustoiminnasta	4	0
Jälleenvakuutustoiminnasta	1	0
Muut	20	34
Yhteensä	26	35
Henkivakuutustoiminnan velat yhteensä	5 667	4 918

Vastuuvelka ja jälleenvakuuttajien osuudet

Vastuuvelka	1.1.2006	Vakuutus- maksuista aiheutunut vastuun kasvu	Vapautu- neet vastuut	Hyvitetyt korot ja arvon- muutokset	Muut veloituk- set ja hyvitykset	Muut erät	31.12.2006
Vakuutus sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	3 222	385	-328	131	-60	44	3 394
Sijoitussidonnaiset vakuutus sopimukset	1 493	470	-92	247	-22	-48	2 048
Sijoitussopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	81	9	-7	3	0	2	88
Sijoitussopimuksista, jotka eivät oikeuta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	20	0	-2	1	0	0	19
Sijoitussidonnaiset sopimukset	33	1	-5	5	0	-1	33
Täydennysvastuu ja tulevien lisäetujen vastuu	35	-	-	-	-	24	59
Ensivakuutus yhteensä	4 883	866	-433	387	-82	20	5 642
Tuleva jälleenvakuutus	-	-	-	-	-	-	-
Vastuuvelka yhteensä netto	4 883	866	-433	387	-82	20	5 642
Vastuuvelka	1.1.2005						31.12.2005
Vakuutus sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	2 848	458	-181	89	-29	35	3 222
Sijoitussidonnaiset vakuutus sopimukset	1 032	314	-31	200	-12	-9	1 493
Sijoitussopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	77	3	-2	2	0	1	81
Sijoitussopimuksista, jotka eivät oikeuta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	20	0	0	0	0	0	20
Sijoitussidonnaiset sopimukset	29	3	-1	3	0	0	33
Täydennysvastuu ja tulevien lisäetujen vastuu	14	-	-	-	-	21	35
Ensivakuutus yhteensä	4 021	778	-216	294	-41	47	4 883
Tuleva jälleenvakuutus	-	0	0	-	0	-	-
Vastuuvelka yhteensä netto	4 021	778	-216	294	-41	47	4 883

Vakuutus sopimuksiin perustuvat etuudet kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan. Vastuuvelka määritetään muodostamalla tulevien etuuksien, sopimuksen hallinnointiin liittyvien kulujen ja tulevien vakuutus maksujen pääoma-arvo. Laskennassa käytetään korkoutuvuuteen, kuolevuuteen, työkyvyttömyyteen ja liikeyhtymisiin liittyviä vakuutus matemaattisia olettamuksia. Vastuu lasketaan uudelleen jokaisena tilinpäätöspäivänä käyttäen vakuutuksen hinnoittelussa käytettyjä olettamuksia, diskonttokorko mukaan lukien. Tehdyistä asiakashyvityspäätöksistä aiheutuva tulevien kassavirtojen muutos sisällytetään vastuuvelkaan. Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelka arvostetaan kuitenkin käypään arvoon vastaavasti kuin vastuuta kattava omaisuus.

Menevään jälleenvakuutukseen liittyvät saamiset ja velat arvostetaan yhdenmukaisesti jälleenvakuutettujen sopimusten velkojen ja saamisten kanssa ja merkitään taseeseen erikseen.

Käytännössä säästömuotoisissa vakuutuksissa vastuuvetäjä muodostetaan laskentahetken vakuutussäästöstä. Riskituotteissa käytetään pro rata -sääntöä. Osa 4,5 % laskuperustekorkoista säästömuotoista kantaa on muutettu vastaamaan 3 %:n tai 3,5 %:n diskonttokorkoa. Tästä aiheutuva vastuun kasvu on ns. täydennysvastuuta (korkotäydennystä).

Nykytavalla laskettuna vastuuvetäjä ei muutu korkotason muuttuessa. Tähän tulee muutos IFRS-vakuutustilinpäätösstandardin ns. 2-vaiheessa tulevaisuudessa.

Henkivakuutusliiketoiminnassa tehdyt analyysit osoittavat vastuuvetäjän riittäväksi kuolevuuden osalta. Sama pätee myös pysyvän työkyvyttömyyden vakuutuksiin.

Henkivakuutusliiketoiminnan vakuutus- ja kapitalisaatiokanta

	Lasku- peruste- korko	Vakuutettuja tai sopimuksia kpl	Vastuu 31.12.2006	Duraatio (tuleva kesto) keskim. vuotta *
Henkivakuutus/Säästäminen				
Perustekorko 4,5 %	3,17 %	13 141	259	4,63
Perustekorko 3,5 %	3,50 %	91 663	1 519	11,17
Perustekorko 2,5 %	2,50 %	104 593	768	11,15
Perustekorko 1,5 %	1,50 %	1823	4	17,62
Sijoitussidonnainen		sis. em.	1 498	
Yhteensä		211 220	4 048	
Yksilöllinen eläkevakuutus				
				Eläkeajan alkuun asti
Perustekorko 4,5 %	4,50 %	16 558	242	5,48
Perustekorko 3,5 %	3,50 %	55 774	278	8,66
Perustekorko 2,5 %	2,50 %	75 790	65	11,62
Perustekorko 1,5 %	1,50 %	2098	0	14,64
Sijoitussidonnainen		sis. em.	541	
Yhteensä		150 220	1 126	
Ryhmäeläkevakuutus				
Vapaamuotoinen työeläke	3,50 %	550	214	
Perustekorko 3,5 %	3,50 %	231	2	7,01
Perustekorko 2,5 %	2,50 %	180	1	7,04
Perustekorko 1,5 %	1,50 %	111	1	8,44
Sijoitussidonnainen		sis. em.	10	
Yhteensä		1 072	228	
Riskivakuutukset				
Yksilölliset vakuutukset	-	82 382	7	N.A.
Ryhmävakuutukset	-	1 282	26	
Yhteensä		83 664	32	
Kapitalisaatiosopimukset				
Perustekorko 4,5 %	3,50 %	23	6	1,6
Perustekorko 3,5 %	3,50 %	291	51	23
Perustekorko 2,5 %	2,50 %	188	31	2,33
Pohjola Tuotto		1925	19	1,5
Sijoitussidonnainen		sis. em.	33	
Yhteensä		2427	140	
Muut vastuuvetäjien erät			68	
Yhteensä		448 603	5 642	

LIITE 37. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

	Keski- korko %	31.12.2006	Keski- korko %	31.12.2005
Joukkovelkakirjalainat	3,72	7 647	2,61	4 692
Muut				
Sijoitustodistukset	3,53	3 787	2,36	3 208
Yritystodistukset	4,07	2 025	2,74	926
Rahamarkkinavelkakirjat	-	-	-	-
Muut	1,23	114	1,04	125
Kaupankäynnissä omaan salkkuun sisältyvät (-)*		-74		-60
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä		13 500		8 891

*OP-ryhmän hallussa olevat omat joukkovelkakirjalainat on netotettu velkaa vastaan.

	Nimellis- määrä	Korko-%
Merkittävimmät liikkeeseenlaskut vuoden 2006 aikana		
OP-Asuntoluottopankki Oyj		
OP-Asunto-obligaatio 1/2006	13	2,90
OP-Asunto-obligaatio 2/2006	3	3,00
OKO Pankki Oyj		
OKO Bank plc ("OKO BANK") Issue of EUR 750,000,000 Floating Rate Instruments Due June 2011	750	EUB3m+0,08 %
OKO Bank plc ("OKO BANK") Issue of EUR 300,000,000 Extendible Floating Rate Instruments November 2011	300	EUB1M+2%
OKO Bank plc ("OKO BANK" or The "ISSUER") Issue of GBP 50,000,000 Floating Rate Notes Due 21 November 2011	75	3 kk GBP libor+5%
OKO Bank plc ("OKO BANK" or The "ISSUER") Issue of GBP 250,000,000 Floating Rate Notes Due 21 November 2011	372	3 kk GBP libor+5%
OKOn ja osuuspankkien liikkeeseen laskemat OP-joukkovelkakirjat		
OP-joukkovelkakirjalaina 2006 I	11	2,80
OP-joukkovelkakirjalaina 2006 III	9	3,40
OP-joukkovelkakirjalaina 2006 VI	9	3,60

LIITE 38. Varaukset ja muut velat**31.12.2006 31.12.2005**

Varaukset	7	16
Muut velat		
Maksujenvälitysvelat	457	362
Siirtovelat		
Korkovelat	497	306
Muut siirtovelat	265	176
Muut	283	377
Yhteensä	1 501	1 221
Varaukset ja muut velat yhteensä	1 508	1 237

Muiden velkojen muut erä sisältää arvopapereiden ostovelkoja 25 milj. e (100 milj. e), eläkevastuita 10 milj. e (9 milj. e), johdannaissopimuksista 68 milj. e (72 milj. e), rahoitusleasingvelkoja - milj. e (11 milj. e) ja muita ostovelkoja 181 milj. e (185 milj. e).

Varausten muutokset

	Tappiolliset sopimukset	Muut varaukset	Yhteensä
1.1.2006	8	8	16
Hankitut liiketoiminnot	-	-	-
Varausten lisäykset	-	0	0
Käytetyt varaukset	-2	-4	-6
Käyttämättömien varausten peruutukset	-3	0	-3
31.12.2006	3	4	7

Tappiolliset sopimukset

OP-ryhmän yrityksissä on ei-purettavissa olevia vuokrasopimuksia tiloihin, joita ne eivät pysty enää hyödyntämään toiminnassaan. Osa tiloista on pystytty vuokraamaan edelleen, mutta sopimuksista saatava vuokratuotto ei kata vuokratulujia. Tappiollisia sopimuksia koskeva varaus kattaa näiden sopimusten nettotappion ja muiden sopimusten vuokravastuun täysimääräisesti.

Muut varaukset

Muihin varauksiin sisältyy erään OKOn omistaman kiinteistöyhtiön saastuneen maaperän puhdistuskustannusten kattamiseksi vuonna 2004 tehty miljoonan euron varaus, jota on lisätty 0,5 miljoonalla eurolla vuonna 2005. Muihin varauksiin edellisessä tilinpäätöksessä sisältynyt irtisanotun ulkomaisen vakuutusliikkeen myynnistä tehty 5 miljoonan euron tappiovaraus on realisoitunut 1.6.2006 tapahtuneiden Vakuutusosakeyhtiö Bothnia Internationalin ja Moorgate Insurance Companyn Limitedin myyntien seurauksena.

LIITE 39. Verovelat	31.12.2006	31.12.2005
Tuloverovelat	36	48
Laskennalliset verovelat	798	753
Verovelat yhteensä	834	801

LIITE 40. Osuuspääoma	31.12.2006	31.12.2005
Osuuspääoma	15	110
Lisäosuuspääoma	582	606
Osuuspääoma yhteensä	597	717
josta irtisanottu osuuspääoma	85	89

Osuuspankkien kansallisessa tilinpäätöksessä omiin pääomiin kuuluva osuuspääoma ja lisäosuuspääoma, joita osuuspankeilla ei ole ehdotonta oikeutta kieltäytyä palauttamasta jäsenille, luokitellaan IFRS-tilinpäätöksessä velaksi.

Osuuspääoma palautetaan jäsenelle vuoden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana sitä koskeva vaatimus on esitetty. Lisäosuuspääoma palautetaan kuuden kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana sitä koskeva vaatimus on esitetty.

Vuoden 2006 aikana useimpien osuuspankkien osuuspääomaa koskevia sääntöjä on muutettu siten, että osuuspankillla on oikeus kieltäytyä palauttamasta osuuspääomaa jäsenille. Sääntömuutoksesta johtuen osuuspankkien osuuspääomia on siirretty veloista omaan pääomaan 99 milj. e.

LIITE 41. Velat, joilla on huonompi etuoikeus

	Keski- korko % 31.12.2006		Keski- korko % 31.12.2005	
Pääomalainat	4,45	208	4,68	226
Muut				
Ikuiset lainat	4,41	199	4,41	199
Debentuurit	4,32	655	3,44	454
Muut	-	-	-	-1
Velat, joilla on huonompi etuoikeus yhteensä	1 063		879	

Pääomalainat

Eräät OP-ryhmän yritykset ovat laskeneet liikkeeseen pääomalainoja yhteensä 208 milj. e (226 milj. e).

Pääomalainojen pääasialliset lainaehdot ovat seuraavat:

Ensijaisesti omiin varoihin rinnastettavat pääomalainat

1) Pääomalaina 10 mrd. Japanin jeniä (eurovasta-arvo 63,7 milj. e)

Laina on perpetuaalilaina eli eräpäivätön laina. Lainan korko on kiinteä 4,23 % 18.6.2034 saakka, ja sen jälkeen vaihtuva 6 kuukauden Yen-Libor + 1,58 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 18.6. ja 18.12. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää ensimmäisen kerran vuonna 2014. Laina voidaan maksaa vuoden 2014 jälkeen takaisin koron eräpäivänä vuosittain 18.6. tai 18.12. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

2) Pääomalaina 50 milj. e

Laina on perpetuaalilaina ilman korkoporrastuksia, mutta jossa on 8 %:n korkokatto. Laina laskettiin liikkeeseen 31.3.2005 ja sen korko on ensimmäisenä vuonna 6,5 % ja ensimmäisen vuoden jälkeen CMS 10 vuotta + 0,1 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 11.4. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran vuonna 2010. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

3) Pääomalaina 60 milj. e

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 0,65 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran 30.11.2015 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Vuoden 2015 jälkeen lainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor +1,65 % (Step up). Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

4) Pääomalaina 40 milj. e

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 1,25 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran vuonna 30.10.2010 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

Näistä lainoista hybridejä ovat lainat 1, 2 ja 3.

Lainojen korko- ja valuuttakurssiriski on suojattu johdannaisilla. Tilinpäätöksessä suojauksesta on kirjattu arvonmuutosta -16,1 milj. e.

Perpetuaalit ja debentuurit

- 1) Perpetuaali 50 milj. e, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 19.6.2007. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 6 prosentin korkoa.
- 2) Perpetuaali 150 milj. e, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen
- 3) Debentuurilaina 70 milj. e, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 30.11.2010. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 3,5 prosentin korkoa.
- 4) Debentuurilaina 150 milj. e, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 21.3.2011. Lainan korko on 3 kuukauden Euribor + 17,5 bps.
- 5) Debentuurilaina 325 milj. US-dollaria, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 13.9.2011. Lainan korko on 3 kuukauden USD Libor + 20 bps.

Lainat 1-5 on laskettu liikkeeseen kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Muut pääomalainat

Pääomalaina 10 milj. e, liikkeeseenlaskupäivä 20.9.2001

Laina on eräpäivätön pääomaehtoinen debentuurilaina. Lainan korko on kiinteä 6,15 % 17.9.2011 saakka. Lainan korko maksetaan kymmenen ensimmäisen lainavuoden aikana vuosittain 17.9., minkä jälkeen se maksetaan puolivuositain 17.3. ja 17.9. Liikkeeseenlaskijalla on oikeus lunastaa laina takaisin ensimmäisen kerran 17.9.2011.

OP-ryhmän yritykset ovat laskeneet liikkeeseen perpetuaalilainoja 199 milj. e (199 milj. e) ja debentuurilainoja 655 milj. e (454 milj. e). Näistä lainoista on rinnastettu toissijaisiin omiin varoihin yhteensä 742 milj. e (577 milj. e). Perpetuaalilainoista 50 milj. e on voitu ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 19.6.2007 ja loput 30.11.2012. Debentuurilainat erääntyvät 2006-2011. Liikkeeseenlaskijalla on oikeus lainan takaisinostoon vain Rahoitustarkastuksen luvalla.

LIITE 42. Oma pääoma	31.12.2006	31.12.2005
OP-ryhmän omistajien osuus		
Osake- ja osuuspääoma (sis. osakeanti)	344	245
Rahastot		
Sidotut rahastot		
Ylikurssirahasto	512	507
Vararahasto	759	740
Yhtiöjärjestyksen/sääntöjen mukaiset rahastot	-	-
Muut sidotut rahastot	1	6
Vapaat rahastot		
Käyvän arvon rahasto		
Rahavirran suojauksesta	-	-
Muuntoeroista	-	-
Käypään arvoon arvostamisesta	144	178
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	-	-
Muut vapaat rahastot	879	820
Kertyneet voittovarot		
Edellisten kausien voitto (tappio)	1 885	1 611
Kauden voitto (tappio)	598	450
OP-ryhmän omistajien osuus	5 122	4 555
Vähemmistön osuus	2	203
Oma pääoma yhteensä	5 124	4 757

Osakepääoma ja osakkeet

OP-ryhmän osakepääoma koostuu ryhmän ulkopuolisten osakkaiden sijoituksista OKOn A-sarjan osakkeisiin. Pankkiryhmän ulkopuoliset osakkaat voivat omistaa vain OKOn A-sarjan osakkeita. A-sarjan osakkeet noteerataan Helsingin Pörssissä. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa, niiden kirjanpidollinen vasta-arvo on 2,10 euroa (ei tarkka arvo).

Ryhmän ulkopuolisten osakkaiden osakeomistusten muutokset

	Osakkeiden lukumäärä (1 000)
1.1.2005	37 426
Osakeanti	64 539
Osakeoptioiden käyttö	2 554
Osakekaupat ulkopuolisten kanssa	11 592
31.12.2005	116 111
Osakeanti	-
Osakeoptioiden käyttö	2 174
Osakekaupat ulkopuolisten kanssa	-1 702
31.12.2006	116 583

Osuuspääoma

OP-ryhmän omaan pääomaan luettava osuuspääoma muodostuu osuuspankkien jäsenten sellaisista osuusmaksuista, joita pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä lunastamasta.

Rahastot

Ylikurssirahasto

Rahasto on muodostunut ennen 1.9.2006 voimassa olleiden säännösten aikana. Rahastoon kirjattuja eriä ovat uusmerkinnässä osakkeista maksettu nimellisarvon ylittävä määrä, optio-oikeuteen ja vaihtovelkakirjaan perustuvasta merkintäoikeudesta maksettu määrä, omien osakkeiden myyntivoitto, se osakepääoman alentamismäärä, jota ei käytetä vahvistetun tappion kattamiseen, siirretä yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti käytettävään rahastoon tai jaeta osakkeenomistajille, korvaukset osakeyhtiön perustamisen yhteydessä maksettavista merkitsemättömistä osakkeista, yhtiölle tulleet korvakset osakkeista, jotka on myyty sen johdosta, että osakkeenomistaja ei ole liittänyt osakkeitaan arvo-osuusjärjestelmään, suoritus jonka yritys on saanut rahastoannissa vaatimatta jääneestä osakkeesta.

Ylikurssirahastoa voidaan alentaa noudattaen osakepääoman alentamista koskevia säännöksiä ja sitä voidaan käyttää osakepääoman korottamiseen. 1.9.2006 alkaen ylikurssirahastoa ei ole voinut enää kartuttaa.

Vararahasto

Vararahasto on muodostunut sinne aikaisempina kausina siirretyistä voittovaroista ja osuuspankkien arvonorotusrahastosta ja luottotappiovarauksista siirretyistä osuudesta. Vararahastoa voidaan käyttää sellaisten tappioiden kattamiseen, joihin vapaa oma pääoma ei riitä. Vararahastoa voidaan käyttää myös osakepääoman korottamiseen ja sitä voidaan alentaa samalla tavoin kuin osakepääomaa. Osuuskuntamuotoisessa luottolaitoksessa vararahastoa saadaan käyttää vain tappioiden kattamiseen. Osakeyhtiössä 1.9.2006 alkaen vararahastoa ei ole voinut enää kartuttaa.

Muut sidotut rahastot

Rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista perustuen yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin, joissa on määritelty myös niiden käyttötarkoitus.

Muuntoerot

Muuntoerot sisältää ulkomaisten tytäryritysten tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

Käyvän arvon rahasto

Rahasto sisältää myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostustulokset. Rahastoon merkityt erät realisoituvat tuloslaskelmaan silloin kun myytävissä olevasta arvopaperista luovutaan.

Muut vapaat rahastot

Rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista perustuen yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin taikka yhtiökokouksen, edustajiston tai osuuskuntakokouksen päätökseen.

Kertyneet voittovarat

Kertyneet voittovarat sisältävät myös konserniyritysten erillistilinpäätöksiin sisältyvät vapaaehtoiset varaukset ja poistoeron sekä vakuutusyhtiöiden tasoitusmäärän, jotka IFRS-tilinpäätöksessä on merkitty kertyneisiin voittovaroihin laskennallisella verolla vähennettynä. Näitä erä ei lueta voitonjakokelpoisiin varoihin. Vakuutusyhtiöiden sijoituskiinteistöjen realisoitumattomat arvonnousut eivät myöskään ole jakokelpoisia varoja.

MUUT TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 43. Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	31.12.2006	31.12.2005
Kaupankäynnin rahoitusvarat	1 927	1 910
Myytavissä olevat, josta		
Käypään arvoon arvostettavat	-	-
Hankintamenoa arvostettavat	-	-
Eräpäivään asti pidettävät	-	-
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset yhteensä	1 927	1 910

OP-ryhmässä oikeus keskuspankkirahoitukseen on vain OKOlla.

LIITE 44. Huonommalla etuoikeudella olevat saamistodistukset	31.12.2006	31.12.2005
Kaupankäynnin rahoitusvarat		
Julkisesti noteeratut		
Julkisyhteisöiltä	-	-
Muilta	27	56
Yhteensä	27	56
Muut		
Julkisyhteisöiltä	-	-
Muilta	14	1
Yhteensä	14	1
Kaupankäynnin rahoitusvaroihin sisältyvät yhteensä	41	57
Sijoitusomaisuus		
Julkisesti noteeratut		
Julkisyhteisöiltä	-	-
Muilta	44	64
Yhteensä	44	64
Muut		
Julkisyhteisöiltä	-	-
Muilta	80	51
Yhteensä	80	51
Sijoitusomaisuuteen sisältyvät yhteensä	123	115

LIITE 45. Annetut vakuudet	31.12.2006	31.12.2005
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Kiinnitykset	1	1
Pantit	2 552	1 534
Yhteensä	2 553	1 534
Osakkuusyritysten puolesta annetut		
Kiinnitykset	-	-
Pantit	-	-
Yhteensä	-	-
Muiden puolesta annetut		
Kiinnitykset	-	-
Pantit	-	-
Yhteensä	-	-

Annetut vakuudet yhteensä		
Kiinnitykset	1	1
Pantit	2 552	1 534
Yhteensä	2 553	1 534
Vakuudelliset velat yhteensä	894	1 846
Annettuihin vakuuksiin sisältyy pantattuja rahoitusvaroja	2 551	1 533
josta ehdollisten velkojen vakuudeksi pantattu	-	-
LIITE 46. Saadut rahoitusvakuudet	31.12.2006	31.12.2005

OP-ryhmässä OKO on vastaanottanut rahoitusvakuuslain mukaisia vakuuksia, jotka se voi myydä tai pantata edelleen.

Saatujen vakuuksien käyvät arvot		
Saamistodistukset	-	-
Osakkeet	-	-
Muut	4	13
Yhteensä	4	13

Johdannaisista aiheutuvaa luottoriskiä vähennetään vakuuksien avulla, jolloin käytössä on ISDA- yleissopimukseen liitettävä ISDA Credit Support Annex -sopimus (CSA). Vakuusjärjestelmässä vastapuoli toimittaa saatavan vakuudeksi arvopapereita tai käteistä. CSA-sopimuksiin liittyvien, käteisenä saatujen vakuuksien määrä oli tilinpäätöshetkellä 4 milj. e (13 milj. e). Vakuudeksi saatuja arvopapereita ei tilinpäätöshetkellä ollut.

LIITE 47. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot sekä keskkorot

	2006			2005		
	Keski- korko	Käypä arvo	Tasearvo	Keski- korko	Käypä arvo	Tasearvo
Rahoitusvarat						
Käteiset varat		1 041	1 041		613	613
Kaupankäynnin rahoitusvarat						
Saamistodistukset						
Käypään arvoon arvostetut	3,83	4 736	4 736	2,98	3 742	3 742
Kapitalisaatiosopimukset	4,09	23	23	3,25	24	24
Hankintameno arvoon arvostetut	-	-	-	-	-	-
Saamistodistukset yhteensä	3,83	4 736	4 736	2,98	3 742	3 742
Osakkeet						
Käypään arvoon arvostetut		80	80		99	99
Hankintameno arvoon arvostetut		-	-		-	-
Johdannaissopimukset						
Käypään arvoon arvostetut		280	319		136	155
Hankintameno arvoon arvostetut*		-	-		-	-
Saamiset luottolaitoksilta	3,90	344	344	3,14	666	666
Saamiset asiakkailta	4,42	39 595	39 595	3,48	34 814	34 814

Sijoitusomaisuus

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Saamistodistukset						
Käypään arvoon arvostetut	4,58	435	435	4,82	654	654
Hankintamenoon arvostetut	-	-	-	-	-	-
Saamistodistukset yhteensä	4,58	435	435	4,82	654	654
Osakkeet						
Käypään arvoon arvostetut		249	249		96	96
Hankintamenoon arvostetut		84	84		97	97
Muut						
Käypään arvoon arvostetut		-	-		83	83
Hankintamenoon arvostetut		-	-		-	-
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat						
Saamistodistukset	5,54	133	133	5,78	204	204

Rahoitusvelat

Velat luottolaitoksille	3,7	1 088	1 088	2,7	2 025	2 025
Kaupankäynnin rahoitusvelat						
Lyhyeksi myyty arvopaperit		-	-		4	4
Johdannaissopimukset						
Käypään arvoon arvostetut		347	340		112	167
Hankintamenoon arvostetut*		-	-		-	-
Velat asiakkaille	1,7	27 715	27 715	1,1	26 475	26 475
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat						
Suojatut	3,6	1 299	1 299	3,7	782	782
Ei-suojauksessa olevat	3,7	12 201	12 201	2,5	8 110	8 110
Yhteensä	3,7	13 500	13 500	2,6	8 891	8 891
Velat, joilla on huonompi etuoikeus						
Suojatut	4,7	613	613	4,3	438	438
Ei-suojauksessa olevat	3,9	450	450	3,6	441	441
Yhteensä	4,4	1 063	1 063	4,0	879	879

*kohde-etuutena noteeraamaton oman pääoman ehtoinen instrumentti

VASTUUSITOUMUKSIA JA JOHDANNAISIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 48. Taseen ulkopuoliset sitoumukset	31.12.2006	31.12.2005
Takaukset	577	375
Takuuvastuut	1 654	1 348
Vekselivastuut	-	-
Remburssit	184	146
Pantit	1	1
Luottolupaukset	7 417	5 570
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	13	-
Muut	458	516
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	10 305	7 956

LIITE 49. Ehdolliset velat ja varat

OP-ryhmään kuuluvat vakuutusyhtiöt merkitsevät vakuutussopimuksia poolien kautta. Poolin jäsenet ovat ensisijaisesti vastuussa omasta suhteellisesta osuudestaan. Osuudet perustuvat sopimuksiin, jotka vahvistetaan vuosittain. Eräissä pooleissa poolin jäsenet vastaavat maksukyvyttömän poolijäsenen velvoitteista omien osuuksiensa suhteessa. Vakuutusyhtiöt kirjaavat yhteisvastuun kautta tulevat vastuut ja saamiset, mikäli yhteisvastuun realisoituminen on todennäköistä.

Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnan nimeämä välimiesoikeus päättää Pohjolan osakkeiden lunastushinnan niiden Pohjolan entisten vähemmistöosakkaiden osalta, jotka eivät hyväksyneet OKOn lunastustarjousta. Näiden osakkeiden hankintahintana on kirjanpidossa ja vakavaraisuuslaskennassa käytetty OKOn ostotarjouksen mukaista hintaa (13,55 euroa osakkeelta).

OP-ryhmän ja Pohjolan yhdentymisen jälkeen Pohjolan ja säästöpankkien välinen yhteistyö on lakannut. Tästä on aiheutunut oikeudenkäynti, mutta sillä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta yhtiön taloudelliseen tilanteeseen.

OKO Pankki Oyj:llä on yksityisasiakkaalta Helsingin hovioikeuden vahvistama 2 milj. e suuruinen saatava. Henkilön maksukyvyistä johtuen saamisesta ei kuitenkaan ole odotettavissa merkittäviä summia.

LIITE 50. Muut vuokrasopimukset

OP-ryhmä vuokralle ottajana

Eräät OP-ryhmän yritykset ovat vuokranneet käyttämänsä toimitilat. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat vuodesta kymmeneen vuoteen ja normaalisti niihin sisältyy mahdollisuus jatkaa sopimusta alkuperäisen päättymispäivän jälkeen. OP-ryhmän yritykset ovat edelleen vuokranneet osan vuokraamistaan tiloista. Lisäksi eräät yritykset ovat vuokranneet leasingosimuksin moottoriajoneuvoja ja konttorikoneita. Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyy vuokratuluja 21 milj. e (18 milj. e).

Ei-purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat

	31.12.2006	31.12.2005
Yhden vuoden kuluessa	17	12
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	42	42
Yli viiden vuoden kuluttua	27	57
Yhteensä	86	111

Ei-purettavissa olevista edelleenvuokraussopimuksista
odotettavissa olevat vastaiset vähimmäisvuokrat

30 33

OP-ryhmä vuokralle antajana

OP-ryhmän yritykset ovat antaneet vuokralle omistamiaan sijoituskiinteistöjä, joista kertyi 2006 vuokratuottoja 55 milj. e (61 milj. e). Lisäksi konserni on antanut vuokralle leasingsopimuksin pääasiassa henkilöautoja, joista saadut vuokratuotot olivat 12 milj. e (5 milj. e).

Ei-purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat

	31.12.2006	31.12.2005
Yhden vuoden kuluessa	48	42
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	85	89
Yli viiden vuoden kuluttua	37	51
Yhteensä	170	182

LIITE 51. Varainhoito

OP-ryhmässä OKO-Varainhoito Oy harjoittaa omaisuudenhoitoliiketoimintaa ja tarjoaa instituutioasiakkaille ja varaikkaille yksityishenkilöille täyden valtakirjan salkunhoitoon ja konsultatiiviseen salkunhoitoon perustuvia omaisuudenhoitopalveluita. OKO Varainhoito Oy:llä on salkunhoitovastuu valtaosasta OP-Rahastoyhtiön hallinnoimista sijoitusrahastoista.

OKO Varainhoito Oy:n täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimuksiin perustuvat hallinnoitavat asiakasvarat 31.12.2006 olivat 28,3 mrd. e ja konsultatiivisten omaisuudenhoitosopimusten perusteella hallinnoitavat varat olivat 2,5 mrd. e.

LIITE 52. Johdannaisopimukset

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset 31.12.2006

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot		Luotto- vasta- arvo
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	13 442	10 909	2 737	27 088	138	-139	232
Korkotermit	-	-	-	-	-	-	-
OTC korko-optiot							
Call ja capit							
Ostetut	859	2 558	1 213	4 630	57	0	88
Asetetut	586	1 724	824	3 135	0	-24	-
Put ja floorit							
Ostetut	334	891	159	1 384	4	-3	11
Asetetut	856	857	150	1 862	-	-3	-
OTC korkojohdannaiset yhteensä	16 077	16 938	5 083	38 099	199	-169	331
Korkofutuurit	1 515	-	-	1 515	2	-1	-
Korko-optiot							
Call							
Ostetut	1 583	-	-	1 583	0	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-

Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	1 583	-	-	1 583	-	0	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	4 682	-	-	4 682	2	0	-
Korkojohdannaiset yhteensä	20 759	16 938	5 083	42 780	201	-170	331
Valuuttajohdannaiset							
Valuuttatermiinit	5 643	123	-	5 765	29	-42	91
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	0	24	454	478	3	-2	38
Valuuttaoptiot							
Call							
Ostetut	93	0	-	94	1	-	2
Asetetut	98	0	-	99	-	-1	-
Put							
Ostetut	71	0	-	72	0	-	1
Asetetut	98	0	-	99	-	0	-
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	6 004	148	454	6 606	33	-46	132
Valuuttafutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset yhteensä	6 004	148	454	6 606	33	-46	132
Osake- ja indeksijohdannaiset							
Osaketermiinit	1	-	-	1	0	0	1
Osakeindeksitermiinit	-	-	-	-	-	-	-
Osake-optiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Osake-indeksi-optiot							
Call							
Ostetut	27	135	-	162	32	-	45
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	1	-	1	0	-	0
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
OTC osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	28	136	-	164	32	0	45
Osakefutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksifutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	28	136	-	164	32	0	45
Luottojohdannaiset							
Luottoriskinvaihtosopimukset	-	131	-	131	0	-1	1
Luottoriskinvaihtolainat	-	-	-	-	-	-	-
Tuottojenvaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Muut luottojohdannaiset	-	-	-	-	-	-	-
Luottojohdannaiset yhteensä	-	131	-	131	0	-1	1

Muut

Muut termiinit	-	-	-	-	-	-	-
Muut swap-sopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Muut optiot							
Call							
Ostetut	-	7	-	7	1	-	2
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	8	8	-	15	0	-	0
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Muut OTC johdannaiset yhteensä	8	15	-	22	1	-	2
Muut futuurit	-	-	-	-	-	-	-
Muut johdannaiset yhteensä	8	15	0	22	1	-	2
Kaupankäynnin johdannaiset yhteensä	26 799	17 369	5 537	49 704	268	-218	512

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset 31.12.2005

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot		Luotto- vasta- arvo
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	7 878	7 169	1 515	16 562	83	-101	141
Korkotermiinit	2 848	-	-	2 848	1	-1	1
OTC korko-optiot							
Call ja capit							
Ostetut	1 278	1 296	771	3 345	19	-3	37
Asetetut	1 815	1 126	577	3 518	0	-12	-
Put ja floorit							
Ostetut	308	595	90	993	4	-1	8
Asetetut	965	785	62	1 812	-	-2	-
OTC korkojohdannaiset yhteensä	15 092	10 970	3 016	29 077	107	-119	187
Korkofutuurit	3 535	-	-	3 535	0	-1	-
Korko-optiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	3 535	-	-	3 535	0	-1	-
Korkojohdannaiset yhteensä	18 627	10 970	3 016	32 613	107	-120	187
Valuuttajohdannaiset							
Valuuttatermiinit	2 423	99	-	2 521	14	-17	43
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	26	-	26	0	0	1
Valuuttaoptiot							
Call							
Ostetut	3	-	-	3	0	-	0
Asetetut	3	-	-	3	-	0	-

Put							
Ostetut	13	-	-	13	0	-	0
Asetetut	3	-	-	3	-	0	-
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	2 445	124	-	2 569	14	-17	45
Valuuttafutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset yhteensä	2 445	124	-	2 569	14	-17	45
Osake- ja indeksijohdannaiset							
Osaketermiinit	-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksitermiinit	-	-	-	-	-	-	-
Osake-optiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Osake-indeksiopiot							
Call							
Ostetut	15	94	-	110	17	-	25
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
OTC osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	15	94	-	110	17	-	25
Osakefutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksifutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	15	94	-	110	17	-	25
Luottojohdannaiset							
Luottoriskinvaihtosopimukset	-	160	-	160	0	-1	3
Luottoriskinvaihtolainat	-	-	-	-	-	-	-
Tuottojenvaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Muut luottojohdannaiset	-	-	-	-	-	-	-
Luottojohdannaiset yhteensä	-	160	-	160	0	-1	3
Muut							
Muut termiinit	-	-	-	-	-	-	-
Muut swap-sopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Muut optiot							
Call							
Ostetut	72	7	-	78	5	-	10
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	17	-	17	0	-	1
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Muut OTC johdannaiset yhteensä	72	24	-	95	6	-	11
Muut futuurit	-	-	-	-	-	-	-
Muut johdannaiset yhteensä	72	24	-	95	6	-	11
Kaupankäynnin johdannaiset yhteensä	21 159	11 372	3 016	35 547	144	-138	272

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaisopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2006

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot		Luotto- vasta- arvo
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	1 065	798	272	2 134	11	-17	19
Korkotermit	-	-	-	-	-	-	-
OTC korko-optiot							
Call ja capit							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	6	1 070	459	1 534	0	-27	-
Put ja floorit							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
OTC korkojohdannaiset yhteensä	1 070	1 868	730	3 668	11	-44	19
Korkofutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Korko-optiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Korkojohdannaiset yhteensä	1 070	1 868	730	3 668	11	-44	19
Valuuttajohdannaiset							
Valuuttatermit	-	-	-	-	-	-	-
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	42	1 512	348	1 902	2	-85	104
Valuuttaoptiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	42	1 512	348	1 902	2	-85	104
Valuuttafutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset yhteensä	42	1 512	348	1 902	2	-85	104
Osake- ja indeksijohdannaiset							
Osaketermit	-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksitermit	-	-	-	-	-	-	-
Osake-optiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-

Osake-indeksioptiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
OTC osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Osakefutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksifutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Luottojohdannaiset							
Luottoriskinvaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Luottoriskinvaihtolainat	-	-	-	-	-	-	-
Tuottojenvaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Muut luottojohdannaiset	-	-	-	-	-	-	-
Luottojohdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Muut							
Muut termiinit	-	-	-	-	-	-	-
Muut swap-sopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Muut optiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Muut OTC johdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Muut futuurit	-	-	-	-	-	-	-
Muut johdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Suojaustarkoituksessa pidettävät yhteensä	1 112	3 380	1 079	5 570	13	-129	123

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2005

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot		Luotto- vasta- arvo
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	699	903	248	1 849	6	-19	15
Korkotermiinit	-	-	-	-	-	-	-
OTC korko-optiot							
Call ja capit							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	0	293	186	479	0	-6	-

Put ja floorit							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
OTC korkojohdannaiset yhteensä	699	1 196	433	2 328	6	-25	15
Korkofutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Korko-optiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Korkojohdannaiset yhteensä	699	1 196	433	2 328	6	-25	15
Valuuttajohdannaiset							
Valuuttatermiinit	-	-	-	-	-	-	-
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	582	252	834	39	-10	87
Valuuttaoptiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	-	582	252	834	39	-10	87
Valuuttafutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset yhteensä	-	582	252	834	39	-10	87
Osake- ja indeksijohdannaiset							
Osaketermiinit	-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksitermiinit	-	-	-	-	-	-	-
Osake-optiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Osake-indeksiopiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
OTC osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Osakefutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksifutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-

Luottojohdannaiset

Luottoriskinvaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Luottoriskinvaihtolainat	-	-	-	-	-	-	-
Tuottojenvaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Muut luottojohdannaiset	-	-	-	-	-	-	-
Luottojohdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-

Muut

Muut termiinit	-	-	-	-	-	-	-
Muut swap-sopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Muut optiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Muut OTC johdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Muut futuurit	-	-	-	-	-	-	-
Muut johdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Suojaustarkoituksessa pidettävät yhteensä	699	1 778	685	3 162	45	-35	102

Kaupankäynnin ja suojauksen johdannaiset yhteensä 31.12.2006

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot		Luotto- vasta- arvo
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset	21 829	18 806	5 813	46 449	211	-214	350
Valuuttajohdannaiset	6 046	1 660	802	8 508	36	-131	237
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	28	136	-	164	32	0	45
Luottojohdannaiset	-	131	-	131	0	-1	1
Muut johdannaiset	8	15	-	22	1	-	2
Johdannaiset yhteensä	27 911	20 748	6 615	55 274	280	-346	635

Kaupankäynnin ja suojauksen johdannaiset yhteensä 31.12.2005

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot		Luotto- vasta- arvo
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset	19 326	12 165	3 449	34 940	114	-145	202
Valuuttajohdannaiset	2 445	706	252	3 403	53	-27	132
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	15	94	-	110	17	-	25
Luottojohdannaiset	-	160	-	160	0	-1	3
Muut johdannaiset	72	24	-	95	6	-	11
Johdannaiset yhteensä	21 858	13 150	3 701	38 709	189	-173	373

MUUT LIITETIEDOT

LIITE 53. Omistuksia muissa yrityksissä koskevat liitetiedot

Tilikauden aikana tapahtuneet muutokset tytär- ja osakkuusyhtiöissä

Pohjola-Yhtymä Oyj myi Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan OPK:lle 16.1.2006. Pohjola-Yhtymä Oyj fuusioitiin OKOon 31.12.2006. Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola fuusioitiin OP-Henkivakuutus Oy:öön 31.12.2006. Pohjolan Systemipalvelu Oy fuusioitiin OPK:een 31.12.2006. OR-Holding Oy (entinen Pohjola Rahastoyhtiö Oy) fuusioitiin OP-Rahastoyhtiö Oy:öön 31.10.2006.

Pohjola-Yhtymä Oyj myi Pohjolan Omaisuudenhoito Oy:n OKO:lle 16.1.2006. Opstock Oy luovutti liiketoimintasiirrolla omaisuudenhoitoliiketoiminnan Pohjola Omaisuudenhoito Oy:lle, jonka nimi muutettiin samassa yhteydessä OKO Varainhoito Oy:ksi. Opstock Oy luovutti kotimaassa harjoitetun Corporate Finance -toiminnan OKO Corporate Finance Oy:lle. Opstock fuusioitiin OKOon 30.9.2006.

Tilikauden aikana perustettiin Pohjola Kiinteistösijoitus Oy:n tytäryhtiöksi Real Estate Fund Finland Oy, joka toimii kiinteistöpääomarahasto Real Estate Fund Finland I Ky:n vastuunalaisena yhtiömiehenä.

Tilikauden aikana perustettiin OPK:n tytäryhtiöksi OP IT-hankinta Oy. Yhtiöön keskitetään ensivaiheessa OPK:n ICT-hankinnat.

OPK osti osuuspankeilta OP-Asuntoluottopankki Oyj:n osakkeet kesäkuussa 2006, jonka jälkeen OPK:n omistus yhtiöstä on 100 %.

Pohjola-Yhtymä Oyj myi 22.12.2005 Vakuutusosakeyhtiölle Bothia Internationalin ja Moorgate Insurance Company Ltd:n konsernin ulkopuoliselle ostajalle. Kauppa toteutui lopullisesti 1.6.2006.

Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola myi tilikauden aikana Kiinteistö Oy Esplanadin 12:n.

Tilikauden aikana OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n nimi muutettiin OKO Pankki Oyj:ksi. Samassa yhteydessä Okopankki Oyj:n nimi muutettiin Helsingin OP Pankki Oyj:ksi.

OP-ryhmän yritykset:

Yhtiö	Kotipaikka	Omistusosuus, %	Osuus äänivallasta, %
Osuuspankit 232 kpl			
Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö	Helsinki	100,0	100,0
Osuuspankkikeskus Osk			
OKO Pankki Oyj	Helsinki	42,7	69,3
Helsingin OP Pankki Oyj	Helsinki	100,0	100,0
OP-Kotipankki Oyj	Helsinki	100,0	100,0
OP-Asuntoluottopankki Oyj	Helsinki	100,0	100,0
OP-Rahastoyhtiö Oy	Helsinki	100,0	100,0
FD Finanssidata Oy	Helsinki	70,0	70,0
OP-Henkivakuutus Oy	Helsinki	100,0	100,0
Helsingin Seudun OP-Kiinteistökeskus Oy	Helsinki	100,0	100,0
OP IT-hankinta Oy	Helsinki	100,0	100,0
OKO-konsernin yritykset			
OKO Venture Capital Oy	Helsinki	100,0	100,0
OKO Capital East Oy	Helsinki	70,0	70,0

ZAO OKO Capital Vostok	Venäjä	100,0	100,0
OKO Varainhoito Oy	Helsinki	86,5	86,5
OKO Corporate Finance Oy	Helsinki	76,0	76,0
Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola	Helsinki	100,0	100,0
A-Vakuutus Oy	Helsinki	100,0	100,0
Seesam International Insurance Company Ltd	Viro	100,0	100,0
Joint Stock Insurance Company "Seesam Latvia"	Latvia	100,0	100,0
Joint Stock Insurance Company "Seesam Lithuania"	Liettua	100,0	100,0
Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen	Helsinki	100,0	100,0
Pohjola Kiinteistösi joitus Oy	Helsinki	100,0	100,0
Real Estate Fund Finland Oy	Helsinki	100,0	100,0
Pohjolan IT-Hankinta Oy	Helsinki	100,0	100,0
Conventum Venture Finance Oy	Helsinki	100,0	100,0
Kaivokadun PL-hallinto Oy	Helsinki	100,0	100,0

Osakkuusyhtiöt

Omistukset osakkuusyhtiöissä 2006

Nimi	Kotipaikka	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/ Tappio	Omistus- osuus, %
Realinvest Oy	Helsinki	133	25	12	-8	25,3
Automatia Pankkiautomaatit Oy	Helsinki	363	335	62	2	33,3
Nooa Säästöpankki Oy	Helsinki	82	76	3	0	25,0
Autovahinkokeskus Oy	Espoo	2	1	1	0	27,8
Vahinkopalvelu Oy	Loppi	1	1	1	0	46,7
Yhteensä		581	438	79	-6	

Osakkuusyhtiöt ovat noteeraamattomia yrityksiä.

Omistukset osakkuusyhtiöissä 2005

Nimi	Kotipaikka	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/ Tappio	Omistus- osuus, %
Realinvest Oy	Helsinki	142	27	18	-3	25,3
Automatia Pankkiautomaatit Oy	Helsinki	353	320	66	3	33,3
Nooa Säästöpankki Oy	Helsinki	76	69	2	-1	25,0
Autovahinkokeskus Oy	Espoo	2	1	1	0	27,8
Vahinkopalvelu Oy	Loppi	1	1	2	0	46,7
Yhteensä		574	417	89	0	

Osakkuusyhtiöt ovat noteeraamattomia yrityksiä.

Yhteisyritykset

Omistukset konsernitilinpäätökseen yhdistellyissä yhteisyrityksissä 2006

Nimi	Kotipaikka	Toimiala	Omistusosuus
Kiinteistö Oy Arkadiankatu 23	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Kaisaniemenkatu 1	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	22,4
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Säterinkatu 6	Espoo	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Piispankalliontie 13-15	Espoo	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0

Kiinteistö Oy Pekurinkulma	Oulu	Kiinteistön omistus ja hallinta	92,4
Kiinteistö Oy Jyväskylän Torikulma	Jyväskylä	Kiinteistön omistus ja hallinta	49,4
Kiinteistö Oy Jyväskylän Kassatalo	Jyväskylä	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Vammalan Torikeskus	Vammala	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Biocity	Turku	Kiinteistön omistus ja hallinta	30,5
Kiinteistö Oy Turun Asemanseutu	Turku	Kiinteistön omistus ja hallinta	56,9

Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan omistamat yritykset:		Pohjolan omistusosuus	
Asunto Oy Helsingin Korppaanmäki	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	34,2
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	53,7

Konsernitilinpäätökseen on merkitty osuus yhteisessä määräysvallassa olevista omaisuuseristä ja niihin kohdistuvista veloista.

Omistukset konsernitilinpäätökseen yhdistellyissä yhteisyrityksissä 2005

Nimi	Kotipaikka	Toimiala	Omistusosuus
Kiinteistö Oy Arkadiankatu 23	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Kaisaniemenkatu I	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	22,4
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Säterinkatu 6	Espoo	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Piispankalliontie 13-15	Espoo	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Pekurinkulma	Oulu	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Jyväskylän Torikulma	Jyväskylä	Kiinteistön omistus ja hallinta	49,4
Kiinteistö Oy Jyväskylän Kassatalo	Jyväskylä	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Vammalan Torikeskus	Vammala	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Biocity	Turku	Kiinteistön omistus ja hallinta	30,5
Kiinteistö Oy Turun Asemanseutu	Turku	Kiinteistön omistus ja hallinta	56,9
Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan omistamat yritykset:		Pohjolan omistusosuus	
Kiinteistö Oy Eteläesplanadi 12	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	27,2
Asunto Oy Helsingin Korppaanmäki	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	34,2
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	53,7

LIITE 54. Lähipiiritapahtumat

OP-ryhmän lähipiiri:

OP-ryhmän tytär- ja osakkuusyritykset on lueteltu liitetiedossa 53.

OP-ryhmän hallintohenkilöihin luetaan OP-ryhmän pääjohtaja (OPK:n johtokunnan puheenjohtaja), OPK:n toimitusjohtaja, johtokunnan jäsenet ja varajäsenet sekä hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet sekä näiden läheiset perheenjäsenet. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö.

Johdolle myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Liiketahtumat lähipiirin kanssa 2006

	Osakkuus- yhtiöt	Johto	Muut*
Luotot	134	6	-
Muut saamiset	0	0	-
Talletukset	9	5	28
Muut velat	-	-	-
Korkotuotot	-	0	-
Korkokulut	0	0	1
Vakuutusmaksutuotot	0	0	0
Osinkotuotot	1	-	-
Palkkiotuotot	0	0	0
Palkkiokulut	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	-	-	-
Luottojen arvonalentumiset	-	-	-
Luottojen arvonalentumiset tilikauden päättyessä	-	-	-
Taseen ulkopuoliset sitoumukset			
Takaukset	-	-	-
Peruuttamattomat sitoumukset	-	-	-
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset	-	-	-
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat			
Palkat ja palkkiot	-	4	-
Tulospalkat	-	-	-
Lähipiirin omistamien			
Osakeoptioiden lukumäärä	-	-	-
Osakkeiden lukumäärä	-	70 024	3 680 793
Osuuksien lukumäärä	-	6 464	-

Liiketahtumat lähipiirin kanssa 2005

	Osakkuus- yhtiöt	Johto	Muut
Luotot	109	4	-
Muut saamiset	0	-	0
Talletukset	8	6	28
Muut velat	-	-	-
Korkotuotot	0	0	-
Korkokulut	0	0	1
Vakuutusmaksutuotot	0	0	0
Osinkotuotot	2	-	-
Palkkiotuotot	3	0	2
Palkkiokulut	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	-	-	-
Luottojen arvonalentumiset	-	-	-
Luottojen arvonalentumiset tilikauden päättyessä	-	-	-
Taseen ulkopuoliset sitoumukset			
Takaukset	-	-	-
Peruuttamattomat sitoumukset	-	-	-
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset	-	-	-
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat			
Palkat ja palkkiot	-	5	-
Tulospalkat	-	-	-

Lähipiirin omistamien

Osakeoptioiden lukumäärä	-	31 000	-
Osakkeiden lukumäärä	-	121 335	3 680 793
Osuuksien lukumäärä	-	4 999	-

*sisältää OP-Eläkekassan ja OP-Eläkesäätiön

LIITE 55. Pitkänaikavälin kannustinjärjestelmä

Optiojärjestelyt

OPK-konsernissa ja sen eräissä lähiyhteisöissä otettiin käyttöön 30.6.1999 koko henkilökuntaa koskeva optio- ja osakeperusteinen kannustejärjestelmä. Järjestelmän tavoitteena on kannustaa henkilöstöä pitkäjänteiseen työntekoon.

Järjestelmään liittyen OKO laski liikkeeseen 15.10.1999 henkilökunnalle merkittäväksi tarkoitetun 460 000 euron optiolainan, johon liittyvien A- ja B-optio-oikeuksien nojalla on merkittävässä vuosina 2002-2006 OKOn A-sarjan osakkeita. Koroton laina maksettiin takaisin lokakuussa 2002.

Osakkeen merkintähinta oli optio-ohjelman mukaan 10,99 euroa. Merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määräytymisjakson jälkeen ja ennen osakemerkintää jaettavien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä. Merkintähinta on kuitenkin aina vähintään osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo, joka vuoden 2005 lopussa oli 2,105 euroa. Osakkeiden merkintäaika A-optioilla alkoi 1.10.2002 ja B-optioilla 1.10.2004. Optiot listattiin Helsingin Pörssissä merkintäajan alkaessa. Ennen B-optioiden listausta ne yhdistettiin A-optio-oikeuksiin ja nimi muutettiin vuoden 1999 A/B-optio-oikeudeksi.

Kukin optio oikeutti merkitsemään yhden OKOn A-sarjan osakkeen eli yhteensä 4 600 000 kappaletta. OKOn osakkeiden 30.4.2004 kauppakirjoihin merkityn osakesplitin (1:2) myötä optio-ohjelman merkintäsuhte muuttui siten, että yhdellä optio-oikeudella oli merkittävässä kaksi uutta A-osaketta. Vuoden 2005 osakeannin yhteydessä merkintäsuhdetta muutettiin siten, että yhdellä optio-oikeudella voi merkitä neljä uutta A-osaketta.

Vuoden 2004 osakesplitin seurauksena osakkeen merkintähinta puolittui. Vuoden 2005 merkintäsuhteen muutoksen seurauksena neljän A-osakkeen yhteenlasketuksi merkintähinnaksi määritettiin 4,21 euroa lisättynä euromäärällä, joka vastasi kahden osakepääoman korotuksen ehtojen mukaisen uuden A-osakkeen merkintähintaa. Näin vahvistettu uusi merkintähinta on 4,6525 euroa osakkeelta.

Vuonna 2005 osakekohtainen merkintähinta oli 2,485 euroa 5.4.2005 asti ja sen jälkeen 2,105 euroa. Vuonna 2006 osakekohtainen merkintähinta oli 4,6525 euroa 3.4.2006 asti ja sen jälkeen 4,0525 euroa vuoden 2006 lokakuun loppuun asti.

Vuoden 2005 loppuun mennessä optioilla oli merkitty 7 646 680 A-osaketta, joista 2 553 790 osaketta rekisteröitiin vuonna 2005. Vuonna 2006 optioilla merkittiin 1 705 740 A-osaketta. Kaikkiaan osakkeita merkittiin 30.10.2006 mennessä yhteensä 9 352 430 kappaletta ja osakepääomaa korotettiin yhteensä 19,7 miljoonaa euroa.

Ulkona olevien optioiden muutokset ja painotetut keskimääräiset merkintähinnat ovat seuraavat:

	2006		2005	
	Keskimääräinen merkintähinta euroa/osake	Optio-oikeudet, 1000 kpl	Keskimääräinen merkintähinta euroa/osake	Optio-oikeudet, 1000 kpl
Tilikauden alussa	4,65	431	2,49	1 233
Menetetyn optiot	4,05	-5		
Toteutetut optiot	4,05	-426	2,75	-802
Tilikauden lopussa		-	4,65	431
Toteutettavissa olevat optiot tilikauden lopussa		-	4,65	431

Vuonna 2006 toteutettujen optioiden keskimääräinen hinta oli 4,05 euroa (2,75 euroa vuonna 2005). OKOn osakkeen keskimääräinen tammi-lokakuussa 2006 oli 12,86 euroa (2005 koko vuonna 10,19). Optioiden toteuttamishinnan vaihteluväli vuonna 2006 oli 4,0525-4,6525 euroa (2,485-4,6525) ja OKOn osakkeen kurssin vaihteluväli oli 11,10-14,91 euroa (8,09-12,34).

Henkilöstörahasto

Vuonna 2004 perustetussa OP-Henkilöstörahastossa oli mukana 278 OP-ryhmän yritystä ja noin 9 600 jäsentä. Vuoden 2007 alussa henkilöstörahastoon tulevat mukaan Pohjola-yhtiöt, mikä nostaa jäsenmäärän noin 11 600:een eli 94 % koko OP-ryhmän henkilöstöstä. Vuodelta 2006 on kirjattu kuluksi henkilöstörahastolle voittopalkkioita noin 7,8 milj. e.

Johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmä

OP-ryhmällä on vuoden 2005 alusta lukien käyttöönotettu johtohenkilöiden kannustus- ja sitouttamisjärjestelmä. OP-ryhmään kuuluvat työnantajat nimeävät järjestelmään kuuluvat henkilöt ja päättävät vuosittain palkitsemismittareille asetettavat tavoitteet. Henkilöillä on mahdollisuus saada palkkiona OKOn A-sarjan osakkeita kolmelta yhden kalenterivuoden pituiselta ansaintajaksolta ansaintajaksolle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Ensimmäinen kolmivuotiskausi sisältää vuodet 2005-2007. Maksettava palkkio määräytyy ansaintajaksolle asetettujen tavoitteiden toteuttamisasteesta. Maksettava palkkio muunnetaan osakemääräiseksi jakamalla se ansaintajaksoa seuraavan helmimaaliskuun osakkeen vaihdolla painotetulla keskimääräisellä Helsingin Pörssissä. Palkkio maksetaan kahden vuoden kuluttua ansaintajakson päättymisestä. Osakkeina maksettava palkkio jaksetaan ansainta- ja sitouttamisjaksoille henkilöstökulukuksi. Järjestelmästä kirjattiin kuluja tilikaudella 1,2 milj. e (0,6 milj. e).

LIITE 56. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

OP-ryhmän keskusyhteisön, OPK:n johtokunnan puheenjohtajaksi ja samalla OP-ryhmän pääjohtajaksi nousi vuoden 2007 alussa aiemmin OPK:n toimitusjohtajana toiminut Reijo Karhinen pääjohtaja Antti Tanskanen jäi aiemmin ilmoittamansa mukaisesti eläkkeelle. OPK:n uudeksi toimitusjohtajaksi nousi Tony Vepsäläinen, joka on aiemmin toiminut Tampereen Seudun Osuuspankin toimitusjohtajana. Vuoden 2007 alussa OPK:n johtokunnan uutena jäsenenä aloitti Harri Nummela ja varajäsenenä Harri Luhtala, joka aloittaa johtokunnan varsinaisena jäsenenä 1.4.2007.

LIITE 57. Segmenttiraportointi

Liiketoimintasegmentit

OP-ryhmän uudet vuoden 2006 tilinpäätöksessä ensimmäistä kertaa raportoidut liiketoimintasegmentit ovat pankki- ja sijoituspalvelut, vahinkovakuutus ja henkivakuutus. Liiketoimintasegmentteihin kuulumaton muu toiminta esitetään ryhmässä "Muu toiminta". OP-ryhmässä ei ole maantieteellisiä segmenttejä. Vuodelta 2005 vahinkovakuutusliiketoiminta ja muut Pohjola-konsernin liiketoiminnot yhdisteltiin OP-ryhmän tuloslaskelmaan marras-joulukuulta.

OP-ryhmän uuteen pankki- ja sijoituspalvelut -liiketoimintasegmenttiin luetaan aiemmin raportoiduista liiketoimintasegmenteistä vähittäispankki- ja yrityspankkitoiminta sekä varainhallinta kokonaisuudessaan. Aiemmin raportoidusta varallisuudenhoitosegmentistä on erotettu henkivakuutustoiminta omaksi liiketoimintasegmentikseen, muilta osin se on nyt osa pankki- ja sijoituspalveluja.

Yhtiöinä pankki- ja sijoituspalvelut -liiketoimintasegmenttiin sisältyvät osuuspankit, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Kotipankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj, OP-Rahastoyhtiö, OKO Varainhoito Oy, OKO Corporate Finance Oy, OKO Venture Capital Oy sekä eräät pienemmät pankki- ja sijoituspalvelutoimintaa tukevat yhtiöt kokonaisuudessaan. OKO Pankki Oyj:n liiketoiminta konsernihallintoa lukuun ottamatta luetaan myös pankki- ja sijoituspalvelut -liiketoimintasegmenttiin. Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön toiminta sisältyy myös pankki- ja sijoituspalvelut -liiketoimintasegmenttiin, koska valtaosa yhtiön liiketoiminnasta muodostuu OP-ryhmän vähittäispankeille myönnettyistä luottovakuutuksista.

Korkokate on merkittävin Pankki- ja sijoituspalvelut -liiketoiminnan tuottoerä. Tuottoja kertyy myös palkkiotuottoina ja sijoitustoiminnasta. Kulut muodostuvat pääosin henkilöstö- ja muista hallintokuluista sekä toimipaikkaverkoston aiheuttamista kuluista sekä palautuksista omistajajäsenille. Liiketoiminnan merkittävin riskilaji on luottoriski, mutta liiketoimintaan sisältyy myös markkinariskejä ja operatiivisia riskejä.

Henkivakuutus-liiketoimintasegmentti muodostuu OP-ryhmän henki- ja eläkevakuutusliiketoiminnasta. Vuonna 2006 liiketoimintasegmenttiin kuului kaksi yhtiötä, OP-Henkivakuutus Oy sekä vuoden 2006 lopussa OP-Henkivakuutus Oy:hyn sulautunut Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola.

Henkivakuutusyhtiöiden tuotot kertyvät vakuutusmaksutulojen ja maksettujen korvausten ja vastuuvelan muutoksen erotuksena sekä sijoitustoiminnan nettotuottoina. Henkivakuutusliiketoimintaan sisältyy merkittävimpana riskinä sijoitusriski. Vakuutusriskeistä merkittävimmät ovat kuolevuus ja työkyvyttömyys.

Vahinkovakuutus-liiketoimintasegmenttiin sisältyy OP-ryhmän vahinkovakuutusyhtiöiden eli Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan, Vahinkovakuutusosakeyhtiö Eurooppalaisen, A-Vakuutus Oy:n, Baltiassa toimivien Seesam-yhtiöiden liiketoiminta sekä vahinkovakuutusta tukevien palveluyhtiöiden toiminta.

Vahinkovakuutuksen tuotteisiin kuuluvat yritys- ja yksityisasiakkaille myytävät vahinkovakuutukset. Liiketoiminnan tuotot muodostuvat pääosin vakuutusmaksuista ja sijoitustoiminnan tuotoista. Vahinkovakuutusliiketoiminnan merkittävimmät riskit ovat vakuutusriskit sekä sijoitusriskit.

Liiketoimintasegmenttien ulkopuolelle jää OPK:n, FD Finanssidata Oy:n (FD), OKO-konsernin konsernihallinto ja vuoden 2006 lopussa OPK:hon sulautuneen Pohjolan Systeemipalvelu Oy:n liiketoiminta. OPK:n ja FD:n liiketoiminta-alueita tukevien palveluiden kustannukset kohdistuvat liiketoiminta-alueille sisäisinä palveluveloituksina. Palveluveloitukset perustuvat OPK:n johtokunnan hyväksymään palveluhinnastoon.

Segmenttiraportoinnin laatimisperiaatteet

Segmenttiraportointi noudattaa OP-ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Liiketoiminta-alueille on kohdistettu ne tuotot, kulut, varat ja velat, joiden on katsottu välittömästi kuuluvan ja olevan järkevällä perusteella kohdistettavissa liiketoiminta-alueille. Ne tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat, joita ei ole kohdistettu liiketoiminta-alueille sekä liiketoiminta-alueiden väliset konsernieliminoinnit raportoidaan sarakkeessa "Muu toiminta ja eliminoinnit". OP-ryhmän sisäiset tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista on eliminoitu. Investointeina esitetään aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden tilikauden lisäykset pois lukien vuokralle annettujen hyödykkeiden lisäykset.

Vähittäispankkitoiminnalle on kohdistettu omaa pääomaa 9 % luottolaitoslain mukaisista riskipainotetuista sitoumuksista ja OKO-konsernin pankki- ja sijoituspalvelutoiminnalle 7 % riskipainotetuista sitoumuksista. Allokoidun oma pääoma kohdistuu liiketoiminta-alueiden ulkopuoliselle alueelle "muu toiminta".

Segmenttien tulos ja tase 2006

	Pankki- ja sijoitus- palvelut	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Muu toiminta ja eliminoi- nit	OP-ryhmä
Korkotuotot	3 448	-	-	-1 107	2 340
Korkokulut	-2 549	-8	-3	1 102	-1 457
Korkokate ennen arvonalentumisia	899	-8	-3	-5	883
Saamisten arvonalentumiset	-9	-	-	-1	-9
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	890	-8	-3	-6	874
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	-	332	-	-4	328
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	-	0	119	-8	110
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	404	6	0	-13	396
Kaupankäynnin nettotuotot	31	-	-	1	32
Sijoitustoiminnan nettotuotot	101	-1	-	13	112
Liiketoiminnan muut tuotot	60	18	15	-1	92
Henkilöstökulut	-334	-99	-8	-86	-527
Muut hallintokulut	-271	-103	-20	104	-290
Liiketoiminnan muut kulut	-174	-67	-35	9	-267
Palautukset omistajajäsenille	-64	-	-	-	-64
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0	0	-	2	2
Tulos ennen veroja	643	78	68	11	800
Tuloverot					-202
Kauden voitto					598
Segmenttien väliset tuotot	55	5	12	283	354
Tilikaudella tehdyt poistot	-52	-35	-12	-31	-130
Muut kulut kuin poistot, joihin ei liity maksutapahtumaa	-100	-87	-710	-1	-898

	Pankki- ja sijoitus- palvelut	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Muu toiminta ja eliminoi- nit	OP-ryhmä
Tase 31.12.2006					
Käteiset varat	1 041	-	-	0	1 041
Saamiset luottolaitoksilta	7 162	-	-	-6 817	344
Kaupankäynnin rahoitusvarat	5 031	-	-	-216	4 816
Johdannaissopimukset	354	-	-	-35	319
Saamiset asiakkailta	39 639	-	-	-44	39 595
Vahinkovakuutustoiminnan varat	-	2 824	-	-63	2 761
Henkivakuutustoiminnan varat	-	-	6 266	-205	6 061
Sijoitusomaisuus	2 504	0	-	-1 090	1 413
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	-1	2	-	34	35
Aineettomat hyödykkeet	208	870	114	63	1 255
Aineelliset hyödykkeet	567	30	0	105	702
Muut varat	945	1	9	149	1 104
Verosaamiset	50	6	12	21	90
Varat yhteensä	57 500	3 733	6 401	-8 098	59 535
Velat luottolaitoksille	7 641	-	-	-6 553	1 088
Kaupankäynnin rahoitusvelat	-	-	-	0	0
Johdannaissopimukset	375	-	-	-35	340
Velat asiakkaille	27 988	-	-	-272	27 715
Vahinkovakuutustoiminnan velat	-	2 099	-	-	2 099

Henkivakuutustoiminnan velat	-	-	5 719	-52	5 667
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14 342	-	-	-842	13 500
Varaukset ja muut velat	1 465	156	5	-118	1 508
Verovelat	389	238	68	139	834
Osuuspääoma	746	-	-	-150	597
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	1 282	40	91	-350	1 063
Velat yhteensä	54 227	2 533	5 884	-8 233	54 411
Oma pääoma					5 124
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	60	10	2	31	103

Segmenttien tulos ja tase 2005

	Pankki- ja sijoitus- palvelut	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Muu toiminta ja eliminoi- nit	OP-ryhmä
Korkotuotot	2 253	-	-	-678	1 575
Korkokulut	-1 450	-1	-1	672	-780
Korkokate ennen arvonalentumisia	803	-1	-1	-7	794
Saamisten arvonalentumiset	-6	-	-	0	-6
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	797	-1	-1	-6	789
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	-	69	-	0	68
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	-	-	58	9	67
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	354	0	0	-14	340
Kaupankäynnin nettotuotot	29	-	-	-2	27
Sijoitustoiminnan nettotuotot	67	1	-	-5	62
Liiketoiminnan muut tuotot	61	6	3	-2	68
Henkilöstökulut	-300	-16	-4	-67	-387
Muut hallintokulut	-269	-17	-9	74	-220
Liiketoiminnan muut kulut	-172	-15	-21	26	-183
Palautukset omistajajäsenille	-50	-	-	-3	-53
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	-	0	-	0	0
Tulos ennen veroja	517	27	27	8	579
Tuloverot					-125
Kauden voitto					454
Segmenttien väliset tuotot	43	3	3	208	257
Tilikaudella tehdyt poistot	-50	-6	-2	-19	-77
Muut kulut kuin poistot, joihin ei liity maksutapahtumaa	-58	-5	-842	-	-905

	Pankki- ja sijoitus- palvelut	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Muu toiminta ja eliminoi- nit	OP-ryhmä
Tase 31.12.2005					
Käteiset varat	613	-	-	0	613
Saamiset luottolaitoksilta	6 280	-	-	-5 615	666
Kaupankäynnin rahoitusvarat	3 955	-	-	-115	3 841
Johdannaissopimukset	128	-	-	-1	126
Saamiset asiakkailta	34 868	-	-	-54	34 814
Vahinkovakuutustoiminnan varat	-	2 839	-	-16	2 823
Henkivakuutustoiminnan varat	-	-	5 543	-157	5 385
Sijoitusomaisuus	2 902	-	-	-1 250	1 652
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	-	-	-	40	40

Aineettomat hyödykkeet	336	1 538	233	-908	1 199
Aineelliset hyödykkeet	553	27	0	110	690
Muut varat	871	-11	7	11	878
Verosaamiset	32	8	5	72	117
Varat yhteensä	50 538	4 402	5 788	-7 883	52 845
Velat luottolaitoksille	7 461	-	-	-5 435	2 025
Kaupankäynnin rahoitusvelat	4	-	-	0	4
Johdannaissopimukset	126	-	-	-2	124
Velat asiakkaille	26 485	-	-	-10	26 475
Vahinkovakuutustoiminnan velat	-	1 971	-	-	1 971
Henkivakuutustoiminnan velat	-	-	4 979	-61	4 918
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	9 483	-	-	-592	8 891
Varaukset ja muut velat	1 177	53	13	38	1 281
Verovelat	326	391	63	22	802
Osuuspääoma	767	-	-	-51	717
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	1 107	40	91	-358	879
Velat yhteensä	46 935	2 455	5 145	-6 448	48 087
Oma pääoma					4 757
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	404	826	0	30	1 260

LIITE 58. Uudet standardit ja tulkinnat

IFRS 7 *Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot* (voimassa 1.1.2007 jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 7 edellyttää aiempaa laajempien liitetietojen esittämistä rahoitusinstrumenttien merkityksestä yhteisön taloudelliseen asemaan ja tulokseen. Standardi edellyttää kvalitatiivisten ja kvantitatiivisten tietojen esittämistä yhteisön altistumisesta rahoitusinstrumenteista aiheutuville riskeille ja se sisältää minimivaatimukset luotto-, maksuvalmius ja markkinariskiä koskevista liitetiedoista. Lisäksi se sisältää vaatimuksen herkkyyksianalyysin esittämisestä markkinariskin osalta. OP-ryhmän arvion mukaan IFRS 7:n käyttöönotto vaikuttaa lähinnä tulevan tilinpäätöksen liitetietoihin.

IFRS 8 *Operating segments* (voimassa 1.1.2009 jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardi korvaa nykyisin voimassa olevan IAS 14 Segmenttiraportointi -standardin.

IFRIC 8 *IFRS 2:n soveltamisala* (voimassa 1.5.2006 jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRIC 8:aa sovelletaan sellaisiin liiketoimiin, joissa myönnetään oman pääoman ehtoisia instrumentteja ja vastaanotettu yksilöity vastike alittaa myönnettyjen oman pääoman ehtoisten instrumenttien käyvän arvon. Tällaisissa tilanteissa on arvioitava, kuuluuko järjestely IFRS 2:n soveltamisalaan. OP-ryhmän arvion mukaan uudella tulkinnalla ei ole vaikutusta tulevaan tilinpäätökseen.

IFRIC 9 *Kytettyjen johdannaisten uudelleenarviointi* (voimassa 1.6.2006 jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRIC 9 edellyttää yhteisöä sen tullessa sopimuksen osapuoleksi arvioimaan, onko sopimuksessa kytketty johdannainen, joka on erotettava pääsopimuksesta ja käsitellä johdannaisena. Arviointia ei saa tehdä myöhemmin uudelleen, ellei sopimusehtoja muuteta niin, että alkuperäiset rahavirrat muuttuvat merkittävästi. OP-ryhmän arvion mukaan tällä tulkinnalla ei tule olemaan vaikutusta tilinpäätökseen.

IFRIC 10 *Interim Financial Reporting and Impairment* (voimassa 1.11.2006 jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRIC 10 kieltää osavuositarkastuksissa liikearvosta, osakesijoituksista ja hankintamenoja kirjattavista rahoitusvaroista tehdyn arvonalentumistapin palauttamisen myöhempänä tilinpäätöspäivänä. OP-ryhmän arvion mukaan uudella tulkinnalla ei ole vaikutusta tulevaan tilinpäätökseen.

IFRIC 11 *IFRS 2 – Group and Treasury Share Transactions* (voimassa 1.1.2007 jälkeen alkavilla tilikausilla).

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

LIITE 59. OP-ryhmän riskirajajärjestelmä OP-2006-liiketoimintastrategian mukaan sekä riskimittareiden arvot

OPK:n hallintoneuvosto vahvistaa OP-ryhmälle riskinkantokykyä, kannattavuutta sekä luotto- ja markkinariskejä koskevat riskirajat, jotka rajoittavat OP-ryhmän riskinottoa. OP-ryhmän voimassa oleva riskirajajärjestelmä perustuu vuonna 2006 vahvistettuun liiketoimintastrategiaan.

Mittari	Riskiraja	31.12.2006	31.12.2005
Riskinkantokyky ja kannattavuus			
OP-ryhmän riskirajat			
Vakavaraisuussuhde, % (RAVA)	1,20	1,56	1,69
Luottoriskit			
Suurin yksittäinen asiakasriski/ omat varat, %	15,0	10,0	7,8
Suurten asiakasriskien yhteismäärä/ omat varat, %	100,0	20,1	0,0
Toimialariski/ omat varat, %	50,0	44,3	38,5
Järjestämättömät saamiset/ luotto- ja takauskanta, %	2,0	0,3	0,4
Markkinariskit			
Rahoitusriski, kumulatiivinen rahoituspositio/pankkitoiminnan tase			
≤ 12 kk	-50	-38,4	-40,7
≤ 3 v	-40	-27,0	-30,3
≤ 5 v	-30	-21,5	-18,6
Maksuvalmiusreservi/pankkitoiminnan tase	6	10,4	6,1
Korkoriski*/taloudellinen pääoma	+/- 10	0,1	-0,5
Valuuttakurssiriski***/taloudellinen pääoma	20	8,8	9,0
Osakeriski****/taloudellinen pääoma	50	31,0	30,3
Kiinteistöihin sitoutunut pääoma/taloudellinen pääoma	70	38,8	46,2

*100 korkopisteen koronnousun vaikutus tulevien kassavirtojen nykyarvoon

**kokonaisnettovaluuttapositio Rahoitustarkastuksen standardin 106.12 mukaan

***markkina-arvo

LIITE 60. OP-ryhmän riskinkantokyky

Omat varat ja vakavaraisuus luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaan

Milj. e	31.12.2006	31.12.2005
Omat varat		
Oma pääoma	5 124	4 757
Pohjolan vähemmistöosuus	-	-196
Osuuspääoma	594	715
Pääomalainat	224	224
Aineettomat hyödykkeet	-1 064	-941
Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot	-144	-183
Suunniteltu voitonjako	-75	-71
Muut erät (mm. eläkevastuun ylikate ja sijoituskiinteistöjen käypään arvoon arvostaminen)	-388	-353
Ensisijaiset omat varat	4 271	3 951

Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot	144	183
Ylempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavat velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	210	203
Alempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavat velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	532	374
Toissijaiset omat varat yhteensä	886	760
Sijoitukset vakuutuslaitoksiin	-339	-290
Muut vähennyserät	-10	-13
Vähennyserät yhteensä	-349	-302
Omat varat yhteensä	4 808	4 409

Taseen riskiryhmittely vakavaraisuuslaskennassa

(ennen riskipainokertoimia)

Riskiryhmä I (riskipaino 0%)	10 560	8 677
Riskiryhmä V (riskipaino 10%)	3	3
Riskiryhmä II (riskipaino 20%)	586	680
Riskiryhmä III (riskipaino 50%)	19 629	16 878
Riskiryhmä IV (riskipaino 100%)	18 872	17 775
Vähennyserät omista varoista	349	302
Muut erät (mm. vakuutustoiminnan varat)	9 536	8 528
Tase yhteensä	59 535	52 845

Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset

Saamiset ja sijoitukset	28 804	26 350
Taseen ulkopuoliset erät	3 904	2 973
Markkinariski	1 010	871
Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	33 718	30 194

Vakavaraisuussuhde, %	14,3	14,6
Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettujen erien yhteismäärään, %	12,7	13,1

Omat varat ja vakavaraisuus rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan

Milj. e	31.12.2006	31.12.2005
OP-ryhmän omat pääomat	5 124	4 757
Toimialakohtaiset erät	1 577	1 518
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 133	-1 059
Omiin pääomiin ja toimialakohtaisiin eriin sisältyvät erät, joita ei voida lukea ryhmittymän omiin varoihin	-883	-828
Ryhmittymän omat varat yhteensä	4 685	4 388
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä (=omien varojen vaatimus)	3 002	2 589
Ryhmittymän vakavaraisuus	1 682	1 799
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat / omien varojen vähimmäismäärä)	1,56	1,69

OP-ryhmä on rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettu ryhmittymä, jolle lasketaan laissa tarkoitettu vakavaraisuussuhde.

Riskinkantokyky ja kannattavuus

OP-ryhmän riskinkantokyvyn mittarina käytetään rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa määriteltyä vakavaraisuuslukua suhteutettuna vakavaraisuuden minimivaatimukseen (rava vakavaraisuussuhde). Vuoden 2006 lopussa OP-ryhmän omat varat olivat 1 082 miljoonaa euroa suuremmat kuin ryhmän riskiraja olisi edellyttänyt ja 1 682 miljoonaa euroa suuremmat kuin lakisääteinen raja. Vuotta aiemmin vastaavat luvut olivat 1 281 miljoonaa euroa ja 1 799 miljoonaa euroa. Vahva riskinkantokyky toimii puskurina ennakoimattomia tappioita vastaan ja luo edellytyksiä liiketoiminnan kasvulle.

LIITE 61. Rahoitusvarat ja niistä tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot

	31.12.2006		31.12.2005	
	Tase- arvo	Arvonalen- tumis- tappiot	Tase- arvo	Arvonalen- tumis- tappiot
Käteiset varat	1 041	-	613	-
Saamiset luottolaitoksilta	344	2	666	2
Kaupankäynnin rahoitusvarat				
Saamistodistukset	4 736	-	3 742	-
Osakkeet ja osuudet	80	-	99	-
Muut	-	-	-	-
Johdannaissopimukset				
Kaupankäyntitarkoituksessa	298	-	142	-
Suojaavat	21	-	12	-
Lainat ja muut saamiset				
Myönnettyt lainat	39 178	119	34 437	126
Rahoitusleasingsaamiset	414	-	370	-
Repo-sopimukset			-	-
Pankkitakausaamiset	2	-4	7	8
Muut saamiset	-	-	-	-
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Saamistodistukset	435	-	654	-
Osakkeet ja osuudet	333	-	276	-
Muut	-	-	-	-
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset				
Saamistodistukset	133	-	204	-
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Pankkitakaukset	2 231	-	1 723	-
Rahoitusvarat yhteensä	49 246	117	42 945	136

LIITE 62. Vastuut tase-erittäin

	Kotimaa			Ulkomaa		
	Tase- arvo	Arvon- alentu- miset	Siirtyvä korko	Tase- arvo	Arvon- alentu- miset	Siirtyvä korko
31.12.2006						
Rahoitusvarat						
Saamiset luottolaitoksilta	171	-	0	173	-2	1
Saamiset asiakkailta	38 759	-124	234	420	0	1
Rahoitusleasing	414	-	-	0	-	-
Saamistodistukset	2 868	-	21	2 435	-	23
Muut	2	-	-	39	-	-
Yhteensä	42 214	-124	255	3 068	-2	26

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Nostamattomat luotot ja liimit	7 351	-	-	66	-	-
Takaukset ja remburssit	1 991	-	-	424	-	-
Johdannaissopimukset	28	-	-	250	-	-
Muut	96	-	-	357	-	-
Yhteensä	9 467	-	-	1 097	-	-
Kokonaisvastuut yhteensä	51 681	-124	255	4 165	-2	26

	Kotimaa			Ulkomaa		
	Tase-arvo	Arvon-alentumiset	Siirtyvä korko	Tase-arvo	Arvon-alentumiset	Siirtyvä korko
31.12.2005						
Rahoitusvarat						
Saamiset luottolaitoksilta	90	-	0	576	-2	2
Saamiset asiakkailta	34 268	-134	194	175	0	0
Rahoitusleasing	370	-	-	0	-	-
Saamistodistukset	3 352	-	27	1 248	-	10
Muut	6	-	-	20	-	-
Yhteensä	38 086	-134	221	2 019	-2	12
Taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Nostamattomat luotot ja liimit	5 507	-	-	62	-	-
Takaukset ja remburssit	1 687	-	-	179	-	-
Johdannaissopimukset	29	-	-	164	-	-
Muut	180	-	-	341	-	-
Yhteensä	7 403	-	-	746	-	-
Kokonaisvastuut yhteensä	45 489	-134	221	2 764	-2	12

Johdannaissopimuksista on esitetty luottovasta-arvo, johon sisältyy kirjanpitoon kirjattu positiivinen markkina-arvo.

Pankkitakaussaamiset on siirretty Saamiset asiakkailta-ryhmään. Vertailutieto on muutettu vastaavasti.

LIITE 63. Vastuut sektoreittain

	Tasearvot		Taseen ulkopuoliset		Yhteensä
	Kotimaiset	Ulkomaiset	Kotimaiset	Ulkomaiset	
31.12.2006					
Yritykset	11 911	280	6 164	344	18 699
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	1 967	2 624	262	751	5 604
Kotitaloudet	27 473	10	2 856	2	30 341
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	344	0	70	-	414
Julkisyhteisöt	776	180	115	-	1 071
Yhteensä	42 470	3 094	9 467	1 097	56 128
31.12.2005					
Yritykset	10 840	201	4 860	100	16 000
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	2 190	1 591	342	643	4 766
Kotitaloudet	24 193	10	2 064	2	26 269
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	309	0	48	-	357
Julkisyhteisöt	776	230	90	-	1 096
Yhteensä	38 308	2 031	7 403	746	48 488

LIITE 64. Luotto- ja takausaamiset sekä ongelmasaamiset

	Luotto- ja takauskanta				
	Ei arvon- alennettu (brutto)	Arvon- alennettu (brutto)	Yhteensä	Arvonalen- tumiset yhteensä	Tasearvo
31.12.2006					
Luotto- ja takausaamiset					
Saamiset luottolaitoksilta	344	2	347	-2	344
Saamiset asiakkailta	39 150	154	39 304	-124	39 180
Pankkitakausaamiset	2	4	7	-4	2
Rahoitusleasing	414	-	414	-	414
Tilien ja limiittien ylitykset	2	-	2	-	2
Yhteensä	39 910	157	40 067	-126	39 941
Luotto- ja takausaamiset sektoreittain					
Yritykset	9 926	113	10 039	-73	9 965
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	1 857	2	1 859	-2	1 857
Kotitaloudet	27 364	40	27 405	-50	27 355
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	340	1	342	0	341
Julkisyhteisöt	423	-	423	-	423
Yhteensä	39 910	157	40 067	-126	39 941

	Ongelmasaamiset				
	Ei arvon- alennettu (brutto)	Arvon- alennettu (brutto)	Yhteensä	Rästit	Arvonalen- tumiset
31.12.2006					
Ongelmasaamiset					
Saamiset luottolaitoksilta	0	2	2	3	-2
Saamiset asiakkailta	240	154	394	154	-124
Pankkitakausaamiset	2	4	7	6	-4
Rahoitusleasing	0	-	0	1	-
Tilien ja limiittien ylitykset	2	-	2	0	-
Yhteensä	242	157	398	157	-126
Ongelmasaamiset sektoreittain					
Yritykset	89	113	202	73	-73
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0	2	2	3	-2
Kotitaloudet	147	40	188	81	-50
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	2	1	3	0	0
Julkisyhteisöt	3	-	3	0	-
Yhteensä	242	157	398	157	-126

	Arvonalen-		
	Kanta	tumiset	Tasearvo
31.12.2006			
Ongelmasaamiset			
1 Järjestämättömät	203	82	121
2 Nollakorkoiset	12	4	9
3 Alihintaiset	119	6	112
4 Muu	64	33	30

LIITE 65. Saamisten arvonalentumiset	31.12.2006	31.12.2005
Saamisten arvonalentumiset	38	48
Saamisten arvonalentumisten peruutukset	-24	-40
Suoritukset poistetuista saamisista	-6	-6
Ryhmäkohtaisten arvonalentumisten nettomuutos	1	4
Yhteensä	9	6
Arvonalentumiset (netto) luotto- ja takaukskannasta, %	0,02	0,02

OP-ryhmän tavoitteena on, että arvonalentumiset saamisista ei pitkällä aikavälillä ylitä 0,25 % luotto- ja takaukskannasta vuodessa.

LIITE 66. Yritysvastuut toimialoittain

Nettovastuut				
31.12.2006	Tase	Taseen	Yhteensä	%-jakauma
		ulko- puoliset		
Metalliteollisuus	862	1 247	2 109	11,3
Metsäteollisuus	638	496	1 134	6,1
Kauppa	1 412	733	2 145	11,5
Rakentaminen	703	785	1 488	8,0
Muu teollisuus	616	425	1 040	5,6
Elintarviketeollisuus	266	388	654	3,5
Muiden kiinteistöjen hallinta	2 385	388	2 773	14,8
Energian tuotanto	384	378	762	4,1
Kuljetus ja liikenne	601	351	953	5,1
Palvelut	1 744	421	2 165	11,6
Tietoliikenne ja elektroniikka	255	168	423	2,3
Viestintä ja kustantaminen	158	101	259	1,4
Muut toimialat	2 167	627	2 794	14,9
Yhteensä	12 190	6 508	18 699	100,0

Nettovastuut				
31.12.2005	Tase	Taseen	Yhteensä	%-jakauma
		ulko- puoliset		
Metalliteollisuus	856	755	1 611	10,1
Metsäteollisuus	653	412	1 064	6,7
Kauppa	1 169	561	1 729	10,8
Rakentaminen	645	600	1 245	7,8
Muu teollisuus	618	401	1 019	6,4
Elintarviketeollisuus	279	320	599	3,7
Muiden kiinteistöjen hallinta	2 159	236	2 396	15,0
Energian tuotanto	375	334	709	4,4
Kuljetus ja liikenne	568	378	946	5,9
Palvelut	1 384	420	1 804	11,3
Tietoliikenne ja elektroniikka	217	144	362	2,3
Viestintä ja kustantaminen	210	31	240	1,5
Muut toimialat	1 908	368	2 276	14,2
Yhteensä	11 040	4 960	16 000	100,0

LIITE 67. Yritysvastuut luottokelpoisuusluokittain

Luokka	S & P vastaavuus	31.12.2006		31.12.2005	
		Netto- vastuut	%	Netto- vastuut	%
1-2	AAA - A-	790	4,2	490	3,1
3-4	BBB+ - BBB-	6 876	36,8	5 372	33,6
5-6	BB+ - BB	3 424	18,3	3 400	21,3
7-8	BB- - B+	5 476	29,3	4 359	27,2
9-10	B - C	896	4,8	913	5,7
11-12	D	237	1,3	253	1,6
	Luokittelematon	999	5,3	1 213	7,6
Yhteensä		18 699	100,0	16 000	100,0

LIITE 68. Yritysvastuiden jakauma asiakkaan vastuun määrän mukaan**31.12.2006**

Nettovastuun määrä, milj. e	Kotimaa	Ulkomaa	Yhteensä	%
0-1	4 937	57	4 994	26,7
1-10	4 096	165	4 262	22,8
10-50	3 432	249	3 681	19,7
50-100	2 597	-	2 597	13,9
100-	3 014	152	3 166	16,9
Yhteensä	18 075	624	18 699	100,0

31.12.2005

Nettovastuun määrä, milj. e	Kotimaa	Ulkomaa	Yhteensä	%
0-1	4 693	47	4 741	29,6
1-10	3 775	133	3 908	24,4
10-50	2 747	121	2 868	17,9
50-100	2 495	-	2 495	15,6
100-	1 989	-	1 989	12,4
Yhteensä	15 699	301	16 000	100,0

LIITE 69. Toissijainen maariski maariskiryhmittäin

Maariskiryhmä	Moody's vastaavuus	31.12.2006		31.12.2005	
		Netto- vastuu	%	Netto- vastuu	%
Ryhmä 1	Aaa	3 498	88,1	2 416	88,3
Ryhmä 2	Aa1 - A3	237	6,0	140	5,1
Ryhmä 3	Baa1 - Baa3	124	3,1	53	1,9
Ryhmä 4	Ba1 - B3	101	2,5	116	4,2
Ryhmä 5	Caa1 - C	11	0,3	11	0,4
Yhteensä		3 971	100,0	2 735	100,0

LIITE 70. Pankkitoiminnan luottoriskin riskiraja

OP-ryhmän luotto- ja takauskanta on hajautunutta. Vuoden 2006 lopussa OP-ryhmän suurin yksittäisestä vastapuolesta muodostuva asiakasriski oli 10,0 % (7,8) OP-ryhmän omista varoista. OP-ryhmän riskiraja yksittäiselle suurelle asiakasriskille on 15 %. OP-ryhmän suurin toimialakohtainen riskikeskittymä on kiinteistöliiketoiminta, jonka kokonaisvastuut olivat 2,1 miljardia euroa eli 44,3 % omista varoista. OP-ryhmän sisäinen toimialariskin riskiraja on asetettu 50 %:iin omista varoista

Vuoden 2006 lopussa OP-ryhmällä oli järjestämättömiä ja nollakorkoisia saamia yhteensä 128 miljoonaa euroa, eli 2,7 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Järjestämättömistä ja nollakorkoisista saamista on vähennetty niihin kohdistuvat 91 miljoonan euron saamis- ja saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset (95). Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten suhde luotto- ja takauskantaan oli kertomusvuoden lopussa 0,3 %, eli 0,1 %-yksikköä pienempi kuin vuotta aiemmin ja 1,7 %-yksikköä pienempi kuin suhdeluvulle määriteltä riskiraja. Arvonalentumiset saamisista pysyivät edelleen matalalla tasolla. Niitä kirjattiin vuonna 2006 bruttomääräisesti 39 miljoonaa euroa (52), mikä oli 0,09 % luotto- ja takauskannasta.

LIITE 71. OP-ryhmän varainhankinnan rakenne

	31.12.2006	Osuus, %	31.12.2005	Osuus, %
Velat luottolaitoksille	1 088	2,2	2 025	4,5
Kaupankäynnin rahoitusvelat	-	-	4	0,0
Velat asiakkaille				
Talletukset	25 750	50,9	24 190	53,7
Muut	1 965	3,9	2 286	5,1
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Sijoitus- ja yritystodistukset sekä ECP:t	5 926	11,7	4 259	9,5
Joukkovelkakirjat	7 574	15,0	4 633	10,3
Muut velat	1 508	3,0	1 281	2,8
Velat, joilla huonompi etuoikeus	1 063	2,1	879	2,0
Osuuspääoma	597	1,2	717	1,6
Oma pääoma	5 124	10,1	4 757	10,6
Yhteensä	50 595	100,0	45 029	100,0

LIITE 72. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan

31.12.2006	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	5-10 v	yli 10 v	Yhteensä
Rahoitusvarat						
Käteiset varat	1 041					1 041
Kaupankäynnin rahoitusvarat						
Saamistodistukset	1 756	170	1 311	1 366	132	4 736
Saamiset luottolaitoksilta	250	57	33	4	0	344
Saamiset asiakkailta	2 419	4 076	13 022	8 422	11 656	39 595
Sijoitusomaisuus						
Myytavissä olevat saamistodistukset	11	59	252	78	35	435
Eräpäivään asti pidettävät saamistodistukset	0	13	93	12	15	133
Rahoitusvarat yhteensä	5 477	4 375	14 711	9 883	11 839	46 283
Rahoitusvelat						
Velat luottolaitoksille	1 075	0	0	13	0	1 088
Kaupankäynnin rahoitusvelat	-	-	-	-	-	-
Velat asiakkaille	23 594	2 504	1 098	200	318	27 715
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	4 144	2 949	6 101	306	-	13 500
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	38	68	575	287	95	1 063
Rahoitusvelat yhteensä	28 851	5 521	7 773	806	414	43 366

31.12.2005	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	5-10 v	yli 10 v	Yhteensä
Rahoitusvarat						
Käteiset varat	613					613
Kaupankäynnin rahoitusvarat						
Saamistodistukset	875	1 149	982	715	22	3 742
Saamiset luottolaitoksilta	483	64	59	56	3	666
Saamiset asiakkailta	1 973	3 970	12 735	7 960	8 176	34 814
Sijoitusomaisuus						
Myytävissä olevat saamistodistukset	25	99	318	169	43	654
Eräpäivään asti pidettävät saamistodistukset	18	97	46	29	15	204
Rahoitusvarat yhteensä	3 986	5 380	14 139	8 928	8 259	40 692
Rahoitusvelat						
Velat luottolaitoksille	2 012	0	0	13	-	2 025
Kaupankäynnin rahoitusvelat	4	-	-	-	-	4
Velat asiakkaille	22 837	1 680	1 486	228	244	26 475
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 815	1 910	3 860	306	-	8 891
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	193	22	261	303	100	879
Rahoitusvelat yhteensä	27 861	3 613	5 607	850	345	38 275

LIITE 73. Rahoitusriski

Luottokannan talletuskantaa nopeampi kasvu sekä Pohjola-kaupan rahoitus lisäsivät OP-ryhmän markkinaehtoisen tukkuvarainhankinnan määrää sekä sen osuutta kokonaisvarainhankinnasta. OP-ryhmän pankkitoiminnan rahoitusriskin riskirajamittarina käytettiin tarkasteluajankohtaan kumulatiivisesti laskettuna erääntyvien saamisten ja velkojen erotuksen suhdetta taseen loppusummaan enintään yhden vuoden, enintään kolmen vuoden ja enintään viiden vuoden periodeissa. Uusittu järjestelmä sisältää myös estimaatit käyttötilitalletusten erääntymisestä. Talletushankinnan osuutta taseesta ja talletusten tuotejakautamaa seurattiin lisäksi erikseen omilla tunnusluvuilla.

LIITE 74. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan

31.12.2006	1 kk tai alle	>1-3kk	>3kk-12kk	>1v-2v	>2v-5v	> 5 v	Yhteensä
Rahoitusvarat							
Käteiset varat	1 041						1 041
Kaupankäynnin rahoitusvarat							
Saamistodistukset	1 919	1 695	268	117	219	518	4 736
Saamiset luottolaitoksilta	229	43	51	8	7	4	344
Saamiset asiakkailta	15 815	6 064	15 458	487	909	862	39 595
Myytävissä olevat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	4	70	93	65	104	100	435
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat							
Saamistodistukset	8	7	16	34	44	24	133
Rahoitusvarat yhteensä	19 017	7 879	15 885	712	1 283	1 507	46 283
Rahoitusvelat							
Velat luottolaitoksille	1 013	62	13	0	0	0	1 088
Kaupankäynnin rahoitusvelat	-	-	-	-	-	-	-
Velat asiakkaille	22 784	1 527	2 351	894	124	35	27 715
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 211	7 348	2 491	122	43	285	13 500
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	0	535	112	19	169	228	1 063
Rahoitusvelat yhteensä	27 009	9 472	4 967	1 035	335	548	43 366

31.12.2005	I kk tai alle	>1-3kk	>3kk-12kk	>1v-2v	>2v-5v	> 5 v	Yhteensä
Rahoitusvarat							
Käteiset varat	613						613
Kaupankäynnin rahoitusvarat							
Saamistodistukset	720	953	1 312	144	254	359	3 742
Saamiset luottolaitoksilta	539	32	86	0	8	0	666
Saamiset asiakkailta	10 959	5 458	16 218	393	965	822	34 814
Myytavissä olevat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	38	67	193	66	157	131	654
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat							
Saamistodistukset	10	18	84	9	62	21	204
Rahoitusvarat yhteensä	12 880	6 529	17 893	612	1 446	1 333	40 692
Rahoitusvelat							
Velat luottolaitoksille	1 939	73	13	-	0	-	2 025
Kaupankäynnin rahoitusvelat	4	-	-	-	-	-	4
Velat asiakkaille	22 507	1 121	1 441	1 184	186	36	26 475
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 951	4 538	2 019	154	48	182	8 891
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	-	300	141	89	183	167	879
Rahoitusvelat yhteensä	26 400	6 033	3 614	1 427	417	384	38 275

LIITE 75. Korkoriski

Riskirajajärjestelmässä korkoriskin mittariksi on määritelty 1,0 %-yksikön korkotason nousun vaikutus korkoriskiposition nykyarvoon. Riskirajajärjestelmän markkinariskitarkasteluun sisältyy myös vakuutusliiketoiminta. Riskirajamittarissa euromääräinen korkoriski suhteutetaan OP-ryhmän taloudelliseen pääomaan. Vuoden lopussa korkoriskimittarin arvo oli 0,1 % (-0,5 %). OP-ryhmän korkoriskin tulee pysyä OP-ryhmän riskirajojen, ± 10 %, sisällä. Pankkiliiketoiminnan korkoriskiä voidaan pitää kohtuullisena, ja se kohdistuu vähittäispankkitoiminnan rakenteelliseen korkoriskiin, joka käytännössä aiheutuu siitä, että antolainauksen keskimääräinen uudelleenhinnoitteluviive on lyhyempi kuin talletusten uudelleenhinnoitteluviive. OP-ryhmän merkittävin korkoriski liittyy vakuutusyhtiöiden sijoitustoimintaan.

LIITE 76. Valuuttakurssiriski

OP-ryhmän valuuttakurssiriskin mittari on kokonaisnettovaluuttaposition suhde taloudelliseen pääomaan. OP-ryhmän taloudelliseen pääomaan suhteutettuna valuuttakurssiriski oli 8,8 % (9,0 %).

LIITE 77. Osakeriski

OP-ryhmän julkisesti noteerattujen osakkeiden ja rahasto-osuuksien markkina-arvo oli vuoden lopussa 1 037 milj. e (882 milj. e). Osakesijoitusten suhde taloudelliseen pääomaan oli 31 % (30 %), eli 19 %-yksikköä pienempi kuin tunnusluvulle määritelty riskiraja.

LIITE 78. Kiinteistöriski

OP-ryhmän pankkitoimintaan sitoutunut kiinteistöomaisuuden määrä väheni edelleen. Vuoden lopussa pankkitoiminnan kiinteistöihin sitoutunut pääoma oli 1,3 mrd. e, eli 45 milj. e pienempi kuin vuotta aiemmin. Kiinteistöomaisuuden määrän suhde taloudelliseen pääomaan oli 38,8 % (46,2 %), mikä oli 31,2 %-yksikköä pienempi kuin kiinteistöriskille määritelty riskiraja. Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnassa kiinteistösijoitusten markkina-arvo oli 300 milj. e (289 milj. e). Vakuutusliiketoiminnan kiinteistösijoitusten odotetaan kasvavan henki- ja vahinkovakuutusliiketoiminnan kasvaessa.

LIITE 79. Johdannaisliiketoiminta

OP-ryhmän johdannaisopimukset on eritelty liitetiedossa 52.

LIITE 80. Vahinkovakuutustoiminnan riskiasema

Vahinkovakuutustoiminnan riskinkantokyky

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma vuoden 2006 lopussa oli 592 milj. e (836 milj. e) ja vastuunkantokyky oli 75 % (112 %). Vakavaraisuuspääoma aleni vuoden 2006 osingonjaon seurauksena, jolla vahinkovakuutustoiminnan pääomitus tuotiin lähemmäs vakavaraisuuden tavoitetasoa, joka on 70 % omalla vastuulla olevista vakuutusmaksutuotoista. Pohjolan hallitus on vahvistanut vahinkovakuutuksen tavoitteeksi luottoluokituksen A. Standard & Poor'sin antama luottokelpoisuusluokitus Vahinko-Pohjolalle on A+ (7.9.2006).

Riskinkantokyvyllä kuvataan sitä, kuinka paljon vakuutustoiminnalla on vakavaraisuuspääomaa suhteutettuna erilaisiin tulos- ja tase-eriin. Korvauskuluihin ja vakuutusmaksutuottoihin suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä vakuutusriskistä. Vastuuvetkaan suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä vastuuvetän arviointiriskistä ja vastaavasti sijoituskantaan suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä sijoitustoiminnasta aiheutuvasta riskistä.

	2006		2005	
	Milj. e	Riskinkantokyky, %	Milj. e	Riskinkantokyky, %
Vakavaraisuuspääoma	592		836	
Korvauskulut *	579	102	532	157,0
Vakuutusmaksutuotot*	788	75**	744	112,0**
Velat vakuutussovimuksista*	1 887	31	1 811	46,0
Sijoituskanta	2 490	24	2 515	33,0

* Vähennettynä jälleenvakuuttajien osuudella (nettoliike)

** Vastuunkantokyky

Vahinkovakuutustoiminnan riskiherkkyys

Vahinkovakuutuksen vastuuvetasta suuri osa on eläkevastuita, joiden määrään vaikuttaa arvioitu kuolevuus. Kuolevuuden pieneneminen lisää vastuuvetän määrää. Kuolevuuden vaikutusta vastuuvetään ja yhdistettyyn kulusuhteeseen on kuvattu seuraavassa taulukossa.

Vastuuvetän herkkyys kuolevuusoletuksen muutokselle

2006

Diskontatun vastuuvetän kokonaismäärä

1 205 milj. e

Eliniän vuoden pidentymisen vaikutus:

Vastuuvetään

kasvaa 28 milj. e

Yhdistettyyn kulusuhteeseen

heikkenee 4 %-yksikköä

Oheisessa taulukossa on kuvattu eri riskimuuttujien vaikutusta tulokseen ja vakavaraisuuteen.

Riskimuuttuja	Kokonais- määrä 2006	Muutos riskimuut- tujassa	Vaikutus tulokseen / vakavaraisuus- pääomaan	Vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen
Vakuutuskanta tai vakuutusmaksutuotto	788 milj.e	kasvaa 1 %	+ 8 milj. e	paranee 1 % -yksikköä
Korvauskulut	579 milj.e	kasvaa 1 %	- 6 milj. e	heikkenee 1 % -yksikköä
Suurvahinko		1 kappale	- 5 milj. e	heikkenee 1 % -yksikköä
Henkilöstökulut	100 milj.e	kasvaa 8 %	- 8 milj. e	heikkenee 1 % -yksikköä
Toimintokohtaiset kulut *	223 milj.e	kasvaa 4 %	- 9 milj. e	heikkenee 1 % -yksikköä

*Vahinkovakuutuksen toimintokohtaiset kulut ilman sijoitusten hoitokuluja ja muiden palveluiden tuottamiseen liittyviä kuluja

Vakuutustoiminnan riskiasema

Vakuutusmaksutulon jakautuminen EML* luokittain yritysten omaisuusvakuutuksessa

Omaisuusvakuutuksen riskillisyyttä voidaan tarkastella luokittelemalla riskit luokkiin niiden EML* määrien mukaan.

Oheisessa taulukossa on luokittelun perusteella laskettu kuhunkin luokkaan tulevien riskien maksutulo.

Milj. e	5-20	20-50	50-100	100-300
2006	9	13	6	2
2005	11	10	8	1

* EML = Estimated Maximum Loss, kohdekohtainen maksimivahingon määrä

Vakuutusmaksutulon jakautuminen TSI* luokittain yritysten vastuuvakuutuksessa

Vastuuvakuutuksen riskillisyyttä voidaan tarkastella luokittelemalla riskit luokkiin niiden TSI* määrien mukaan. Oheisessa taulukossa on luokittelun perusteella laskettu kuhunkin luokkaan tulevien riskien maksutulo.

Milj. e	2-4	4-10	10-30	30-90
2006	2	6	7	4
2005	1	3	7	1

*TSI= Total Sum Insured, kokonaisvakuutusmäärä

Takausvakuutuksen sekä rakennusvirhevakuutuksen vakuutusmäärät

Takausvakuutuksen ja rakennusvirhevakuutuksen volyymia kuvaa vakuutussopimusten vakuutusmäärä. Vakuutusmäärän brutto- ja nettoluvut on eritelty oheisessa taulukossa sopimustyypeittäin. Rakennusvirhevakuutuksen vakuutuskausi on 10 vuotta, mutta tuotetta on myyty vasta runsaat 7 vuotta minkä vuoksi vakuutusmäärä kasvaa vuosittain.

Milj. e	Brutto		Netto	
	2006	2005	2006	2005
Sopimustakaukset	78	107	78	106
Lainatakaukset	69	95	69	95
Muut	11	12	9	10
Takausvakuutus	158	213	156	211
Rakennusvirhevakuutus	1 156	848	964	680

* Vakuutusyhtiön vastuulla jälleenvakuuttajien osuuden ja vastavakuuksien jälkeen

Havaittujen suurvahinkojen lukumäärät havaitsemisvuosittain vuosilta 2002-2006

Vahinkovakutuudessa seurataan tiiviisti suurvahingoista aiheutuvaa korvausmenoa. Tämä korvausmeno selittää merkittävän osuuden vakuutusliikkeen vuosittaisesta tuloksen vaihtelusta. Lisäksi suurvahingoista aiheutuvan korvausmenon seurannalla voidaan havaita riskeissä tai niiden valinnassa tapahtuneita muutoksia. Tässä tarkastelussa suurvahingoiksi on luokiteltu vahingot, joiden bruttomäärä on yli 2 miljoonaa euroa. Suurvahinkoja tapahtuu eniten omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa. Lakisääteisissä vakuutuksissa suurvahinkoriski on pieni suhteessa vakuutuslajin suureen volyyymiin.

Bruttomäärä

	Laki- sääteiset	Muu tapaturma ja sairaus	Kasko ja kuljetus	Omaisuus ja kes- keytys	Vastuu ja oikeus- turva	Pitkä- kestoiset
2-5 milj. e vahinkojen lukumäärä						
2002	-	-	3	3	-	-
2003	-	-	-	3	1	-
2004	-	-	4	1	-	-
2005	-	1	-	5	-	-
2006	-	1	-	9	-	-
Korvaukset yhteensä						82 milj. e

	Laki- sääteiset	Muu tapaturma ja sairaus	Kasko ja kuljetus	Omaisuus ja kes- keytys	Vastuu ja oikeus- turva	Pitkä- kestoiset
Yli 5 milj. e vahinkojen lukumäärä						
2002	-	-	-	1	-	-
2003	-	-	-	-	-	-
2004	-	-	-	-	-	-
2005	-	-	-	1	-	-
2006	-	-	-	3	-	-
Korvaukset yhteensä						53 milj. e

Bruttomäärä korvaukset yhteensä, milj. e

2002-2006	7	-	19	108	2	-
------------------	----------	----------	-----------	------------	----------	----------

Nettomäärä

	Laki- sääteiset	Muu tapaturma ja sairaus	Kasko ja kuljetus	Omaisuus ja kes- keytys	Vastuu ja oikeus- turva	Pitkä- kestoiset
2-5 milj. e vahinkojen lukumäärä						
2002	-	-	-	3	-	-
2003	-	-	-	3	1	-
2004	-	-	-	1	-	-
2005	1	-	-	5	-	-
2006	1	-	-	10	-	-
Korvaukset yhteensä						78 milj. e

Yli 5 milj. e vahinkojen lukumäärä

	Laki- sääteiset	Muu tapaturma ja sairaus	Kasko ja kuljetus	Omaisuus ja kes- keytys	Vastuu ja oikeus- turva	Pitkä- kestoiset
2002	-	-	-	1	-	-
2003	-	-	-	-	-	-
2004	-	-	-	-	-	-
2005	-	-	-	1	-	-
2006	-	-	-	-	-	-
Korvaukset yhteensä						14 milj. e

Nettomäärä korvaukset yhteensä milj. e

2002-2006	7	-	-	83	2	-
------------------	----------	----------	----------	-----------	----------	----------

Vakuutusmaksutuottojen (brutto ja netto) sekä yhdistetyn kulusuhteen (netto) kehitys

Vakuutusmaksutuotoilla kuvataan vakuutusluokan volyymiä. Sen avulla voidaan arvioida vakuutusluokan merkittävyyttä kokonaisuuden kannalta. Vastaavasti yhdistetyn kulusuhteen (CR) avulla voidaan arvioida vakuutusluokan tuloksen vaihtelua sekä vakuutusluokan kannattavuutta. Yhdistetty kulusuhde on esitetty erikseen oikaistuna kertaluonteisilla erillä, jotka kohdistuvat aikaisempiin vakuutuskausiin.

	Brutto VM-tuotto	Netto VM-tuotto	Netto CR*	Netto** CR*
2006, milj. e				
Lakisääteiset	335	330	94 %	93 %
Muu tapaturma ja sairaus	70	69	103 %	109 %
Kasko jakuljetus	190	177	94 %	94 %
Omaisuus ja keskeytys	189	161	105 %	103 %
Vastuu ja oikeusturva	54	47	75 %	74 %
Pitkäkestoiset	4	3	33 %	33 %
Yhteensä	842	788	96 %	95 %

	Brutto VM-tuotto	Netto VM-tuotto	Netto CR*	Netto** CR*
2005, milj. e				
Lakisääteiset	325	320	97 %	92 %
Muu tapaturma ja sairaus	67	67	136 %	118 %
Kasko jakuljetus	172	156	83 %	97 %
Omaisuus ja keskeytys	183	158	78 %	91 %
Vastuu ja oikeusturva	46	41	76 %	69 %
Pitkäkestoiset	4	3	12 %	12 %
Yhteensä	798	744	92 %	93 %

* Yhdistetty kulusuhde (Combined ratio) lasketaan jakamalla korvauskulujen (netto) ja vakuutusliikkeen liikekulujen summa vakuutusmaksutuotoilla (netto)

** Kertaluonteiset vakuutustekniseen laskelmaan vaikuttavat muutokset eliminoitu

Vahinkovakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuuvelan määrittäminen

Vakuutus sopimuksista aiheutuva vastuuvelka määritetään arvioitujen tulevien kassavirtojen perusteella. Kassavirrat muodostuvat maksetuista korvauksista ja korvausten käsittelykustannuksista.

Vastuuvelan määrä on arvioitu siten, että se riittää kohtuullisen suurella todennäköisyydellä vakuutus sopimuksista aiheutuvien velvoitteiden suorittamiseen. Tämä on toteutettu siten, että vastuuvelalle on ensin arvioitu odotusarvo ja sen jälkeen on määritetty sen epävarmuudesta johtuva varmuuslisä. Tarkemmat erittelyt ja kuvaukset käytetyistä menetelmistä ja niiden herkkyyksistä on liitteessä 35.

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan riskiasema

	31.12.2006		31.12.2005	
	Käypä arvo, milj.e*	%	Käypä arvo, milj.e	%
Sijoituskannan allokatiojakauma				
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	69	3	220	9
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	1798	72	1 782	70
Valtiot	1 189	48	1 224	48
Investment Grade	441	18	476	19
Kehittyvät markkinat ja High Yield	168	7	81	3
Osakkeet yhteensä	448	18	407	16
Suomi	102	4	112	4
Kehittyneet markkinat	170	7	150	6
Kehittyvät markkinat	22	1	24	1
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	27	1	26	1
Pääomasijoitukset	128	5	95	4
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	87	4	65	3
Absoluuttisen tuoton rahastot	31	1	22	1
Raaka-aineet	20	1	18	1
Vaihtovelkakirjat	36	1	25	1
Kiinteistöt	88	4	88	3
Yhteensä	2490	100	2562	100

* sisältää siirtyneet korot

**sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon -0,3 milj. e (11,5 milj. e)

***sisältää 63 milj. e myytävänä oleviksi luokiteltuja run-offin varoja

Sijoitusriskien herkkyyshanalyysi

Alla olevassa taulukossa on selvitys sijoitusriskien herkkyyksistä sijoitusluokittain.

Vahinkovakuutus, milj. e	Kanta käyvin arvoin		Riskiparametri	Muutos	Vaikutus vakavaraisuuspääomaan 31.12.2006
	31.12.2006				
Joukkolainat ja korkorahastot *	1 834		korko	1 %-yksikköä	90
Osakkeet **	499		markkina-arvo	10%-yksikköä	50
Sijoituskiinteistöt	55		markkina-arvo	15 %-yksikköä	8

* Sisältää vaihtovelkakirjalainat ja johdannaiset

** Sisältää absoluuttisen tuoton rahastot ja raaka-ainesijoitukset

Korkoriski

Koron muutoksista aiheutuvaa markkinariskiä seurataan luokittelemalla sijoitukset instrumenteittain duraation mukaan. Vastuuvelan korkoriskiä tasaavaa vaikutusta ei ole esitetty taulukossa, koska vastuuvelasta vain osa on diskontattu hallinnollisella korolla (liite 34).

Käypä arvo juoksuajan tai uudelleenhinnoittelupäivän mukaan, milj. e	31.12.2006	31.12.2005
0-1 vuotta	189	266
>1-3 vuotta	521	411
>3-5 vuotta	252	379
>5-7 vuotta	383	337
>7-10 vuotta	239	305
>20 vuotta	282	292
Yhteensä	1 867	1 990
Modifioitu duraatio	4,8	4,8
Efektiivinen korko, %	4,2	3,4

Vuoden 2006 lopussa vahinkovakuutuksen korkosalkun duraatio eli korkosijoitusten kassavirtojen keskimääräinen pituus oli 4,8 vuotta. Korkosalkku sisältää sekä joukkolainat että rahamarkkinasijoitukset.

Valuuttariski

Valuuttapositio, milj. e	31.12.2006	31.12.2005
USD	36	39
SEK	-7	10
JPY	7	7
GBP	15	6
Muut **	-20	-8
Yhteensä*	31	54

Kokonaisnettovaluuttapositio

*Valuuttapositio oli 1,2 % (2,1 %) sijoituskannasta

** Ryhmä "Muut" sisältää -23 milj. e (-10 milj. e) EEK-, ja LVL ja LTL-määristä vastuuvulkaa.

*** Vuoden 2005 valuuttapositio sisältää 9 milj. e myytävänä oleviksi luokiteltuja run-offin varoja ja 19 milj. e. velkoja

Luottoriski

Luottoluokitusjakauma, milj. e	31.12.2006	31.12.2005
AAA	903	975
AA	197	349
A	475	296
BBB	172	158
BB+ tai alempi	137	75
Not Rated	67	214
Yhteensä *	1 951	2 069

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkolainat ja korkorahastot sekä jälleenvakuuttajien osuuden vastuuvulasta ja saamiset jälleenvakuuttajilta.

LIITE 81. Henkivakuutustoiminnan riskiasema

Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan riskit

Sijoitusomaisuuden jakauma	31.12.2006		31.12.2005	
	Käypä arvo	Jakauma-%	Käypä arvo	Jakauma-%
Korkosijoitukset¹⁾				
Joukkovelkakirjalainat	1 647	41	2 405	61
Muut rahamarkkinavälineet	113	3	140	4
Sijoitusrahastot	1 150	28	442	11
Osakkeet ja osuudet				
Osakkeet ja sijoitusrahastot	613	15	455	12
Vaihtoehtoiset sijoitukset ²⁾	343	8	287	7
Kiinteistöt ³⁾	200	5	192	5
Yhteensä	4 067	100	3 921	100

¹⁾ sis. kertyneet korot

²⁾ sis. hedge-rahastosijoitukset ja rahastot, jotka sijoittavat noteeraamattomiin kiinteistöyhtiöihin

³⁾ ainoastaan suoria sijoituksia kiinteistöihin

Sijoitusomaisuuden herkkyyssanalyysi 31.12.2006

	Kanta käyvin arvoin	Riskiparametri	Muutos	Vaikutus toiminta- pääomaan
Joukkovelkakirjalainat ja korkorahastot	2 912	korko	1 %-yksikköä	139
Osakkeet	700	markkina-arvo	10 %-yksikköä	70
Kiinteistöt	215	markkina-arvo	15 %-yksikköä	32

Korkoriski

Käypä arvo juoksuajan tai uudelleenhinnoittelupäivän mukaan, milj. e	31.12.2006	31.12.2005
0-1 vuotta	158	266
>1-5 vuotta	676	411
>5-10 vuotta	525	379
>10-20 vuotta	154	337
>20 vuotta	144	292
Yhteensä	1 658	1 990
Modifioitu duraatio	5,0	4,8
Keskikorko, %	4,2	3,4

Luottoriski

Luottoluokitusjakauma, milj. e	31.12.2006	31.12.2005
AAA	1 165	975
AA	299	349
A	705	296
BBB	179	158
BB+ tai alempi	417	75
Not Rated	148	214
Yhteensä *	2 912	2 069

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkolainat ja korkorahastot sekä jälleenvakuuttajien osuuden vastuuvelasta ja saamiset jälleenvakuuttajilta.

Valuuttariski

Valuuttapositio, milj. e	31.12.2006	31.12.2005
USD	148	176
SEK	1	29
JPY	55	40
GBP	22	26
Muut	97	48
Yhteensä	323	319
Kokonaisnettovaluuttapositio		

Valuuttapositio oli 7,9 % sijoituskannasta (4,2 %).

TILINPÄÄTÖSLAUSUMA

Olemme hyväksyneet osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain tarkoittaman osuuspankkien yhteenliittymän (OP-ryhmä) toimintakertomuksen ja yhdistellyn tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1. –31.12.2006. Toimintakertomus ja tilinpäätös esitellään ja annetaan tiedoksi Osuuspankkikeskus Osk:n varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle.

Helsingissä 27. helmikuuta 2007

Osuuspankkikeskus Osk:n johtokunta

Reijo Karhinen

Tony Vepsäläinen

Erkki Böös

Pekka Jaakkola

Harri Nummela

Heikki Vitie

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Osuuspankkikeskus Osk:n varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle

Olemme tarkastaneet osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain tarkoittaman osuuspankkien yhteenliittymän (OP-ryhmä) toimintakertomuksen ja yhdistellyn tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2006. OP-ryhmän keskusyhteisön Osuuspankkikeskus Osk:n johtokunta ja toimitusjohtaja ovat laatineet yhdistellyn tilinpäätöksen EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti tilinpäätöksen liitetiedoissa tarkemmin kuvatulla tavalla. Tilinpäätös sisältää OP-ryhmän yhdistellyn taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon yhdistellystä tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, etteivät toimintakertomus ja yhdistelty tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Tarkastuksen yhteydessä olemme perehtyneet ryhmän jäsenyhteisöjen noudattamiin tilinpäätösperiaatteisiin sekä niiden tilintarkastajien antamiin tilintarkastuskertomuksiin ja muihin raportteihin.

EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaan laadittu yhdistelty tilinpäätös antaa näiden standardien ja kirjanpitolain tarkoittamalla tavalla oikeat ja riittävät tiedot OP-ryhmän toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Toimintakertomus on laadittu kirjanpitolain ja toimintakertomuksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Toimintakertomus on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa ja antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot OP-ryhmän toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Helsingissä 1. maaliskuuta 2007

KPMG OY AB

Hannu Niilekselä

KHT

